

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Δήμου Τριφυλίας
Α΄ Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός
2015-2019**

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΤΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....		5
II.	ΚΥΡΙΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΤΟΥ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....		7
III.	ΘΕΣΜΙΚΟ	ΠΛΑΙΣΙΟ	ΤΟΥ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....		9
IV.	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	ΣΥΝΤΑΞΗΣ	ΤΟΥ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....		10
V.	ΔΟΜΗ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....		11
VI.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	-
	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ.....		13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ

1.1	Γεωγραφικά		
	Χαρακτηριστικά.....		15
1.2	Θέση του Δήμου στην Π.Ε Μεσσηνίας και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.....		17
1.3	Δημογραφικά	χαρακτηριστικά	
		17
1.3.1	Επίπεδο	Εκπαίδευσης	Πληθυσμού
		26
1.3.2	Σχολικές	Υποδομές	Δήμου Τριφυλίας
		29
1.4	Αλλοδαπός	Πληθυσμός	- Κοινωνική Συνοχή
		31
1.5	Χαρακτηριστικά	ανά	Δημοτική
	Ενότητα.....		33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

2.1 Φυσικό Περιβάλλον-Φυσικοί

Πόροι.....74

2.2 Σύμφωνο

Δημάρχων.....84

2.3 Ρύπανση του

Περιβάλλοντος.....85

2.4 Λοιπές Δράσεις

.....85

2.4.1 Αδέσποτα

Ζώα.....85

2.4.2 Εντομοκτονίες – Απεντομώσεις

.....86

2.5 Βασικές Υποδομές (Υποδομές Εξυπηρέτησης

Δικτύων).....86

2.5.1

Ύδρευση.....8

6

2.5.2

Αποχέτευση.....87

2.5.3

Άρδευση.....88

2.5.4

Ενέργεια.....88

2.5.5 Διαχείριση Ομβρίων

Υδάτων.....89

2.5.6 Καθαριότητα (Αποκομιδή

απορριμμάτων).....89

2.5.6.1 Τμήμα

Πρασίνου.....92

2.5.7 Πολιτική

Προστασία.....93

2.6 Υποδομές

Μεταφορών.....93

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

2.7	Πολοδομική	Πληροφορία	-	Χωροταξική
ανάλυση.....				95
2.7.1		Υπάρχον		Θεσμικό
Πλαίσιο.....				98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

3.1	Υγεία	και	Πρόνοια		
.....				99		
3.1.1		Υπηρεσίες	Υγείας		
.....				99		
3.1.2		Υπηρεσίες		Πρόνοιας		
.....				99		
3.1.3	Τομέας		Κοινωνικής	Προστασίας		
.....				101		
3.1.4				Τομέας		
Εθελοντισμού.....				102		
3.1.5				Τομέας		
Αλληλεγγύης.....				102		
3.1.6		Ειδικές		Πληθυσμιακές		
Ομάδες.....				103		
3.2	Παιδεία	(Υποδομές	Εκπαίδευσης	και	Δια	Βίου
Μάθησης).....						104
3.3	Πολιτισμός		(Πολιτιστική	Υποδομή		και
Δραστηριότητες).....						107
3.3.1	Υποδομές	-	Χώροι	-		Δομές
.....						107
3.4	Αθλητικές	Υποδομές	και			Δραστηριότητες
.....						125
3.4.1		Αθλητικές				Υποδομές.....
.....						125
3.4.2		Αθλητικές				Δραστηριότητες.
.....						129

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

4.1	Οικονομικά	Ενεργός	Πληθυσμός	–	Απασχόληση	και
	Ανεργία.....130					
4.2	Τομείς		Οικονομικής		Δραστηριότητας	
134					
4.2.1	Πρωτογενής				Τομέας	
135					
4.2.2	Δευτερογενής				Τομέας	
140					
4.2.3	Τριτογενής				Τομέας	
143					

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.1	Οργάνωση	και	Διοίκηση	του
	Δήμου.....155			
5.1.1	Υφιστάμενη	Κατάσταση	του	
	Δήμου.....155			
5.1.2	Όργανα	Διοίκησης	–	Επιτροπές
157			
5.1.3	Θεματικοί	Τομείς		Ανάπτυξης
159			
5.1.4	Νομικά	Πρόσωπα	Δημοσίου	–
	Δικαίου.....163			
5.1.5	Ανθρώπινο			Δυναμικό
164			
5.2	Καταγραφή			Συστημάτων
167			
5.2.1	Πρότυπα	Συστήματα	και	Εργαλεία
	στο			Δήμο
	Τριφυλίας			
167			
5.3	Αξιολόγηση	Υφιστάμενης	Κατάστασης	(S.W.O.T
	Analysis).....169			

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

6.1	Δημοτική	Περιουσία	-	Κτιριακή
Υποδομή.....				179

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

7.1	Χρηματοοικονομική	Ανάλυση.....
.....		186
7.1.1	Έσοδα.....	186
7.1.2	Έξοδα.....	196
7.1.3	Αποθεματικό.....	202

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ

8.1	SWOT.....	Ανάλυση	203
8.2	S.W.O.T	Ανάλυση του Δήμου ως Οργανισμού	210
8.3	Διαμόρφωση	Στρατηγικής	213
8.3.1	Οι Αρχές, η Αποστολή και το Όραμα του Δήμου Τριφυλίας		213
8.4	Στρατηγικοί Στόχοι - Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα και Δράσεις		216
8.5	Χρηματοδοτικά	Εργαλεία.....	218
8.5.1	Διαδημοτικές Συνεργασίες - Συμμετοχή σε Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες		220

Εισαγωγή

Η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος από τους Πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τα άρθρα 203-207 του Ν. 3463/2006 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Η υποχρέωση αυτή επιβεβαιώθηκε και αργότερα με το σχετικό άρθρο 266 του Καλλικρατικού Νόμου 3852/2010.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών του Δήμου και είναι ευρύτατα γνωστό στους εργαζόμενους των Ο.Τ.Α, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι τους.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εξειδικεύεται και υλοποιείται μέσα από τα ετήσια προγράμματα δράσης του Δήμου, τα οποία αποτελούν πιο λεπτομερή προγραμματισμό των δράσεων που προβλέπεται ότι θα υλοποιηθούν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της περιόδου 2015-2019.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου (αιρετά όργανα, υπηρεσιακά στελέχη και τοπική κοινωνία) και οδηγούν στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι το μοναδικό εργαλείο προγραμματισμού του Δήμου που μπορεί να εξασφαλίσει τη συνέχεια στο έργο μιας δημοτικής αρχής και την αποτροπή μεμονωμένων και αποσπασματικών δράσεων και παρεμβάσεων, που όχι μόνο δε βοηθούν, αλλά επιδρούν αρνητικά στην τοπική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε επίπεδο Δήμου.

Σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη δημοτική περίοδο 2015-2019, θα προσδιορίζει κατά κύριο λόγο τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος, στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων δραστηριοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς όπως:

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας, των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς όπως:

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας, Δια βίου μάθησης, Πολιτισμού, Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς όπως:

- Των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Της απασχόλησης

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και Τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει **δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού**. Η Νέα Δημοτική Αρχή στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και βελτίωση του Δήμου ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών, σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διατυπώνει μετρίσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίτευξης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών, αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνεται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Τριφυλίας για την ορθολογικότερη εφαρμογή του αναπτυξιακού οράματος της Νέας Δημοτικής Αρχής, περιλαμβάνει για την περίοδο 2015-2019 όλες τις ενέργειες, τις δράσεις και τα έργα που αφορούν στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών υπηρεσιών του Δήμου, όπως:

- στην αναδιάρθρωση των δομών του Δήμου για την αποδοτικότερη λειτουργία αυτών και στον ορθολογισμό του κόστους λειτουργίας τους,
- στην ανάπτυξη του υφιστάμενου προσωπικού,
- στην βελτίωση και επέκταση της μηχανοργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου
- στη προμήθεια εξοπλισμού και στην εξασφάλιση κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στέγαση των διοικητικών υπηρεσιών του Δήμου,
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης,

με στόχο τη βελτίωση τόσο της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς τους, όσο και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του Δήμου με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για την παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτήν την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να **επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου:**

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια).

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Βασική του, δηλαδή αποστολή είναι να αποτελέσει κεντρικό επιχειρησιακό εργαλείο σχεδιασμού, ανάλυσης, αξιολόγησης, υλοποίησης και παρακολούθησης των δράσεων και των πολιτικών, που θα οδηγήσουν στη μακροχρόνια ανάπτυξη του Δήμου, στα πλαίσια του οράματος της Νέας Δημοτικής Αρχής.

Κύρια χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για τα έτη 2015-2019, αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας των Ο.Τ.Α. Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων, αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Ο.Τ.Α. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων: Κατά τη διαδικασία σύνταξής του, συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Εκτελεστική Επιτροπή, Δ.Σ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Δημοτικών Κοινοτήτων)

- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων, στελέχη του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή και στη λειτουργία του Ο.Τ.Α
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (π.χ Περιφέρεια)

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου (Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής).

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ Α Βαθμού και με απώτερο στόχο δημιουργία και υιοθέτηση μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των Δήμων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006), η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού.

Στη συνέχεια με το άρθρο 266 του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α Α΄ Βαθμού, η γνωμοδότηση της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης και ο έλεγχος της νομιμότητας της διαδικασίας της κατάρτισης από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 225 του Ν3852/2010).

Το παρόν επιχειρησιακό σχέδιο εκπονήθηκε με βάση τη σχετική νομοθεσία και συγκεκριμένα για τη σύνταξη του λήφθηκαν υπόψη τα ακόλουθα:

- Ο Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
- Ο Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- Το Π.Δ. 185/2007, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 89/2011 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού», με τα οποία καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Η με αριθμό 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιος του Υφυπουργού Εσωτερικών «Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π) Ο.Τ.Α» για τον σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Η με αριθμό 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιος του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α. Α' βαθμού
- Η με αριθμό 41179/23-10-2014 Υ.Α*, που καθορίζει το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού.
- Ο οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ο.Τ.Α Α Βαθμού της Ε.Ε.Τ.Α.Α ΑΕ.

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εδραίωση **μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους Ο.Τ.Α.** Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια **σταθερή εσωτερική λειτουργία**, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

Η με αριθμό 18183 (ΦΕΚ 534/τ.Β/13-04-2007) Υ.Α «Περιεχόμενο, Δομή και Τρόπος Υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ο.Τ.Α Α' Βαθμού» και η με αριθμό 5694/03-02-2011 Υ.Α του Υπ.ΕΣ..Α&Η.Δ, **καταργούνται.*

Μεθοδολογία Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 και άρθρο 2 παρ. 1 του Π.Δ 89/2011 η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, πραγματοποιείται από την Εκτελεστική Επιτροπή η οποία και το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις του Δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού (Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής για το Δήμο Τριφυλίας) με τη συνδρομή της ομάδας έργου, που συστάθηκε με την 411/2015 Απόφαση Δημάρχου, προκειμένου να συντάξει το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα

διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών προσώπων του, συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις Υπηρεσίες του Δήμου, των Νομικών Προσώπων του, καθώς και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του Δήμου, προς την Εκτελεστική Επιτροπή, σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις προτάσεις τους για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου και συντάσσει **σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου**, το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Η Εκτελεστική Επιτροπή πριν εισηγηθεί το σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο, συνεργάζεται με τους όμορους Δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπέρ τοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών και εισηγείται με σχετική απόφασή της το σχέδιο αυτό στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.

Οι Άξονες και τα Μέτρα εισάγονται προς συζήτηση και έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο, προκειμένου να αναλυθούν και να εξειδικευτούν αυτά.

Το εγκεκριμένο κείμενο του Στρατηγικού σχεδιασμού τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιεύεται για Διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης, υποβάλλονται προτάσεις εγγράφως ή ηλεκτρονικά.

Οι Υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο του Στρατηγικού Σχεδιασμού προτείνουν, με γραπτή τους εισήγηση, κατά αντιστοιχία προς τους Άξονες και τα Μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου, τους Στόχους της κάθε Υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις Δράσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας. Το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

Στη συνέχεια ακολουθεί από το Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής, η επεξεργασία των προτάσεων των Υπηρεσιών, των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του Δήμου, των αποφάσεων των Νομικών προσώπων του Δήμου και των προτάσεων που προέκυψαν από τη διαδικασία της διαβούλευσης και συντάσσεται το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το οποίο υποβάλλεται στην Εκτελεστική Επιτροπή η οποία με απόφασή της το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο για ψήφιση.

Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος, διαβιβάζεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α), για τον έλεγχο της νομιμότητας της διαδικασίας, με συνυποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών (άρθρο 225 του Ν.3852/2010).

Το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισης, από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α (άρθρο 214 του Ν3852/2010) καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του Δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Δομή Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης, Οργάνωσης και Πληροφορικής του Δήμου Τριφυλίας αφού λάβει υπόψη:

- Τις υποδείξεις της με αριθμό 41179/23-10-2014 Υ.Α, για το περιεχόμενο και την δομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) Α' βαθμού.
- Την διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων και αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της Δημοτικής Αρχής και την επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος για την επόμενη περίοδο.
- Τα στοιχεία από τις υπηρεσίες του Δήμου, των Νομικών Προσώπων του, τις εισηγήσεις των συμβούλων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του Δήμου σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις προτάσεις τους για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου καθώς και τις ανάγκες των κατοίκων για την επόμενη περίοδο.
- Τις αναπτυξιακές προτεραιότητες.
- Την συνδρομή (στοιχεία, υποδείξεις και διαπιστώσεις) της ομάδας έργου, η οποία συστάθηκε με την με αριθμό 411/2015 (ΑΔΑ:6ΡΦΨΩΗΕ-03Σ) Απόφαση Δημάρχου,

θα προχωρήσει στον προσδιορισμό των Αξόνων, Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την περίοδο 2015-2019, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 41179/23-10-2014 Υ.Α «Περί καθορισμού του περιεχομένου, της δομής και του τρόπου υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ Α' βαθμού», καθοριστήκαν η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ο.Τ.Α και περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια:

α. Ενότητα 1: Στρατηγικό Σχέδιο (Στρατηγικός Σχεδιασμός).

Κεφάλαιο 1.1: Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.

Κεφάλαιο 1.2: Στρατηγική του Ο.Τ.Α και αναπτυξιακές προτεραιότητες.

β. Ενότητα 2: Επιχειρησιακό σχέδιο (Επιχειρησιακός Προγραμματισμός).

Κεφάλαιο 2.1: Στόχοι και δράσεις.

Κεφάλαιο 2.2: Τετραετής σχεδιασμός των δράσεων.

γ. Ενότητα 3: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης (Οικονομικός Προγραμματισμός)

Κεφάλαιο 3.1: Οικονομικός Προγραμματισμός.

Κεφάλαιο 3.2: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.

Στο **πρώτο κεφάλαιο** του Στρατηγικού Σχεδίου αποτυπώνονται:

- α)** τα χαρακτηριστικά της γεωγραφικής ενότητας του Ο.Τ.Α., τα χαρακτηριστικά του ίδιου του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση,
- β)** διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα για την περιοχή του ΟΤΑ και οι κατευθυντήριες αρχές που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων,
- γ)** προσδιορίζεται η στρατηγική του ΟΤΑ προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά του.

Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, κατ' ελάχιστον, περιλαμβάνει:

- α.** Τα βασικά γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της περιοχής του Δήμου, καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων του με τους γειτονικούς Ο.Τ.Α και την ευρύτερη περιοχή,
- β.** Τα βασικά οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου.

Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, κατ' ελάχιστον, περιλαμβάνει:

- α.** Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από τον Δήμο, κατά την μεσοπρόθεσμη περίοδο, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας,
- β.** Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή δημοτικών ή κοινοτικών υπηρεσιών,
- γ.** Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό και την υλοτεχνική υποδομή τους, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και σε σχέση με την οικονομική τους κατάσταση,
- δ.** Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** του Στρατηγικού Σχεδίου περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α)** Διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος για την περιοχή του Δήμου και των κατευθυντήριων αρχών, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων,
- β)** Προσδιορισμός της στρατηγικής του Δήμου, δηλαδή των γενικών στρατηγικών στόχων προκειμένου να πετύχει το όραμά του,
- γ)** Προσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Το όραμα αποτελεί συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιδιώξιμης κατάστασης της περιοχής του Δήμου Τριφυλίας και του ίδιου του Δήμου, ως οργανισμού για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

Η διατύπωση της στρατηγικής του Δήμου γίνεται μέσω του καθορισμού γενικών στρατηγικών στόχων. **Ενδεικτικά, οι στρατηγικοί στόχοι θα αφορούν:**

- α. Στην προώθηση της οικονομική, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- β. Στην ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του.
- γ. Στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς του (με βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων του, την ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής του).
- δ. Στη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης.

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες εκφράζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με τη μορφή αξόνων.

Οι **άξονες** καθορίζονται, σύμφωνα με την αριθμ. 41179/23-10-2014 Υ.Α, ως εξής:

- α. «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».
- β. «Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός».
- γ. «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».
- δ. «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου».

Μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας, ένας τουλάχιστον πρέπει να αποσκοπεί στην ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεών τους με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς.

Ο άξονας αυτός ενδεικτικά αφορά:

- α. Στη γενική οργάνωση και λειτουργία του Δήμου, καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής τοπικής διοίκησης.
- β. Στις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.
- γ. Στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους καθώς και για την γενικότερη βελτίωση της διοίκησης ικανότητας του Δήμου.

Διαδικασίες Διαβούλευσης - Δημοσιότητα

Με την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδίου και την έγκρισή του από το Δημοτικό Συμβούλιο, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα τίθεται σε δημόσια διαβούλευση, χρησιμοποιώντας κάθε πρόσφορο μέσο.

Ο δημόσιος διάλογος αποτελεί κρίσιμο μέρος της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αφού η τοπική κοινωνία καλείται να διατυπώσει τη γνώμη της για το αναπτυξιακό μέλλον της περιοχής και για τις προτεραιότητες που θα τεθούν, ενώ είναι σημαντική διαδικασία, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.4 του Π.Δ. 89/2011 «Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

(άρθρο 76, Ν.3852/2010), και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις εγγράφως ή ηλεκτρονικά.»

Επομένως, μετά την ψήφιση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο, πραγματοποιείται αναλυτική παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης.

Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης:

- Γνωμοδοτεί στο Δημοτικό Συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου.
- Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του Δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών:

Στο πλαίσιο της διευρυμένης δημόσιας διαβούλευσης, θα πρέπει επίσης:

- Να δημοσιευθεί στον τοπικό τύπο περίληψη του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου και πρόσκληση των πολιτών να υποβάλλουν τις προτάσεις τους, και
- Να δημοσιευθεί στο διαδικτυακό τόπο (site) του Δήμου, το πλήρες κείμενο του στρατηγικού σχεδίου με πρόσκληση στους πολίτες να υποβάλλουν τις προτάσεις τους είτε ηλεκτρονικά σε ειδική ηλεκτρονική φόρμα επικοινωνίας, είτε εγγράφως προς το Δήμο με την ένδειξη «ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ».

Επίσης με απόφαση του Δημάρχου, δύναται να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συζήτηση και όποια άλλη δημόσια εκδήλωση κριθεί αναγκαία.

Βασικός στόχος είναι η πληρέστερη δυνατή εκπροσώπηση όλων των κοινωνικών ομάδων, των εκπροσώπων του παραγωγικού και επιχειρηματικού κόσμου, της πολιτιστικής ζωής, καθώς και όλων των δημοτικών κοινοτήτων του Δήμου, ώστε να αναδειχθούν τα τοπικά προβλήματα και τα προβλήματα των επιμέρους ομάδων συμφερόντων και να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των δυνάμεων της τοπικής κοινωνίας.

Στη συνέχεια, μετά τον κοινωνικό διάλογο και τη Διαβούλευση, το τελικό Σχέδιο, στο οποίο θα έχουν ενσωματωθεί οι προτάσεις και οι θέσεις των φορέων και της τοπικής κοινωνίας που κρίθηκαν ότι συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πορεία του Δήμου, με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Διαβούλευσης και την εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής, θα έρθει προς ψήφιση στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Στο διάστημα της προεργασίας έχουν ήδη πραγματοποιηθεί συναντήσεις με τους εκπροσώπους των Τοπικών Κοινοτήτων όλων των Δημοτικών Ενοτήτων, τους Φορείς του Δήμου, τους υπηρεσιακούς παράγοντες άλλων υπηρεσιών, προκειμένου η Νέα Δημοτική Αρχή να καταρτίσει την στρατηγική του

Δήμου μέσα από τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και πλήρως προσανατολισμένη στην ικανοποίηση αυτών μέσα από τις ευκαιρίες και επιταγές της Νέας Προγραμματικής Περιόδου της Χώρας.

Κεφάλαιο 1ο

Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Τριφυλίας

1.1 Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Τριφυλίας χωροθετείται στην Νοτιοδυτική Ελλάδα και συγκεκριμένα στο Νοτιοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου, στο Νομό Μεσσηνίας. Καταλαμβάνει το βόρειο τμήμα του Νομού Μεσσηνίας και συνορεύει με το Δήμο Πύλου-Νέστορος στα νότια με όριο το χείμαρρο Σελλά, τους Δήμους Οιχαλίας και Μεσσήνης στα ανατολικά, με όριο την οροσειρά Αιγάλεω, το Δήμο Ζαχάρως του Νομού Ηλείας στα βόρεια, με όριο το ποτάμι Νέδα και δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος.

Εικόνα 1: Θέση του Δήμου Τριφυλίας

Ο Δήμος Τριφυλίας, διοικητικά υπάγεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και είναι ένας από τους έξι Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Οι υπόλοιποι πέντε Δήμοι, είναι οι Δήμοι Καλαμάτας, Οιχαλίας, Μεσσήνης, Δυτικής Μάνης και Πύλου – Νέστορος.

Η έκταση του Δήμου είναι 612 τ. χλμ και ο μόνιμος πληθυσμός του, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 27.373 κάτοικοι. Έδρα του Δήμου είναι η Κυπαρισσία, η οποία βρίσκεται σε απόσταση 250χλμ από την Αθήνα και 160χλμ από την Πάτρα.

Στο Δήμο Τριφυλίας υπάρχουν οι **έξι** Δημοτικές Ενότητες, **Αετού** με έκταση 94τ.χλμ, πεδινή, **Αυλώνας** με έκταση 112τ.χλμ ορεινή, **Γαργαλιάνων** με έκταση 122τ.χλμ πεδινή, **Κυπαρισσίας** με έκταση 101τ.χλμ πεδινή, **Φιλιατρών** με έκταση 114τ.χλμ, πεδινή και **Τριπύλης** με έκταση 69τ.χλμ ορεινή.

Πίνακας 1. Γεωγραφικά Στοιχεία ανά Δημοτική Ενότητα

Γεωγραφικά Στοιχεία	ΔΕ Αετού	ΔΕ Αυλώνας	ΔΕ Γαργαλιάνων	ΔΕ Κυπαρισσίας	ΔΕ Φιλιατρών	Κοινότητα Τριπύλης	Δήμος Τριφυλίας
Έκταση (τ.χλμ)	94,00	112,00	122,00	101,00	114,00	69,00	612,00
Πληθυσμιακή Πυκνότητα (άτομα/τ.χλμ)	20,37	17,16	65,08	76,51	65,91	5,13	44,72
Μορφολογία	Π	Ο	Π	Π	Π	Ο	Π

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η έκταση του Δήμου χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία ανάγλυφη καθώς οι τέσσερις από τις Δημοτικές Ενότητες που τη συνθέτουν χαρακτηρίζονται ως πεδινές και οι δύο ως ορεινές.

Μεγάλη έκταση καταλαμβάνει ο εύφορος και παραγωγικός **Τριφυλιακός κάμπος** ο οποίος σε συνδυασμό με τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στο Δήμο (μεσογειακό κλίμα), δίνει στην περιοχή σημαντικό προβάδισμα στον **πρωτογενή τομέα**.

Οι φυσικές ομορφιές του ορεινού όγκου, η νήσος Πρώτη, οι προσιτές ακτές και παραλίες του Κυπαρισσιακού κόλπου, οι παραδοσιακοί οικισμοί και η μεγάλης σπουδαιότητας αρχαιολογικοί χώροι

συνθέτουν ένα εντυπωσιακό σκηνικό που συμβάλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, όπως αυτή αποτυπώνεται στον **τριτογενή τομέα**.

Οι Εθνικοί οδικοί άξονες Αθήνα – Τρίπολη – Κυπαρισσία και Πάτρα – Πύργος – Κυπαρισσία, διευκολύνουν αισθητά την πρόσβαση στο Δήμο και λειτουργούν ευεργετικά για την **τοπική οικονομία** τόσο με την ευχερή διακίνηση των παραγομένων προϊόντων όσο και της μετακίνησης των επισκεπτών.

1.2 Θέση του Δήμου στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

Όσον αφορά στη θέση και το ρόλο του Δήμου Τριφυλίας στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου, θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει ότι, η ένταξή του στην ευρύτερη αυτή χωρική ενότητα δεν έχει προέλθει από έναν οργανωμένο στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά έχει προκύψει ως αποτέλεσμα μιας σειράς μεμονωμένων δράσεων υπό τη μορφή έργων που έχουν εκτελεστεί.

Γενικά θα λέγαμε ότι η περιοχή του Δήμου Τριφυλίας, μη έχοντας επιλύσει κρίσιμα ζητήματα υποδομών δεν έχει τύχει, βάσει των χρηματοδοτικών ευκαιριών του παρελθόντος, δίκαιης και ισότιμης ένταξης στο ευρύτερο γεωγραφικό, χωρικό και οικονομικό περιβάλλον.

Ο Δήμος Τριφυλίας εμφανίζει **υστέρηση** σε μια σειρά από κρίσιμες υποδομές. Οι υποδομές αυτές που, ενδεικτικά, αναφέρονται πιο κάτω, θα εμφανιστούν ενταγμένες στη θεματική ενότητα που ανήκουν.

1. Οδικές Υποδομές :

- Εθνικός άξονας Ελαία – Καλό Νερό – Τσακώνα
- Εθνικός άξονας Καλό Νερό – Κυπαρισσία – Φιλιατρά – Γαργαλιάνοι
- Επ.Οδός Φιλιατρών – Αγ.Κυριακής – Μαραθόπολης – Βρωμονερίου – Τραγάνας κλπ.

2. Λιμενικές Υποδομές:

- Λιμάνι Κυπαρισσίας
- Αλιευτικό Καταφύγιο Μαραθόπολης.

3. Αναπτυξιακές – Κοινωνικές Υποδομές:

- Ολοκλήρωση Φράγματος Φιλιατρών – δίκτυα διανομής – σχέδιο διαχείρισης
- Έλλειψη ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης υδατικών πόρων,
- Έλλειψη διασύνδεσης με Τριτοβάθμιο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (π.χ. ΤΕΙ Καλαμάτας) και Ερευνητικό Κέντρο,
- Υποβαθμισμένες Υποδομές Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής

1.3 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Η έκταση του Δήμου είναι 612τ.χλμ και ο **μόνιμος πληθυσμός** του 27.373 κάτοικοι.

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Αναλυτικά:

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ : 27.373 κάτοικοι

Έδρα: Κυπαρισσία, (η)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΕΤΟΥ: 1.915 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Τοπική Κοινότητα Αγριλιάς Τριφυλίας	59	Αγιάννης,ο	5
Νέα Αγριλιά,η	59	Άγιος Δημήτριος,ο	31
Τοπική Κοινότητα Αετού	360	Κοπανάκι,το	931
Αετός,ο	360	Ριζοχώριον,το	60
Τοπική Κοινότητα Αρτικίου	22	Τρουπακείκα,τα	15
Αρτίκιον,το	22	Τοπική Κοινότητα Κρουονερίου	39
Τοπική Κοινότητα Γλυκορριζίου	83	Κρουονέριον,το	39
Γλυκορριζιον,το	83	Τοπική Κοινότητα Μοναστηρίου	25
Τοπική Κοινότητα Καμαρίου	41	Μοναστήριον,το	25
Καμάριον,το	41	Τοπική Κοινότητα Πολυθέας	117
Τοπική Κοινότητα Κεφαλόβρυση	97	Πολυθέα,η	117
Κεφαλόβρυση,η	88	Τοπική Κοινότητα Σιτοχωρίου	30
Τσερτσαίικα,τα	2	Σιτοχώριον,το	30
Τοπική Κοινότητα Κοπανακίου	1.042		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΩΝΟΣ : 1.922 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Τοπική Κοινότητα Αγαλιανής	306	Τοπική Κοινότητα Καλού Νερού	686
Αγαλιανή,η	207	Άνω Καλόν Νερόν,το	38
Βλασσάδα,η	42	Βουνάκι,το	3
Ξυφάρα,η	12	Δρεκολαίικα,τα	16
Παλιοβλασσάδα	12	Κάκκαβας,ο	56
Πηγαδούλια,τα	33	Καλόν Νερόν,το	543
Τοπική Κοινότητα Αυλώνο	145	Μάρμαρο,το	12
Αυλών,ο	125	Στάση Σιδηροκάστρου,η	18
Πανόραμα,το	19	Τοπική Κοινότητα Καρυών	64
Πτέρη,η	1	Καρυαί,αι	64
Τοπική Κοινότητα Βανάδας	51	Τοπική Κοινότητα Πλατανίων	123
Βανάδα,η	51	Πλατάνια,τα	123
Τοπική Κοινότητα Ελαίας	282	Τοπική Κοινότητα Προδρόμου	52
Αγιαννάκης,ο	37	Πρόδρομος,ο	52
Ελαία,η	228	Τοπική Κοινότητα Σιδηροκάστρου	200
Φόνισσα,η	17	Σιδηρόκαστρον,το	200
Τοπική Κοινότητα Καλιτσαίνης	13		
Καλίτσαινα,η	13		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ: 7.940 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Κοινότητα Γαργαλιάνων	5.569	Τοπική Κοινότητα Λεύκης	228
Δημοτική		Λεύκη,η	130
Άγιος Στέφανος,ο	27	Τραγάνα,η	98
Βατιάς,ο	13		

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Βρομονέριον,το	34	Τοπική Κοινότητα Μαραθοπόλεως	729
Βρυσόμηλος,ο - Αγία Σωτήρα,η	2	Γεφυράκι,το	5
Γαργαλιάνοι,οι	5.007	Μαραθόπολις,η	646
Κάναλος,ο	84	Μπάρλα,η	50
Κοκκινοχωραφά,η	5	Νεροβίγλι,το	28
Λαγκούβαρδος,ο	110	Πρώτη,η (νησίς)	0
Λιβάρτζι,τα	5	Τοπική Κοινότητα Μουζακίου	321
Πελεκητός,ο	70	Μουζάκιον,το	321
Πηγάδια,τα	49	Τοπική Κοινότητα Πύργου Τριφυλίας	768
Ρίκια,τα	31	Πύργος,ο	768
Χοχλαστή,η	132	Τοπική Κοινότητα Φλόκας	48
Τοπική Κοινότητα Βάλτας	277	Φλόκα,η	48
Βάλτα,η	277		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ: 7.728 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Βαθύ,το	22	Τοπική Κοινότητα Μύρου	9
Καρτελάς,ο	43	Αλιμάκιον,το	4
Κυπαρισσία,η	5,131	Μύρον,το	5
Μαύρη Λίμνα	16	Τοπική Κοινότητα Ξηροκάμπο	53
Μεμί,το	206	Ξηρόκαμπος,ο	53
Μεταλλείο,το	38	Τοπική Κοινότητα Περδικονερίου	212
Μπλεμενιάνοι,οι	30	Περδικονέριον,το	212
Μύλοι,οι	52	Τοπική Κοινότητα Ραχών	182
Ρουζάκιον,το	78	Ράχαι,αι	182
Σεργιάνι,το	20	Τοπική Κοινότητα Σπηλιάς	511
Τερψιθέα,η	90	Σπηλιά,η	511
Φαρμάκα,η	58	Τοπική Κοινότητα Στασιού	160
Τοπική Κοινότητα Αρμενιών	314	Στασιόν,το	160
Αρμενιοί,οι	314	Τοπική Κοινότητα Φαρακλάδας	334
Τοπική Κοινότητα Βρυσών	115	Λιθαρορίξι,το	14
Βρύσαι,αι	115	Φαρακλάδα,	320
Τοπική Κοινότητα Μουριατάδας	54		
Καρβούνιον,το	22		
Μουριατάδα,η	32		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΥΛΗΣ: 354 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Τοπική Κοινότητα Καλογερεσίου	32	Τοπική Κοινότητα Ροδιάς	78
Καλογερέσιον,το	32	Δάρας,ο	20
Τοπική Κοινότητα Λαντζουνάτου	23	Ροδιά,η	58
Λαντζουνάτον,το	23	Τοπική Κοινότητα Σελλά	76
Τοπική Κοινότητα Λυκουδεσίου	33	Άνυδρον,το	2
Κλώνιον,το	6	Σελλάς,ο	74

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Λυκουδέσιον,το	27	Τοπική Κοινότητα Τριπύλας	34
Τοπική Κοινότητα Ραπτοπούλου	78	Τριπύλα,η	34
Παλαιά Βρύση,η	2		
Ραπτόπουλον,το	76		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ: 7.514 κάτοικοι

	Κάτοικοι		Κάτοικοι
Δημοτική Κοινότητα Φιλιατρών	6,791	Τοπική Κοινότητα Εξοχικού	179
Αγία Κυριακή,η	197	Εξοχικόν,το	179
Αγία Πεθαμένη,η	23	Τοπική Κοινότητα Μάλης	17
Άγριλος,ο	128	Μάλη,η	17
Βρύσες,οι	34	Τοπική Κοινότητα Πλάτης	71
Γιόλακα,η	36	Πλάτη,η	71
Κουντρίον,το	49	Τοπική Κοινότητα Χαλαζονίου	154
Λαγκουβάρδος,ο	59	Χαλαζόνιον,το	154
Λεμπεστενά,τα	81	Τοπική Κοινότητα Χριστιανουπόλεως	302
Λιμενάριον,το	102	Χριστιανούπολις,η	302
Μερολίθι,το	81		
Στόμιον,το	32		
Φιλιατρά,τα	5,969		

Ως **μόνιμο πληθυσμό** ορίζουμε το συνολικό πληθυσμό που δήλωσε ως μόνιμη κατοικία του, κατά την απογραφή, τον συγκεκριμένο τόπο, ανεξάρτητα από το πού βρέθηκε και απογράφηκε στην επικράτεια της Χώρας.

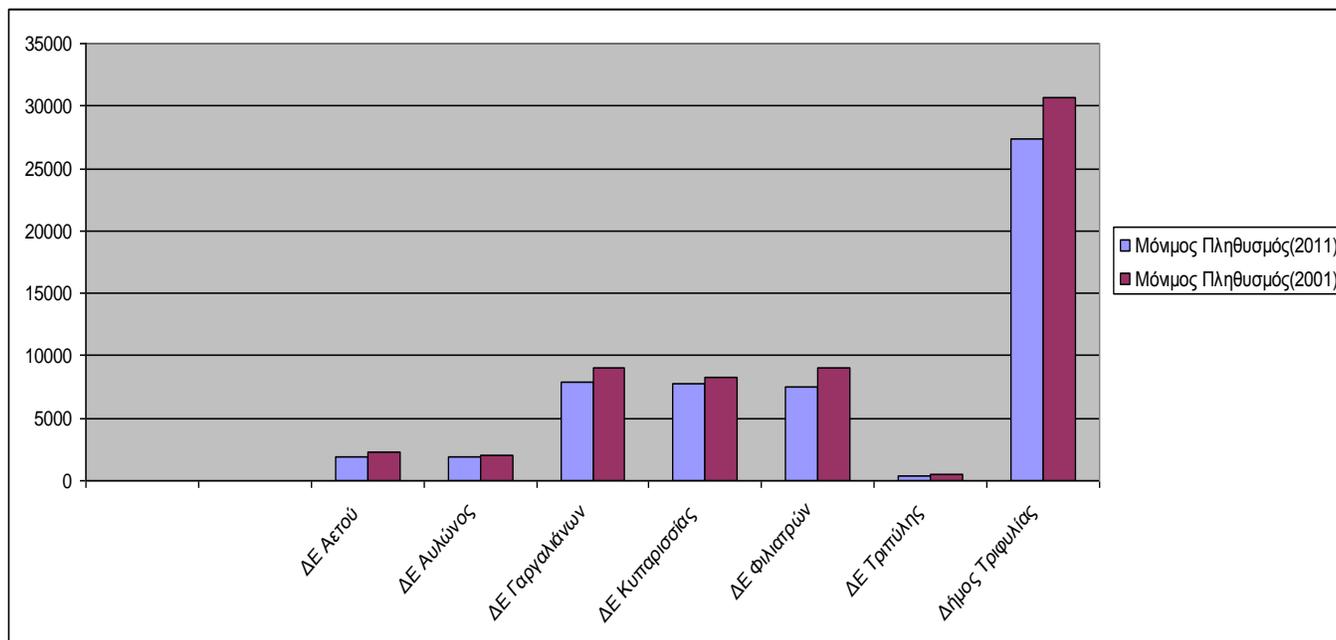
Πίνακας 2. Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Τριφυλίας

Κατηγορία Πληθυσμού	ΔΕ Αετού	ΔΕ Αυλώνας	ΔΕ Γαργαλιάνων	ΔΕ Κυπαρισσίας	ΔΕ Φιλιατρών	ΔΕ Τριπύλης	Δήμος Τριφυλίας
Μόνιμος Πληθυσμός (2011)	1.915	1.922	7.940	7.728	7.514	354	27.373
Μόνιμος Πληθυσμός (2001)	2.305	1.996	8.998	8.300	9.098	493	30.697
Ποσοστιαία Μεταβολή %	16,92%	3,71%	11,76%	6,89%	17,41%	28,19%	10,83%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Διάγραμμα 2: Μόνιμος Πληθυσμός στο Δήμο Τριφυλίας (2011)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3. Μεταβολή του Πληθυσμού

ΑΠΟΓΡΑΦΗ	Δήμος Τριφυλίας	ΠΕ Μεσσηνίας	Περιφέρεια Πελοποννήσου	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
2001	30.697	166.566	597.622	10.934,097
2011	27.323	163.110	581.980	10.787,690
% ΜΕΤΑΒΟΛΗ	-10,83%	-2,07%	-2,62%	-1,34%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όσον αφορά στην εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου κατά τις δύο τελευταίες απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ 2001 και 2011, η σύγκριση των στοιχείων δείχνει **μείωση** του πληθυσμού κατά **10,83%**.

Η μείωση αυτή είναι μεγαλύτερη από τη μείωση που έχει σημειωθεί, τόσο στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας (2,07%) όσο και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (2,62%) αλλά και από τη μείωση σε επίπεδο Χώρας (1,34%)

Η μείωση αυτή θα μπορούσε να αποδοθεί ως κάποιο βαθμό, στην υπογεννητικότητα αλλά και στην μετακίνηση – μετανάστευση του πληθυσμού σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό για την αναζήτηση αγοράς εργασίας.

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Όσον αφορά στην **πυκνότητα του πληθυσμού** (κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) ανά Δημοτική Ενότητα και συνολικά για το Δήμο Τριφυλίας, αποτυπώνεται, με βάση την απογραφή του 2011, αναλυτικά, στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 4. Πυκνότητα Πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (σε χ.λ.μ)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
ΔΕ Αετού	1.915	94,00	20,37
ΔΕ Αυλώνος	1.922	112,00	17,16
ΔΕ Γαργαλιάνων	7.940	122,00	65,08
ΔΕ Κυπαρισσίας	7.728	101,00	76,51
ΔΕ Φιλιατρών	7.514	114,00	65,91
ΔΕ Τριπύλης	354	69	5,13
Δήμος Τριφυλίας	27.373	612	44,72

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εξετάζοντας την πληθυσμιακή πυκνότητα των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου, διαπιστώνουμε ότι ο δείκτης πληθυσμιακής πυκνότητας των Δημοτικών Ενοτήτων Γαργαλιάνων (65,08 κάτοικοι/τ.χλμ), Κυπαρισσίας (76,51 κάτοικοι/τ.χλμ), Φιλιατρών (65,91 κάτοικοι/τ.χλμ) είναι κατά πολύ μεγαλύτερος των δεικτών των άλλων Δημοτικών Ενοτήτων, Αετού (20,37 κάτοικοι/τ.χλμ), Αυλώνος (17,16 κάτοικοι/τ.χλμ) και Τριπύλης (5,13 κάτοικοι/τ.χλμ).

Αυτό σημαίνει ότι στις Δημοτικές Ενότητες Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας και Φιλιατρών εμφανίζονται **δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, εξέλιξης του εργατικού δυναμικού και αγοράς εργασίας**, λόγω της θέσης τους (παράκτιες – πεδινές Δημοτικές Ενότητες) σε σχέση με τις Δημοτικές Ενότητες Αετού, Αυλώνος και Τριπύλης (ορεινές – ημιορεινές Δημοτικές Ενότητες), όπου οι **δυνατότητες αυτές είναι περιορισμένες**.

Πίνακας 5. Πυκνότητα Πληθυσμού στην Επικράτεια

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (σε χ.λ.μ)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
Δήμος Τριφυλίας	27.373	612,00	44,72

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΠΕ Μεσσηνίας	163.110	2.991,00	54,54
Περιφέρεια Πελοποννήσου	581.980	15.490,00	37,57
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.787.690	131.960,00	81,75

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο δείκτης πληθυσμιακής πυκνότητας του Δήμου Τριφυλίας (44,72 κάτοικοι/τ.χλμ), σε σύγκριση με τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Χώρας, διαπιστώνουμε ότι είναι **μικρότερος** του αντίστοιχου δείκτη, τόσο σε επίπεδο Χώρας (81,75 κάτοικοι/τ.χλμ), όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας (54,54 κάτοικοι/τ.χλμ), αλλά **μεγαλύτερος** του αντίστοιχου δείκτη σε επίπεδο Περιφέρειας Πελοποννήσου (37,57 κατοίκων/τ.χλμ).

Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι ο Δήμος Τριφυλίας ως μεσαίος Δήμος, είναι ένας από τους μεγαλύτερους Δήμους στην κατηγορία του, σε επίπεδο Χώρας αλλά και ο μεγαλύτερος στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας, σε έκταση, Δήμος, ο οποίος κατά το 1/3 περίπου της έκτασής του, είναι και έχει χαρακτηριστεί ως ορεινός.

Πίνακας 6. Πληθυσμιακή κατανομή ανά Δημοτική Ενότητα & ηλικιακή ομάδα

Ηλικιακή Ομάδα/ Δ.Ε	ΔΕ Αετού	ΔΕ Αυλώνας	ΔΕ Γαργαλιάνων	ΔΕ Κυπαρισσίας	ΔΕ Φιλιατρών	ΔΕ Τριπύλης	Δήμος Τριφυλίας	Ποσοστό %
0-14	211	165	1055	1198	1085	13	3727	13,62
15-24	126	167	771	731	842	21	2658	9,72
25-39	284	298	1687	1516	1979	40	5799	21,18
40-54	311	368	1753	1761	1590	60	5793	21,16
55-64	241	279	801	938	750	52	3061	11,18

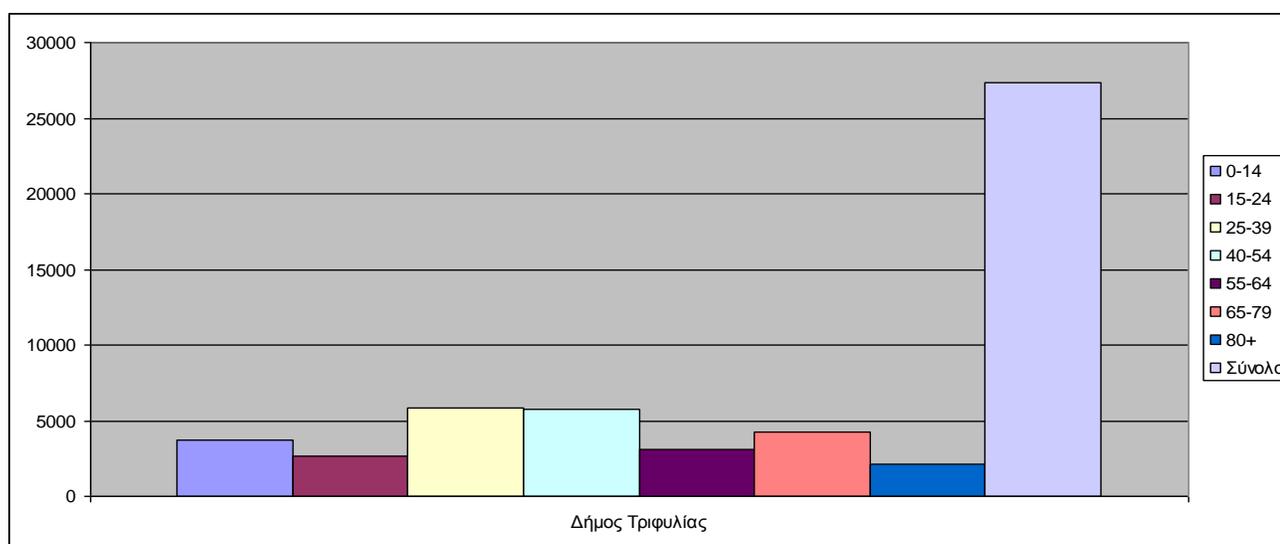
Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

65-79	479	448	1263	1067	868	110	4235	17,47
80+	263	197	610	517	455	58	2100	7,67
Σύνολο	1915	1922	7940	7728	7514	354	27373	100,00

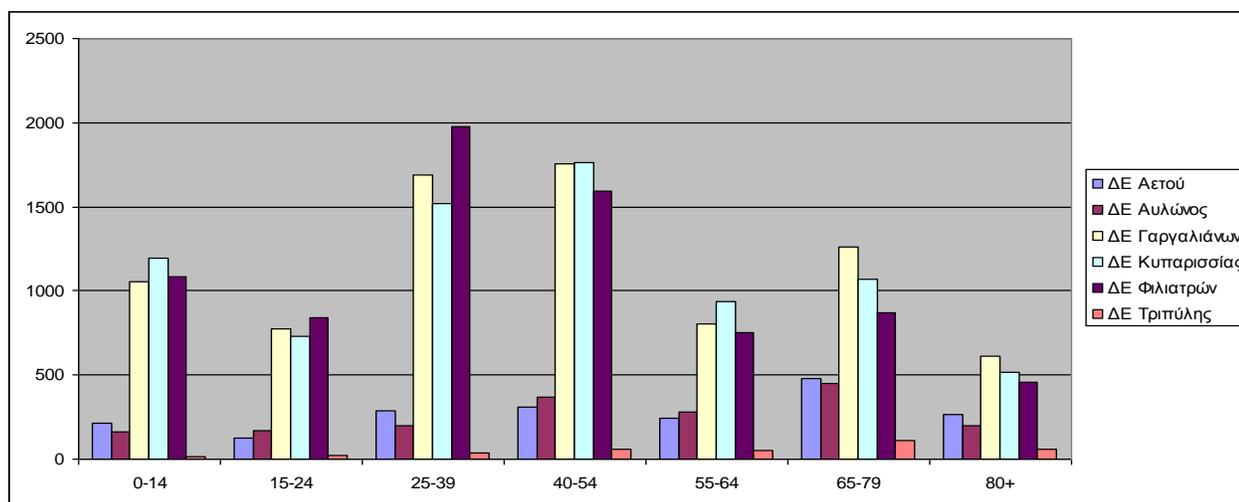
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Βάσει των στοιχείων που αποτυπώνονται στον πιο πάνω πίνακα, προκύπτουν οι **ηλικιακές πυραμίδες**, τόσο σε επίπεδο Δήμου Τριφυλίας όσο και σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων.

Διάγραμμα 3. Ηλικιακή Πυραμίδα Δήμου

Διάγραμμα 4. Ηλικιακή Πυραμίδα ανά Δημ. Ενότητα

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Η μελέτη δομής του πληθυσμού κατά ηλικία είναι χρήσιμη, διότι συμβάλει στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις δημογραφικές προοπτικές, τη κοινωνική ανάπτυξη αλλά και τη σύνθεση και το μέγεθος του γεροντικού πληθυσμού.

Επίσης εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τη προοπτική της οικονομικής ανάπτυξης, την εξέλιξη του εργατικού δυναμικού και τη σύνθεση της αγοράς εργασίας.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως στο Δήμο Τριφυλίας, ο πληθυσμός σε μεγάλο ποσοστό συσσωρεύεται στις **πληθυσμιακές ηλικιακές ομάδες** των 25 έως 39 ετών αλλά και των 40 έως 54 ετών (**παραγωγικές ηλικίες**).

Από το σύνολο των πιο πάνω στοιχείων προκύπτουν οι βασικοί **δημογραφικοί δείκτες**, οι οποίοι μπορούν να αποκρυσταλλώσουν την εικόνα των δημογραφικών δεδομένων.

Πίνακας 7. Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Τριφυλίας

Δημογραφικοί Δείκτες	Δημοτική Ενότητα Αετού	Δημοτική Ενότητα Αυλώνος	Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων	Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας	Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών	Δημοτική Ενότητα Τριπύλης	Δήμος Τριφυλίας
Δείκτης Γήρανσης	3,52	3,91	1,78	1,32	1,22	12,92	1,70
Δείκτης Εξάρτησης	0,99	0,73	0,58	0,56	0,47	1,05	0,58
Δείκτης Αντικατάστασης	0,52	0,60	0,96	0,78	1,12	0,40	0,87

Πίνακας 8. Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Τριφυλίας

Δημογραφικοί Δείκτες	Δήμος Τριφυλίας
Δείκτης Γήρανσης	1,70
Δείκτης Εξάρτησης	0,58
Δείκτης Αντικατάστασης	0,87

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο **δείκτης γήρανσης** είναι ο λόγος του αριθμού των ατόμων ηλικίας από 65 ετών και άνω προς τον αριθμό των ατόμων ηλικίας από 0 έως 14 ετών και προσδιορίζει την αναλογία «γέροι» προς «νέοι», δηλαδή

πόσα άτομα ηλικίας από 65 ετών και άνω αντιστοιχούν σε άτομα ηλικίας από 0 έως 14 ετών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός, τόσο πιο «γηρασμένος» είναι ο πληθυσμός.

Για το **Δήμο Τριφυλίας** συνολικά, ο δείκτης γήρανσης εμφανίζει τιμή **1,70**.

Ο **δείκτης εξάρτησης** είναι ο λόγος του αθροίσματος του αριθμού των ατόμων ηλικίας από 0 έως 14 ετών και από 65 ετών και άνω (*δηλαδή των μη παραγωγικών ηλικιών*), προς τον αριθμό των ατόμων ηλικίας από 15 έως 64 ετών (*παραγωγικές ηλικίες*) και προσδιορίζει την αναλογία μεταξύ εξαρτώμενων ατόμων, αυτών δηλαδή που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία προς τα άτομα εκείνα που θεωρείται ότι συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία.

Για το σύνολο του **Δήμου Τριφυλίας** ο δείκτης εξάρτησης είναι **0,58**.

Ο **δείκτης αντικατάστασης** αποτελεί δομικό δείκτη. Εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Είναι ο λόγος του αριθμού των ατόμων ηλικίας από 15 έως 24 ετών προς τον αριθμό των ατόμων ηλικίας από 55 έως 64 ετών, δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία.

Για το σύνολο του **Δήμου Τριφυλίας** ο δείκτης αντικατάστασης είναι **0,87**.

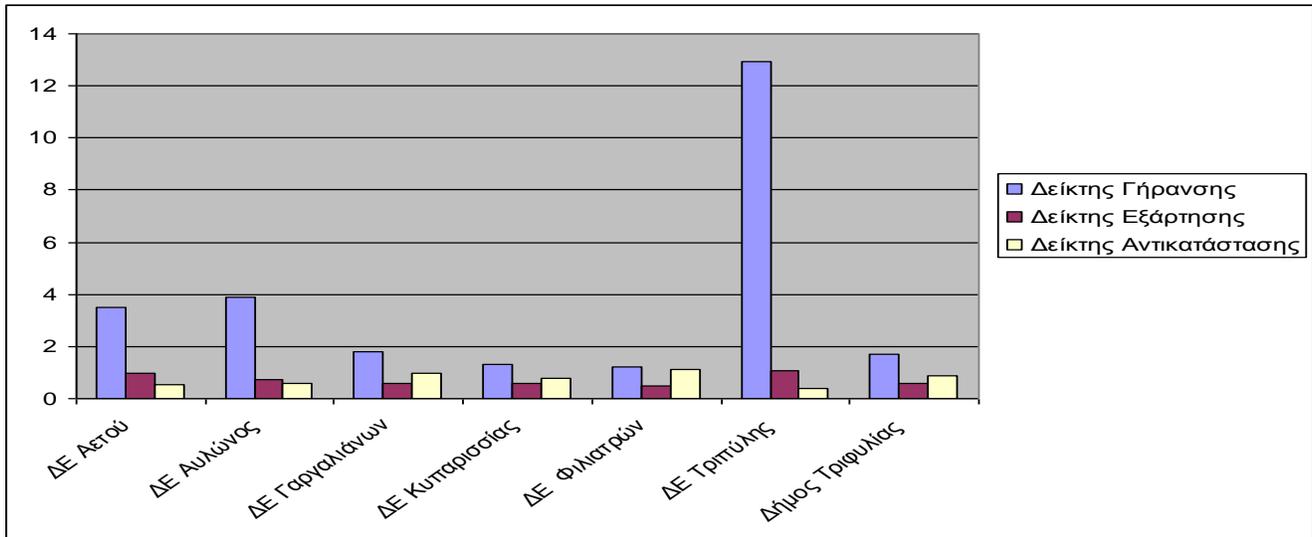
Εξετάζοντας τους δημογραφικούς δείκτες ανά Δημοτική Ενότητα, διαπιστώνουμε ότι, ο **δείκτης γήρανσης** στις Δημοτικές Ενότητες Τριπύλης, Αυλώνος και Αετού είναι 12.92, 3.91 και 3.52 αντίστοιχα. Δηλαδή για κάθε ένα (1) άτομο ηλικίας από 0 έως 14 ετών (νέοι) αντιστοιχούν 12.92 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Τριπύλης, 3.91 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Αυλώνος και 3.52 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Αετού, ηλικίας από 65 ετών και άνω (γέροι).

Αντίθετα, στις Δημοτικές Ενότητες Φιλιατρών, Γαργαλιάνων και Κυπαρισσίας, ο **δείκτης αντικατάστασης** είναι σε καλό επίπεδο. Για κάθε άτομο ηλικίας από 55 έως 64 ετών (*ηλικία εξόδου από την παραγωγική διαδικασία*) αντιστοιχούν 1.12 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών, 0.96 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων και 0.78 άτομα για τη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας, ηλικίας από 15 έως 24 ετών (*παραγωγική ηλικία*).

Συνοπτικά μπορούμε να υπογραμμίσουμε πως το πρόβλημα της **γήρανσης** του πληθυσμού φαίνεται να είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις Δημοτικές Ενότητες Αετού, Αυλώνος και Τριπύλης.

Διάγραμμα 5. Δημογραφικοί Δείκτες Δήμου Τριφυλίας

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Από το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται μια σαφής εικόνα της κρισιμότητας του **δημογραφικού προβλήματος**. Το ζήτημα της γήρανσης του πληθυσμού είναι βέβαια ένα **γενικότερο πρόβλημα** που αντιμετωπίζει, όχι μόνο η Ελλάδα αλλά και η Ευρώπη συνολικά και συνδέεται με την **υπογεννητικότητα** και την **αύξηση του ορίου ζωής**.

1.3.1 Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού

Όπως προκύπτει από την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011 (στοιχεία *μόνιμου πληθυσμού*) το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του **Δήμου Τριφυλίας**, έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 9. Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Τριφυλίας

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Δημοτική ή Ενότητα Αετού	Δημοτική Ενότητα Αυλώνας	Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων	Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας	Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών	Κοινότητα Τριπύλας	Δήμος Τριφυλίας
Παιδιά κάτω των 6 ετών	93	66	436	477	524	4	1.600
Δε γνωρίζουν Γραφή & Ανάγνωση	48	145	160	182	421	48	1.004
Ολοκλήρωσαν την Προσχολική Αγωγή	99	92	440	517	403	8	1.559
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν Γραφή & Ανάγνωση	154	132	460	288	428	42	1.504
Απόφοιτοι Δημοτικού	550	597	2.608	1.982	2.491	147	8.375
Απόφοιτοι ζυαξίου Γυμνασίου	318	283	1.490	1.121	1.247	41	4.500

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	27	27	148	180	77	13	472
Πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου	40	84	155	367	129	16	791
Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κ.λ.π)	457	262	1.273	1.486	1.095	17	4.590
Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμια ς Εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λ.π)	27	54	129	220	187	6	623
Πτυχιούχοι Ανωτέρων Επαγγελματικών Σχολών	7	52	55	58	30	3	205
Πτυχιούχοι ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισοτίμων Σχολών	21	37	174	225	127	3	587
Πτυχιούχοι Πανεπιστημίου - Πολυτεχνείου & ισοτίμων Σχολών	71	78	394	583	350	6	1.482
Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου / Μεταπτυχιακού τίτλου	3	13	18	42	5	0	81
Σύνολο ανά Δ.Ε	1915	1922	7940	7728	7514	354	27.373

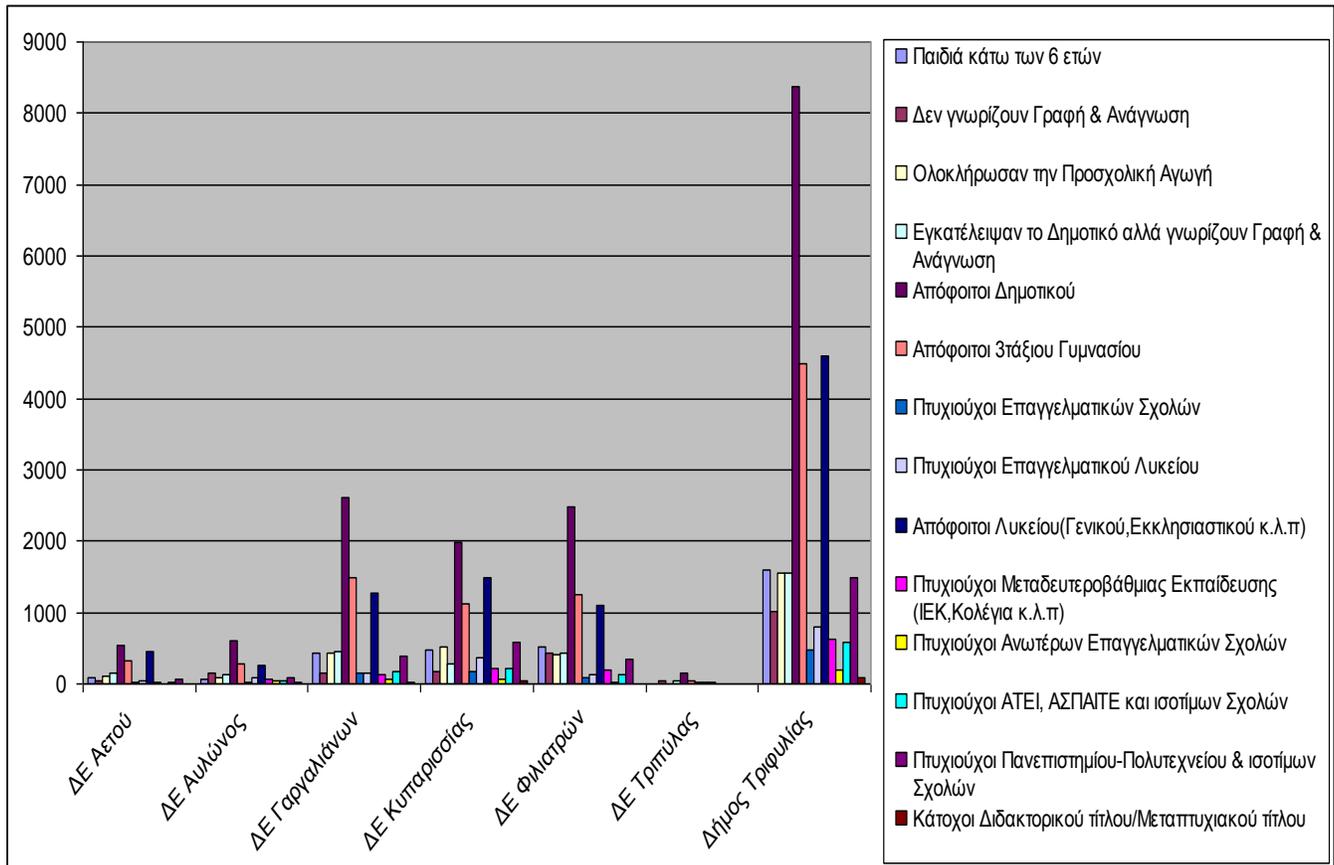
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

- i. Οι κάτοχοι **Μεταπτυχιακού-Διδακτορικού τίτλου**, είναι 81 άτομα και αποτελούν το **0,3%** του συνολικού πληθυσμού του Δήμου (27.373 κάτοικοι).
- ii. Οι **πτυχιούχοι Πανεπιστημίου – Πολυτεχνείου και ισοτίμων Σχολών**, είναι 1.482 άτομα και αποτελούν το **5,41%** του συνολικού πληθυσμού του Δήμου.
- iii. Οι **πτυχιούχοι ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισοτίμων Σχολών**, είναι 587 άτομα και αποτελούν το **1,5%** περίπου του συνολικού πληθυσμού.
- iv. Οι **πτυχιούχοι Ανωτέρων Επαγγελματικών Σχολών**, είναι 205 άτομα και αποτελούν το **0,75%** του συνολικού πληθυσμού.
- v. Οι **πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΙΕΚ, κολέγια κλπ)** είναι 623 άτομα και αποτελούν το **2,27%** του συνολικού πληθυσμού.
- vi. Οι **απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ)** είναι 4.590 άτομα και αποτελούν το **16,77%** του σύνολο του πληθυσμού του Δήμου.

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

- vii. Οι πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου είναι 791 άτομα και αποτελούν το **2,89%** του συνολικού πληθυσμού.
- viii. Οι πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών είναι 472 άτομα και αποτελούν το **1,72%** του συνολικού πληθυσμού.
- ix. Οι απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου είναι 4.500 άτομα και αποτελούν το **16,44%** του συνολικού πληθυσμού.
- x. Οι απόφοιτοι Δημοτικού είναι 8.375 άτομα και αποτελούν το **30,60%** του συνολικού πληθυσμού.
- xi. Όσοι εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν Γραφή & Ανάγνωση είναι 1.504 άτομα και αποτελούν το **5,50%** του συνολικού πληθυσμού.
- xii. Όσοι ολοκλήρωσαν την Προσχολική Αγωγή είναι 1.559 άτομα και αποτελούν το **5,70%** του συνολικού πληθυσμού.
- xiii. Όσοι δεν γνωρίζουν Γραφή & Ανάγνωση είναι 1004 άτομα και αποτελούν το **3,67%** του συνολικού πληθυσμού.
- xiv. Τα παιδιά κάτω των έξι (6) ετών είναι 1.600 και αποτελούν το **5,85%** του συνολικού πληθυσμού.

Διάγραμμα 6. Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού

Από τα παραπάνω στοιχεία γίνεται φανερό πως το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου, κρίνεται σχετικά χαμηλό. Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά τη διαμόρφωση μιας μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής στρατηγικής.

1.3.2 Σχολικές Υποδομές Δήμου Τριφυλίας

Ο Δήμος διαθέτει σχολικές υποδομές σε καλή κτιριακή κατάσταση και με σχετική επάρκεια χώρων, όπως αυτή αναφέρεται παρακάτω:

Νηπιαγωγεία – Παιδικό Σταθμοί:

Δημοτική Ενότητα Αετού

- Ένα (1) 1/θέσιο Νηπιαγωγείο με είκοσι (20) νήπια και
- Έναν (1) Δημοτικό Παιδικό Σταθμό με είκοσι τρία (23) νήπια

Δημοτική Ενότητα Αυλώνας

- Ένα (1) 1/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με δέκα (10) νήπια

Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Τέσσερα (4) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με σαράντα επτά (47) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με σαράντα (40) νήπια,
 - Ένα 1/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο στην τ.κ Πύργου με δέκα (10) νήπια και
 - Ένα 1/θέσιο Νηπιαγωγείο στην τ.κ Μαραθουπόλεως με δέκα (10) νήπια επίσης.
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με σαράντα έξι (46) νήπια και
- Ένας (1) Ιδιωτικός Παιδικός Σταθμός

Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Τρία (3) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο Νηπιαγωγείο με είκοσι δύο (22) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα οκτώ (38) νήπια
 - 3^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα τέσσερα (34) νήπια
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με εβδομήντα τέσσερα (74) νήπια και
- Ένας (1) Ιδιωτικός Παιδικός Σταθμός

Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Τρία (3) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με είκοσι πέντε (25) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα οκτώ (38) νήπια

- 3^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα τέσσερα (34) νήπια
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με σαράντα έξι (46) νήπια

Δημοτικά Σχολεία:

Δημοτική Ενότητα Αετού

- Ένα 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εβδομήντα οκτώ (78) μαθητές

Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία
- 1^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν δέκα τέσσερις (114) μαθητές
- 2^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με διακόσιους είκοσι (220) μαθητές
- Ένα 3/θέσιο Δημοτικό Σχολείο στην τ.κ Πύργου με σαράντα (40) μαθητές

Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία:
- 1^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν ογδόντα (180) μαθητές
- 2^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με διακόσιους τριάντα (230) μαθητές
- 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν είκοσι (120) μαθητές

Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Ειδικό Δημοτικό Σχολείο με δεκατέσσερις (14) μαθητές και
- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία:
- 1^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν τριάντα (130) μαθητές
- 2^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν δέκα τρεις (113) μαθητές
- 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν πέντε (105) μαθητές

Σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Ένα (1) Γυμνάσιο με εκατόν εβδομήντα πέντε (175) μαθητές και
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με εκατόν εβδομήντα (170) μαθητές

Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Ένα (1) Γυμνάσιο με διακόσιους ογδόντα έξι (286) μαθητές
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με διακόσιους τριάντα (230) μαθητές
- Ένα (1) Επαγγελματικό Λύκειο με εκατόν ογδόντα (180) μαθητές και
- Μια (1) Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ)

Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ) με δεκαέξι (16) μαθητές
- Ένα (1) Γυμνάσιο με εκατόν εξήντα (160) μαθητές και
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με εκατόν τριάντα (130) μαθητές

Σχολεία Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:

Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ)

Κέντρα δια Βίου Μάθησης:

Λειτουργούν τέσσερα (4) Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, ένα (1) σε κάθε Δημοτική Ενότητα, πλην των Δημοτικών Ενοτήτων Αυλώνας και Τριπύλης.

Το σύνολο των παραπάνω αποτυπώνονται στο πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 10: Σχολικές Υποδομές Δήμου Τριφυλίας

Πλήθος	Σύνολο	Δημοτική Ενότητα ΑΕΤΟΥ	Δημοτική Ενότητα ΑΥΛΩΝΟΣ	Δημοτική Ενότητα ΓΑΡ/ΝΩΝ	Δημοτική Ενότητα ΚΥΠ/ΣΙΑΣ	Δημοτική Ενότητα ΦΙΛ/ΤΡΩΝ	Δημοτική Ενότητα ΤΡΙΠ/ΛΗΣ
Νηπιαγωγεία / Παιδικοί Σταθμοί	19	2	1	6	5	5	0
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	11	1	0	3	3	4	0
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	9	0	0	2	4	3	0
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	1	0	0	0	0	1	0
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	0	0	0	0	0	0	0
Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων	4	1	0	1	1	1	0

Σημειώνεται εδώ ότι:

Στη Δ.Κ Κυπαρισσία συστεγάζονται το 1^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο και το 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. Ο αύλειος χώρος για τριακόσιους (300) μαθητές είναι **ανεπαρκής**, απαιτείται, για αποσυμφόρηση, η **αναζήτηση χώρου** για ανέγερση νέου διδακτηρίου.

Στη Δ.Κ Γαργαλιάνων πραγματοποιούνται διαδικασίες ανέγερσης νέου διδακτηρίου για την κάλυψη των αναγκών του Γενικού Λυκείου.

Στους **στρατηγικούς στόχους** του Δήμου Τριφυλίας συμπεριλαμβάνεται η **προώθηση** της Εκπαίδευσης με την **αναβάθμιση** των υποδομών και την ενίσχυση της Δια βίου Μάθησης σε συνεργασία με Φορείς κατάρτισης.

1.4 Αλλοδαπός Πληθυσμός - Κοινωνική Συνοχή

Με βάση την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ του 2011 στον Δήμο Τριφυλίας το ποσοστό του αλλοδαπού πληθυσμού είναι αρκετά υψηλό και προσεγγίζει το **22,61%**. Κατά την Απογραφή του 2011 ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου με ελληνική υπηκοότητα είναι 21.183 κάτοικοι και με ξένη υπηκοότητα 6.190 κάτοικοι.

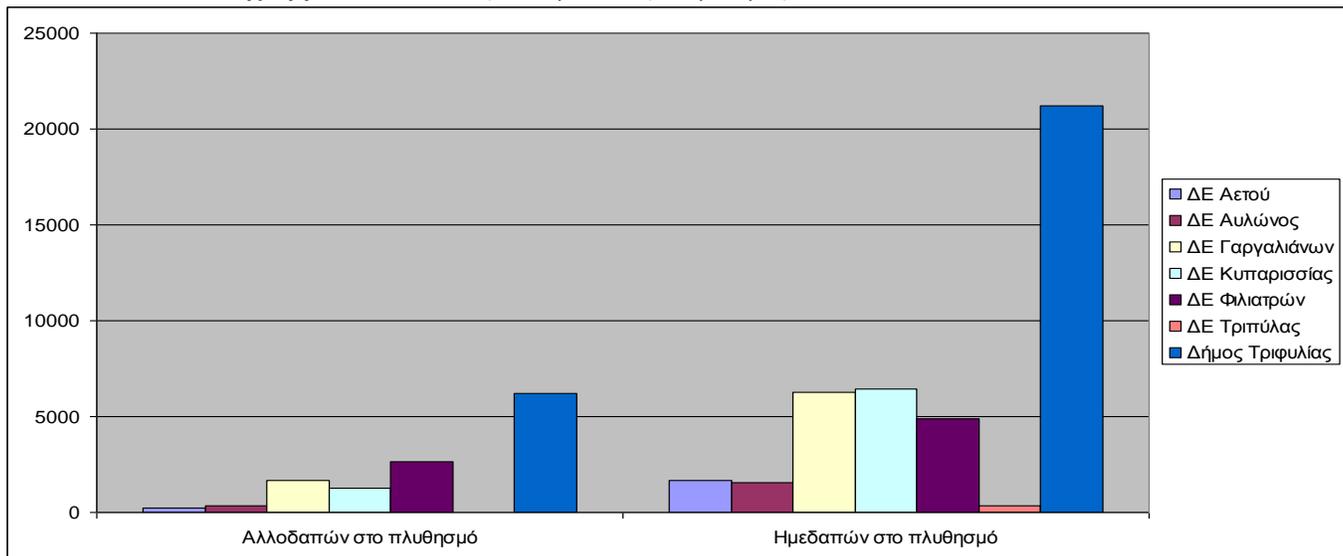
Τα στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν:

Πίνακας 11: Αλλοδαπός Πληθυσμός ανά Χώρα Προέλευσης στο Δήμο Τριφυλίας

Πληθυσμός	Δημοτική Ενότητα Αετού	Δημοτική Ενότητα Αυλώνος	Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων	Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας	Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών	Κοινότητα Τριπύλας	Δήμος Τριφυλίας
Αλλοδαπών στο Πληθυσμό	238	346	1669	1289	2637	11	6190
Ημεδαπών στο Πληθυσμό	1677	1576	6271	6439	4877	343	21183

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Διάγραμμα 7. Αλλοδαπός και Ημεδαπός Πληθυσμός ανά Δ.Ε

Εξετάζοντας τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι, η συμμετοχή του αλλοδαπού πληθυσμού, στον πληθυσμό της κάθε Δημοτικής Ενότητας, είναι σημαντική. Στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών η

συμμετοχή αυτή αποτελεί ποσοστό **35,10%** του πληθυσμού της, αντίθετα στη Δημοτική Ενότητα Τριπύλης η συμμετοχή των αλλοδαπών αποτελεί ποσοστό **3,10%** μόνο του πληθυσμού της.

Η κάλυψη των απαιτήσεων της αυξημένης αγροτικής παραγωγής, δικαιολογεί τη μεγάλη σε ποσοστό συμμετοχή του αλλοδαπού πληθυσμού στον πληθυσμό της Δημοτικής Ενότητας Φιλιατρών.

Στο σημείο αυτό, τονίζεται η **σημαντικότητα της ομαλής ένταξης και αφομοίωσης του αλλοδαπού πληθυσμού για την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.**

1.5 Χαρακτηριστικά Δημοτικών Ενοτήτων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά κάθε Δημοτικής Ενότητας.

Εικόνα 2. Χάρτης Δημοτικών Ενοτήτων

Δημοτική Ενότητα ΑΕΤΟΥ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η ΔΕ Αετού βρίσκεται στα βορειοανατολικά του Δήμου. Έχει έκταση 94.850 τ.χλμ. Είναι η 5^η κατά σειρά, σε έκταση και πληθυσμό Δημοτική Ενότητα του Δήμου με 1.915 μόνιμους κατοίκους (Απογραφή 2011) και χαρακτηρίζεται ως πεδινή.

Έχει, σύμφωνα με την Απογραφή του 2011, υποστεί μείωση του πληθυσμού της κατά 16,92% σε σχέση με τον πληθυσμό της Απογραφής του 2001 (2.305 κάτοικοι).

Η πυκνότητα του πληθυσμού είναι μειωμένη κατά 4% σε σχέση με την πυκνότητα του πληθυσμού, σύμφωνα με την Απογραφή του 2001 και κατέχει την 4^η κατά σειρά θέση στο Δήμο με 20,37 κατοίκους ανά τ.χλμ.

Παρουσιάζει μεγάλο δείκτης γήρανσης (3,52), είναι δηλαδή μία γηρασμένη Δημοτική Ενότητα διότι 3,52 άτομα ηλικίας από 64 ετών και άνω αντιστοιχούν σε ένα άτομο ηλικίας 0 έως 14 ετών. Ο δείκτης εξάρτησης είναι 0,99 και ο δομικός δείκτης αντικατάστασης είναι 0,52 δηλαδή 0,52 άτομο ηλικίας από 15 έως 24 ετών (παραγωγική ηλικία) αντιστοιχεί σε 1 άτομο ηλικίας από 55 έως 64 ετών (άτομα που ετοιμάζονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία). Θεωρείται η τρίτη πιο γερασμένη από τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου.

β. Λοιπά στοιχεία

Η Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Αετού καταλαμβάνει το Βορειοανατολικό τμήμα του Δήμου και περιλαμβάνει έντεκα Τοπικές Κοινότητες.

Στις περισσότερες τοπικές κοινότητες της Δ.Ε δραστηριοποιούνται πολιτιστικοί σύλλογοι αναπτύσσοντας έντονη πολιτιστική δραστηριότητα. Επίσης υπάρχει αθλητικός σύλλογος ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΚΟΠΑΝΑΚΙΟΥ. Στη Δημοτική Ενότητα Αετού λειτουργούν Δημοτικός παιδικός σταθμός, Νηπιαγωγείο και Δημοτικό

Ιστορικά, θρησκευτικά και πολιτιστικά μνημεία καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες που ακολουθούν. Μεγάλη η συνεισφορά της περιοχής στους εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες 1821, Βαλκανικοί Πόλεμοι, 1940.

Στα Κοντοβούνια (Βαρυμπόπι, Μαλίκι, Σαρακινάδα) τα λαμπρά, το στέκι των παλικαριών, της λευτεριάς ανάσα. Απέναντι τα Σουλιμοχώρια τα απόρθητα και αδούλωτα (Ριπέσι, Πιτσά και Κοπανάκι).

ΤΑ ΚΟΝΤΟΒΟΥΝΙΑ

*" Τα Κοντοβούνια τα λαμπρά και τα Σουλιμοχώρια
δε λογαριάζουν μπέηδες, Μπραήμ δε προσκυνάνε"*

Ο Τέως Δήμος **Αετού** ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας με τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Λειτουργήσε την περίοδο 1999-2010 όπου και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης Ν.3852/2010, εντάχθηκε στο νέο Δήμο Τριφυλίας και ονομάστηκε Δ.Ε. Αετού. Την ονομασία του έχει λάβει από τον ομώνυμο οικισμό του Αετού. Καταλαμβάνει

έκταση 94.850 στρεμμάτων στο βορειοδυτικό τμήμα του νομού και έχει (μόνιμο) πληθυσμό 1.915 κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του έτους 2011.

Η έδρα του τέως Δήμου Αετού ήταν το Κοπανάκι.

Στη Δ.Ε Αετού περιλαμβάνονται οι εξής 11 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Τ.Κ Κοπανακίου

- Το Κοπανάκι
- Ο Άγιος Δημήτριος (οικισμός)
- Το Ριζοχώρι (οικισμός)
- Ο Αγιάννης (οικισμός)
- Τα Τρουπακεία (συνοικισμός)
- Στυλάρι (οικισμός)

2) Τ.Κ Αγριλίας Τριφυλίας

- Η Νέα Αγριλιά

3) Δ.Κ Αετού

- Ο Αετός

4) Τ.Κ Αρτικίου

- Το Αρτίκι

5) Τ.Κ Γλυκορριζίου

- Το Γλυκορρίζι

6) Τ.Κ Καμαρίου

- Το Καμάρι

7) Τ.Κ Κεφαλόβρυσης

- Η Κεφαλόβρυση
- Τα Τσερτσαίικα (συνοικισμός)

8) Τ.Κ Κρυονερίου

- Το Κρυονέρι

9) Τ.Κ Μοναστηρίου

- Το Μοναστήρι

10) Τ.Κ Πολυθέας

- Η Πολυθέα

11) Τ.Κ Σιτοχωρίου

- Το Σιτοχώρι

1) Τ.Κ ΚΟΠΑΝΑΚΙΟΥ: Το Κοπανάκι είναι κωμόπολη του Δήμου, διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο με το ΦΕΚ 331^Α/25-11-1952. Με το πρόγραμμα Καλλικράτης διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας, ενώ με το Πρόγραμμα Καποδίτριας ήταν έδρα του Δήμου Αετού. Απέχει από την έδρα του Δήμου Τριφυλίας, Κυπαρισσία 20 χιλιόμετρα και από την πρωτεύουσα του Νομού, **Καλαμάτα** 50 χιλιόμετρα.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 το Κοπανάκι έχει 1081 κατοίκους σύνολο με τους οικισμούς και συνοικισμούς. Απέχει 15 χιλιόμετρα από τις ακτές, το υψόμετρο του είναι 180 μέτρα.

Στο Κοπανάκι λειτουργούν οι παρακάτω σχολικές μονάδες: Ένα 6/θέσιο δημοτικό σχολείο με ολόημερο, ένα 1/θέσιο νηπιαγωγείο και 1 παιδικός σταθμός. Επίσης λειτουργεί Αστυνομικό Τμήμα, Αγροτικό Ιατρείο, το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Δημοτική βιβλιοθήκη.

Στο χωριό υπάρχει σιδηροδρομικός σταθμός που όμως έχει σταματήσει να λειτουργεί. Το χωριό έχει αθλητική δραστηριότητα αφού υπάρχει αθλητικό σωματείο με την ονομασία «Διαγόρας Κοπανακίου», ο οποίος έχει ως έδρα το δημοτικό γήπεδο του χωριού χωρητικότητας 100 ατόμων. Το χωριό κατά την διάρκεια του Β΄ΠΠ ήταν αρχικά υπό Ιταλική και εν συνεχεία Γερμανική κατοχή. Η περιοχή ήταν μια από της πρώτες στις οποίες οργανώθηκαν αντιστασιακές οργανώσεις. Στο σταφιδόσπιτο (ΑΣΟ Κοπανακίου) που βρίσκεται στο Κοπανάκι ιδρύθηκε τις αρχές Ιουλίου του 1941 η Νέα Φιλική Εταιρία βόρεια Τριφυλίας, η οποία μισό χρόνο αργότερα συντάχθηκε με το ΕΑΜ.

Επίσης στο Κοπανάκι κάθε Κυριακή λειτουργεί το Κυριακάτικο Παζάρι που έχει νομοθετηθεί σύμφωνα με το Ν.3557/2007 ΦΕΚ 100^Α/14-5-2007, και αποτελεί πολιτισμικό, εμπορικό, κοινωνικό γεγονός όλου του Νομού. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν Άνω Κοπανάκι 1555 κάτοικοι και κάτω Κοπανάκι 428 κάτοικοι σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Είναι οικισμός του Κοπανακίου με 31 κατοίκους.

ΡΙΖΟΧΩΡΙ (ΛΑΠΙ τούρκικο όνομα). Ένα μικρό χωριό πλησίον του Κοπανακίου, με 60 κατοίκους.

Ο Ναός του κοιμητηρίου Αγίου Νικολάου Ριζοχωρίου - Κοπανακίου είναι κτισμένος στα τέλη του 10^{ου} προς 11^{ου} αιώνα. Εντάσσεται σε μια ιδιαίτερη ομάδα ναών με κοινά μορφολογικά και κατασκευαστικά χαρακτηριστικά. Έχει το υπέροχο εξωκλήσι της Παναγίας στο Άνω Λάπι.

Σε απόσταση περίπου 2 χιλιομέτρων της εκκλησίας στη θέση «Κουρόρα» υπάρχει χώρος με μνημείο (σταυρός) εις μνήμη των 7 λαπαίων πεσόντων σε μάχη εναντίον των στρατευμάτων του Ιμπραήμ Πασά στις 22 Απριλίου 1827.

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ: Ο οικισμός αυτός κατ'αρχήν αποτέλεσε οικισμό της Κοινότητας Κάτω Λάπης μέχρι το 1924.

Από το 1924 μέχρι το 1951 υπαγόταν στην Κοινότητα Άνω Κοπανακίου και μετά την κατάργηση και αυτής της κοινότητας υπήχθη στην Κοινότητα Κοπανακίου που μετέπειτα εξελίχθηκε σε Δήμο Αετού, μέχρι το 2010 οπότε τότε υπήχθη στο Δήμο Τριφυλίας.

Κατά την απογραφή που έγινε το 1961 ευρέθησαν 76 κάτοικοι. Στην απογραφή του 2011 βρέθηκαν 5 κάτοικοι.

ΤΡΟΥΠΑΚΕΪΚΑ. Μικρός οικισμός του πρώην Δήμου Αετού, που σήμερα υπάγεται στον Καλλικρατικό Δήμο Τριφυλίας, με 17 κατοίκους.

ΣΤΥΛΑΡΙ: Σε απόσταση ενός χιλιομέτρου βορειοανατολικά του Κοπανακίου υπάρχει ο λόφος Στυλάρι πάνω στον οποίο βρίσκεται ο ομώνυμος οικισμός.

Στον λόφο σώζονται τμήματα τειχών αλλά και οχυρώσεων που χρονολογούνται ανάμεσα στον -6ο αιώνα και τον -4ο αιώνα. Πιθανόν να ήταν οχύρωση των Μεσσηνίων κατά τους Μεσσηνιακούς πολέμους ή μπορεί να οικοδομήθηκε αργότερα όταν τον -4ο αιώνα η Μεσσηνία ανακηρύχθηκε ανεξάρτητη. Η δεύτερη εκδοχή φαίνεται να είναι και η πιο πιθανή καθώς το σωζόμενο τμήμα του οχυρωματικού πύργου παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με τους αντίστοιχους πύργους της Αρχαίας Μεσσήνης που κατασκευάστηκαν μετά την απελευθέρωση των Μεσσηνίων από τους Σπαρτιάτες το -369.

Ειδικά σε ένα σημείο της αρχαίας ακρόπολης του Κοπανακίου ο εντυπωσιακός οχυρωματικός πύργος σώζεται σε καλή κατάσταση και σε ύψος αρκετών μέτρων. Το Στυλάρι έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος από το 1994 και προστατεύεται δια νόμου.

Ο σύγχρονος οικισμός που υπάρχει στον λόφο αποτελείται κυρίως από παλιά πέτρινα σπίτια μισογκρεμισμένα, κτισμένα στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Αυτό που προκαλεί το ενδιαφέρον είναι ότι εκτός από τα παλιά ερειπωμένα σπίτια εντός του αρχαιολογικού χώρου, υπάρχουν και νεότερα (ανακαινισμένα και κατοικήσιμα).

2) Τ.Κ ΑΓΡΙΛΙΑΣ (ΝΕΑ): Η Αγριλιά βρίσκεται σε υψόμετρο 188 μ. Σήμερα το χωριό έχει 59 κατοίκους.

Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 268 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

3) Δ.Κ ΑΕΤΟΥ: Βρίσκεται σε υψόμετρο 400 μέτρων και απέχει από την **Καλαμάτα** 50 χιλιόμετρα.

Ο Αετός υπήρξε κεφαλοχώρι με μεγάλη ιστορία που ξεκινά από την αρχαιότητα. Διακρίνεται από μεγάλες αγροτικές εκτάσεις και δάση. Τα πλούσια νερά του Κεφαλόβρυσου δίνουν ζωή και προσφέρουν "ευδαιμονία" στους κατοίκους και τους επισκέπτες του χωριού.

Στο χωριό βρίσκεται η "**παλιά εκκλησία**", ναίδριο της Παναγίας που χτίστηκε περίπου το 10(ο) αιώνα σε θεμέλια αρχαίου ναού. Ακριβώς δίπλα βρίσκεται ο καθεδρικός ναός του Αγίου Δημητρίου που κτίστηκε περίπου το 1825.

Το συγκεκριμένο Δ.Δ. είναι συνδεδεμένο με ιδιαίτερα σημαντικά γεγονότα της ιστορίας μας από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Υπάρχουν «ίχνη» της αρχαίας ιστορίας του τόπου μας που αποτυπώνονται και στο Παλιόκαστρο, και στα πελασγικά τείχη δίπλα από την εκκλησία, και στο όνομα του βουνού Πύλα (το δωρικό α είναι το αττικό η, δηλ. Πύλη).

Στον Αετό δόθηκε η ιστορική μάχη των τουρκικών στρατευμάτων υπό τον Τουραχάν το 1454 στη θέση Πλατανάκια (εφ. «Νέα» Καλαμάτας 16/10/39).

Το 1647 ο Αετός καταστράφηκε από τους Τούρκους μαζί με τη γειτονική Δροσοπηγή (Βιδίσοβα). Σε όλη την προεπαναστατική περίοδο υπήρξε το ανυπόταχτο κεφαλοχώρι της ιστορικής περιοχής των Κοντοβουνίων και προσέφερε εξέχουσες μορφές στον απελευθερωτικό αγώνα του έθνους μας.

Από τις κορυφαίες οντότητες αναφερόμαστε μόνο στους Γιώργη Μπέλκο, έπεσε στη μονή της Αιμιαλούς το 1806 με τους Κολοκοτρωναίους, και στον Αναγνώστη Γκότση, που έπεσε στο Μανιάκι με τον Παπαφλέσσα.

Έδωσε νικηφόρα μάχη κατά των δυνάμεων του Ιμπραήμ το 1827. Αποτέλεσμα της μάχης ήταν να καεί, όμως, και το χωριό (Αθ. Γρηγοριάδης).

Ο οπλαρχηγός του 1821 Γεώργιος Γκότσης διετέλεσε δήμαρχος Αετού και πολλές φορές βουλευτής της επαρχίας Αρκαδίας (Κυπαρισσίας-Τριφυλίας).

Πλήρωσε βαρύ το τίμημα στην εκδικητική manía των κατακτητών το Σεπτέμβριο του 1943. Το ολοκαύτωμα του χωριού αναγνωρίστηκε από την πολιτεία και ο Αετός πήρε τη θέση που του ανήκει στα Μαρτυρικά χωριά και πόλεις της πατρίδας μας. Φ.Ε.Κ. 97/2000.

Είναι το μοναδικό χωριό του νομού Μεσσηνίας που καταστράφηκε ολοσχερώς από τις κατοχικές δυνάμεις και έχει χαρακτηριστεί ως Μαρτυρικό.

Υπήρξε έδρα ομώνυμου δήμου πριν το 1911, (Β.Δ. της 9^{ης} (21) Απριλίου 1835 και Β.Δ. της 4^{ης} Νοεμβρίου 1876) και ίδια Κοινότητα με το Β.Δ. 31-8-1912, Φ.Ε.Κ. Α 262/1912.

Σήμερα το χωριό βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση καθώς οι κάτοικοί του δεν το εγκαταλείπουν. Παλαιά σπίτια με κήπους και περιποιημένες αυλές συναντάς σε όλο το χωριό. Οι επεμβάσεις που γίνονται δε προσβάλλουν το γραφικό αυτό χωριό. Το κέντρο του χωριού είναι το **ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ** με τα αιωνόβια πλατάνια και τα τρεχούμενα νερά που αποτελούν ένα επίγειο παράδεισο. Δίπλα υπάρχουν εστιατόρια. Στο

χωριό σήμερα κατοικούν 397 μόνιμοι κάτοικοι. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 1468 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

4) Τ.Κ ΑΡΤΙΚΙΟΥ=ΑΡΤΙΚΙ=ΚΡΙΤΣΙ: Πρόκειται για ένα μικρό χωριό πλησίον του Κοπανακίου. Κοινότητα έγινε το 1912.

Το Αρτίκι έχει δύο (2) συνοικισμούς, το Κρίτσι και την Παναγιά που απέχουν 7 και 5 χιλιόμετρα από το Αρτίκι σήμερα είναι και οι δύο συνικισμοί ακατοίκητοι. Το Κρίτσι από το 1956 έχει μετονομασθεί σε Άγιο Νικόλαο. Το Κρίτσι έχει οδική σύνδεση (χωματόδρομο) από το Σελά, το Κρουονέρι (Σαρακινάδα), την Πολυθέα, την Παναγιά και το Αρτίκι.

Το Αρτίκι συνδέεται οδικά με ασφαλτοστρωμένη οδό με το Κοπανάκι. Είναι από τα πλέον παραγωγικά χωριά του τέως Δήμου Αετού διότι έχει μεγάλη έκταση ελαιώνων.

Υδρεύεται και αρδεύεται με φυσική ροή από το Κεφαλάρι του συνοικισμού της Παναγιάς. Περίεργο γεγονός είναι ότι πως όλα τα χωριά της περιοχής είχαν τούρκικα ονόματα όπως Μαλίκι – Σαρακινάδα- Βαριμπόπι- πιτσά – Μουρτάτου – Σανοβά, το Αρτίκι δεν είχε.

Σχετικά με την ονομασία του λέγεται ότι προέρχεται από το Γαλλικό Αρτάκ που σημαίνει πλήρες. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 293 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 το Αρτίκι έχει 22 κατοίκους.

5) Τ.Κ ΓΛΥΚΟΡΡΙΖΙΟΥ= ΜΟΥΡΤΑΤΟΥ: Ο πληθυσμός του χωριού αριθμεί 83 άτομα, ενώ τους θερινούς μήνες ανέρχεται σε διπλάσιο αριθμό. Μέχρι τις αρχές του 20 αιώνα, το χωριό ονομαζόταν Μουρτάτου.

Το χωριό κατοικείται αδιάκοπα από τουλάχιστον τον 17 αιώνα (βάσει Βενετικών αρχείων) ενώ κατά την προεπαναστατική περίοδο ο πληθυσμός της κοινότητας αυξήθηκε σταδιακά λόγω των πληθυσμιακών ανακατατάξεων της εποχής. Σήμερα το χωριό παραμένει σχετικά ζωντανό, αφού διαθέτει δυο καφενεία, επίσης υπάρχουν και δυο εκκλησίες, της Παναγίας η μια και ο Άγιος Ιωάννης.

Πρίν αρκετά χρόνια λειτουργούσε Δημοτικό σχολείο, το οποίο σήμερα χρησιμοποιείται ως χώρος διαφόρων εργασιών από τους κατοίκους του χωριού κατοίκων του Γλυκορριζίου. Επίσης, στην είσοδο του χωριού υπάρχει η πηγή Αβάρου. Δυτικά του χωριού αγναντεύει κανείς τον Κυπαρισσιακό Κόλπο και το Ιόνιο πέλαγος.

Πρόκειται για ένα πραγματικά γραφικό χωριό σε μια μοναδική τοποθεσία της περιοχής, που έχει τα δικά του ξεχωριστά χαρακτηριστικά. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 388 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

6) Τ.Κ ΚΑΜΑΡΙΟΥ: Το Καμάρι απέχει περίπου δυο χιλιόμετρα από το Κοπανάκι και έχει 41 κατοίκους.

Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 184 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

7) Τ.Κ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΗΣ= ΡΙΠΕΣΙ: Είναι χωριό πλησίον του Κοπανακίου με 88 κατοίκους.

Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 562 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

ΤΣΕΡΤΑΪΚΑ: Μαζί με την Κεφαλόβρυση αποτελούν τη Τ.Κ. Κεφαλόβρυσης.

Στον οικισμό αυτό κατοικούν μόλις 2 άνθρωποι που ασχολούνται με αγροτικές εργασίες.

8) Τ.Κ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ: Ένας ακόμη οικισμός του πρώην Δήμου Αετού της Τριφυλίας με 39 κατοίκους. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 843 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

9) Τ.Κ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ=ΒΑΡΥΜΠΟΜΠΗ=ΑΡΙΑ: Το Μοναστήρι τέως Βαρυμπομπη τέως Αριά.

Το συγκεκριμένο χωριό πριν τον πόλεμο ήταν κεφαλοχώρι με Σχολαρχείο και Δημαρχείο. Είναι τόπος καταγωγής Του Ρήγα και της Κώνστα.

Το 1911 η Βαρυμπομπη είχε 962 κατοίκους και απείχε από τον Αετό 30', ενώ σήμερα αριθμεί 55. Ο Σχολάρχης λεγόταν Νίκος Κοτζιάς και οι Ελληνοδιδάσκαλοι ήταν ο Δ.Θεοδωρόπουλος και Ι.Ρουσάκης. Είχε δημοτικό σχολείο αρρένων, είχε μονοπώλειο με διαχειριστή τον Κ.Τσιμίδη, επίσης είχε 3 υδρόμυλους, 1 παντοπωλείο, 1 λιοτρίβι, 1 δικολάβο, 1 αμπαδορραφείο, 3 ιερείς και την εκκλησία της Μεταμορφώσεως όπου υπάρχει στον Ιερό Ναό ιαματικό νερό. Στον οικισμό αυτό υπάρχει η Μονή της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος.

Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 586 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

10) Τ.Κ ΠΟΛΥΘΕΑΣ=ΜΑΛΙΚΙ: Κατά την απογραφή του 1911 είχε 212 κατοίκους. Σήμερα οι κάτοικοι είναι 117.

Από τον Αετό απέχει 20' λεπτά με τα πόδια. Η Οικογένεια του Κότσαρη είχε το Οινοπωλείο. Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 250 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

11) Τ.Κ ΣΙΤΟΧΩΡΙΟΥ=ΠΙΤΣΑ: Το Σιτοχώρι ή αλλιώς με την Αρβανίτικη ονομασία Πιτσά, είναι ένα από τα Αρβανιτοχώρια της πρώην επαρχίας Τριφυλίας του νομού Μεσσηνίας.

Βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του νομού Μεσσηνίας, απέχει 55 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα, ενώ βρίσκεται 5 χιλιόμετρα βόρεια του Κοπανακίου που ήταν έδρα του πρώην Δήμου Αετού, του σημερινού Δήμου Τριφυλίας με 30 κατοίκους.

Ο μόνιμος πληθυσμός κατά την απογραφή της 16 Οκτωβρίου 1940 ήταν 295 σύμφωνα με το από 28 Ιανουαρίου 1946 διάταγμα.

Δημοτική Ενότητα ΑΥΛΩΝΟΣ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η Δ.Ε Αυλώνος βρίσκεται στα βόρεια του Δήμου. Έχει έκταση 112 τ.χλμ. Είναι η 3^η σε έκταση ΔΕ του Δήμου και είναι ορεινή.

Η Δ.Ε Αυλώνος έχει μόνιμο πληθυσμό 1.922 κατοίκους και είναι η 4^η κατά σειρά σε πληθυσμό από τις Δημοτικές Ενότητες αλλά και η 5^η κατά σειρά σε πυκνότητα πληθυσμού (17,16 κάτοικοι /τ.χλμ), σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έχει υποστεί την πιο μικρή μείωση 3,7% από τον πληθυσμό της απογραφής του 2001 (1996 κάτοικοι).

Παρουσιάζει μεγάλο δείκτη γήρανσης (3,91). Είναι και αυτή μία γηρασμένη Δ.Ε αφού 3,91 άτομα ηλικίας από 64 ετών και άνω αντιστοιχούν σε ένα άτομο ηλικίας από 0 έως 14 ετών. Ο δείκτης εξάρτησης είναι 0,73 και ο δομικός δείκτης αντικατάστασης είναι 0,60 δηλαδή 0,60 άτομα ηλικίας από 15 έως 24 ετών (παραγωγική ηλικία) αντιστοιχεί σε 1 άτομο ηλικίας από 55 έως 64 ετών (άτομα που ετοιμάζονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία).

Θεωρείται σε επίπεδο Δήμου η 2^η κατά σειρά γηρασμένη Δημοτική Ενότητα του Δήμου.

β. Λοιπά στοιχεία

Η Δ.Ε Αυλώνας ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου.

Λειτουργήσε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στο νέο Δήμο Τριφυλίας,

Βρισκόταν στο ΒορειοΔυτικό τμήμα του νομού. Καταλάμβανε έκταση 112.898 στρεμμάτων και το 2011 είχε μόνιμο πληθυσμό 1.922 κατοίκους. Έδρα του ήταν το Σιδηρόκαστρο και όχι ο Αυλώνας, από τον οποίο πήρε την ονομασία του.

Στη Δ.Ε Αυλώνος περιλαμβάνονται οι εξής 10 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Τ.Κ Αγαλιανής

- Η Αγαλιανή
- Η Βλασσάδα
- Η Ξυφάρα
- Η Παλιοβλασσάδα
- Τα Πηγαδούλια

2) Δ.Κ Αυλώνας

- Ο Αυλών
- Το Πανόραμα
- Η Πτέρη

3) Τ.Κ Βανάδας - η Βανάδα

4) Τ.Κ Ελαίας

- Ο Αγιαννάκης
- Η Ελαία
- Η Φόνισσα

5) Τ.Κ Καλιτσαλινής - η Καλίτσαίνα

6) Τ.Κ Καλού Νερού

- Το Άνω Καλόν Νερόν
- Το Βουνάκι
- Τα Δρεκολαίικα
- Ο Κάκκαβας
- Το Καλόν Νερόν
- Το Μάρμαρο
- Η Στάση Σιδηροκάστρου

7) Τ.Κ Καρυών - Οι Καρυές

8) Τ.Κ Πλατανίων - Τα Πλατάνια

9) Τ.Κ Προδρόμου - Ο Πρόδρομος

10) Τ.Κ Σιδηροκάστρου - Το Σιδηρόκαστρο

1) Τ.Κ ΑΓΑΛΙΑΝΗΣ: Το χωριό της Αγαλιανής ευρίσκεται στο βορειότερο άκρο του Δήμου Τριφυλίας σε υψόμετρο 404 μ. Τα παλαιότερα γραπτά στοιχεία (σωζόμενα και γνωστά - ως σήμερα τουλάχιστον) είναι τα απογραφικά δελτία της Βενετικής Διοίκησης του έτους 1689 - οι Βενετοί το έτος αυτό υπό τη διοίκηση του

προνοητή Κόρνερ, διενήργησαν μερική απογραφή της Πελοποννήσου όπου συναντάται οικισμός με το όνομα Αγαλιανή με 29 κατοίκους.

Η Αγαλιανή - πριν από αυτή τη χρονολογία έδρα ενός ή δύο Αγάδων; Εδώ υπάρχουν δύο εκδοχές. Η πρώτη ότι ο Αγάς ήταν αδύνατος, λεπτός = λιανός άρα Αγά-λιανός = Αγαλιανή. Η δεύτερη ότι το δεύτερο συνθετικό της λέξης λιανή στα Τούρκικα σημαίνει το στέκι, το κονάκι, η εξοχική κατοικία του Αγά.

Κατά άλλη άποψη κατά το 1200-1300 Μεγάλοι γαιοκτήμονες εκείνης της εποχής άφησαν το όνομά τους στα τοπωνύμια της περιοχής όπως: Γαργαλιάνοι, Αγαλλιανού, Λαγγουβάρδου, Κούντουρα, Ρωμανού, Χανδρινού κλπ.πιθανόν το χωριό να πήρε από εκεί το όνομά του. Σήμερα η Αγαλιανή έχει 207 κατοίκους.

ΒΛΑΣΣΑΔΑ: Χωριό της ΤΚ Αγαλιανής , με την απογραφή του 2011 οι μόνιμοι κάτοικοι είναι 42.

ΞΥΦΑΡΑ (η). Μικρός οικισμός του πρώην Δήμου Αυλώνας. Στη Ξυφάρα όπως και σε άλλους παρόμοιους οικισμούς έμεναν μέρος των πρώτων κατοίκων της Αγαλιανής και εθεωρείτο οικισμός (γειτονιά) της Αγαλιανής.

Σήμερα διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας και τον κατοικούν 12 ψυχές.

ΠΑΛΙΟΒΛΑΣΣΑΔΑ. Είναι οικισμός της ΤΚ Αγαλιανής με 12 μόνιμους κατοίκους.

ΠΗΓΑΔΟΥΛΙΑ. Τα Πηγαδούλια αποτελούσαν μικρό οικισμό (γειτονιά των πρώτων κατοίκων της ΤΚ Αγαλιανής του άλλοτε Δήμου Αυλώνας.

Σήμερα στα Πηγαδούλια μένουν 33 κάτοικοι.

2) Δ.Κ ΑΥΛΩΝΑΣ: Βρίσκεται ανάμεσα σε δυο λόφους των Νομίων Ορέων, 20 χλμ βορειοανατολικά της Κυπαρισσίας σε υψόμετρο 589 μ. Η ιστορία του αρχίζει από το 1500 -1600 μ.χ. περίπου με το όνομα Καραμούσταφα. Ήταν έδρα του Τούρκου αγά Καρα-Μουσταφά, από τον οποίο πήρε το όνομα. Το 1922 μετονομάστηκε σε Αυλώνα. Έτσι 100 χρόνια αργότερα μετά το 1821 το χωριό πήρε Ελληνικό όνομα και μάλιστα το αρχικό του αρχαίο όνομα ΑΥΛΩΝ. Ενα μικρό ορεινό χωριό που όσο πλησιάζεις τα σύννεφα απομακρύνονται κι αυτό μεγαλώνει την αγκαλιά του να σε υποδεχτεί στη φιλόξενη από πέτρα πλατεία του. Η απογραφή του 2011 έδειξε ότι οι μόνιμοι κάτοικοι είναι 125.

ΠΑΝΟΡΑΜΑ. Μικρό χωριό της Τ.Κ. Αυλώνας του τέως Δήμου Αυλώνας και σημερινού Δήμου Τριφυλίας με 19 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

ΠΤΕΡΗ = ΣΚΛΑΒΑΪΪΚΑ Το χωριό Πτέρη (έτσι λέγεται σήμερα), Σκλαβείκα (όπως το γνωρίζουν οι περισσότεροι από παλιά), είναι χτισμένο σε ευθεία σχεδόν γραμμή από την Ανατολή προς τη Δύση στις βορινές πλαγιές του βουνού Πετραλώνι και σε υψόμετρο 650 περίπου μέτρων, ανάμεσα στα χωριά Αυλώνα και Πανόραμα, επάνω σε ένα πλάτωμα που αγναντεύει από την μια μεριά το Ιόνιο Πέλαγος, την λίμνη του Καϊάφα, την Ζάκυνθο και την Κεφαλλονιά και από την άλλη το Ναό του Επικούρειου Απόλλωνα, το ποτάμι της Νέδας, και το όρος Τετράζι.

Είναι χτισμένο στο βορειοδυτικό τμήμα της επαρχίας Τριφυλίας σ' έναν από τους κλάδους των Νομίων Ορέων, αρχίζοντας δυτικά σε λίγη απόσταση από την θάλασσα του Κυπαρισσιακού κόλπου, μεταξύ των ποταμών της Νέδας και της Αρκαδιάς. Η πρώτη οικογένεια που εγκαταστάθηκε στο χωριό Σκλαβείκα περί το 1715 ή το 1750, φέρει το όνομα Σκλάβος που δεν έχει σχέση με τον υπόδουλο ή την σκλαβιά. Αρχικός γενάρχης φέρεται ένας Δήμος Σκλάβος, που ήταν εγκαταστημένος καλά με παιδιά, περιουσία και πολλά γιδοπρόβατα στα Ρόβια της Αντρίτσαινας. Για λόγους τιμής εγκατέλειψε τα Ρόβια και ήρθε στα Σκλαβείκα μόνος. Του άρεσε η περιοχή και έφερε την οικογένειά του, που αρχικά έμειναν στα Σιδηροκαστρίτικα Λειβάδια και στη συνέχεια στις Κορύτες, λέγεται ότι ο ίδιος έδωσε και το όνομά του στο χωριό. Η Πτέρη σήμερα υπάγεται στον Καλλικρατικό Δήμο Τριφυλίας και δυστυχώς κατοικείται από ένα (1) ηρωϊκό κάτοικο.

3) Τ.Κ ΒΑΝΑΔΑΣ: Ορεινός οικισμός του πρώην Δήμου Αυλώνας σε υψόμετρο 528 μ. Σήμερα έχει 51 κατοίκους.

4) Τ.Κ ΕΛΑΙΑΣ: Η Ελαία Τριφυλίας το «Μπούζι», όπως το αποκαλούν οι ντόπιοι από την παλιά ονομασία του, είναι ένα μικρό χωριό κοντά στην Κυπαρισσία που είναι γνωστό από τη μοναδική ομορφιά του «τροπικού» πευκοδάσους που συνδυαζόμενο με τη μεγάλη και όμορφη δαντελωτή παραλία του το κάνουν ιδιαιτέρως ελκυστικό.

Η Ελαία έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τουριστικά αφού ολοένα περισσότεροι Έλληνες και ξένοι ανακαλύπτουν την πανέμορφη παραλία. Η Ελαία σήμερα υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Τριφυλίας και αριθμεί 228 κάτοικοι. Από το χωριό αυτό κατάγεται ο τελευταίος αιρετός Νομάρχης Μεσσηνίας Δημήτρης Δράκος.

ΑΓΙΑΝΝΑΚΗ: Παραλιακό οικισμός του ΤΚ Ελαίας . Η απογραφή του 2011 έδειξε ότι στον οικισμό κατοικούν 37 κάτοικοι.

ΦΟΝΙΣΣΑ. Πρόκειται για οικισμό της Τοπικής Κοινότητας Ελαίας, που το 1997 προσαρτάται στον τ. Δήμο Αυλώνος ο οποίος με τη σειρά του υπήχθη στο σημερινό Δήμο Τριφυλίας.

Ο πληθυσμός του οικισμού σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανέρχεται σε 17 κατοίκους.

5) Τ.Κ ΚΑΛΙΤΣΑΙΝΑΣ: Η Καλίτσαινα είναι ένας μικρός οικισμός που προσαρτήθηκε στον τέως Δήμο Αυλώνος και νύν Δήμου Τριφυλίας.

Με την απογραφή του 2011 έχει 13 κατοίκους.

6) Τ.Κ ΚΑΛΟΥ ΝΕΡΟΥ: Το Καλό Νερό είναι ένα παραλιακό αναπτυσσόμενο τουριστικά χωριό, κοντά στην Κυπαρισσία που βλέπει στη καταγάλανη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους.

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει τεράστια τουριστική ανάπτυξη και έχει εξελιχθεί σε έναν δημοφιλή προορισμό. Διαθέτει υπέροχες αμμουδερές παραλίες, ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια με σχετικά καλές υποδομές και μεγάλη τουριστική ανάπτυξη του χωριού. Έχει 543 κατοίκους.

ΑΝΩ ΚΑΛΟΝ ΝΕΡΟΝ. Είναι ο ορεινός οικισμός του παραθαλάσσιου Καλού Νερού.

Έχει 38 κατοίκους και ανήκε στον τέως Δήμο Αυλώνος, ενώ σήμερα υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας.

ΒΟΥΝΑΚΙ: Οικισμός της Τ.Κ. Καλού Νερού Τριφυλίας.

Ο οικισμός έχει υποστεί σε μαρασμό αφού όλοι οι κάτοικοι έχουν αποχωρήσει ή φύγει από τη ζωή και έχουν παραμείνει μόνο τρεις (3) ηρωικοί.

ΔΡΕΚΟΛΑΪΪΚΑ: Μικρός οικισμός των 16 κατοίκων της κοινότητας Ελαίας του πρώην Δήμου Αυλώνα και του τωρινού Δήμου Τριφυλίας.

ΚΑΚΚΑΒΑΣ:: Ένας ακόμη οικισμός της Τ.Κ. Καλού Νερού, που και αυτός μετράει 56 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

ΜΑΡΜΑΡΟ. Μικρός οικισμός του Καλού Νερού, με 12 κατοίκους που έβγαλε η απογραφή του 2011.

ΣΤΑΣΗ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ. Πρόκειται για ένα ακόμα οικισμό πλησίον της Τ.Κ. Καλού Νερού.

Σήμερα στον οικισμό κατοικούν 18 κάτοικοι.

7) **Τ.Κ ΚΑΡΥΩΝ** : Είναι ένα μικρό χωριό, Τοπική Κοινότητα του Δήμου με 64 μόνιμους κατοίκους.

8) **Τ.Κ ΠΛΑΤΑΝΙΩΝ**: Το χωριό Πλατάνια είναι ένα χωριό όπως το περιγράφει στο ποίημα του ο Ιωάννης Πολέμης.

*«εκεί στ απόσκια του βουνού, στα δροσερά χορτάρια
που μουρμουρίζουν τα νερά, και χύνονται καθάρια
εκεί στ απόσκια του βουνού, που φλυαρεί τ αγέρι
και χαιρετά τα λούλουδα, και παίζει με τη φτέρη
και τα πουλάκια κελαηδούν, στα δέντρα ταίρι-ταίρι
απλώνεται όμορφο, στα πράσινα ντυμένο
και μέσα στον ήλιο πράσινο και ευτυχισμένο.»*

Το χωριό βρίσκεται στα βόρεια του Δήμου στην πλαγιά του Ελαίου όρους και έτσι μεταξύ ουρανού και Γής, επιβλέπει το ευλογημένο λιοστάσι του Μεσσηνιακού και Ηλειακού κάμπου και τον ατέρμονα Κυπαρισσιακό κόλπο. Με την απογραφή του 2011 έχει 123 κατοίκους.

9) **Τ.Κ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ**: Είναι χτισμένο στις παρυφές του μικρού λόφου Πυργάκι. Από το χωριό που έχει μεγάλη θέα, μπορείς να δείς το Ιόνιο Πέλαγος μέχρι τη Ζάκυνθο.

Τους χειμερινούς μήνες οι κάτοικοι του χωριού είναι περί τους 30, ενώ η τελευταία απογραφή του 2011 έδειξαν ότι είναι 52. Οι κάτοικοι του χωριού αυτού προέρχονται από το ορεινό χωριό Κούβελα.

10) **Τ.Κ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ** ή **χωριό των Αγαλμάτων** : Χωριό με 200 κατοίκους όπως έδειξε η τελευταία απογραφή του πληθυσμού της χώρας. Έδρα του τέως Δήμου Αυλώνος. Απέχει 15 χλμ από Κυπαρισσία και 7 χλμ από Κοπανάκι. Το χωριό είναι χτισμένο στους πρόποδες των δύο λόφων-βουνών, αμφιθεατρικά του κάστρου (υψόμετρο 600 περίπου μέτρα) και του Αη-Λιά (υψόμετρο 685 μέτρα), σε ένα πανέμορφο, ηλιόλουστο, καταπράσινο τοπίο. Απέναντι του χωριού εκτείνεται πυκνότατο δάσος από πουρνάρια, σφενδάμια, κουμαριές κ.λ.π. με προσβάσιμα μονοπάτια. του περιμένει όσους αγαπούν τη φύση και την **πεζοπορία** να το εξερευνησουν. Από έρευνα του Πανεπιστημίου της Β. Ντακότα της Αμερικής του έτους 1968, ο αέρας του περιβάλλοντος χώρου εμπεριέχει 100% οξυγόνο. Μέσα στο χωριό υπάρχουν 9 βρύσες και 26 πηγάδια, με ελάχιστο πλέον τρεχούμενο νερό. Όλα τα σπίτια είναι πετρόχιστα, με κεραμοσκεπές ιδιαίτερης τεχνοτροπίας, κατά την ανακοίνωση της πολυτεχνικής σχολής της Μασσαλίας του έτους 1924, σπουδαστές της οποίας είχαν επισκεφθεί το χωριό. Το Σιδηρόκαστρο, κατά τους σύγχρονους ιστορικούς,

υπέχει την θέση του αρχαίου Αυλώνας, όπου υπήρχε ιερό και άγαλμα του «Αυλώνιου Ασκληπιού», χωρίς όμως να στηρίζουν την άποψή τους σε επαρκή έγγραφα στοιχεία.

Το όνομά του πήρε από το ισχυρό, απόρθητο ενετικό φρούριο. Στη θέση του προϋπήρχε κάστρο-φρούριο, το οποίο περιεβάλετο από μεγάλο οικισμό, ερείπια του οποίου υπάρχουν και σήμερα και το οποίο επισκευάστηκε από τους Φράγκους και Ενετούς. Διακρίνεται η υδατοδεξαμενή, τα ερείπια των ναών του Αγίου Γιάννη και των Ταξιαρχών. Την προσωινία χωριό των αγαλμάτων την οφείλει στον **γλύπτη Κώστα Γεωργακά** ο οποίος μετά το θάνατό του δώρισε πλήθος από τα δημιουργήματά του στη γενέτειρα του. Τα περισσότερα από αυτά είναι τοποθετημένα εκατέρωθεν της σκάλας που οδηγεί στον Άγιο Νικόλαο. Από την πλατεία ξεκινάει η **σκάλα με τα 88 σκαλοπάτια** που οδηγεί στη μεγαλοπρεπή εκκλησία του **Αγίου Νικολάου**. Στο 26ο σκαλοπάτι αριστερά, στέκει πρώτος ο μαρμάρινος **γυμνός ανδριάνας του Γάλλου Ανδρέα Ροντέν**, φίλου του Κώστα Γεωργακά. Επόμενη στάση το 38ο σκαλοπάτι που βρίσκεται η **αρχαία εταιρία Φρύνη**, κατασκευασμένη από χαλκό, με ύψος 1,75 μ. συνεχίζοντας την ανάβαση συναντάμε το **δισκοβόλο από χαλκό**, ύψους 2 μ., η μαρμάρινη προτομή του ντόπιου δασκάλου Γεωργίου Σταθόπουλου και ο αναπαυόμενος καλλιτέχνης από χαλκό ενώ οι **χάλκινοι έφιπποι ανδριάντες του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη** και του **Γεωργίου Καραϊσκάκη** πλαισιώνουν το χώρο της εκκλησίας στον περίβολο της οποίας δεσπόζει το μνημείο του **Αγνώστου Στρατιώτη** με τον λαβωμένο στρατιώτη, ήρωα του Έθνους στο Ελληνοαλβανικό μέτωπο. Άλλα αγάλματα του Κώστα Γεωργακά είναι αυτό του αγρότη στην κεντρική πλατεία, η **Αρτέμιδα** στην είσοδο του χωριού, ενώ και η προτομή προς τιμή του **Σιδηροκαστρίτη αθλητή** Σπήλιου Ζαχαρόπουλου.

Στο Σιδηρόκαστρο αξίζει επίσης να επισκεφθείτε το **ναό του Αγίου Νικολάου**, χτισμένο σε περίοπτη θέση ο οποίος είναι χτισμένος με πελεκητή πέτρα το 1912, το μικρό λαογραφικό μουσείο, τη **δημοτική βιβλιοθήκη** και το **αναγνωστήριο**. Αξιοθέατα ενός χωριού που κατά το παρελθόν έσφυζε από ζωή. Μνημείο ιστορικής κληρονομιάς αποτελεί ο **Ασφένδαμος** του Κολοκοτρώνη, στην 'απάνω ρούγα', δίπλα από μία **παμπάλαιη βρυσούλα**. Στον ίσκιο του, κατά την τοπική παράδοση, 'ξεπέζεψε και ξαπόστασε και λημέριασε' ο Κολοκοτρώνης με τα παλικάρια του το 1806 και έχει ανακηρυχθεί διατηρητέο μνημείο από το **Υπουργείο Πολιτισμού**.

Δημοτική Ενότητα ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η Δ.Ε Γαργαλιάνων βρίσκεται στο νότιο άκρο του Δήμου Τριφυλίας. Έχει έκταση 122 τ.χλμ. Είναι η 1^η σε έκταση Δημοτική Ενότητα του Δήμου και είναι πεδινή.

Η Δ.Ε Γαργαλιάνων έχει μόνιμο πληθυσμό 7.940 κατοίκους. Είναι η 1^η σε πληθυσμό από τις Δ.Ε αλλά η 3^η σε πυκνότητα πληθυσμού (65,08 κάτοικοι /τ.χλμ), σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και έχει υποστεί μείωση 11,75% από τον πληθυσμό της απογραφή 2001 (8.998 κάτοικοι). Η πληθυσμιακή πυκνότητα είναι 65,08 κάτοικοι ανά τ χλμ. Ο δείκτης γήρανσης είναι 1,78 και σχεδόν ταυτίζεται με αυτόν του Δήμου (1,70). Ο δείκτης εξάρτησης είναι (0,58) και είναι ίδιος με τον αντίστοιχο δείκτη του Δήμου (0,58). Ο δομικός δείκτης αντικατάστασης είναι 0,96 δηλαδή 0,96 άτομα ηλικίας από 15 έως 24 ετών (παραγωγική ηλικία) αντιστοιχεί σε 1 άτομο ηλικίας από 55 έως 64 ετών (άτομα που ετοιμάζονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία).

β. Λοιπά στοιχεία

Η Δ.Ε Γαργαλιάνων ήταν δήμος που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου.

Λειτουργήσε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στο νέο δήμο Τριφυλίας. Είχε συνολική έκταση 122,68 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 7.940 κατοίκων.

Στη Δ.Ε Γαργαλιάνων περιλαμβάνονται οι εξής 7 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Δ.Κ Γαργαλιάνων

- Οι Γαργαλιάνοι
- Ο Άγιος Στέφανος
- Ο Βατιάς
- Το Βρωμονέρι
- Ο Βρυσόμυλος – Αγία Σωτήρα
- Ο Κάναλος
- Τα Κοκκινοχώραφα
- Ο Λαγκούβαρδος
- Το Λιβάρτζι
- Ο Πελεκητός
- Τα Πηγάδια
- Τα Ρίκια
- Η Χοχλαστή

2) Τ.Κ Βάλτας

- Η Βάλτα

3) Τ.Κ Λεύκης

- Η Λεύκη
- Η Τραγάννα

4) Τ.Κ Μαραθοπόλεως

- Η Μαραθούπολη
- Το Γεφυράκι
- Ο Μπάρλας
- Το Νερβίγλι
- Η Νήσος Πρώτη

5) Τ.Κ Μουζακίου

- Το Μουζάκι

6) Τ.Κ Πύργου

- Ο Πύργος

7) Τ.Κ Φλόκας

- Η Φλόκα

1) Δ.Κ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ: Οι Γαργαλιάνοι είναι μαζί με την Κυπαρισσία και τα Φιλιατρά, οι τρεις σημαντικότερες πόλεις του σημερινού Δήμου Τριφυλίας. Αποτελούσαν έδρα του ομώνυμου Δήμου μέχρι το 2010 οπότε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης εντάχθηκαν στον νέο διευρυμένο δήμο Τριφυλίας. Κατά την απογραφή του 2011 είχαν μόνιμο πληθυσμό 5.007 κατοίκων.

Η περιοχή κατοικείται από το 3.000 π.χ. και κατά την αρχαιότητα υπαγόταν στο βασίλειο της Πύλου υπό τον Νέστορα. Κατά την Βενετοκρατία αναφέρονταν σαν Gargaliano, πιθανόν από το όνομα κάποιου Βενετού που έζησε στην περιοχή. Το χωριό συμμετείχε στην ελληνική επανάσταση του 1821, κατά τη διάρκεια της οποίας και καταστράφηκε σχεδόν ολοκληρωτικά, με πάνω από χίλιους εθελοντές που στρατολόγησε ο Μακρυγιάννης. Μετά την απελευθέρωση, αποτέλεσε σπουδαίο κέντρο παραγωγής σταφίδας μέχρι και τις αρχές του εικοστού αιώνα.

Η πόλη βρίσκεται σε υψόμετρο περίπου 300 μέτρων και απόσταση 5 χιλιομέτρων από τη θάλασσα, 65 χιλιομέτρων από την Καλαμάτα και 26 από την Πύλο. Επίκειό της αποτελεί η Μαραθόπολη, ενώ απέναντι από τους Γαργαλιάνους βρίσκεται το νησί Πρώτη Μεσσηνίας, που παλιά αποτελούσε ορμητήριο πειρατών.

Στην πόλη λειτουργεί αθλητικό κέντρο, με στάδιο και κλειστό γυμναστήριο, αγροτικό ιατρείο, τρία δημοτικά σχολεία καθώς και Γυμνάσιο και Λύκειο.

Η βασική αγροτική παραγωγή αφορά την ελιά και τα αμπέλια. Η πόλη είναι επίσης έδρα αρκετών πολιτιστικών, αναπτυξιακών και αθλητικών σωματείων, καθώς και της Μπρίσκειου Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Από τους Γαργαλιάνους καταγόταν ο γνωστός μακεδονομάχος Τέλλος Άγρας, προς τιμή του οποίου διοργανώνονται κάθε χρόνο στην πόλη τα Αγαπήνεια.

Επίσης από εκεί καταγόταν και ο 39ος αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Σπύρο Άγκνιου και ο νυν πατριάρχης Ιεροσολύμων Θεόφιλος. Τέλος, εκεί δίδαξε, σε σχολείο που άνοιξε το 1812, ο λόγιος Καλλίνικος Καστόρχης.

ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ.: Οικισμός που βρίσκεται στον πρώην Δήμο Γαργαλιάνων με 27 κατοίκους.

Οι κάτοικοι του οικισμού αυτού απασχολούνται κυρίως στις αγροτικές εργασίες.

ΒΑΤΙΑΣ: Οικισμός 13 κατοίκων πλησίον των Γαργαλιάνων.

Ο Βατιάς βρίσκεται ΒΔ της πόλης των Γαργαλιάνων και σε υψόμετρο 40 m. Κοντά του βρίσκεται η παραλία του Λαγκουβάρδου ενώ στην γύρω περιοχή εκτός από ελιές υπάρχουν και πολλές εποχικές ποτιστικές καλλιέργειες όπως καρπούζια κλπ.

ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ: Οικισμός πλησίον των Γαργαλιάνων με 34 κατοίκους.

Το λιμανάκι του Βρωμονερίου είναι ένα απάνεμο φυσικό αλιευτικό καταφύγιο.

Το όνομα είναι το ακριβώς αντίθετο από την ονομασία αφού ο πανέμορφος ορμίσκος συνδυάζει τα καταγάλανα νερά με το πράσινο της φύσης. Στο Βρωμονέρι υπάρχουν ιαματικές πηγές με θειούχα ύδατα που έχουν θεραπευτικές ιδιότητες.

Η παραλία του είναι πολύ όμορφη και γραφική και για αυτό είναι πολύ δημοφιλής στους κατοίκους της περιοχής.

ΒΡΥΣΟΜΗΛΟΣ – ΑΓΙΑ ΣΩΤΗΡΑ: Πολύ μικρός οικισμός πλησίον των Γαργαλιάνων του Δήμου Τριφυλίας με 2 κατοίκους.

Βρίσκεται κοντά στην παραλία της «ΑΓΙΑ ΣΩΤΗΡΑΣ» ανάμεσα σε ελιές και περιβόλια.

ΚΑΝΑΛΟΣ.: Είναι μικρός οικισμός με 84 κατοίκους.

Βρίσκεται δυτικά από τους Γαργαλιάνους μεταξύ Γαργαλιάνων και Μαραθόπολης. Είναι μέσα στην καρδιά του ελαιώνα και στην περιοχή αυτή υπάρχουν και αρχαιολογικά ευρήματα.

ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΑΦΑ: Τα Κοκκινοχώραφα είναι ένας μικρός οικισμός των Γαργαλιάνων του Δήμου Τριφυλίας, με 5 κατοίκους.

ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ: Είναι γνωστός από την υπέροχη παραλία βορειοδυτικά των Γαργαλιάνων, κοντά στο άλλο ψαροχώρι τη Μαραθόπολη.

Βρίσκεται σε υψόμετρο 20 m και οι κάτοικοι του είναι 110. Στην περιοχή υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια αλλά και πολλά θερμοκήπια καθώς και άλλες ποτιστικές καλλιέργειες.

ΛΙΒΑΡΤΖΙ: Συνήθως αναφέρεται ως «θέση» Λιβάρτζι.

Είναι πολύ μικρός οικισμός των 5 κατοίκων κοντά στους Γαργαλιάνους του Δήμου Τριφυλίας. Στο Λιβάρτζι που εκτείνεται ανατολικά των Γαργαλιάνων κυριαρχούσε παλαιότερα η καλλιέργεια της σταφίδας αλλά ήταν επίσης και ο σιτοβολώνας της περιοχής. Στις μέρες μας υπάρχουν σταφιδοκαλλιέργειες, αλλά σε μικρότερο βαθμό, καθώς και αμπέλια και ελιές.

ΠΕΛΕΚΗΤΟΣ: Και άλλος οικισμός των Γαργαλιάνων του Δήμου Τριφυλίας με 70 κατοίκους όπως καταγράφηκαν στην απογραφή του 2011.

Βρίσκεται δυτικά των Γαργαλιάνων και αποτελεί συνέχεια της περιοχής ΚΑΝΑΛΟΣ προς την θάλασσα. Η καλλιέργεια της ελιάς κυριαρχεί και εδώ.

ΠΗΓΑΔΙΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ: Μικρός οικισμός με 49 κατοίκους. Βρίσκεται νοτιοδυτικά της πόλης των Γαργαλιάνων.

Στην περιοχή αυτή με τους χαμηλούς λοφίσκους οι ελιές καλύπτουν ολοκληρωτικά το τοπίο.

ΡΙΚΙΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ. Η αγροτική περιοχή Ρίκια στα δυτικά ηλιόλουστα παράλια της Τριφυλίας, μεταξύ Γαργαλιάνων και του ιστορικού Ναυαρίνου, της Πύλου δηλαδή.

Τα Ρίκια είναι μια από τις τελευταίες φυσικές παράλιες περιοχές της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Μεσσηνίας. Στον οικισμό αυτό μένουν 31 κάτοικοι όπως καταγράφηκαν από την απογραφή του 2011.

Στα Ρίκια πολύ κοντά είναι και η δημοφιλέστερη παραλία της περιοχής, η Χρυσή Ακτή η «Μάτι».

ΧΟΧΛΑΣΤΗ: Οικισμός με 132 κατοίκους. Βρίσκεται σε υψόμετρο 78 μέτρων ανάμεσα σε Γαργαλιάνους και Μαραθόπολη.

Η Χοχλαστή ήταν και είναι – σε μικρότερο βαθμό- ο οπωρώνας των Γαργαλιάνων. Ένας γόνιμος τόπος με λεμονιές, πορτοκαλιές, μανταρινιές, φυσικά ελιές αλλά και πολλές άλλες ποτιστικές καλλιέργειες.

2) Τ.Κ ΒΑΛΤΑΣ: Η Βάλτα Τριφυλίας βρίσκεται στο νομό Μεσσηνίας ανάμεσα στις πόλεις των Φιλιατρά και Γαργαλιάνοι σε υψόμετρο 237. Ο πληθυσμός που προέκυψε από την απογραφή του 2011 είναι 277 κάτοικοι.

Λίγο έξω από το χωριό, ακολουθώντας τον δρόμο που οδηγεί στον κεντρικό Γαργαλιάνων - Φιλιατρών, βρίσκονται οι σπηλιές της Βάλτας. Πρόκειται για πάνω από 12 σπήλαια διαφόρων μεγεθών, τα

περισσότερα από τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στο παρελθόν από βοσκούς του χωριού ως στάνες, εξ ου και τα ονόματά τους (σπηλιά του μπάρμπα Μήτσου, Νίκου κτλ).

Η πρόσβαση σε αυτές είναι αρκετά εύκολη αφού βρίσκονται παράλληλα με τον δρόμο (δείτε τις κόκκινες κουκκίδες στον χάρτη). Η πιο εντυπωσιακή από αυτές είναι η "Νεροσπηλιά" που βρίσκεται ακριβώς κάτω από τον λόφο του Αη Γιώργη, λόγω του μεγέθους της αλλά και του σταλακτίτη στο κέντρο της από τον οποίο ακόμα και σήμερα τρέχει νερό, αλλά και η σπηλιά με τις 2 εισόδους που βρίσκεται κάτω ακριβώς από τον δρόμο. Δύο από αυτές τις σπηλιές ακόμα χρησιμοποιούνται από βοσκούς τις περιοχής για να σταβλίζουν τα ζώα τους. Πριν από μερικά χρόνια έγινε μια προσπάθεια ανάδειξης του καταρράκτη, που βρίσκεται στο τέλος του Φαραγγιού Κόκκινα Πατερά, από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Βάλτας.

3) Τ.Κ ΛΕΥΚΗΣ (ή ΜΟΥΖΟΥΣΤΑ): Η πρώην κοινότητα Λεύκης έγινε χωριό του Τ.Κ. Λεύκης.

Με την απογραφή του 2011 αριθμούσε 130 κατοίκους. Το αρχικό όνομα του χωριού ήταν Μουζούστα, κατά την παράδοση, και της αποδόθηκε από τον ομώνυμο Τούρκο Μπέη της περιοχής.

Την Ονομασία Λεύκη πήρε αργότερα από ένα δέντρο που βρίσκονταν, στη μοναδική πλατεία του χωριού, μια λεύκα.

Στους γόνιμους λόφους που περιτριγυρίζουν το χωριό καλλιεργούνταν παλαιότερα κυρίως σταφίδες αλλά στις μέρες μας έχουν αντικατασταθεί κυρίως με ελιές. Στο χωριό παλαιότερα λειτουργούσε μονοθέσιο δημοτικό σχολείο.

ΤΡΑΓΑΝΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ: Ένα υπέροχο χωριό με θέα, κοντά στους Γαργαλιάνους.

Σήμερα έχει 98 κατοίκους Είναι χτισμένο σε υψόμετρο 80m και κοντά σε αυτό έχουν ανακαλυφθεί επίσης αρχαιολογικά ευρήματα.

Οι κάτοικοι του ασχολούνται με τις αγροτικές καλλιέργειες κυρίως και τα τελευταία χρόνια με τον τουρισμό. Στην Τραγάνα λειτουργούσε παλαιότερα μονοθέσιο δημοτικό σχολείο

4) Τ.Κ ΜΑΡΑΘΟΠΟΛΕΩΣ (ή ΜΑΡΑΘΟΣ): Η Μαραθόπολη ή Μάραθος, στη νοτιοδυτική μεριά της Μεσσηνίας, είναι ένα όμορφο και γραφικό παραθαλάσσιο χωριουδάκι.

Έχει μόνιμο πληθυσμό 646 κατοίκους Αντίκρι της ο Θεός έχει χτίσει ένα φυσικό κυματοθραύστη, την Νήσο Πρώτη, προστατεύοντας την από την οργισμένη διάθεση του Ποσειδώνα.

Η Μαραθούπολη βρίσκεται σε σημείο στρατηγικής τουριστικής σημασίας, αφού είναι τοποθετημένη σε ισοσκελείς αποστάσεις από διάφορα μέρη που αξίζει να τα επισκεφθείτε, 15 χλμ. Απο τα ανάκτορα του Θρυλικού βασιλιά Νέστορα της αρχαίας Ελλάδας και το μουσείο της μυκηναϊκής περιόδου στη Χώρα. 15 χλμ. Απο την πανέμορφη Πύλο με το ενετικό κάστρο, 25 χλμ. Απο την Μεθώνη με ένα απο τα μεγαλύτερα

κάστρα της μεσογείου, 40 χλμ. Απο την ονομαστή Κορώνη, 55 χλμ. Απο την αρχαία Ιθώμη, 30 χλμ. Απο την απολαυστική Κυπαρισσία, 40 χλμ.

Από τον Μάραθο πραγματοποιούνται ημερήσιες κρουαζιέρες για στο νησάκι Πρώτη απέναντι, Το καλοκαίρι ο πληθυσμός του χωριού αυξάνεται, καθώς η περιοχή έχει έντονη τουριστική κίνηση.

Στη Μαραθόπολη λειτουργούν ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία, κάμπινγκ και ξενώνες. Από το πρωί έως το βράδυ μπορείτε να απολαμβάνετε τον καφέ και το ποτό σας στα φιλόξενα cafe και bar της περιοχής ενώ το χωριό φημίζεται και για τις ψαροταβέρνες του.

ΓΕΦΥΡΑΚΙ: Απέχει 1 χιλιόμετρο από την Μαραθόπολη και 7 χιλιόμετρα από τους Γαργαλιάνους.

Με την απογραφή του 2011 αριθμούσε 5 κατοίκους. Στην περιοχή αυτή υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια αλλά και οργανωμένο Camping για τους λάτρεις του είδους.

Υπάρχουν επίσης αρκετές θερμοκηπιακές καλλιέργειες .

ΜΠΑΡΛΑΣ.: Απέχει από την Μαραθούπολη γύρω στα 4 χλμ. περίπου. Με την απογραφή του 2011 αριθμούσε 50 κατοίκους. Η παραλία του Μπάρλα έχει μια ξεχωριστή γοητεία. Είναι ένας μοναδικός συνδυασμός αμμώδους και βραχώδους παραλίας. Οι σπηλαιώσεις των βράχων που διαμορφώθηκαν από το κύμα και τον χρόνο ,αποτελούν ένα ιδιαίτερο γεωλογικό φαινόμενο που προκαλεί το ενδιαφέρον του επισκέπτη.

ΝΕΡΒΙΓΛΙ (ή ΝΕΡΟΒΙΓΛΙ): Στον δρόμο από τους Γαργαλιάνους, 1,5χλμ πριν φτάσουμε στην Μαραθόπολη βρίσκεται η τοποθεσία Νερβίγλι ή Νεροβίγλι.

Με την απογραφή του 2011 αριθμούσε 28 κατοίκους. Στην τοποθεσία αυτή που περιβάλλεται από ελιές υπάρχουν επίσης ενοικιαζόμενα δωμάτια.

ΝΗΣΟΣ ΠΡΩΤΗ: Είναι ένα ακατοίκητο νησί στα όρια του Δήμου Τριφυλίας, το οποίο ιδιοκτησιακά ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Τριφυλίας και Ολυμπίας.

Βρίσκεται απέναντι από την Μαραθούπολη και απέχει από την ακτή (1) περίπου μίλι.

Το όνομα του νησιού αυτού, οφείλεται στον θαλασσινό θεό Πρωτέα, γιό του Ποσειδώνα. Με αυτό το όνομα το μνημονεύει και ο Θουκυδίδης σε ένα χωρίο του, που αναφέρεται στην κατά το 404 π.Χ. αποστολή ναυτικής επικουρίας, στον Αθηναίο στρατηγό Δημοσθένη, που τον είχαν περικυκλώσει οι Σπαρτιάτες στην ακτή της Πύλου.

Στο νησάκι υπήρχε και ο ναός της Εύπλοιας Αρτέμιδος Οι υπήνεμοι όρμοι του νησιού αποτελούσαν στο παρελθόν καταφύγια ναυτικών. Σε αυτό βρίσκονται τα υπολείμματα τείχους Μυκηναϊκής Ακρόπολης ή προκλασικής εποχής με τείχος και κυκλοτερή πυργίσκο.

Στα χρόνια της ακμής της πειρατείας, την Πρώτη είχε σαν ορμητήριο του ο Μανιάτης κουρσάρος Κατούλιας αλλά και το θωρηκτό "Σπέτσες" προσορμίστηκε εκεί το 1899, για να σωθεί από την τρικυμία που μαινόταν στο Ιόνιο πέλαγος. Στην θέση "Γραμμένο" είναι χαραγμένες περίπου 30 σκαλιστές επιγραφές μετακλασικής, ρωμαϊκής και Βυζαντινής εποχής. Οι επιγραφές αυτές εκφράζουν ευχές των κατά διαφόρων εποχών, ναυτιλομένων που καταφεύγανε με τα καράβια τους στον ορμίσκο του νησιού για να σωθούν από την τρικυμία και εύχονταν στους θεούς να τους χαρίσουν εύπλα κατά το υπόλοιπο ταξίδι τους. Μερικές απ' αυτές: "Εύπλα τώ Ει...νέω τω Έφεσίω τω Έρμη θεώ". "Ευπλαί σοι εύτυχή(ς) Διόσκουροι Σμυρναίοι". "Ευπλαί σοι ευτυχή αυρά(ν) ην φέρω ήμῖν".

Ανατολικά του νησιού, υπάρχει μια μοναδικού κάλλους αμμουδιά, που ονομάζεται αμμουδιά της Βουρλιάς, η οποία βρίσκεται μέσα σε ένα ήσυχο όρμο με πεντακάθαρα νερά. Κάποιος μπορεί να επισκεφτεί την Βουρλιά με δικό του σκάφος, η με караβάκι από την Μαραθούπολη.

Στη θέση που υπήρχε ο ναός της Εύπλοιας Αρτέμιδος ανοικοδομήθηκε ο ναός της Παναγίας της Γοργοπηγής. Το μοναστήρι της Κοίμησης της Θεοτόκου της Γοργοπηγής, εορτάζει στις 23 Αυγούστου και στις 24 Σεπτεμβρίου με πλήθος επισκεπτών να έρχονται για να τιμήσουν την ημέρα που βρέθηκε η εικόνα.

5) Τ.Κ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ: Χωριό πλησίον της πόλης των Γαργαλιάνων που θεωρείται κεφαλοχώρι της περιοχής.

Έχει περί τους 321 κατοίκους που ασχολούνται ως επί τω πλείστον με αγροτικές εργασίες. Το Μουζάκι απέχει 15 Km από την ακτή του Ιονίου και είναι χτισμένο σε υψόμετρο 460m στους πρόποδες της Αγιάς, της δεύτερης υψηλότερης κορυφής (1066 μ) της οροσειράς Αιγάλεω η οποία εκτείνεται ΒΒΔ-ΝΝΑ σε απόσταση 25χλμ.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011 το Μουζάκι αριθμεί 321 κατοίκους και από το 2010 ανήκει στην ενότητα Γαργαλιάνων του νέου **Δήμου Τριφυλίας** με έδρα την Κυπαρισσία.

6) Τ.Κ ΠΥΡΓΟΥ (ή ΠΥΡΓΑΚΙ): Χωριό πλησίον των Γαργαλιάνων.

Οι πρώτοι κάτοικοι ήταν βοσκοί και ήλθαν από τα χωριά Πυργάκι και Στεμνίτσα Βυτίνας. Το χωριό ποτέ δεν λεγόταν ΠΥΡΓΑΚΙ, αφού σύμφωνα με απογραφή των Βενετών το 1684 αναφερόταν ως ΠΥΡΓΟΣ. Το ΠΥΡΓΑΚΙ έγινε μεταπολεμικά για να διακρίνεται από τον Πύργο της Ηλείας.

Όσο για την καταγωγή των κατοίκων όντως είναι από την Αρκαδία αλλά όχι από τα χωριά που αναφέρονται. Κατά την απογραφή του 2011 αριθμεί 768 κατοίκους. Στο χωριό λειτουργεί ακόμα 3θέσιο δημοτικό σχολείο.

7) Τ.Κ ΦΛΟΚΑΣ: Ένα σχετικό μικρό και γραφικό χωριό, που βρίσκεται μεταξύ Γαργαλιάνων και Πύργου Τριφυλίας.

Σήμερα οι 48 κάτοικοι του ασχολούνται με τις αγροτικές εργασίες. Στην Φλόκα λειτουργούσε μονοθέσιο δημοτικό σχολείο

Δημοτική Ενότητα ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η Δ.Ε Κυπαρισσίας βρίσκεται στα δυτικά του Δήμου. Έχει έκταση 101 τ.χλμ . Είναι η 4^η σε έκταση Δ.Ε του Δήμου και είναι πεδινή.

Η Δ.Ε Κυπαρισσίας έχει μόνιμο πληθυσμό 7.728 κατοίκους. Είναι η 2^η σε πληθυσμό από τις Δ.Ε αλλά η πρώτη σε πυκνότητα πληθυσμού (76,51κάτοικοι /τ.χλμ), σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Η μείωση του πληθυσμού της είναι 6,89% σε σχέση με τον πληθυσμό της απογραφής του 2001 (8.300 κάτοικοι). Ο δείκτης γήρανσης είναι 1,32 από τους δείκτες γήρανσης των άλλων Δημοτικών Ενοτήτων. Έχει την μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού (76,51 κάτοικοι/τ.χλμ.) σε σχέση με τις άλλες Δημοτικές Ενότητες. Ο δείκτης εξάρτησης είναι 0,56 και ο δομικός δείκτης αντικατάστασης είναι 0,78 δηλαδή 0,78 άτομα ηλικίας από 15 έως 24 ετών (παραγωγική ηλικία) αντιστοιχεί σε 1 άτομο ηλικίας από 55 έως 64 ετών (άτομα που ετοιμάζονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία).

β. Λοιπά στοιχεία

Η Δ.Ε Κυπαρισσίας ήταν δήμος του νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από την συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής ,που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Λειτούργησε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στο νέο δήμο Τριφυλίας. Βρισκόταν στα βορειοδυτικά του νομού στις ακτές του Ιονίου.Ο δήμος αποτελούνταν από 11 δημοτικά διαμερίσματα καταλάμβανε έκταση 101 τ/χλμ και είχε συνολικό πληθυσμό 7.728 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011.Έδρα του δήμου ήταν η Κυπαρισσία.

Στη Δ.Ε. Κυπαρισσίας περιλαμβάνονται οι εξής 11 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Δ.Κ Κυπαρισσίας

- Το Βαθύ
- Ο Καρτελάς
- Η Κυπαρισσία
- Η Μαύρη Λίμνα
- Το Μεμί
- Το Μεταλείο
- Οι Μπλεμενιάνοι

- Οι Μύλοι
- Το Ρουζάκι
- Το Σεργιάνι
- Η Τερψιθέα
- Η Φαρμάκα

2) Τ.Κ Αρμενιών - οι Αρμενιοί

3) Τ.Κ Βρυσών - Οι Βρύσες

4) Τ.Κ Μουριατάδας

- Η Μουριατάδα
- Το Καρβούνι

5) Τ.Κ Μύρου

- Το Μύρο
- Το Αλιμάκι

6) Τ.Κ Ξηρόκαμπου - Ο Ξυρόκαμπος

7) Τ.Κ Περδικονερίου - Το Περδικονέρι

8) Τ.Κ Ραχών -- Οι Ράχες

9) Τ.Κ Σπηλιάς -- Η Σπηλιά

10) Τ.Κ Στασίου -- Το Στασιόν

11) Τ.Κ Φαρακλάδας

- Το Λιθαρορίξι
- Η Φαρακλάδα

1) Δ.Κ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ = ΑΡΚΑΔΙΑ: Κυπαρισσία, η πόλη που μάγεψε τον Κλειμανσώ.

Είναι χτισμένη σε αμφιθεατρική θέση - απλώνεται από τους πρόποδες του όρους Αιγάλεω, επίσης γνωστό με το όνομα "Ψυχρό", έως τα νερά του Ιονίου. Είναι η έδρα του Δήμου Τριφυλίας.

Η ιστορία της είναι πολύ μεγάλη και συμβαδίζει με αυτήν της Πελοποννήσου. Το ξεκίνημά της χάνεται στα βάθη της προϊστορίας. Κατά τα ομηρικά χρόνια η Κυπαρισσία ονομαζόταν "Κυπαρισσίεντας" και ανήκε στο βασίλειο της Πύλου, του βασιλιά Νέστορα. Μάλιστα στον Τρωικό Πόλεμο ο Κυπαρισσίεντας απέστειλε 11 πλοία υπό τη διοίκηση του Νέστορα, σύμφωνα με τον Όμηρο. Αργότερα η περιοχή υποδουλώθηκε στους Σπαρτιάτες μαζί με την υπόλοιπη Μεσσηνία.

Ο Κυπαρισσίεντας ήταν μια ακμάζουσα πολιτισμικά, οικονομικά και εμπορικά πόλη. Μάλιστα το 199 π.Χ. έκοψε δικό του νόμισμα. Πολλοί ενδιαφέρθηκαν για τη στρατηγική θέση της πόλης ανά τους αιώνες: Στη θέση της αρχαίας Ακρόπολης χτίστηκε κάστρο κατά τα Βυζαντινά χρόνια (χαρακτηριστικά ο ένας πύργος έμεινε γνωστός ως "πύργος του Ιουστινιανού"), στη συνέχεια οι Τούρκοι και Φράγκοι κατακτητές ανακατασκεύασαν το φρούριο κάνοντας τις απαραίτητες προσθήκες δίνοντας του τη σημερινή του μορφή. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η Αρκαδιά, όπως ονομαζόταν το Μεσαίωνα η Κυπαρισσία, είχε προνομιούχο θέση ως εμπορικό κέντρο της περιοχής και το κάστρο της στελέχωνε φρουρά 300 Αλγερινών.

Το σημερινό της όνομα οφείλεται στον Όθωνα. Στην Κυπαρισσία ανακαλύφθηκαν τάφοι της Κλασικής και Ρωμαϊκής εποχής, ενώ στην κορυφή του όρους Ψυχρό υπάρχει Φράγκικο Κάστρο.

Σήμερα, η Κυπαρισσία αποτελεί μια όμορφη λουτρόπολη στις δυτικές ακτές της Πελοποννήσου. Μοιάζει με δύο πολιτείες η Παλιά ή Πάνω Κυπαρισσία και η σύγχρονη νέα πόλη παραθαλάσσια. Η Πάνω Πόλη βρίσκεται στη ρίζα του Κάστρου, Βυζαντινό κτίσμα που χτίστηκε στη θέση της Αρχαίας Ακρόπολης. Στην Πάνω Πόλη θα δείτε παραδοσιακά σπίτια, σοκάκια, αρχοντικά και φυσικά μια υπέροχη θέα στο απέραντο γαλάζιο του Ιονίου και όλου του κόλπου της Κυπαρισσίας. Στη νέα πόλη, με τους πλατύς δρόμους και τις μεγάλες πλατείες υπάρχουν πλήθος επιλογών φαγητού, διασκέδασης και αγορών καθώς και καταλύματα.

Η πόλη τελειώνει στην παραλία, που έχει μεγάλη κίνηση και ζωντάνια τους καλοκαιρινούς μήνες. Στις αμμώδεις παραλίες της Κυπαρισσίας βρίσκεται καταφύγιο η χελώνα caretta-caretta.

Τα τελευταία χρόνια η τουριστική υποδομή στην Κυπαρισσία έχει γνωρίσει ιδιαίτερη ανάπτυξη.

ΒΑΘΥ: Παραθαλάσσιος οικισμός στην Κυπαρισσία που αναπτύσσεται τουριστικά και έχει 22 κατοίκους.

ΚΑΡΤΕΛΑΣ. 3 χλμ. βόρεια από την Κυπαρισσία βρίσκεται η απέραντη παραλία του Καρτελά, αποτελούμενη από άμμο και βότσαλο. Είναι οργανωμένη με ξαπλώστρες, ενώ στην παραλία λειτουργεί και καντίνα. Η παραλία αυτή λειτουργεί και σαν οικισμός, μάλιστα έχει 43 κατοίκους. Διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας.

ΜΑΥΡΗ ΛΙΜΝΑ: Μικρός οικισμός, που σήμερα έχει 16 κατοίκους.

ΜΕΜΙ = ΜΙΜΙ: για τους ντόπιους αποτελεί οικισμό του Δημοτικού Διαμερίσματος Κυπαρισσίας του τέως Δήμου Κυπαρισσίας και νυν Τριφυλίας. Βρίσκεται βόρεια της Κυπαρισσίας και σε απόσταση 4 χιλιομέτρων από αυτήν. Το Μεμί είναι παραλιακός οικισμός.

Διαθέτει τρεις κοντινές παραλίες στις οποίες συναντάται και η χελώνα Καρέτα-Καρέτα. Η περιοχή γύρω από τον οικισμό καλύπτεται κυρίως από ελαιώνες. Η περιοχή τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς λόγω της αμεσότητας με την πόλη της Κυπαρισσίας και φιλοξενεί δυο μεγάλα σούπερ μάρκετ, ταβέρνα και καφενείο. Σε απόσταση 1,5 χλμ ο παραλιακός οικισμός του Καλού Νερού διαθέτει καταστήματα που εξυπηρετούν και το Μεμί. Στον οικισμό σήμερα κατοικούν 206 μόνιμοι κάτοικοι.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ: Μία περιοχή της Κυπαρισσίας που παλιά γινόταν εξόρυξη κάρβουνου. Υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας και έχει 38 κατοίκους.

ΜΠΛΕΜΕΝΙΑΝΟΙ ΑΝΩ & ΚΑΤΩ: Οι Μπλεμενιάνοι ανήκουν στα διοικητικά όρια του Δήμου Κυπαρισσίας. Πρόκειται για δύο οικισμούς του Δημοτικού διαμερίσματος Κυπαρισσίας, τους Άνω και Κάτω Μπλεμενιάνους, που βρίσκονται βορειοανατολικά της Κυπαρισσίας, μόλις 3 χιλιόμετρα απόσταση από την πόλη και είναι ριζωμένοι σε ένα καταπράσινο λοφίσκο με θέα το Ιόνιο, στην περιοχή μένουν 30 κάτοικοι.

Οι Κάτω Μπλεμενιάνοι είναι μία προαστιακή περιοχή όπου νέα σπίτια έχουν κτιστεί από ανθρώπους που εργάζονται στην Κυπαρισσία γύρω από τον παλιό πλάτανο που αποτελεί το κέντρο του. Οι Άνω Μπλεμενιάνοι είναι το παλιό χωριό με γραφικά πέτρινα σπίτια και νέες εξοχικές κατοικίες. Συνδέονται με ασφαλτόδρομο άμεσα με την πόλη και τον Εθνικό δρόμο Κυπαρισσίας - Πύργου ο οποίος οδηγεί στην ευρύτερη ζώνη της περιοχής.

ΜΥΛΟΙ: Ημιορεινός παραδοσιακός οικισμός πάνω από την παλιά πόλη της Κυπαρισσίας και κοντά στον άλλο οικισμό των Μπλεμενιάνων. Στους Μύλους υπάρχει και ένα παραδοσιακό Οινομαγειρείο του Κλειδέρη φημισμένο για τους νόστιμους μεζέδες του. Στον οικισμό μένουν 52 κάτοικοι, υπάγεται δε στο Δήμο Τριφυλίας.

ΡΟΥΖΑΚΙ: Μικρό χωριό αποτελούμενο από 78 κατοίκους περίπου, του πρώην Δήμου Κυπαρισσίας, του σημερινού Δήμου Τριφυλίας, που βρίσκεται πάνω στον δρόμο Κυπαρισσίας – Χώρας σε υψόμετρο 81 μ.

ΣΕΡΓΙΑΝΙ: 6 χλμ. βόρεια από την πόλη της Κυπαρισσίας συναντάμε τον οικισμό της παραλία Σεργιάνι. Η παραλία είναι πολύ καθαρή, αποτελείται από ψιλή άμμο και βότσαλο, ενώ τα νερά της είναι ρηχά. Το Σεργιάνι είναι οικισμός του τ. Δήμου Κυπαρισσίας και νυν Τριφυλίας και εκεί μένουν 20 κάτοικοι.

ΤΕΡΨΙΘΕΑ: Η **Τερψιθέα** της Κυπαρισσίας είναι ένας οικισμός του τέως Δήμου Κυπαρισσίας που αριθμεί 90 μόνιμους κατοίκους. ρίσκεται νότια της Κυπαρισσίας σε απόσταση 4 χιλιομέτρων από αυτήν, ανατολικά και δυτικά του Εθνικού δρόμου που ενώνει την Κυπαρισσία με τα Φιλιατρά. Το όνομα της το οφείλει στη θέα προς το Ιόνιο Πέλαγος, μια και ο οικισμός αυτός απέχει 500 μέτρα από τη θάλασσα. Τα παλαιά χρόνια εκεί χτίζονταν τα λεγόμενα «εξοχικά» που θεωρούντο τα καλύτερα σπίτια της περιοχής. Τότε λειτουργούσε και το δημοτικό σχολείο, το οποίο όμως έκλεισε λόγω της μη προσέλευσης αρκετού αριθμού μαθητών. Διαθέτει όμως εκκλησία η οποία λειτουργεί ακόμα. Παλαιότερα είχε χαρακτηριστεί σαν «αγροτική περιοχή υψηλής παραγωγικότητας» μιας και εδώ βγαίνει το γνωστό μεσσηνιακό καρπούζι, νωρίτερα από οποιοδήποτε άλλο μέρος της Ευρώπης. Με νόμο όμως του 2006 αποχαρκτηρίστηκε. Καλλιεργούνται ακόμα κηπευτικά, πατάτα, ελιές και εσπεριδοειδή. Η Τερψιθέα έχει παραλίες για μπάνιο, με πιο γνωστή από αυτές την Παραλία του Βλάχου, 6 χλμ νότια από την πόλη της Κυπαρισσίας. Πρόκειται για παραλία με βότσαλο και κολπίσκους 200 μέτρων. Η πρόσβαση προς τις παραλίες αυτές είναι κάπως δύσκολη, μια και οι δρόμοι δεν

είναι ασφαλτοστρωμένοι. Τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να κτίζονται στην ευρύτερη περιοχή αρκετά εξοχικά λόγω της καθαρής θάλασσας και της απρόσκοπτης θέας. Διαθέτει επίσης εξοχικές ταβέρνες και κέντρα διασκέδασης.

2) Τ.Κ ΑΡΜΕΝΙΩΝ: Σε απόσταση 4 χλμ ΝΑ της Κυπαρισσίας, βρίσκεται ένα ιστορικό και γραφικό χωριό οι Αρμενιοί. Ανατολικά του χωριού δεσπόζει το βουνό Γεράνιο. Πλούσια είναι η Λαογραφία, τα ήθη και τα έθιμα του χωριού. Υπάρχουν διάφορες εικασίες για την ονομασία του χωριού, αλλά καμία δεν αποδεικνύει την πραγματική πηγή της ονομασίας. Ο υπολογισμός της ώρας από τους κατοίκους γινόταν ως εξής: Στη μέση περίπου του ύψους του βουνού Γεράνιου υπάρχουν γυμνά βράχια. Όταν οι ακτίνες του ήλιου έπεφταν στα βράχια αυτά, τότε υπολόγιζαν ότι η ώρα ήταν περίπου 12 με 1 το μεσημέρι. Τα βράχια ονομάστηκαν και παραμένουν έως σήμερα με την ονομασία «Ρολοί».

3) Τ.Κ ΒΡΥΣΩΝ: Σε απόσταση 5 χιλιομέτρων ΒΑ από την πόλη της Κυπαρισσίας βρίσκεται το Δημοτικό Διαμέρισμα Βρυσών, ριζωμένο στους πρόποδες του βουνού Άη Βλάσης με το ομώνυμο ξωκλήσι στην κορυφή του. Τα σπίτια του χωριού Βρύσες είναι χτισμένα ανάμεσα σε δένδρα και αγναντεύουν τον κάμπο και τη θάλασσα του Κυπαρισσιακού κόλπου. Το όνομά τους το πήραν από τις πολλές πηγές που ανάβλυζαν και αναβλύζουν πολύ νερό. Άλλωστε από εκεί ιδρεύεται η πόλη της Κυπαρισσίας.

Από το 1830 έως το 1912 οι Βρύσες αποτελούσαν οικισμό ο οποίος ανήκε στον τότε Δήμο Κυπαρισσίας. Από το 1912 και μετά έγιναν ανεξάρτητη κοινότητα, της οποίας ο πληθυσμός είχε πολλές αυξομειώσεις με φθίνουσα πορεία μετά το 1952.

3) Τ.Κ ΜΟΥΡΙΑΤΑΔΑΣ: Σε απόσταση 7 χιλιομέτρων ΒΑ από την πόλη της Κυπαρισσίας βρίσκεται το Δημοτικό Διαμέρισμα Μουριατάδας, στο οποίο ανήκουν το χωριό Μουριατάδα και ο οικισμός Καρβούνη. Η Μουριατάδα ιδρύθηκε το 1800 περίπου. Οι πρώτοι του κάτοικοι ήταν της οικογένειας Κουτσογιάννη (σήμερα Σταθοπούλου), οι οποίοι ήρθαν από το Αρκουδόρεμα Αρκαδίας με τα γιδοπρόβατά τους. Αργότερα, ήρθαν και οι οικογένειες των Ντουβιτσαίων (σήμερα Παναγιωτακόπουλοι) επίσης από το Αρκουδόρεμα.

Σχετικά με την ονομασία του χωριού υπάρχουν δύο εκδοχές. Σύμφωνα με τη μία, το όνομά του οφείλεται στη μούρα της αγριελιάς, οι οποίες υπήρχαν στο χωριό αλλά σήμερα είναι κεντρωμένες ήμερες ελιές. Η δεύτερη εκδοχή λέει ότι η ονομασία του οφείλεται στις πολλές μουριές που υπήρχαν στην περιοχή.

ΚΑΡΒΟΥΝΙ. Το Καρβούνη είναι μικρό χωριό του Δήμου Τριφυλίας Μεσσηνίας. Πρόκειται για ένα οικισμό χτισμένο ολόκληρο πάνω σε λόφο με θέα στον Κυπαρισσιακό κόλπο. Στη σημερινή του θέση φαίνεται να ήρθαν οι κάτοικοί του στις αρχές του 1900. Η τοποθεσία Παλιό Καρβούνη κατά την παράδοση φιλοξένησε τους πρώτους κατοίκους του, που έφθασαν από τη Μάνη και την Αρκαδία.

Στη θέση αυτή που είναι κρυμμένη σε ρεματιά με νερά και πλατάνια, βρίσκονται ερείπια σπιτιών, ενώ ο γειτονικός λόφος φέρει το όνομα του Αγίου Νικολάου από την ομώνυμη εκκλησία που υπήρχε. Το όνομά του το οφείλει κατά την παράδοση στις μεγάλες ποσότητες κάρβουνου που έβγαζαν από τα δασωμένα βουνά του ή την απειλή του Ιμπραήμ Πασά ότι θα κάνει το χωριό "κάρβουνο", κάτι που δεν έγινε.

Στην απογραφή του 1941 αριθμούσε 133 κατοίκους, ενώ σήμερα έχει 22 κατοίκους. Κύρια ασχολία των κατοίκων είναι η κτηνοτροφία αλλά και η καλλιέργεια κηπευτικών. Μείωση πληθυσμού έφερε η μετανάστευση τόσο προς το εξωτερικό, όσο και εντός Ελλάδας, ιδιαίτερα στην Αθήνα. Μοναστήρι της Παναγίας Κατσιμικάδας Στο χωριό ανήκει το μοναστήρι της Παναγίας Κατσιμικάδας.

Χτισμένο στο βουνό Αιγάλεω ή Ψυχρό -όπως το λένε οι ντόπιοι-σε υψόμετρο 650μ. έχει θέα για περισσότερα από 1000 χρόνια το Ιόνιο πέλαγος. Η ονομασία προέρχεται από την κατσικούλα που βρήκε την εικόνα της Παναγίας στη ρεματιά που έπινε νερό. Το μοναστήρι κήκε από τον Ιμπραήμ μαζί με τους 40 καλόγερους. Σήμερα, έχει έναν ιερομόναχο, ενώ γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρη.

5) Τ.Κ ΜΥΡΟΥ: Ανήκει στον δήμο ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ της Περιφερειακής Ενότητας ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ που βρίσκεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, σύμφωνα με τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας όπως διαμορφώθηκε με το πρόγραμμα "Καλλικράτης".

Η επίσημη ονομασία είναι "το Μύρον". Έδρα του δήμου είναι η Κυπαρισσία και ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα Πελοποννήσου.

Κατά τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας με το σχέδιο "Καποδίστριας", μέχρι το 2010, το Μύρο ανήκε στο Τοπικό Διαμέρισμα Μύρου, του πρώην Δήμου ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ του Νομού ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.

ΑΛΙΜΑΚΙ. Το Αλιμάκι είναι ένας μικρός οικισμός του πρώην Δήμου Κυπαρισσίας που σήμερα διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας και έχει μόλις 4 κατοίκους .

6) Τ.Κ ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΥ = ΜΑΛΕΝΙΤΙ: Ο Ξηρόκαμπος είναι ένα χωριό του νομού Μεσσηνίας. Υπαγόταν στον πρώην Δήμο Κυπαρισσίας μέχρι το 2010 και αποτελεί το μοναδικό οικισμό του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος. Σήμερα ανήκει στο Δήμο Τριφυλίας. Απέχει τρία χιλιόμετρα νοτιοανατολικά από την πόλη της Κυπαρισσίας. Το χωριό είναι χτισμένο σε υψόμετρο 240 μέτρων, στους πρόποδες του βουνού Αιγάλεω. Με βάση την απογραφή του 2011 ο Ξηρόκαμπος έχει 53 κατοίκους.

7) Τ.Κ ΠΕΡΔΙΚΟΝΕΡΙΟΥ: Είναι χτισμένο αμφιθεατρικά στους πρόποδες βουνού και σε απόσταση 8 χιλιομέτρων από την πόλη της Κυπαρισσίας είναι γνωστό στην περιοχή και ως Ποδογορά.

Αρχικά το χωριό ονομαζόταν Αγορά επειδή εκεί έφταναν οι κάτοικοι από τα γύρω χωριά για να κάνουν τα ψώνια τους. Και επειδή πήγαιναν με τα πόδια το χωριό ονομάστηκε Ποδογορά.

Η αρχική θέση του Περδικονερίου ήταν 1,5 χιλιόμετρο πιο μακριά, απέναντι από το σημερινό χωριό, στη θέση που ονομάζεται Σφεντάμια. Φαίνεται ότι οι κάτοικοι έφυγαν από εκεί λόγω κάποιας ασθένειας που εξόντωσε πολλούς από αυτούς.

Στην περιοχή Σφεντάμια βρίσκονται ακόμα τα χαλάσματα σπιτιών και κάποιες εκκλησίες, όπως του Αγίου Νικολάου, του Αγίου Αθανασίου, του Αγίου Ιωάννου και των Ταξιαρχών.

Το νέο χωριό ονομάστηκε Περδικονέρι από το νερό που υπήρχε στην περιοχή και το έπιναν οι πέρδικες.

8) Τ.Κ ΡΑΧΩΝ: Το χωριό ράχες που βρίσκεται κοντά στην Κυπαρισσία πάνω σε ένα ύψωμα με καταπληκτική θέα, καταπράσινο και παραδείσια ηρεμία. Με βάση την απογραφή του 2011 έχει 182 κατοίκους

9) Τ.Κ ΣΠΗΛΙΑΣ: Σε απόσταση 5 χιλιομέτρων ΝΑ από την πόλη της Κυπαρισσίας βρίσκεται το Δημοτικό Διαμέρισμα της Σπηλιάς, το οποίο είναι και το μεγαλύτερο του Δήμου. Ανατολικά του χωριού υψώνονται τα καταπράσινα βουνά του Αιγάλεω και δυτικά απλώνεται το καταγάλανο κομμάτι του Κυπαρισσιακού κόλπου. Ανάμεσα ξετυλίγεται ο καρποφόρος κάμπος με καλλιέργειες ελιών, πατάτας, καρπουζιών και πολλών άλλων κηπευτικών.

Το χωριό ιδρύθηκε το έτος 1833 από τους αδελφούς Κωνσταντίνο, Γεωργάκη και Ιωάννη Μπίτσικα. Το όνομά της οφείλεται σε ένα μικρό σπήλαιο που βρίσκεται κοντά στο ρέμα του Σκανδάλη. Από το 1833 έως το 1914 το χωριό υπαγόταν στον τότε Δήμο Κυπαρισσίας και μετά ιδρύθηκε η κοινότητα Σπηλιάς μέχρι το τέλος του 1998 που ενσωματώθηκε πάλι στο διευρυμένο Δήμο Κυπαρισσίας.

Οι πρώτοι κάτοικοι ήταν των οικογενειών Μπίτσικα και Χήναρη. Γρήγορα όμως ο πληθυσμός του χωριού αυξήθηκε αλματωδώς με αποτέλεσμα να είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πλουσιότερα χωριά της περιοχής. Παρόλο όμως που ο πληθυσμός του χωριού μεγάλωνε , χρειάστηκαν σχεδόν 25 χρόνια για να ιδρυθεί το πρώτο Δημοτικό σχολείο (το 1835). Εως τότε ιδιωτικοί δάσκαλοι δίδασκαν στα παιδιά της Σπηλιάς, είτε σε σπίτια, είτε σε στην εκκλησία.

Το 1915 το σχολείο στεγάστηκε στο Δημόσιο Διδακτήριο, το οποίο ιδρύθηκε στο χωριό. Επτά χρόνια αργότερα ιδρύθηκε Δημοτικό σχολείο θηλέων, το οποίο λειτούργησε για δύο χρόνια ως μονοθέσιο. Έτσι στο χωριό πλέον λειτουργούν δύο σχολεία αρρένων και θηλέων, έως το 1924 όταν ενώθηκαν και άρχισε να λειτουργεί το μικτό 2θέσιο Δημοτικό σχολείο.

Το χωριό γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη μετά το 1900 όταν ακρίβυνε η σταφίδα , επειδή ξεράθηκαν τα αμπέλια στη Γαλλία . Τότε οι κάτοικοι ξερίζωσαν τις περισσότερες ελιές (που είχαν καλλιεργήσει οι Ενετοί) και φύτευσαν σταφίδες και αμπέλια .

Εκείνη τη περίοδο κατέβηκαν και οι Τσάκωνες από την Κυνουρία της Αρκαδίας και χτίστηκε η Τσακονόρουγα προς τα νότια του χωριού . Ήρθαν και άλλοι από τα ορεινά χωριά του Δήμου Τριπύλας (Ντάρα, Μύρου, Λεντεκάδα, Σελλά, Καλογερέσι, Τριπύλα, Λυκουδέσι).

10) Τ.Κ ΣΤΑΣΙΟΥ: Είναι χτισμένο σε ένα ειδυλλιακό τοπίο, χτισμένο αμφιθεατρικά στους πρόποδες του όρους Γεράνιο με θέα στο Ιόνιο πέλαγος, 4 χιλιόμετρα από την πόλη της Κυπαρισσίας.

Ονομάστηκε έτσι, σύμφωνα με την παράδοση, καθώς στην πηγή που είναι χτισμένη σήμερα η εκκλησία των Ταξιαρχών έκαναν στάση οι προσκυνητές που πήγαιναν στο Ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα στο κοντινό χωριό της Χριστιανούπολης .

Το Στασιό παλιότερα ήταν χτισμένο 1,5 χιλιόμετρο ανατολικότερα και μεταφέρθηκε στη σημερινή του θέση γύρω στα 1840. Το Στασιό είναι γνωστό για το ελαιόλαδο, το κρασί και την ρίγανη που παράγει. Εδώ το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου διοργανώνεται η Γιορτή της ρίγανης όπου προσφέρεται δωρεάν κοτόπουλο με ρίγανη.

Τα τελευταία χρόνια το Στασιό γνωρίζει μεγάλη οικιστική ανάπτυξη με πολλές εξοχικές κατοικίες Ελλήνων, Γερμανών και Άγγλων που κτίζονται στη περιοχή.

11) Τ.Κ ΦΑΡΑΚΛΑΔΑΣ = ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΦΑΡΟΣ: Ανήκει στον πρώην δήμο Κυπαρισσίας και σημερινό Δήμο Τριφυλίας, αποτελούσε το μοναδικό οικισμό του ομώνυμου διαμερίσματος. Σήμερα ανήκει στον Δήμο Τριφυλίας. Απέχει 6 χιλιόμετρα από την πόλη της Κυπαρισσίας. Με βάση την απογραφή του 2011 η Φαρακλάδα έχει πληθυσμό 320 κατοίκους.

Δημοτική Ενότητα ΤΡΙΠΥΛΗΣ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η ΔΕ Τριπύλης βρίσκεται στα ανατολικά του Δήμου. Έχει έκταση 69 τ.χλμ, είναι η μικρότερη σε έκταση Δημοτική Ενότητα του Δήμου, η λιγότερο πυκνοκατοικημένη και χαρακτηρίζεται ως ορεινή.

Η ΔΕ Τριπύλης έχει πληθυσμό 354 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Κατά την απογραφή του 2001 είχε πληθυσμό 493 κατοίκους, παρουσιάζει δηλαδή μείωση κατά 7,90%. Εμφανίζει τη μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα από τις ΔΕ.

Παρουσιάζει επίσης το μεγάλο δείκτης γήρανσης από τις Δ.Ε (12,92). Είναι δηλαδή η πιο γερασμένη Δημοτική Ενότητα. Ο δείκτης εξάρτησης είναι 1,05 και ο δομικός δείκτης αντικατάστασης είναι 0,40 (ο μικρότερος δείκτης από τον αντίστοιχο των άλλων ΔΕ του Δήμου).

β. Λοιπά στοιχεία

Η Βουνοζωσμένη Τριπύλη με τα δέκα (10) Τριπυλοχώρια της είναι μια από τις έξι (6) Δημοτικές ενότητες του Δήμου Τριφυλίας.

Πρόκειται για ένα υψίπεδο 400μ. περίπου συνολικής έκτασης 69.970 στρ. ζωσμένο από το όρος Αιγάλεω και τα Κοντοβούνια που το διατρέχει καταμεσής ο Αρκαδικός Ποταμός. Ομηρικά λεγόταν ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΕΝΤΑΣ.

Ο επισκέπτης μπορεί να χαρεί το ξεχωριστό χρώμα κάθε χωριού που είναι πνιγμένα στο πράσινο. Μπορεί να περπατήσει στα πανέμορφα δάση της εκεί που κάποτε ο Βασιλιάς ΝΕΣΤΩΡΑΣ προμηθευόταν τη ξυλεία του.

Μπαίνοντας ο επισκέπτης από τη πρώτη πύλη στο Ελληνικό δίπλα στη Μουριατάδα μπορεί να δει το Θολωτό τάφο της ΑΜΦΙΓΕΝΕΙΑΣ και στη συνέχεια ημικυκλικά τα Τριπυλοχώρια : ΔΑΡΑ - ΡΟΔΙΑ – ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟ – ΚΛΩΝΙ – ΑΣΟΥΤΑΙΝΑ – ΛΥΚΟΥΔΕΣΙ – ΤΡΙΠΥΛΑ – ΛΑΤΖΟΥΝΑΤΟ – ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΙ – ΣΕΛΛΑ.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της Τριπύλης τα πέτρινα γεφύρια της, το δίτοξο πέτρινο γεφύρι στον Αρκαδικό ποταμό (Σελλέικο Ποτάμι), το μονότοξο πέτρινο γεφύρι που ενώνει τις δύο ρούγες στο Σελλά , το μονότοξο πέτρινο γεφύρι στο Καλογερέσι στις πηγές του Αρκαδικού ποταμού. Ξεχωριστή θέση στο χώρο που δεσπόζει της περιοχής είναι το Κάστρο ΣΑΝ ΦΛΑΟΥΡΟ στο ΛΑΝΤΖΟΥΝΑΤΟ όπου και δεύτερη πύλη .

Επίσης ιδιαίτερη θέση στο χώρο έχει το Δημοτικό Σχολείο στο ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟ αφ ενός αρχιτεκτονικά και αφ ετέρου ιστορικά γιατί χτίστηκε επί Κυβερνήτη Καποδίστρια. Το Λαογραφικό Μουσείο Τριπύλης στο Σελλά έχει δημιουργηθεί με πολύ – πολύ μεράκι και ο επισκέπτης απαραίτητα πρέπει να το επισκεφτεί καθώς επίσης το Παραδοσιακό Λιοτρίβι στο ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟ.

Εκεί όμως που ο επισκέπτης θα σταθεί με ευλάβεια και θα μείνει άφωνος είναι η μονή του ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑ στο Σελλά. Πρόκειται για ένα Βυζαντινό Ναό χτισμένο σε υψόμετρο 800μ. περίπου το 1892. Ξεχωρίζει αφενός ως Αρχιτεκτόνημα αφετέρου ως δασικό περιβάλλον.

Το φαράγγι ανάμεσα στο ΔΑΡΑ και στο ΚΡΙΤΣΙ του Αρκαδικού Ποταμού θεωρείται το Ελληνικό GRAND CANYON και προσφέρεται για πολύ τολμηρούς. Το πλήθος πηγών της Τριπύλης είναι κάτι το πολύ ξεχωριστό.

Ενδεικτικά σημειώνουμε τους Κανάλους στο ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟ.

Τέλος η μοναδικότητα του Αρκαδικού Ποταμού ώθησε τους φίλους του να δημιουργήσουν το “ΠΑΡΚΟ ΤΡΙΠΥΛΗΣ” 200μ. πάνω από τη γέφυρα του Σελλά.

Ο χώρος είναι σε χρήση του Κοινωνικού συνόλου και ο επισκέπτης μπορεί να περπατήσει στα απίθανα παραποτάμια μονοπάτια του πάρκου να χαρεί την απίθανη ομορφιά μέσα από την ατελείωτη βιοποικιλότητα να γνωρίσει τη ζωή στο ποτάμι, να κολυμπήσει στη λίμνη του νερόμυλου και να απολαύσει το φαγητό της αρεσκείας του στο κιάσκι του πάρκου κάνοντας ελεύθερα χρήση του ΜΠΑΡΜΠΕΚΙΟΥ πάντα με σεβασμό στο χώρο.

Στη Δ.Ε Τριπύλης περιλαμβάνονται οι εξής 7 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Τ.Κ Ραπτοπούλου

- Το Ραπτόπουλο
- Η Παλαιά Βρυση

2) Τ.Κ Καλογερεσίου - Το Καλογερέσι

3) Τ.Κ Λατζουνάτου - Το Λατζουνάτο

4) Τ.Κ Λυπουδεσίου

- Το Λυκουδέσι
- Το Κλώνι

5) Τ.Κ Ροδιάς

- Η Ροδιά
- Ο Δάρας

6) Τ.Κ Σελλά

- Ο Σελλάς
- Το Άνυδρο

7) Δ.Κ Τριπύλης - Η Τριπύλη

1) Τ.Κ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΥ = ΚΑΡΥΟΠΟΥΛΑ: Είναι χτισμένο στην πλαγιά του βουνού, ανάμεσα στα χωριά Ροδιά (Λεντεκάδα) και Λυκουδέσι σε υψόμετρο 550μ. Δυο ρέματα χωρίζουν το χωριό σε γειτονιές, το «Ξερολάγκαδο» και τα «Κανάλια». Η παράδοση αναφέρει ότι οι πρώτοι του κάτοικοι ήρθαν από το χωριό Αγορέλιτσα της Μεσσηνίας.

Το παλιό του όνομα, (κατά την παράδοση), ήτανε Καρυοπούλα. Την ονομασία αυτή, διατήρησε μέχρι το 1959, όπου και μετονομάστηκε σε Ραπτόπουλο (από το Ράπτης και όχι Ράφτης). Ο κόσμος όμως, το ξέρει Ραφτόπουλο. «Είμαι από το Ραφτόπουλο». «Πάμε στο Ραφτόπουλο» κλπ.

Δύο εκκλησίες έχει το Ραφτόπουλο. Η μια είναι των Αγίων Αναργύρων (Κοσμά και Δαμιανού). Χτίστηκε γύρω στα 1880 με πρώτο εφημέριο τον ιερομόναχο Ευγένιο Καρυώτη ο οποίος μετακλήθηκε από το Μοναστήρι της Σκαφιδιάς της Ηλείας. Η άλλη, η πιο παλιά, είναι η εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Έχει κτιστεί το έτος 1418. Η εκκλησία είναι χτισμένη με πελεκητή πέτρα.

Σε ένα πέτρινο ερμάρι βρέθηκαν οστά ανθρώπου, αγνώστων στοιχείων, προφανώς αυτού που την έχτισε ή την υπηρέτησε για χρόνια. Το τέμπλο της εκκλησίας είναι ξυλόγλυπτο, μεγάλης αξίας, και φυλάσσεται στο γυναικωνίτη της, με εντολή της υπηρεσίας βυζαντινών αρχαιοτήτων.

2) Τ.Κ ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΙΟΥ: Το Καλογερέσι, είναι το ακραίο χωριό της Δ.Ε. Τριπύλης . Είναι χτισμένο, από πολύ παλιά, σε υψόμετρο 600 μέτρων περίπου. Είναι το πιο μακρινό χωριό από την Κυπαρισσία, γι αυτό είναι κάπως απομονωμένο.

Ο πληθυσμός του χωριού, δεν ξεπέρασε ποτέ τις 50 οικογένειες. Είναι παραγωγικό χωριό από γεωργικής πλευράς, κτηνοτροφικό και ντυμένο με χαμόκλαδα, πουρνάρια και άλλα δέντρα. Ο δρόμος που ανηφορίζει από το Σελλά, περνάει από το Λεσοβίτι (Ανυδρο) και καταλήγει στο Καλογερέσι. Ο ίδιος δρόμος αν τον συνεχίσεις περνάει από τα χωριά Χρυσότοπος (Χρύσοβα), Ρευματιά (Λούμι), Κεφαλληνού, Ζερμπίσια και καταλήγει στο κεφαλοχώρι Μελιγαλάς κι από εκεί στην Καλαμάτα.

Το Καλογερέσι, μετά την κατάργηση του τέως Δήμου Τριπύλης, που έγινε το 1912, απετέλεσε κοινή Κοινότητα, μαζί με το χωριό Τριπύλα. Στα 1919, το χωριό Τριπύλα προσαρτήθηκε στην Κοινότητα Λυκουδεσίου και στα 1933, το Καλογερέσι αναγνωρίστηκε σαν ξεχωριστή Κοινότητα. Πίσω από τις σκεπασμένες με θάμνους βουνοκορφές του, είναι τα χωριά της πρώην επαρχίας Μεσσήνης. Σήμερα το Καλογερέσι έχει πληθυσμός 32 κατοίκων.

3) Τ.Κ ΛΑΤΖΟΥΝΑΤΟΥ:

4) Τ.Κ ΛΥΚΟΥΔΕΣΙΟΥ = ΧΡΥΣΙΚΟ: Το Λυκουδέσι, βρίσκεται στο άνω ακραίο μέρος της Δ.Ε. Τριπύλης, στα όρια των παλιών επαρχιών Τριφυλίας και Μεσσήνης, ανάμεσα στα χωριά Ραφτόπουλο και Τριπύλα, σε υψόμετρο 600 μέτρων. Για την ονομασία του χωριού η παράδοση λέει ότι ένας χωρικός πήγε στο δάσος για ξύλα. Εκεί δέχτηκε την επίθεση ενός λύκου αλλά αυτός κατάφερε να τον δέσει με την τριχιά που είχε μαζί του. Και από το δέσιμο αυτό του λύκου, πήρε και το χωριό την ονομασία του. Μια άλλη εκδοχή, λέει πάλι ότι κάποτε υπήρχε ένας νερόμυλος κάτω στο ποτάμι και η δέση του αυλακιού που βρισκόταν κοντά στην μεγάλη βρύση του χωριού, ανήκε σε κάποιον που το παρατσούκλι του ήταν Λύκος. Η τοποθεσία λεγόταν «του Λύκου η δέση» και έτσι από εκεί πήρε και το χωριό την ονομασία Λυκουδέσι. Το χωριό κατοικούσαν κτηνοτρόφοι οι οποίοι σιγά – σιγά όμως το εγκατέλειψαν και σήμερα έχει 27 κατοίκους.

ΚΛΩΝΙ. Βαδίζοντας από το Ραφτόπουλο στο ανατολικό τμήμα της περιφέρειας της κυκλικής κοιλάδας της Τριπύλης, σε υψόμετρο 520 μέτρων, συναντάει κανείς το συνοικισμό του Κλωνί.

Στην άκρη του δρόμου η μικρή εκκλησία του, αφιερωμένη στον Προφήτη Ηλία. Και δεξιότερα τα λιγοστά σπίτια του συνοικισμού. Ύστερα το δάσος με τα άγρια δέντρα και τους θάμνους που δασώνουν την περιοχή. Το 1912 το χωριό δεν μπορούσε να κάνει τη δική του κοινότητα και έτσι μαζί με την Ασούτενα προσχώρησαν στην κοινότητα.

5) Τ.Κ ΡΟΔΙΑΣ = ΛΕΝΤΕΚΑΔΑ: Ένα ακόμα χωριό του παλιού Δήμου Τριπύλης και Κοινότητας Τριπύλης , είναι και η Ροδιά, χτισμένη ανάμεσα στα χωριά Ντάρα και Ραφτόπουλο και γύρω του τα βουνά Βιγλατούρι, Ασφακίδια, Φανερή, Ψυχρό και Λούστρα. Παλιά λεγόταν Λεντεκάδα μέχρι το 1956 όπου μετονομάστηκε σε Ροδιά. Οι ντόπιοι όμως, προτιμούν να χρησιμοποιούν την παλιά ονομασία του χωριού.

Η Λεντεκάδα, έγινε ξεχωριστή Κοινότητα στα 1912, αφού αποσπάστηκε από τον μέχρι τότε Δήμο Τριπύλης, που τον αποτελούσαν όλα τα γύρω χωριά. Στην αρχή, την Κοινότητα απετέλεσαν τα χωριά Λεντεκάδα και το γειτονικό Δάρα (Ντάρα). Στη συνέχεια όμως στην Κοινότητα ανήκε και η Άνω Λεντεκάδα (Αγία Τριάδα) μέχρι που έσβησε σαν χωριό.

Το χωριό αναφέρεται στην απογραφή των Ενετών του έτους 1689, όπου είχε 76 κατοίκους. Κατά την απογραφή του 1700, το χωριό είχε 140 κατοίκους. και με την απογραφή του 2011, η Ροδιά μέτρησε μόνο 58 κατοίκους.

ΔΑΡΑΣ = ΝΤΑΡΑ: Ένα από τα παλιά και ιστορικά χωριά της Τριφυλίας είναι και το Δάρα ή Ντάρα όπως το λένε οι Ντόπιοι. Μέχρι πρότινος ήταν ένας μικρός οικισμός της πρώην κοινότητας Τριπύλης. Ακολουθώντας την διαδρομή Κυπαρισσία, Βρύσες, Μουριατάδα, «Ελληνικό», βρίσκεσαι στην είσοδο του λεκανοπεδίου της Τριπύλης. Μετά περνάς από την τοποθεσία που λέγεται «Νταρόλογγος». Διασχίζοντας τον φτάνεις στη θέση «Διόδια», όπου υπάρχει μια διακλάδωση. Ένα από τα παλιά και ιστορικά χωριά της Τριφυλίας είναι και το Δάρα ή Ντάρα όπως το λένε οι Ντόπιοι. Σήμερα είναι ένας μικρός οικισμός της κοινότητας Τριπύλης. Ακολουθώντας την διαδρομή Κυπαρισσία, Βρύσες, Μουριατάδα, «Ελληνικό», βρίσκεσαι στην είσοδο του λεκανοπεδίου της Τριπύλης. Μετά περνάς από την τοποθεσία που λέγεται «Νταρόλογγος». Διασχίζοντας τον φτάνεις στη θέση «Διόδια», όπου υπάρχει μια διακλάδωση. Το χωριό Ντάρα είχε 25 οικογένειες περίπου και οι κάτοικοι ήταν σχεδόν όλοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Διότι όλα τα χωριά της Τριπύλης είναι γεωργικά και κτηνοτροφικά. Κατά την απογραφή του 2011 έχει 20 κατοίκους.

6) Τ.Κ ΣΕΛΛΑ (ο): Ο Σελλάς είναι χωριό. Συνδέεται οδικώς με την Κυπαρισσία, το Δώριο και την Καλαμάτα. Χτιστηκε τον 13ο αιώνα και βρίσκεται σε υψόμετρο 500 μέτρων σε πράσινο περιβάλλον με ελιές αμπέλια και υγιεινό κλίμα.

Η ίδρυση του λαογραφικού μουσείου του οικισμού και τα εγκαίνια του τον Αύγουστο του 2006 ήταν ένα σημαντικό γεγονός για το χωριό και την ευρύτερη περιοχή της Τριφυλίας.

Το χωριό Σελλά, βρίσκεται στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο, στην επαρχία Τριφυλίας του Νομού Μεσσηνίας, στην Κοινότητα Τριπύλης.

Στα 1912, οι τότε Δήμοι διαλύθηκαν κι έγιναν οι Κοινότητες. Το Σελλά έκανε τη δική του, μαζί με το γειτονικό Λεσοβίτι (Άνυδρο), η οποία λειτούργησε μέχρι το 1998, όπου οι μικρές Κοινότητες καταργήθηκαν, σύμφωνα με το σχέδιο «Καποδίστριας», με το οποίο κι έγιναν οι νέοι Δήμοι και οι Κοινότητες. Από το 1998

λοιπόν, το Σελλά ανήκει στη νέα διευρυμένη Κοινότητα Τριπύλης και λέγεται Δημοτικό Διαμέρισμα Σελλά. Το χωριό Σελλά, βρίσκεται περίπου στο κέντρο του λεκανοπεδίου του παλιού Δήμου Τριπύλης και νυν Κοινότητας Τριπύλης.

Το Σελλά, είναι μια περιοχή με θρύλους και ιστορία, όπως όλη η Τριφυλία. Η Ελληνικότητά του, όσο κι αν δοκιμάστηκε κατά καιρούς, άντεξε στο καμίνι της ιστορίας, έτσι όπως αντέχει ο χρυσός στη φωτιά. Η ύπαρξη του χωριού, τοποθετείται στα βάθη των αιώνων.

Ο τόπος είναι εύφορος και κατάλληλος για κτηνοτροφία. Το κλίμα είναι υγιεινότατο και το νερό ονομαστό. Οι κάτοικοί του, ασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Το χωριό Σελλά, με την μορφή που το ξέρουμε σήμερα, χτίστηκε γύρω στα 1350 με 1400.

Κατά την παράδοση, το χωριό Σελλά οφείλει την ονομασία του, στο παρακάτω περιστατικό: Λέγεται ότι ο Τούρκος αγάς του χωριού Βαρυμπόπι, κάλεσε σε σύσκεψη τους αγάδες των γύρω χωριών. Φαίνεται πως θα ήταν ο ανώτερος στην περιοχή. Οι αγάδες πήγαν εκεί και στη συζήτηση που επακολούθησε, ο αγάς τους ρώτησε για τα εισοδήματα των χωριών τους.

Τα προϊόντα του αγά του σημερινού χωριού Σελλά, που λεγόταν Καραλής, ήταν διπλάσια απ' αυτά των άλλων. Και τότε ο αγάς φαίνεται πως του είπε: «Μωρ' εσένα σου αξίζει να πάρεις μια σέλλα και να γυρίζεις μ' ένα σελλωμένο άλογο». Κι από τότε ο Καραλής, σέλλωσε το άλογό του, και γύριζε στην περιοχή. Κι όλοι έλεγαν: «Πάμε στου «σελλά» το χωριό».

Το όνομά του, ο Καραλής, το έδωσε στ' αλώνια, ανατολικά του χωριού, κοντά στο σημερινό υδραγωγείο, δίπλα από το ερειπωμένο σπίτι του Κανασουλέα - «στ' αλώνια του Καραλή» - όπου οι Σελλαίοι αλώνιζαν πριν από αρκετά χρόνια τα γεννήματά τους.

Μια άλλη εκδοχή είναι ότι η ονομασία Σελλά, προήλθε από το ποτάμι του νερόμυλου, που στον χάρτη αναφέρεται ως ποταμός Σελλάς. Τούτο όμως δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Διότι από πουθενά δεν προκύπτει ότι το χωριό λεγόταν «ο Σελλάς». (Δημόσια έγγραφα, ιστορικές μαρτυρίες, αφηγήσεις παλαιότερων κλπ.). Αντίθετα, υπάρχουν πλείστες καταγραφές, που αναφέρουν το χωριό ως «το Σελλά» με ένα ή με δύο λάμδα, που είναι και το σωστό.

Μια ακόμα εκδοχή είναι ότι η ονομασία του χωριού προήλθε από τη Σλαβική λέξη Σελλό, που στα Σλαβικά σημαίνει χωριό. Και ότι η ονομασία δόθηκε από τους Σλάβους στο χωριό, κατά την κάθοδο των Σλάβων στην Πελοπόννησο, στα 760 μ.Χ. περίπου, που σημαίνει πως, το Σελλά είναι ακόμα πιο παλιό απ' ότι νομίζεται.

Και τέλος, μια ακόμα εκδοχή είναι ότι η ονομασία προέρχεται από την τοποθεσία Σιλέζα ή Σελέζα (και Σουλιέζα), που στα Αρβανίτικα σημαίνει μεγάλο χωριό, κεφαλοχώρι. Την τοποθεσία Σουλιέζα, (όπως λεγότανε παλιά η σημερινή Σιλέζα), προφανώς την έδωσαν Αλβανόφωνοι, όταν ήρθαν στο χωριό προερχόμενοι από την Ήπειρο, τα παλιά εκείνα χρόνια.

ΑΝΥΔΡΟ = ΛΕΣΟΒΙΤΙ: Στο δρόμο που πηγαίνει από το Σελλά προς το Καλογερέσι, συναντάμε το μικρό οικισμό Άνυδρο ή Λεσοβίτι. Κάποτε ήταν και αυτό ένα από τα μικρά χωριά του τόπου μας. Σήμερα όμως, έχει λίγα σπίτια.

Δεν υπήρξε άλλωστε ποτέ μεγάλο χωριό. Το χωριουδάκι αυτό αποτελούνταν από καμιά δεκαριά οικογένειες. Ήτανε λίγοι, αλλά λίγο σκληροί. Δεν είχανε αγαθές σχέσεις ο ένας με τον άλλον, όλο και προστριβές είχανε.

7) Δ.Κ ΤΡΙΠΥΛΑΣ = ΜΥΤΥΛΑ: Το χωριό Τριπύλα, (που για κάποιο χρονικό διάστημα λεγόταν και Μυτύλα) είναι ένα όμορφο χωριό. Το χωριό, βρίσκεται σε υψόμετρο 420 μέτρων, ανάμεσα στα χωριά Λαντζουνάτου και Λυκουδέσι, κάτω από το βουνό Μπούρα, που δεσπόζει στα νοτιοανατολικά της Τριπύλης και σήμερα έχει 34 κατοίκους.

Ιστορικά η Τριπύλη, από τα αρχαία ακόμα χρόνια, παρακολούθησε την ιστορία της υπόλοιπης Τριφυλίας και ιδιαίτερα της Κυπαρισσίας (Αρκαδιάς), που η ιστορία της, υπήρξε μακραίωνη και πολυκύμαντη.

Ο αρχαιολογικός χώρος του «Ελληνικού», κοντά στο χωριό Μουριατάδα, παρά τις καταστροφές, που προξένησαν τα συναπαντήματα των καιρών και ο πανδαμάτορας χρόνος, μιλάει εύγλωττα για την αρχαιολογική του ομορφιά. Έτσι, όλος ο χώρος της Τριπύλης, ακολούθησε την πορεία της αρχαίας πόλης Αμφιγένεια (το «Ελληνικό» ταυτίζεται με την πόλη αυτή).

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, τα χωριά της Τριπύλης, ήταν κάπως μακριά από την πρωτεύουσα και ορεινά καθώς ήταν απολάμβαναν κάποια σχετική ελευθερία. Οι κοτζαμπάσηδες όμως, καμιά φορά, ήταν πιο σκληροί από τους κατακτητές, γι αυτό πολλοί αναγκάζονταν να πάρουν τα βουνά. Και η Τριφυλία, στα χρόνια της σκλαβιάς, έβγαλε «γερά» ντουφέκια, που όταν δινόταν η ευκαιρία χτυπούσαν τον τύραννο. Κατά τη δεύτερη Τουρκοκρατία (1715-1770), οι Τούρκοι χώρισαν τη Μεσσηνία σε 9 βιλαέτια.

Έτσι το Βιλαέτι της Αρκαδιάς είχε στους κόλπους του την περιοχή της Κυπαρισσίας, την περιοχή της Ζούρτσας (σημερινή Φιγαλία), την περιοχή των Σουλιμοχωρίων και την περιοχή των Κοντοβουνίων. Σ' αυτήν ανήκαν τα περισσότερα Τριφυλοχώρια.

Δημοτική Ενότητα ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ

α. Γεωγραφικά – Δημογραφικά στοιχεία

Η ΔΕ Φιλιατρών βρίσκεται στα νοτιοδυτικά του Δήμου. Έχει έκταση 114 τ.χλμ. Είναι η 2^η σε έκταση Δημοτική Ενότητα του Δήμου. Η μορφολογία του εδάφους της χαρακτηρίζεται ως πεδινή αφού καταλαμβάνει μεγάλο μέρος του Τριφυλιακού κάμπου με 30.000στρ.

Έχει μόνιμο πληθυσμό 7.514 κατοίκους. Είναι η 3η σε πληθυσμό από τις ΔΕ αλλά η δεύτερη πιο κατοικημένη ΔΕ, (66,91 κάτοικοι /τ.χλμ). Εμφάνισε τη μεγαλύτερη μείωση (17,4%) στον πληθυσμό από τις άλλες Δημοτικές Ενότητες σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 που οι κάτοικοι ήταν 9.098. Η δεύτερη πυκνοκατοικημένη Δημοτική Ενότητα.

Παρουσιάζει το μικρότερο δείκτη γήρανσης 1,22, είναι η λιγότερο γηρασμένη Δ.Ε και το καλύτερο δείκτη αντικατάστασης 1,12 από τους αντίστοιχους δείκτες των άλλων Δ.Ε Επίσης έχει τον δεύτερο μικρότερο δείκτη εξάρτησης 0,58 σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες.

β. Λοιπά στοιχεία

Η **Δ.Ε Φιλιατρών** ήταν δήμος του νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από την συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Λειτούργησε την περίοδο 1999-2010 οπότε καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στο νέο δήμο Τριφυλίας. Βρισκόταν στο βορειοδυτικό τμήμα του νομού. Ο πληθυσμός του δήμου ήταν 7,514 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έδρα του ήταν τα Φιλιατρά.

Στη Δ.Ε. Φιλιατρών περιλαμβάνονται οι εξής 6 Κοινότητες με τους οικισμούς και συνοικισμούς τους:

1) Δ.Κ Φιλιατρών

- Τα Φιλιατρά
- Η Αγία Κυριακή
- Η Αγία Πεθαμένη
- Ο Άγριλος
- Οι Βρύσες
- Η Γιόλακα
- Το Κουντρί
- Ο Λαγκούβαρδος

- Τα Λεμπεστενά
- Το Λιμενάρι
- Το Μερολίθι
- Το Στόμιο

2) **Τ.Κ Εξοχικού** - Το Εξοχικό

3) **Τ.Κ Μάλης** - Η Μάλη

4) **Τ.Κ Πλάτης** - Η Πλάτη

5) **Τ.Κ Χαλαζονίου** - Το Χαλαζόνι

6) **Τ.Κ Χριστιανουπόλεως** - Η Χριστιανούπολη

1) Δ.Κ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ: Τα Φιλιατρά είναι μια από τις νεότερες και ομορφότερες πόλεις της Δυτικής Μεσσηνίας. Πληθυσμός 5,969 κάτοικοι . Η ζωή της ως πόλεως χρονολογείται από το 16ο αιώνα, αλλά οι ρίζες της φαίνεται να ξεκινούν από πολύ μακριά, αφού σαν προμάμμη της φέρεται η αρχαία Εράνα, η οποία τοποθετείται στην περιοχή της Αγίας Κυριακής.

Μια πόλη της αρχαιότητας για την οποία οι σημερινοί πολίτες της φιλιατρικής πολιτείας, αισθάνονται ιδιαίτερη υπερηφάνεια, καθώς γνωρίζουν πως μεταξύ της αρχαίας Εράνας και της σημερινής τους πόλης, υπάρχει μια συνεχής και διαρκής πολιτισμική συνέχεια. Ο γεωγράφος Στράβων είναι ο μόνος που είδε την Εράνα και την περιέγραψε, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει: *[... Ων εισίν έσχαται προς δύσιν Πύλος και Κυπαρισσία μέση δε τούτων Εράνα]*. Όλοι οι άλλοι που την αναφέρουν αποτελούν σχολιαστές του Στράβωνος όπως λεξικογράφοι, αρχαιολόγοι και μεταγενέστεροι περιηγητές.

Ιστορικοί μελετητές πιστεύουν ότι τα δύο ονόματα Εράνα και Αρήνη αναφέρονται στον ίδιο αρχαίο οικισμό. Στην πορεία των αιώνων η Εράνα κατέληξε να ονομάζεται Εράνη, όνομα που έχει δοθεί και στον Αθλητικό Σύλλογο της πόλης, για να τιμηθεί ένα βαρύ και μακραίωνο παρελθόν. Ας σημειωθεί δε ότι ο τέως Δήμος Φιλιατρών ονομαζόταν Δήμος Εράνης.

Ο Άγιος Χαράλαμπος είναι πολιούχος της πόλεως. Την 10η Φεβρουαρίου τελείται μεγάλη θρησκευτική πανήγυρις με συρροή χιλιάδων προσκυνητών.

Τα Φιλιατρά έχουν μεγάλη παράδοση στον πολιτισμό. Από την εποχή της ακμής τους η πραγματοποίηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων έθεσε τα θεμέλια της πολιτιστικής ακμής. Ο Σύλλογος Φιλοπροόδων Φιλιατρών, βραβευμένος από την Ακαδημία Αθηνών από το 1991, πρωτοπόρος από της ιδρύσεώς του (1926) με το σχολείο Μουσικής και τη Φιλαρμονική, έχει δημιουργήσει μουσική και πολιτιστική παράδοση στην πόλη, ενώ το χορευτικό του έχει μεγάλη συμβολή στη διατήρηση και τη διάδοση των παραδοσιακών ελληνικών χωρών.

Το «ΒΟΡΡΕΕΙΟΝ» Πνευματικό Κέντρο και το Πάρκο της Βλαχέρνας είναι οι εστίες της δράσης του. «Τα Βλαχέρνια» η πιο αναδεδειγμένη και πρωτότυπη εκδήλωση του Συλλόγου (29/6-1/7) με συνάντηση Φιλαρμονικών. Ο Μορφωτικός Σύλλογος Φιλιατρών «ο Πυρσός» από το 1958 με τη δραστηριότητα του έχει πλουτίσει την πολιτιστική παράδοση. Εστία του το «ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΕΙΟΝ» Πνευματικό Κέντρο, όπου λειτουργεί η κινηματογραφική του λέσχη και τελούνται οι άλλες του δραστηριότητες. Το Συγκρότημα Ελληνικών παραδοσιακών χορών που διαθέτει έχει λάβει μέρος σε πολλά φεστιβάλ ανά την Ελλάδα. Το Φεστιβάλ χορευτικών παραδοσιακών συγκροτημάτων κάθε καλοκαίρι αποτελεί την αναδεδειγμένη του εκδήλωση. Το «ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΕΙΟΝ» αποτελεί την έδρα και του Τριφυλιακού Ερασιτεχνικού Θεάτρου.

Το όνομα της η πόλη το οφείλει κατά μία εκδοχή στον **Φράγκο Βαρόνο Ντε Φιλιάτρ**, ενώ σύμφωνα με μία άλλη εκδοχή στα **πολλά πηγάδια** της περιοχής. Δηλαδή από την εξέλιξη της λέξεως φρέαρ φρήαρ - φρηρ - φλητρόν - φλεατρόν - φιλιατρόν. Και στον πληθυντικό Φιλιατρά.

Σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία, έχουν παρατηρηθεί ίχνη ζωής στη περιοχή των Φιλιατρών από τη Λίθινη Εποχή. Αυτό μαρτυρούν **οι λίθινοι πέλεκεις** και διάφορα εργαλεία που έχουν ανασκαφεί κατά μήκος του ποταμού **Κρουνοί**. Η σημερινή μορφή της όμορφης πόλης οφείλεται στην μεγάλη ανοικοδόμηση που υπέστη μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1886. Ο ποιητής Γιώργος Κατσαρός είπε «τα Φιλιατρά είναι μία Πλατεία...». Η φράση αυτή επιβεβαιώνεται όταν ο επισκέπτης φτάσει στα Φιλιατρά και αντικρίσει την **κεντρική πλατεία της πόλης**. Μια από τις μεγαλύτερες και ομορφότερες πλατείες των ελληνικών κωμοπόλεων η οποία αποτελεί το κέντρο γύρω από το οποίο περιστρέφεται η ζωή των Φιλιατρινών όλων των ηλικιών.

Η **πλατεία Καποδιστρίου** με το **Βενετσιάνικο σιντριβάνι** και το περίφημο **ρολόι στο Δημαρχείο** μαζί με νεοκλασικά κτήρια της πόλης μαρτυρούν την οικονομική ανάπτυξη της πόλης το 19ο αιώνα. Το σιντριβάνι και το ρολόι της πόλης κατασκευάστηκαν με έξοδα των ίδιων των Φιλιατρινών. Το σιντριβάνι παραγγέλθηκε το 1871, επί Δημαρχείας Χρ. Καραβίτη, στη Φλωρεντία, με τη φροντίδα του Ιταλικής καταγωγής συμπολίτη μας, ιατρού Άγγελου Μάϊνου, ο οποίος είχε αναλάβει και την παραγγελία του ρολογιού σε εργοστάσιο του Μιλάνου.

Στην είσοδο της πόλης αν δείτε μία **μινιατούρα του Πύργου του Άιφελ** μην μπερδευτείτε, ούτε στο Παρίσι είστε ούτε παραισθήσεις έχετε από το ταξίδι. Πρόκειται για ένα ομοίωμα μικρών διαστάσεων (26μ.), που φιλοτεχνήθηκε από τον καταγόμενο από τα Φιλιατρά, Χάρυ Φουρνιέ (Χαράλαμπος Φουρνιάρης διέπρεψε ως γιατρός στο Σικάγο). Ο μικρός Πύργος του Άιφελ στα Φιλιατρά υπέστη ανακατασκευή από το δήμο το 2007 και αποτελεί σημείο αναφοράς για την πόλη, τους κατοίκους και τα τουριστικά γκρουπ, που επισκέπτονται την περιοχή.

Από τα Φιλιατρά καταγόταν ο **Σταύρος Μπρουμίδης**, πατέρας του μεγάλου ζωγράφου **Κωνσταντίνου Μπρουμίδα** (προτομή του βρίσκεται στο χώρο του Δημαρχείου), που είχε

αποκληθεί «Μιχαήλ Άγγελος του Καπιτωλίου» και αυτό επειδή οι τοιχογραφίες που κοσμούν το Καπιτώλιο των Ηνωμένων Πολιτειών είναι έργο του.

Στην περιοχή των Φιλιατρών σώζονται αρκετά μεσαιωνικά και ιδίως βυζαντινά μνημεία. Η μονή του Αγίου Χριστοφόρου, ο ιστορικός ναός της Παναγίας Βλαχέρνας, ο Άγιος Διονύσιος Μόραινας, ο ναός της Αναλήψεως, που είναι ο αρχαιότερος σταυρεπίστεγος, ναός του κόσμου (12ος αι.) και η Ιερά μονή Ευαγγελίστριας.

ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ. Ο οικισμός της Αγίας Κυριακής είναι ένα παραθαλάσσιο ψαροχώρι, πανέμορφο με υπέροχη παραλία, στο οποίο μένουν 197 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Έχει ένα μικρό λιμανάκι όπου από εκεί ξεκινάνε για ψάρεμα οι ντόπιοι και όχι μόνο. Στα τέλη του 19^{ου} έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, υπήρξε λιμάνι με εξαγωγική δραστηριότητα στο διεθνές εμπόριο σταφίδας. Σιωπηροί μάρτυρες αυτής της έντονης εμπορικής δραστηριότητας, παραμένουν, η προβλήτα του λιμανιού και το εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο επεξεργασίας σταφίδας.

Στην τοποθεσία της Αγίας Κυριακής τοποθετείται κατά μια εκδοχή η **Αρχαία Εράνα**. Το ιερό της Εράνας πιστεύεται ότι ήταν αφιερωμένο στον "Εραναίο" Ποσειδώνα. Μαρμάρινη κεφαλή αγάλματος που αποδίδεται σε αυτόν, χάθηκε κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής.

Πάνω στα ερείπια του ιερού της Αρχαίας Εράνας ανοικοδομήθηκε τον 4ο μ.χ. αιώνα Πεντάκλιτος Παλαιοχριστιανική Βασιλική. Κατά τις ανασκαφές βρέθηκαν 345 νομίσματα του 6ου αιώνα τα οποία εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών. Κατά την Ρωμαϊκή κατοχή κτίστηκαν και τα ομώνυμα λουτρά.

Ο χώρος έχει κηρυχθεί επίσημα αρχαιολογικός σύμφωνα με υπουργική απόφαση: ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ473/Β/17-12-1962) Παλαιοχριστιανική Βασιλική – Υστερορωμαϊκά λουτρά.

Σήμερα διασώζεται το πλακόστρωτο του μώλου και ο τοίχος του, χτισμένα με πέτρες από τα ερείπια της αρχαίας Εράνας. Μετά την απαλευθέρωση του 1821, εποχή που κτίστηκε το λιμάνι, μη γνωρίζοντας την αξία των αρχαίων ερειπίων οι άνθρωποι πήραν τις πέτρες και έκαμαν τις κατασκευές αυτές.

ΑΓΙΑ ΠΕΘΑΜΕΝΗ. Οικισμός της Τ.Κ Φιλιατρών που σήμερα διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας και έχει 23 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

ΑΓΡΙΛΟΣ = ΑΓΡΙΛΗΣ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ. Η ομορφιά της περιοχής μας, ο ευλογημένος τόπος με τους προοδευτικούς ανθρώπους του αλλά και τους άριστους καλλιεργητές της γης που ξέρουν να παράγουν όλα τα νοστιμότατα προϊόντα της Μεσογειακής γης.

Ο Αγρίλης μας με το απέραντο Ιόνιο που πάνω του καθρεφτίζονται τα κόκκινα ηλιοβασιλέματα και τα θείκα φεγγάρια που κάνουν την σκέψη μας να χάνεται. Ο Αγρίλης είναι σήμερα ένα μαγευτικό παραθαλάσσιο θέρετρο με πολλές εξοχικές κατοικίες, αθλητικές εγκαταστάσεις αλλά και σημαντικές αγροτικές καλλιέργειες.

Πιθανότατα πήρε το όνομά του από τις πολλές άγριες ελιές που υπήρχαν εκεί παλαιότερα.

Ήταν κατοικημένος και στην εποχή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, πράγμα που γίνεται φανερό από την ανακάλυψη διαφόρων τάφων με το χαρακτηριστικό ρωμαϊκό "κονίαμα". Μετά τη ρωμαϊκή εποχή και με την ίδρυση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, οι κάτοικοι πολλαπλασιάζονται. Το λιμάνι του τότε εξυπηρετούσε το μικρό εμπόριο της επισκοπής Χριστιανουπόλεως. Μάλιστα υπήρχε οδική σύνδεση Χριστιάνων - Αγρίλη, με πλακόστρωτο δρόμο.

Στον Αγρίλη δεσπόζει η Παναγία η Αγριλιώτισσα που, κατά τις παραδόσεις, κτίστηκε το 13ο αιώνα πάνω στα ερείπια αρχαίου ναού (κατά πάσαν πιθανότητα αφιερωμένου στην Αρτέμιδα) με πολλούς θρύλους να συνδέουν το κτίσιμό της με τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ιωάννη Παλαιολόγο τον Η'. Ο θρύλος αναφέρει ότι ο Ιωάννης τραυματίστηκε σοβαρά στην περιοχή του Αγρίλη και σώθηκε χάρις στο μικρό εκκλησάκι που υπήρχε στη θέση του σημερινού. Ο Ιωάννης από ευγνωμοσύνη έχτισε εκεί τον σημερινό ναό. Ο ναός υπέστη σοβαρές ζημιές από τον Ιμπραήμ το 1825 και αποκαταστάθηκε μερικά χρόνια αργότερα από τον καλόγερο Παρθένιο.

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας οι περισσότεροι Αγριλιώτες εγκαταστάθηκαν στα Φιλιατρά. Η περιοχή λεηλατήθηκε πολλές φορές από τους πειρατές. Μετά την απελευθέρωση (1838 - 1843) ξεριζώθηκαν οι ελιές κι άρχισε το φύτεμα της σταφίδας. Καράβια από την Ευρώπη έφθναν στο λιμάνι του Αγριλιού για να φορτώσουν τον εξαιρετικό καρπό.

Η περιοχή, όπως και τα Φιλιατρά γνώρισε μεγάλη οικονομική άνθιση κατά το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα κυρίως λόγω της φυλλοξηράς που προσέβαλε τους Ευρωπαϊκούς αμπελώνες. Η Μπαράκα φτιάχνεται το 1861 κι ήταν το κέντρο συνάντησης κι εμπορίας της σταφίδας.

Το 1865 στον Αγρίλη, αιχμαλωτίστηκε από ληστές ο κατοπινός πρωθυπουργός της Ελλάδας Σωτήριος Σωτηρόπουλος και κρατήθηκε για 36 ημέρες (από 29/7 ως 2/9/1865).

Το 1901 οι Ευρωπαίοι σταφιδοπαραγωγοί έλυσαν με επιτυχία το πρόβλημα της φυλλοξηράς στις σταφιδοκαλλιέργειες και, σαν συνέπεια, αρχίζει να φθίνει η οικονομία του Αγρίλη, ο οποίος ακολουθεί την ίδια πορεία παρακμής με τα Φιλιατρά.

Από το 1950 αρχίζουν οι «ποτιστικές καλλιέργειες».

Από το 1970 ο Σύλλογος «Όμιλος Φίλων Αγρίλη» προσφέρει σημαντικότερο έργο στη πρόοδο του Αγρίλη. Στον Αγρίλη υπάρχει και το «Κάστρο των Παραμυθιών». Ένα έργο αμφισβητούμενης αισθητικής που όμως

προσελκύει πολλούς επισκέπτες. Είναι ένα από τα έργα που προσέφερε στη πόλη του ο Χαράλαμπος Φουρναράκης(ιατρός στην Αμερική)

Σήμερα ο Αγρίλης, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, προσελκύει πολλούς επισκέπτες στις αθλητικές του εγκαταστάσεις, για φαγητό στη Μπαράκα και καφέ στο Μύλο.

ΓΙΟΛΑΚΑ. Μικρός οικισμός του τ. Δήμου Φιλιατρών με 36 κατοίκους.

ΚΟΥΝΤΡΙΟΝ. Μικρός οικισμός του πρώην Δήμου Φιλιατρών και νυν Δήμου Τριφυλίας, με 49 κατοίκους.

ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ. Γνωστή και υπέροχη παραλία των Γαργαλιάνων, κοντά στο άλλο ψαροχώρι τη Μαραθόπολη. Διοικητικά και αυτό το χωριό υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας και έχει 59 κατοίκους.

ΛΙΜΕΝΑΡΙ. Το Λιμενάρι είναι το παραλιακό τμήμα και η διέξοδος των Φιλιατρών προς την υπέροχη παραλία που διαθέτει. Απέχει 2 μόλις χιλιόμετρα από την πόλη των Φιλιατρών και διαθέτει αρκετές εξοχικές κατοικίες. Είναι ένας από τους τουριστικούς προορισμούς των φιλιατρών και ενώ το χειμώνα διαθέτει περί τους 102 μόνιμους κατοίκους, το καλοκαίρι αυτοί πολλαπλασιάζονται αφού η Φυσική του ομορφιά προσελκύει κόσμο τους μήνες του καλοκαιριού.

Σε απόσταση μόλις 1 χμ. από τα Φιλιατρά βρίσκεται το **Λιμενάρι**, το οποίο αποτελεί το επίνειο των Φιλιατρών. Στο Λιμενάρι αξίζει να δει κανείς τη **«Μπανιέρα»**, ένα πολύ μικρό κολπίσκο που εισχωρεί σε πανύψηλα βράχια ενώ αν μείνετε μέχρι το δειλινό η δύση του ηλίου στον θαλασσινό ορίζοντα θα σας χαρίσει ένα απίστευτο μενεξεδένιο ηλιοβασίλεμα, που κάθε εποχή του χρόνου έχει την δική του χάρη.

Στην περιοχή υπάρχουν τα τελευταία χρόνια έχουν ανθίσει πολλές υποδομές, που μπορούν να ικανοποιήσουν όλες τις απαιτήσεις και προσφέρουν όλες τις προδιαγραφές για να κάνετε άνετα τις αποδράσεις σας στις κοντινές- ή και πιο μακρινές- ομορφιές της περιοχής.

ΜΕΡΟΛΙΘΙ. Μικρός οικισμός του πρώην Δήμου Φιλιατρών, του σημερινού Δήμου Τριφυλίας.

ΣΤΟΜΙΟΝ. Μικρό παραλιακό χωριό με χρυσαφένια αμμουδιά και πεντακάθαρη γαλαζοπράσινη θάλασσα, κομμάτι του υπέροχου Ιονίου, όπου συγκεντρώνει την προσοχή χιλιάδων Ελλήνων και ξένων που προτιμούν το Στόμιο για να κάνουν το μπάνιο τους. Το Στομιο είναι οικισμός των Φιλιατρών με 32 κατοίκους που υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας.

2) Τ.Κ ΕΞΟΧΙΚΟΥ = ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗ: Το Εξοχικό είναι ένας πεδινός οικισμός με υψόμετρο 60 μέτρα και πληθυσμό 179 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Η ακτή απέχει λιγότερο από 2 χλμ στα δυτικά και εκεί βρίσκεται η παραλία Στομίου, στις εκβολές ποταμού. Υπάγεται διοικητικά στον Δήμο Φιλιατρών και αποτελεί έδρα του Δημοτικού Διαμερίσματος Εξοχικού, που περιλαμβάνει μόνον τον ομώνυμο οικισμό.

Μέχρι το 1961 ονομαζόταν Κατσιμπαλη. Το 1950 αριθμούσε 240 κατοίκους, διέθετε δημοτικό σχολείο και τηλέφωνο, και αποτελούσε ίδια κοινότητα της επαρχίας Τριφυλίας. Για την παλιά του ονομασία υπάρχουν δύο ερμηνείες: η πρώτη υποστηρίζει ότι πήρε το όνομά του από τον Τούρκο τοπικό αγά Κατσιμπαλη, ενώ η δεύτερη από ένα πρωτοπαλίκαιο του Κολοκοτρώνη που λεγόταν Κατσιμπαλης.

Το Εξοχικό είναι οικισμός των μέσων του 19ου αιώνα και ιδρύθηκε από Αρκάδες, οι περισσότεροι από τους οποίους ήρθαν από την Αλωνίσταινα. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία (ελαιοκομία, άλλες δενδροκαλλιέργειες)

3) Τ.Κ ΜΑΛΗΣ: Η Μάλη ήταν ένα Χωριό με 90 κατοίκους περίπου το 2001 και 10 χρόνια μετά το 2011 έχει 17 κατοίκους. Είναι πάνω από τα Φιλιατρά, έχει δε υψόμετρο περί τα 940 μ. Μέχρι το 2010 ανήκε στο Δήμο Φιλιατρών, ενώ σήμερα ανήκει στο Δήμο Τριφυλίας.

4) Τ.Κ ΠΛΑΤΗΣ = ΚΑΝΑΛΟΥΠΟΥ: Η Πλάτη είναι ένας πεδινός οικισμός (υψόμετρο 30 μέτρα, πληθυσμός 174 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ενώ στην αντίστοιχη απογραφή του 2011 έχει 71 κατοίκους), που βρίσκεται στον Δήμο Τριφυλίας του Νομού Μεσσηνίας.

Βρίσκεται στη δυτική πλευρά του νομού και σε απόσταση 77 χλμ. από την πρωτεύουσα του Νομού Καλαμάτα, και βορειοανατολικά και σε απόσταση 9 χλμ. από τα Φιλιατρά, κάτω από το βουνό της Μάλης. Μέχρι και το 2010, υπαγόταν διοικητικά στον τ. Δήμο Φιλιατρών και από το 2011 στο Δήμο Τριφυλίας και αποτελεί έδρα του Δημοτικού Διαμερίσματος Πλάτης, που περιλαμβάνει μόνον τον ομώνυμο οικισμό.

Μέχρι το 1961 ονομαζόταν Καναλουπού. Με αυτό το όνομα υπάρχει σε Ενετικό κατάλογο του 1690 και αναφέρεται ότι είχε 127 κατοίκους.

Από την περιοχή της Πλάτης ξεκινούν οι πηγές που φέρνουν τα νερά τους στη δεξαμενή των Φιλιατρών. Σ' εκείνο το σημείο υπήρχαν παλαιότερα και τρεις γραφικοί νερόμυλοι.

5) Τ.Κ ΧΑΛΑΖΟΝΙΟΥ: Το χαλαζόνι είναι χωριό του Νομού Μεσσηνίας και ανήκει στον Δήμο Τριφυλίας. Βρίσκεται ανάμεσα στα Φιλιατρά και την Κυπαρισσία 2,5 χιλ. πάνω από τον εθνικό δρόμο.

Είναι κτισμένο σε υψόμετρο 110μ. και απέχει 260 χιλ. από την Αθήνα. Ιστορικά το Χωριό άλλαξε 4 θέσεις, ξεκίνησε από τον Αγρίλη στο κτήμα Σωτηρόπουλου, στην συνέχεια για λόγους ασφαλείας (συχνές

επιθέσεις κουρσάρων) αναγκάστηκαν οι κάτοικοι να κτίσουν το χωριό 200-300 μέτρα πάνω από την εθνική οδό κοντά στα Διπόταμα. Η τοποθεσία αυτή λέγεται Κάτω Χωριό. Για τους ίδιους λόγους μεταφέρεται στη θέση που απέχει 300μ. νότια του σημερινού χωριού στην τοποθεσία Παλιοχώρι.

Υπάρχουν κατάλοιπα συνοικισμού, τα θεμέλια εκκλησίας Αγ. Νικολάου και τάφοι που έγιναν γνωστά από πρόχειρη ανασκαφή που έκανε ο Γεώργιος Συρεκέλας με χωριάτες. Μια παράδοση θέλει τα δύο χωριά σύγχρονα. Ο χώρος ήταν σκεπασμένος με μεγάλα πυκνά δένδρα, παρείχε ασφάλεια και ήταν δύσκολη η επιδρομή από κουρσάρους.

Για το όνομα του χωριού υπάρχουν διάφορες εκδοχές, κατά μία εκδοχή προήλθε από Η ΚΑΛΗ – ΖΩΝΗ (είχε καλή ζώνη προστασίας από τους κουρσάρους) ή (καλή ζώνη – εύπορη περιοχή όπως πραγματικά είναι) όπου με το πέρασμα του χρόνου έγινε ΚΑΛΗΖΩΝΗ...ΧΑΛΑΖΩΝΗ και τελικά ΤΟ ΧΑΛΑΖΩΝΙ, κατά άλλη εκδοχή το όνομα προήλθε από ΧΑΛΑΣΜΕΝΗ – ΖΩΝΗ (λόγω των πολλών αλλαγών θέσης) και με τον καιρό εξελίχθη σε ΧΑΛΑΖΩΝΙ. ΤΟ ΧΑΛΑΖΩΝΙ και τρίτη εκδοχή προέρχεται από το Χαλαζωνίτης (1) επίθετο κατοίκου.

Ο επισκέπτης μπορεί να δει απομεινάρια των Χαλαζωνίτικων νερόμυλων (του Χρόνη) Βόρεια του Χωριού (στη Δέση) στο δρόμο για τα Μεσοράχια. Οι νερόμυλοι λειτουργούσαν το καλοκαίρι μόνο νύχτα με νερό που ερχόταν από την Καναλουπού, μέσω του ρέματος Δέση. Με το ίδιο νερό ποτιζόταν ο κάμπος του Χαλαζωνίου μέσω αυλακιού. Την σειρά ποτίσματος την καθόριζε ο νεροφύλακας που οριζόταν από τους ενδιαφερόμενους οι οποίοι πότιζαν συνήθως νύχτα. Επίσης, μπορεί να κάνει βόλτα μέσα από όμορφο μονοπάτι, σκεπασμένο από τον ίσκιο των δένδρων, στο παλιό πηγάδι Νότια του χωριού στο ρέμα (Σκατέλο) ανάμεσα στο νέο Χωριό και το παλαιό. Από το πηγάδι αυτό έπαιρνε νερό το χωριό παλαιά πριν το 1885 (κατασκευάστηκε δεξαμενή) αλλά και σε νεώτερα χρόνια όποτε δεν είχε νερό η δεξαμενή.

6) Τ.Κ ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ = ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΙ: Χωριό της ορεινής Τριφυλίας που απέχει 12 χιλιόμετρα από τη πόλη των Φιλιατρών με 302 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Η διαδρομή για το χωριό από τη πόλη των Φιλιατρών αποτελεί μια μελωδία της φύσης. Πανδαισία χρωμάτων, αποτέλεσμα της πλούσιας βλάστησης, συντροφεύει το περιηγητή μέχρι την είσοδο του στο χωριό. Στην είσοδο της Χριστιανούπολης η σήμανση αναγράφει «Χριστιάνοι». Ο επισκέπτης θα διστάσει για λίγο μα μόλις αντικρίσει το ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρα (την Αγία Σοφιά του Μοριά κατά τη παράδοση) κάθε σύννεφο αμφιβολίας θα παραμεριστεί από τη σκέψη του.

Παλαιά σπίτια καλοδιατηρημένα γεμάτα ζωή και πηγές με κρυστάλλινα νερά στο κέντρο του χωριού προϋπαντίζουν τον επισκέπτη. Δίπλα από τις πηγές και τη λιμούλα με τις πάπιες που παιχνιδίζουν στα νερά της υπάρχει η ταβέρνα του χωριού.

Τόπος συνάντησης των κατοίκων συνάμα «όαση» για το κουρασμένο περιηγητή του τόπου. Προσφέρεται για στιγμές χαλάρωσης συνοδευόμενες με γευστικά εδέσματα.

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Χριστιάνοι ή Χριστιανούπολη, που είναι κτισμένο στη δυτική πλαγιά του όρους Αιγάλεω, υπήρξε μια πολυάνθρωπη και ακμάζουσα πολιτεία, έδρα Μητροπόλεως, την οποία ελάμπρυναν εξέχουσες μορφές της Ελληνικής Ορθοδοξίας.

Ο Αρχαίος Βυζαντινός Ναός (του 11ο αι., 1070-1075), που είναι αφιερωμένος στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος, είναι το στολίδι του χωριού, το καύχημα του Μοριά. (Αγία Σωτήρα στο Μοριά και Αγία Σοφία στην πόλη).

Κεφάλαιο 2ο

Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

2.1 Φυσικό Περιβάλλον - Φυσικοί Πόροι

Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον που διαθέτει ο Δήμος, συνδυάζει με μοναδικό τρόπο το βουνό και τη θάλασσα και αποτελεί το «φυσικό κεφάλαιο» της περιοχής του.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται, κατά κατηγορία, οι **φυσικοί πόροι** της περιοχής:

Πίνακας 12. Φυσικοί Πόροι του Δήμου Τριφυλίας

Φυσικοί Πόροι	Όνομασία	Έκταση (στρ.)
Δάση	1. ΔΑΣΟΣ ΕΛΑΙΑΣ	1.000,00
	2. ΔΑΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ - ΜΑΛΗΣ (διαχειριζόμενο – υλοτομίες)	113.812,70
	3. ΛΟΙΠΑ ΔΑΣΗ	195.187,30
Βιότοποι	1. ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	13.428,60
	2. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	110.421,90
	3. ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ & ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ	35.519,70
Πεδιάδες	1. ΚΑΜΠΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	280.000
Λίμνες (περιλαμβάνονται και λίμνες από φράγματα)	1. ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΣΕΛΛΑ	7.800 κ.μ
Βοσκότοποι	1. Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ	3.000
	2. Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	13.600
	3. Δ.Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	4.700
	4. Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ	12.800
	5. Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ	14.800
	6. Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	4.300
	Όνομασία	Πλήθος
Ακατοίκητα Νησιά	ΝΗΣΟΣ ΠΡΩΤΗ	1
	Όνομασία	Ποσοστό Κάλυψης %
Ορεινοί Όγκοι	1. ΟΡΗ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΑΙΓΑΛΕΟΝ – ΜΑΛΗ)	
	2. ΒΟΥΝΟ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ	
	3. ΚΟΝΤΟΒΟΥΝΙΑ	
	Όνομασία	χλμ
Ακτές	1. ΚΑΛΟΝΕΡΟ	
	2. ΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	
	3. ΕΛΑΙΑ	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

	4. ΒΟΥΝΑΚΙ	
	5. ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ	2
	6. ΧΡΥΣΗ ΑΚΤΗ (ΜΑΤΙ)	4,5
	7. ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ	
	8. ΜΠΑΡΛΑ	
	9. ΑΓΙΑ ΣΩΤΗΡΑ	
	10. ΑΗ ΛΑΓΟΥΔΗΣ	<1
	11. ΣΕΡΓΙΑΝΙ	<1
	12. ΣΑΝΙ	<1
	13. ΚΑΡΤΕΛΑΣ	<1
	14. ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΙΝΑ	<1
	15. ΤΕΡΨΙΘΕΑ	<1
	16. ΣΤΟΜΙΟ	< 1
	17. ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ	< 1
	18. ΑΓΡΙΛΟΣ (ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ)	< 1
Ποτάμια	1. ΝΕΔΑ (η)	32
	2. ΑΡΚΑΔΙΚΟΣ (ο)	17
	3. ΦΙΛΙΑΤΡΙΝΟΣ (ο)	9,1
	4. ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ (ο)	10,7

Παράλληλα ο Δήμος διαθέτει **τρεις περιοχές Natura**, οι οποίες αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 13. Περιοχές NATURA

	Όνομασία	κωδικός	Έκταση (στρ.)
Περιοχές Natura	1. Θαλάσσια περιοχή κόλπου Κυπαρισσίας	GR 2330008	110.421,90
	2. Θίνες Κυπαρισσιακού κόλπου	GR 2550005	13.428,60
	3. Λιμνοθάλασσα Πύλου και Νήσος Σφακτηρία	GR 2550004	35.519,70

Για τις ως άνω περιοχές (1) και (2) αναμένεται η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθορίζει ζώνες προστασίας, επιτρεπτές χρήσεις καθώς και όρους και περιορισμούς δόμησης.

Όσον αφορά την περιοχή «Λιμνοθάλασσα Πύλου και Νήσος Σφακτηρία» στην περιοχή του Δήμου μας αρχίζει από τον χειμάρρο Σελλά ως την παραλία της Αγίας Σωτήρος της Δημοτικής Ενότητας Γαργαλιάνων.

Τα παραπάνω στοιχεία έχουν ληφθεί από τον κατάλογο των χαρακτηρισμένων περιοχών που περιέχονται στον Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60^Α/31-03-2011).

Για τους λοιπούς προαναφερόμενους φυσικούς πόρους της περιοχής του Δήμου, σημειώνουμε κατά κατηγορία τα παρακάτω:

α) Τα θεσμοθετημένα, στο Δήμο μας, δάση είναι:

- Το **Παραλιακό Δάσος Ελαίας** (υψηλό δάσος Χαλεπίου Πεύκης) είναι προστατευόμενο και έχει συνολική έκταση 1.000 στρέμματα. Η περιοχή του δάσους έχει ενταχθεί και στο Δίκτυο Natura 2000.
- Το διαχειριζόμενο δημόσιο **Δάσος Αιγάλεω – Μάλης**, έχει συνολική έκταση 113.800 στρέμματα και εντός αυτού υπάρχει το υψηλό Δάσος Δρυός – Αριάς και Πουρναριού το οποίο είναι 88.000 στρ. Ως διαχειριζόμενο δάσος θεωρείται το δάσος εκείνο στο οποίο πραγματοποιούνται υλοτομίες με τη σχετική αδειοδότηση και την εποπτεία του οικείου Δασαρχείου.
- Η συνολική έκταση των δασών και των λοιπών δασικών εκτάσεων στην περιοχή του Δήμου μας, κατ' εκτίμηση της Διεύθυνσης Δασών Μεσσηνίας (στοιχεία του δασικού χάρτη του Νομού Μεσσηνίας), ανέρχεται στα **310.000στρ.**, περίπου.

Στις δασικές αυτές περιοχές, «φιλοξενούνται» τα **Καταφύγια Άγριας Ζωής**, τα οποία εντοπίζονται:

- Στη **Βάλτα** Γαργαλιάνων, με 9.000 στρέμματα και με σκοπό ίδρυσής του, τη διατήρηση της συλλογικής ποικιλότητας, την προστασία των ειδών, και τη διατήρηση των σπάνιων και απειλούμενων ειδών της πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας (σχετ. η από 21-04-1976, 33691/1975 Υ.Α),
- Στο **Μουζάκι** Γαργαλιάνων, με 10.000 στρέμματα και

- Στο **Σελλά – Κρουονέρι** με 12.500 στρέμματα, όπου ως Χώρος Προστασίας διαφόρων ζώων και πτηνών, απαγορεύεται η θήρα.

β) Βιότοποι:

- **Θίνες Κυπαρισσίας** 13.428,60στρ
- **Θαλάσσια περιοχή Κυπαρισσιακού Κόλπου** 110.421,40στρ
- **Λιμνοθάλασσα Πύλου και Νήσος Σφακτηρία** 35.519,70στρ (η οποία στην περιοχή του Δήμου μας αρχίζει από την παράκτια ζώνη του χειμάρρου Σελλά έως την παραλία της Αγίας Σωτήρος της Δημοτικής Ενότητας Γαργαλιάνων).

Είναι προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Τριφυλίας. Έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Natura

γ) Πεδιάδες (κύριες καλλιεργούμενες εκτάσεις):

- **Κάμπος Τριφυλίας** με έκταση 280.000 στρ. περίπου.

Ο κάμπος της Τριφυλίας εκτείνεται από το ποτάμι, η Νέδα, (περιοχή τ.κ Ελαίας), της Δημοτικής Ενότητας Αυλώνος μέχρι και το χειμάρρο Σελλά, (τ.κ. Τραγάνας) Δημοτικής Ενότητας Γαργαλιάνων. Στον κάμπο αυτό καλλιεργούνται και παράγονται τα ποιοτικά Τριφυλιακά αγροτικά προϊόντα (Λάδι, κρασί, πρώιμα κηπευτικά) με ευρωπαϊκή αναγνωρισιμότητα.

Εδώ, οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες, οι υπαίθριες κηπευτικές, αλλά και λοιπές καλλιέργειες (ελαιόδεντρα, αμπελοειδή) είναι μαζί με τον Τουρισμό, οι κύριοι συντελεστές ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

δ) Λίμνες

- **Λιμνοδεξαμενή Σελλά:** Είναι τεχνητή λίμνη που έχει κατασκευαστεί με δαπάνες της Περιφέρειας. Τροφοδοτείται από τον Αρκαδικό Ποταμό και έχει χωρητικότητα 7.800κ.μ. Χρησιμοποιείται για την κάλυψη αναγκών της Πολιτικής Προστασίας.

ε) Βοσκότοποι (Δημοτικοί – Κοινοτικοί):

- Δ. Ε. ΑΕΤΟΥ: 14.800 στρ.
- Δ. Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ: 13.600 στρ.
- Δ. Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ: 12.800 στρ.
- Δ. Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ: 4.700 στρ.

- Δ. Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ: 4.300 στρ.
- Δ. Ε. ΤΡΙΠΥΛΗΣ: 3.000 στρ.

Οι βοσκότοποι αυτοί συντηρούν και αναπτύσσουν το ζωικό κεφάλαιο του Δήμου Τριφυλίας που ο πληθυσμός του σήμερα, ανέρχεται στα 37.700 ζώα, από τα οποία τα 35.000 είναι αιγοπρόβατα.

στ) Ακατοίκητα Νησιά - Νήσος (Πρώτη):

Είναι ένα ακατοίκητο νησί στα όρια του Δήμου Τριφυλίας, το οποίο ιδιοκτησιακά ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Τριφυλίας και Ολυμπίας.

Βρίσκεται απέναντι από την Μαραθούπολη και απέχει από την ακτή (1) περίπου μίλι. Το όνομα του νησιού αυτού, οφείλεται στον θαλασσινό θεό Πρωτέα, γιό του Ποσειδώνα. Με αυτό το όνομα το μνημονεύει και ο Θουκυδίδης σε ένα χωρίο του, που αναφέρεται στην κατά το 404 π.Χ. αποστολή ναυτικής επικουρίας, στον Αθηναίο στρατηγό Δημοσθένη, που τον είχαν περικυκλώσει οι Σπαρτιάτες στην ακτή της Πύλου.

Στο νησάκι υπήρχε και ο ναός της Εύπλοιας Αρτέμιδος. Οι υπήνεμοι όρμοι του νησιού αποτελούσαν στο παρελθόν καταφύγια ναυτικών. Σε αυτό βρίσκονται τα υπολείμματα τείχους Μυκηναϊκής Ακρόπολης ή προκλασικής εποχής με τείχος και κυκλοτερή πυργίσκο.

Στα χρόνια της ακμής της πειρατείας, την Πρώτη είχε σαν ορμητήριο του ο Μανιάτης κουρσάρος Κατούλιας αλλά και το θωρηκτό "Σπέτσες" προσορμίστηκε εκεί το 1899, για να σωθεί από την τρικυμία που μαινόταν στο Ιόνιο πέλαγος. Στην θέση "Γραμμένο" είναι χαραγμένες περίπου 30 σκαλιστές επιγραφές μετακλασικής, ρωμαϊκής και Βυζαντινής εποχής. Οι επιγραφές αυτές εκφράζουν ευχές των κατά διαφόρων εποχών, ναυτιλομένων που καταφεύγανε με τα καράβια τους στον ορμίσκο του νησιού για να σωθούν από την τρικυμία και εύχονταν στους θεούς να τους χαρίσουν εύπλοια κατά το υπόλοιπο ταξίδι τους. Μερικές απ' αυτές: "Εύπλοια τώ Ει...νέω τω Έφεσίω τω Έρμη θεώ". "Ευπλοιά σοι εύτυχή(ς) Διόσκουροι Σμυρναίοι". "Ευπλοιά σοι ευτυχή αυρά(ν) ην φέρω ήμῖν". Ανατολικά του νησιού, υπάρχει μια μοναδικού κάλλους αμμουδιά, που ονομάζεται αμμουδιά της Βουρλιάς, η οποία βρίσκεται μέσα σε ένα ήσυχο όρμο με πεντακάθαρα νερά. Κάποιος μπορεί να επισκεφτεί την Βουρλιά με δικό του σκάφος, η με караβάκι από την Μαραθούπολη. Στη θέση που υπήρχε ο ναός της Εύπλοιας Αρτέμιδος ανοικοδομήθηκε ο ναός της Παναγίας της Γοργοπηγής. Το μοναστήρι της Κοίμησης της Θεοτόκου της Γοργοπηγής, εορτάζει στις 23 Αυγούστου και στις 24 Σεπτεμβρίου με πλήθος επισκεπτών να έρχονται για να τιμήσουν την ημέρα που βρέθηκε η εικόνα.

ζ) Ακτές: Η Δυτική πλευρά του Δήμου Τριφυλίας βρέχεται από το απέραντο Ιόνιο Πέλαγος και οι ακτές του, όπως αυτές αναφέρονται πιο κάτω, δέχονται σημαντική τουριστική επισκεψιμότητα κατά τους θερινούς μήνες.

➤ [Ακτές Δημοτικής Ενότητας Αυλώνας](#)

ΚΑΛΟΝΕΡΟ

Σε απόσταση μόλις 7 χλμ. από την Κυπαρισσία βρίσκεται η μαγευτική παραλία του Καλού Νερού. Πρόκειται για μία απέραντη αμμώδη παραλία, όπου μπορεί κάποιος να απολαύσει τον ήλιο και τη θάλασσα.

Η παραλία αυτή βραβεύεται κάθε χρόνο με τη **γαλάζια σημαία**.

ΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Σε απόσταση δώδεκα (12) περίπου χιλιομέτρων από την πόλη της Κυπαρισσίας βρίσκεται η παραλία του Αγιαννάκη. Είναι μια από τις ομορφότερες παραλίες του Δήμου Τριφυλίας με συνεχόμενες αμμουδιές χιλιομέτρων. Γειτονεύει με τις παραλίες Βουνάκι και Ελαία.

ΕΛΑΙΑ

Η παραλία Ελαία είναι η βορειότερη παραλία του Δήμου Τριφυλίας περίπου δεκαπέντε (15) χιλιόμετρα από την Κυπαρισσία. Βρίσκεται στα σύνορα με την Ηλεία και σε αυτήν εκβάλλει ο ποταμός Νέδα (η), πόλος έλξης πολλών φυσιολατρών που διασχίζουν το φαράγγι της.

Η παραλία Ελαία είναι τεράστια, με χρυσαφένια άμμο και καταγάλανα νερά. Κατά μήκος της αφήνουν κάθε χρόνο τα αυγά τους οι θαλάσσιες χελώνες (Caretta – Caretta) με την περιοχή να εντάσσεται στις προστατευόμενες περιοχές της Τριφυλίας.

ΒΟΥΝΑΚΙ

Το Βουνάκι είναι όμορη παραλία του Αγιαννάκη. Έχει εξαιρετική αμμώδη παραλία πολλών χιλιομέτρων, αλλά παραμένει ακόμη ανοργάνωτη λόγω του ότι ανήκει στην προστατευόμενη περιοχή Natura.

➤ [Ακτές Δημοτικής Ενότητας Γαργαλιάνων](#)

ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ

Η παραλία βρίσκεται σε απόσταση τριών (3) χλμ βόρεια από την Μαραθούπολη, το γραφικό ψαροχώρι, απέναντι από την νησίδα Πρώτη. Η παραλία Λαγκούβαρδος είναι μια «χρυσή» αμμώδης παραλία

που εκτείνεται σε μήκος δύο (2) χιλιομέτρων, έχει βράχια δεξιά και αριστερά και περιβάλλεται από πεύκα που προσφέρουν τη σκιά τους.

Τα νερά είναι καταγάλανα, προσδίδουν εξωτική ομορφιά σε αυτή την περιοχή της ακτογραμμής, προσελκύοντας πλήθος επισκεπτών. Από τον Οκτώβριο μέχρι τον Απρίλιο, πολλοί είναι οι surfers που επισκέπτονται τον Λαγκούβαρδο, καθώς διαθέτει τις κατάλληλες κλιματολογικές συνθήκες για board και wind-surfing. Η παραλία είναι φημισμένη στους λάτρεις του wind surfing σε όλη την Ελλάδα, αφού έχει τη μεγαλύτερη συχνότητα κυμάτων και παράλληλα είναι ασφαλής χωρίς δυνατά ρεύματα.

Τους καλοκαιρινούς μήνες λειτουργεί καντίνα με ομπρέλες και ξαπλώστρες. Υπάρχουν επίσης ντους και καμπίνες για να αλλάξετε. Η παραλία είναι προσβάσιμη με το αυτοκίνητο. Το ποτάμι του Λαγκουβάρδου, από το οποίο πήρε το όνομα της η παραλία, εκβάλλει στην βορινή πλευρά της αφού διασχίσει ένα δαιδαλώδες και καταπράσινο φαράγγι με πυκνή βλάστηση.

ΧΡΥΣΗ ΑΚΤΗ (ΜΑΤΙ)

Είναι μια απέραντη (4,5 χλμ) με χρυσή αμμουδιά παραλία, για αυτό και αποκαλείται «Χρυσή Ακτή». Απέχει (11) χλμ από τους Γαργαλιάνους και αποτελεί την συνέχεια της παραλίας Ρωμανού προς Βορρά. Είναι από τις δημοφιλέστερες παραλίες της περιοχής.

Η Χρυσή Ακτή χαρακτηρίζεται από το έντονο χρυσαφί χρώμα της αμμουδιάς της και την μεγάλη σε μήκος έκτασή της. Κάπου στα μέσα της παραλίας θα βρείτε αναψυκτήριο και γήπεδο beach volley, ενώ υπάρχει πάντα κάποιο ήσυχο σημείο για αυτούς που δε θέλουν κόσμο.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού είναι πολύ πιθανό να συναντήσετε και χελώνες caretta-caretta που βγαίνουν στην ακτή για την ωοτοκία τους. Επίσης, η ακτή προσφέρει πολλές δραστηριότητες θερινού αθλητισμού (surfing, κανό, kite, θαλάσσιο σκι, τζετ-σκι). Η πρόσβαση με το αυτοκίνητο είναι εύκολη, ενώ η απόσταση από την γραφική Πύλο είναι επίσης μικρή.

ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ

Βρίσκεται επτά (7) χλμ. Νότια των Γαργαλιάνων. Το Βρωμονέρι είναι ένα μικρό και γραφικό λιμανάκι με μια γραφική παραλία η οποία έχει γρήγορη πρόσβαση. Η παραλία είναι στρωμένη με ψιλή άμμο, και υπάρχουν σκαλάκια από τα οποία μπορείτε να κατεβείτε σε αυτή. Το όνομα Βρωμονέρι, προέρχεται από τις θειούχες ιαματικές πηγές που αναβλύζουν από τα πετρώματα.

Η παραλία Βρωμονέρι έχει αρκετό πράσινο, ψιλή άμμο αλλά και βράχια στις άκρες της που προσφέρονται για βουτιές και εξερευνήσεις με μάσκα. Είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στους ντόπιους, καθώς βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τους γύρω οικισμούς και τα χωριά της νότιας Τριφυλίας. Την επιλέγουν

και λόγω της εύκολης πρόσβασης με το αυτοκίνητο και την άνεσης σε ότι αφορά τη στάθμευση. Είναι ιδανική για οικογένειες και μικρά παιδιά.

ΜΠΑΡΛΑ

Απέχει από την Μαραθούπολη γύρω στα 4 χλμ. περίπου Η παραλία του Μπάρλα έχει μια ξεχωριστή γοητεία Είναι ένας μοναδικός συνδυασμός αμμώδους και βραχώδους παραλίας. Τα κρυστάλλινα νερά της σας υποδέχονται για βουτιές και ψαροντούφεκο.

Οι σπηλαιώσεις των βράχων που διαμορφωθήκαν από το κύμα και τον χρόνο ,αποτελούν ένα ιδιαίτερο γεωλογικό φαινόμενο που προκαλεί το ενδιαφέρον του επισκέπτη.

ΑΓΙΑ ΣΩΤΗΡΑ

Η παραλία είναι η φυσική προέκταση της Χρυσής Ακτής. Ένα ιδανικό μέρος για ψάρεμα. (Απόσταση: 8χμ).Ιδανική επιλογή για τους επισκέπτες που αναζητούν ηρεμία.

Ακριβώς πάνω από την παραλία βρίσκεται και το γραφικό εκκλησάκι του Σωτήρος από όπου πήρε και το όνομα της και το οποίο γιορτάζει στις 6 Αυγούστου.

➤ [Ακτές Δημοτικής Ενότητας Κυπαρισσίας](#)

ΑΗ ΛΑΓΟΥΔΗΣ

Η παραλία Αι-Λαγούδης είναι μία υπέροχη αμμώδης παραλία στην Κυπαρισσία με γαλαζοπράσινα νερά. Είναι μια από τις παραλίες που βραβεύεται κάθε χρόνο με τη **γαλάζια σημαία**.

ΣΕΡΓΙΑΝΙ

Η παραλία Σεργιάνη βρίσκεται έξι (6) χιλιόμετρα βόρεια από την πόλη της Κυπαρισσίας. Έχει μήκος 300 περίπου μέτρων με ψιλή άμμο και βότσαλο.

ΣΑΝΙ

Η παραλία Σανί βρίσκεται πέντε (5) χιλιόμετρα βόρεια από την πόλη της Κυπαρισσίας. Έχει μήκος 800 περίπου μέτρα με ψιλή άμμο.

ΚΑΡΤΕΛΑΣ

Η παραλία Καρτελά βρίσκεται τρία (3) χιλιόμετρα βόρεια από την πόλη της Κυπαρισσίας. Έχει μήκος 1000 περίπου μέτρα με άμμο και βότσαλο.

ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΙΝΑ

Η παραλία Γιαννίτσεινα βρίσκεται δύο (2) χιλιόμετρα νότια από την πόλη της Κυπαρισσίας. Αποτελείται από μικρούς κολπίσκους και έχει μήκος 200 μέτρα περίπου με άμμο και βότσαλο.

ΤΕΡΨΙΘΕΑ

Η παραλία της Τερψιθέας απέχει έξι (6) χιλιόμετρα από την πόλη της Κυπαρισσίας. Αποτελείται από μικρούς κολπίσκους και έχει μήκος περίπου 200 μέτρων με βότσαλο.

➤ [Ακτές Δημοτικής Ενότητας Φιλιατρών](#)

ΣΤΟΜΙΟ

Πρόκειται για έναν κλειστό κόλπο που περιβάλλεται από πράσινο και είναι μια από τις πιο όμορφες παραλίες της περιοχής. Βρίσκεται μόλις τρία (3) χιλιόμετρα από τα Φιλιατρά και δέκα (10) χιλιόμετρα νότια από την Κυπαρισσία.

Η πρόσβαση στην παραλία γίνεται με αυτοκίνητο, μέχρι ενός σημείου. Από εκεί με διαμορφωμένα σκαλοπάτια που υπάρχουν φτάνει ο επισκέπτης στο κύμα.

ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Γραφικός ορμίσκος μπροστά από τον ομώνυμο οικισμό και τον επαρχιακό δρόμο Φιλιατρών – Μαραθούπολης. Η παραλία προσφέρεται για μικρά παιδιά και διαθέτει ένα μικρό λιμανάκι που εξυπηρετεί τους αλιείς της περιοχής.

Στην τοποθεσία της Αγίας Κυριακής τοποθετείται κατά μια εκδοχή η **Αρχαία Εράνα**. Το ιερό της Εράνας πιστεύεται ότι ήταν αφιερωμένο στον "Εραναίο" Ποσειδώνα. Μαρμάρινη κεφαλή αγάλματος που αποδίδεται σε αυτόν, χάθηκε κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής.

Πάνω στα ερείπια του ιερού της Αρχαίας Εράνας ανοικοδομήθηκε τον 4ο μ.χ. αιώνα Πεντάκλιτος Παλαιοχριστιανική Βασιλική. Κατά τις ανασκαφές βρέθηκαν 345 νομίσματα του 6ου αιώνα τα οποία εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών. Κατά την Ρωμαϊκή κατοχή κτίστηκαν και τα ομόνυμα λουτρά.

Ο χώρος έχει κηρυχθεί επίσημα αρχαιολογικός σύμφωνα με υπουργική απόφαση: ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ473/Β/17-12-1962) Παλαιοχριστιανική Βασιλική – Υστερορωμαϊκά λουτρά.

Σήμερα διασώζεται το πλακόστρωτο του μώλου και ο τοίχος του, χτισμένα με πέτρες από τα ερείπια της αρχαίας Εράνας. Μετά την απαλευθέρωση του 1821, εποχή που κτίστηκε το λιμάνι, μη

γνωρίζοντας την αξία των αρχαίων ερειπίων οι άνθρωποι πήραν τις πέτρες και έκαμαν τις κατασκευές αυτές.

ΑΓΡΙΛΟΣ

Ο Αγρίλος είναι παραθαλάσσιος οικισμός 6 χιλιόμετρα βόρεια των Φιλιατρών. Ανήκει διοικητικά στον Δήμο Φιλιατρών. Το όνομα πιθανότατα προέρχεται από τις άγριες ελιές που υπήρχαν παλιότερα στην περιοχή. Είναι μία αγροτική περιοχή ενώ το καλοκαίρι έχει αυξημένη κίνηση λόγω των πολλών εξοχικών, και βέβαια της θάλασσας.

Την ίδια περίπου χρονολογία με το λιμάνι της Αγίας Κυριακής κατασκευάστηκε και το λιμάνι του Αγριλιού. Μετά την απελευθέρωση (1838-1843) άρχισε η καλλιέργεια της σταφίδας. Καράβια από όλη την Ευρώπη έφταναν στα λιμάνια Αγριλιού και Αγίας Κυριακής και φόρτωναν σταφίδα.

Η οικονομική άνθιση της περιοχής υπήρξε μεγάλη, λόγω της φυλλοξήρας που μάστιζε τους Ευρωπαίους αμπελώνες. Μετά το 1901 οι ευρωπαίοι έλυσαν το πρόβλημα με τη χρησιμοποίηση ανθεκτικών υποκειμένων αμπέλου και η οικονομία άρχισε να φθίνει.

η) Ποτάμια:

➤ [Ποτάμια Δημοτικής Ενότητας Αυλώνας](#)

1. ΝΕΔΑ (η),

Το όνομα Νέδα οφείλεται στη ομώνυμη νύμφη, θεότητα των νερών Απόκρημνοι βράχοι, καταρράκτες, φαράγγια, χαράδρες, αλλά και δροσερά πλατώματα με πυκνή βλάστηση από καλαμιές, φτέρες, ψηλά πλατάνια και λεύκες συνθέτουν ένα μοναδικό σκηνικό Σε μία διαδρομή που δεν ξεπερνάει τα 32 χιλιόμετρα, το «θηλυκό» ποτάμι στα όρια των νομών Μεσσηνίας και Ηλείας, αποδεικνύεται αρκετή για ατελείωτες συγκινήσεις, μοναδικές εικόνες και αλληπάλληλες εναλλαγές του τοπίου. Η πεζοπορία στη Νέδα είναι μία από τις συγκλονιστικότερες εμπειρίες που μπορεί να έχει ο φυσιολάτρης ταξιδιώτης. Το ποτάμι κρύβει μια τεράστια ποικιλία εικόνων, που αλλάζουν συνεχώς καθώς ακολουθεί το μαϊάνδρο της πορείας του μέσα από τις απότομες πλαγιές των βουνών της Μίνθης και του Τετράζιου.

Κάθε χρόνο μεταξύ 20 και 25 Ιουλίου προγραμματίζεται η διάβαση της Νέδα, υπό την αιγίδα του Δήμου Τριφυλίας. Στη διάβαση αυτή συμμετέχουν οργανωμένοι φυσιολατρικοί Σύλλογοι και φυσιολάτρες δημότες και πολίτες από άλλες περιοχές.

➤ [Ποτάμια Δημοτικής Ενότητας Κυπαρισσίας](#)

1. ΑΡΚΑΔΙΚΟΣ (ο),

Ο Αρκαδικός ποταμός έχει μήκος δεκαεπτά (17) περίπου χλμ. και έχει δύο τροφοδότες, το Αρτικάϊκο ρέμα και το Σελαίικο ποτάμι που είναι ο κατά το 80% τροφοδότης του. Είναι καθαρός ποταμός και στα νερά του αναπαράγεται το ψάρι ο **χαμοσούρτης**. Παρουσιάζει έντονο φυσιολατρικό ενδιαφέρον γι' αυτό και κάθε χρόνο διοργανώνονται ρεματικές διαδρομές από φυσιολατρικούς συλλόγους.

➤ **Ποτάμια Δημοτικής Ενότητας Φιλιατρών**

1. **ΦΙΛΙΑΤΡΙΝΟΣ (ο),**

Ο Φιλιατρινός ποταμός έχει μήκος περίπου 9,1χλμ και είναι ο κύριος τροφοδότης ποταμός του Φιλιατρινού Φράγματος, ενός έργου ιδιαίτερα σημαντικού για την περιοχή. Με την ολοκλήρωσή του το Φιλιατρινό Φράγμα θα ενισχύσει μια περιοχή που με τις θερμοκηπιακές και λοιπές καλλιέργειές της προσφέρουν σημαντικά στην αγροτική μας οικονομία

2. **ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ (ο),**

Έχει συνολικό μήκος περίπου 10,7 χλμ.

θ) Περιοχές NATURA:

1. **ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ**, εκτάσεως 13.428,60 στρ. με GR 2550005

2. **ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΚΟΥ**, εκτάσεως 110.421,90 στρ. με GR 2330008

3. **ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ – ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ** εκτάσεως 35.519,70στρ. με GR 2550004, η οποία στην περιοχή του Δήμου μας αρχίζει από την παράκτια ζώνη από το χείμαρρο Σελλά ως την παραλία Αγ. Σωτήρας της Δημοτικής Ενότητας Γαργαλιάνων.

Οι προστατευόμενες αυτές περιοχές της Τριφυλίας, που εντάσσονται στο δίκτυο Natura γιατί οι αμμοθινικοί αυτοί σχεδιασμοί, που το ύψος τους κυμαίνεται από ένα (1) έως δέκα (10) μέτρα, μειώνονται διαρκώς σε αριθμό και σε έκταση. Περιλαμβάνουν την ευρύτερη παράκτια περιοχή που εκτείνεται στον Κυπαρισσιακό κόλπο, καθώς εκεί έχει αναπτυχθεί η πλουσιότερη και η πιο εκτεταμένη ζώνη, στην Ελλάδα, αμμολόφων με μοναδικά παράκτια πευκοδάση σε απόσταση όχι μεγαλύτερη εκατό (100) έως διακόσια (200) μέτρα από τη θάλασσα. Παράλληλα το τμήμα από τον ποταμό Αλφειό στα βόρεια μέχρι την πόλη της Κυπαρισσίας στα νότια, αποτελεί τη δεύτερη, μετά τη Ζάκυνθο, σημαντικότερη περιοχή ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Caretta- Caretta στη Μεσόγειο. Αυτό προσδίδει υψηλή αισθητική και οικολογική αξία στην περιοχή.

Για τις ως άνω (1) και (2) περιοχές αναμένεται η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθορίζει ζώνες προστασίας, επιτρεπτές χρήσεις καθώς και όρους και περιορισμούς δόμησης.

Συμπερασματικά:

Το σπουδαίο αυτό φυσικό περιβάλλον του Δήμου Τριφυλίας αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αναπτυξιακά του πλεονεκτήματα, στερείται όμως - όπως και σε άλλους Δήμους παρατηρείται - μια σειρά από εργαλεία και μέσα σχεδιασμού, προστασίας και ανάδειξής του. Και αναφερόμαστε στο γεγονός ότι:

- δεν υπάρχει κτηματολόγιο, ούτε έχει εξαγγελθεί,
- δεν υπάρχουν δασικοί χάρτες,
- δεν υπάρχει χωροταξικό σχέδιο, όχι μόνο για το σύνολο της περιοχής του Δήμου αλλά ούτε και για κάποια από τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου που τον απαρτίζουν.
- αναμονή έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος για τις δύο πρώτες αναφερόμενες περιοχές NATURA, με αποτέλεσμα έως τώρα, να μην ρυθμίζονται οι χρήσεις γης και να μην υπάρχει θεσμική προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων.

Γενικά θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε ότι στον παράκτιο χώρο διαπιστώνεται μια ανεξέλεγκτη και χωρίς ρυθμιστικό πλαίσιο πίεση με εντεινόμενα προβλήματα σύγκρουσης χρήσεων γης (εντατική γεωργία, τουρισμός, παραθεριστικής κατοικία, υποβάθμιση περιβάλλοντος) και ότι στην ενδοχώρα παρατηρείται μείωση του πληθυσμού των οικισμών με αρνητικές για τις περιοχές αυτών συνέπειες.

Συνεπώς η αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο για το Δήμο Τριφυλίας αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αναπτυξιακά του πλεονεκτήματα, θα πρέπει να αποτελέσει βασικό άξονα της Αναπτυξιακής του Στρατηγικής.

2.2 Σύμφωνο Δημάρχων

Το Σύμφωνο των Δημάρχων, είναι η κυριότερη ευρωπαϊκή κίνηση, στην οποία συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές Αρχές, οι οποίες δεσμεύονται εθελοντικά να αυξήσουν την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε) στις περιοχές τους.

Με τη δέσμευσή τους, οι υπογράφωντες το Σύμφωνο σκοπεύουν να επιτύχουν και να υπερβούν το στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 20% έως το 2020.

Όσον αφορά τη συμμετοχή του Δήμου Τριφυλίας στο υπόψη Σύμφωνο, αυτή αποφασίστηκε στην με αριθμό 15/30-09-2015 Συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου του, με αριθμό Απόφασης 296/2015.

2.3 Ρύπανση του Περιβάλλοντος

Ως φαινόμενα Ρύπανσης και συνεπώς συντελεστές υποβάθμισης του περιβάλλοντος, σημειώνουμε:

- Τα αστικά απορρίμματα,

- Τα βιοτεχνικά & ειδικά απόβλητα,
- Τα αγροτικά απόβλητα (νάυλον - γεωργικά πλαστικά, λόγω της διαδεδομένης χρήσης τους στη γεωργία)
- Τα αστικά υγρά απόβλητα,
- Τα παντοροϊκά δίκτυα
- Τη νιτροποίηση εδαφών – υδάτινων πόρων, εξαιτίας υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων
- Τη ρίψη αποβλήτων ελαιοτριβείων και πυρηνελαιουργείων εντός αγωγών ομβρίων υδάτων ή ακόμη και εντός των ποταμών
- Τη δυσάρεστη οσμή που προέρχεται από την αυξημένη χρήση πυρηνόξυλου για καύση, τόσο από θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις όσο και από κατοικίες αλλά και από τα πυρηνελαιουργεία

Πέραν αυτών ένα άλλο πρόβλημα μείζονος σημασίας για το περιβάλλον και τον άνθρωπο που το διαχειρίζεται, είναι αυτό της υφαλμύρινσης των υπογείων υδάτων στην παραθαλάσσια ζώνη, που προκαλείται λόγω υπεράντλησης με σκοπό την άρδευση καλλιεργειών.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα προβλήματα παρουσιάζονται στις περιοχές Φιλιατρών, Γαργαλιάνων και Κυπαρισσίας, κυρίως.

Για την αποτροπή της ρύπανσης του περιβάλλοντος υπάρχει ανάγκη **ευαισθητοποίησης των πολιτών, κατάρτισης και εφαρμογής ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού** διαχείρισης των **αστικών απορριμμάτων, των στερεών και υγρών αποβλήτων**, τα οποία αποτελούν, ως προς τη διαχείρισή τους, κρίσιμο ζήτημα πρώτης προτεραιότητας.

2.4 Λοιπές δράσεις

Δράσεις του Δήμου Τριφυλίας για τη βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και την Προστασία της Δημόσιας Υγείας.

2.4.1 Αδέσποτα Ζώα

Ο Δήμος Τριφυλίας αναγνωρίζει τα αδέσποτα ζώα, ως πρόβλημα υπαρκτό και τα χαρακτηρίζει, ως απειλή υποβάθμισης της ποιότητας ζωής.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, ο Δήμος έχει συγκροτήσει την επιτροπή Επίβλεψης του Προγράμματος Διαχείρισης Αδέσποτων Ζώων και έχει προχωρήσει στη σύναψη ετήσιας προγραμματικής σύμβασης με το Φιλοζωικό Όμιλο Καλαμάτας από 17.03.2015.

Σκοπός της σύμβασης αυτής είναι:

- Η ταυτοποίηση των ζώων, με την περισυλλογή, καταγραφή και επισήμανση που γίνεται.
- Η εξασφάλιση της υγιεινής κατάστασης των ζώων, με την αποπαρασίτωση και την περιθαλψή τους,

- Η πληθυσμιακή μείωση αυτών, με τη στέρωση και την προώθηση της υιοθεσίας τους και
- Η προστασία της δημόσιας υγείας με τον εμβολιασμό τους.

Στόχος του Δήμου είναι, η συνεργασία του με το Φιλοζωικό Όμιλο Καλαμάτας, να αποφέρει σύντομα τα αναμενόμενα αποτελέσματα, την ελαχιστοποίηση δηλαδή του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων και την εξάλειψη του προβλήματος αυτού.

2.4.2 Εντομοκτονίες - Απεντομώσεις

Άλλες δράσεις του Δήμου για την προστασία της δημόσιας υγείας και την βελτίωση της ποιότητας ζωής, είναι:

α) Το Πρόγραμμα καταπολέμησης Κουνουπιών, που καταρτίζεται με τη συνεργασία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σε ετήσια βάση, και πέραν αυτού,

β) Η διενέργεια Εντομοκτονιών - Απεντομώσεων στα σχολικά συγκροτήματα και στους παιδικούς σταθμούς του Δήμου, σε τακτά χρονικά διαστήματα.

2.5 Βασικές Υποδομές (Υποδομές Εξυπηρέτησης Δικτύων)

2.5.1 Ύδρευση

Στο Δήμο λειτουργούν:

- Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Τριφυλίας (Δ.Ε.Υ.Α.Τ), η οποία συστάθηκε αρχικά με την με αριθμό 190/2005 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Κυπαρισσίας (ΦΕΚ 1449/21-10-2005) και εν συνεχεία τροποποιήθηκε με την αριθμ. 255/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Τριφυλίας (ΦΕΚ 3554/30-12-2014) ως προς την επέκταση των διοικητικών της ορίων και την αλλαγή της επωνυμίας της από Δ.Ε.Υ.Α.ΚΥ σε Δ.Ε.Υ.Α.Τ και

- Ο «Σύνδεσμος Ύδρευσης Καπετάν Τέλλος Άγρας», ο οποίος συστάθηκε αρχικά με την με αριθμό 3150/1969 Απόφαση Νομάρχης Μεσσηνίας (ΦΕΚ 98/11-02-1969), η οποία τροποποιήθηκε ως προς τη συμμετοχή στο Σύνδεσμο, με επιπλέον Κοινότητες.

Η υδροληψία στο Δήμο γίνεται από πηγές και γεωτρήσεις. Ο Δήμος διαθέτει δίκτυο ύδρευσης 400χλμ και 35 γεωτρήσεις. Ο αριθμός των υδρομέτρων στο δίκτυο ύδρευσης είναι είκοσι χιλιάδες επτακόσια ογδόντα τρία (20.783) και η μέση ετήσια κατανάλωση νερού στο Δήμο εκτιμάται ότι ανέρχεται στα 7.000 κυβικά μέτρα.

Η ύδρευση στο Δήμο, ανά Δημοτική Ενότητα, έχει ως ακολούθως:

Η Δημοτική Ενότητα **Φιλιατρών** υδρεύεται από τις πηγές Πλάτης και Χριστιανούπολης, και από έξι (6) γεωτρήσεις. Διαθέτει δέκα (10) δεξαμενές και το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 80 χλμ. Ο αριθμός των υδρομέτρων στο δίκτυο ύδρευσης είναι 4.423.

Η Δημοτική Ενότητα **Γαργαλιάνων** υδρεύεται από δεκαπέντε (15) πηγές της ευρύτερης περιοχής και από δύο (2) γεωτρήσεις. Το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 102 χλμ και ο αριθμός των υδρομέτρων στο δίκτυο ύδρευσης είναι 5.051.

Η Δημοτική Ενότητα **Τριπύλης** υδρεύεται από δεκαπέντε (15) πηγές της ευρύτερης περιοχής, έχει δώδεκα (12) δεξαμενές και μια (1) γεώτρηση **ύδρευσης**. Το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 18 χλμ. και ο αριθμός των υδρομέτρων στο δίκτυο ύδρευσης είναι 395.

Η Δημοτική Ενότητα **Αυλώνας** υδρεύεται από πέντε (5) πηγές της ευρύτερης περιοχής, έχει δεκαεννέα (19) δεξαμενές και δώδεκα (12) γεωτρήσεις **ύδρευσης**. Το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 84 χλμ. και ο αριθμός των υδρομετρητών είναι 1.757

Η Δημοτική Ενότητα **Αετού** υδρεύεται από επτά (7) πηγές της ευρύτερης περιοχής, έχει δεκατέσσερις (14) δεξαμενές και έξι (6) γεωτρήσεις **ύδρευσης**. Το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 64 χλμ. και ο αριθμός των υδρομέτρων είναι 2.236.

Η Δημοτική Ενότητα **Κυπαρισσίας** υδρεύεται από έντεκα (11) πηγές της ευρύτερης περιοχής, έχει τριάντα μία (31) δεξαμενές και δεκατέσσερις (14) γεωτρήσεις **ύδρευσης**. Το δίκτυο ύδρευσης έχει συνολικό μήκος 64 χλμ. και ο αριθμός των υδρομέτρων είναι 6.921.

Ως προς την ύδρευση **παρατηρούμε** ότι υπάρχουν ανάγκες **αναβάθμισης** του δικτύου αλλά και εκτέλεσης ορισμένων έργων όπως:

- Αντικατάσταση Αγωγού Συνδέσμου Ύδρευσης «Τέλλος Άγρας», που υδροδοτεί το μεγαλύτερο μέρος της Δ.Ε Γαργαλιάνων και που είναι από αμιαντοσωλήνες.
- Κατασκευή Νέου Εσωτερικού Δικτύου της πόλης της Κυπαρισσίας.
- Ολοκλήρωση του Δικτύου της πόλης των Φιλιατρών (κατάργηση παλαιού δικτύου, συνδέσεις στο νέο δίκτυο).
- Επέκταση Δικτύων στην παραλιακή ζώνη και τους παραλιακούς οικισμούς.
- Ανάγκη συστηματικότερης διαχείρισης με διαρκή έλεγχο ποιότητας, συντήρηση και βελτίωση εξοπλισμού.

Συμπερασματικά σημειώνουμε ότι οι συνθήκες υδροδότησης των οικισμών του Δήμου Τριφυλίας, είναι σε γενικές γραμμές **ικανοποιητικές**, με καινούργια δίκτυα ύδρευσης, με εκτατική κάλυψη στο σύνολο των αναγκών, με σχετική **ποσοτική επάρκεια** και **ποιοτικά χαρακτηριστικά**, γενικά, **σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Κανονισμών**.

2.5.2 Αποχέτευση

Ο Δήμος διαθέτει δίκτυο αποχέτευσης μήκους 70χλμ και τρεις Μονάδες Επεξεργασίας Υγρών Αποβλήτων, στις Δημοτικές Ενότητες Αετού, Κυπαρισσίας και Φιλιατρών.

Στον τομέα αυτό κρίνονται ως **αναγκαίες** να εκδηλωθούν οι παρακάτω **ενέργειες**:

- α) Υλοποίηση του έργου** Εγκατάστασης – Επεξεργασίας Λυμμάτων στην Δ.Κ Γαραλιάνων, η οποία στερείται εντελώς,
- β) Αναβάθμιση Δικτύου** και Εγκατάσταση –Επεξεργασία Λυμμάτων Φιλιατρών με επιτάχυνση συνδέσεων,
- γ) Διερεύνηση και κατασκευή χωριστικού δικτύου** στην Δ.Κ Κυπαρισσίας, όπου δεν υπάρχει αυτό και τέλος ανάγκη
- δ) Επέκτασης** της κατασκευής δικτύων αποχέτευσης στους παραλιακούς οικισμούς.

2.5.3 Άρδευση

Οι αρδευτικές ανάγκες της περιοχής του Δήμου καλύπτονται από γεωτρήσεις ιδιωτικής πρωτοβουλίας, αλλά και από τις Κρατικές γεωτρήσεις **Φιλιατρών-Εξοχικού** με προοπτική περαιτέρω κάλυψής τους και από την αναμενόμενη ολοκλήρωση του **Φράγματος των Φιλιατρών**.

Πέραν αυτών υπάρχουν γεωργικές εκτάσεις της ευρύτερης περιοχής της Δημοτικής Ενότητας Κυπαρισσίας, που αρδεύονται από πηγές με **φυσική ροή**, όπως στην τ.κ Βρυσών, στην τ.κ Σπηλιάς, στην τ.κ Αρμενιών κ.α ή από τον **Αρκαδικό Ποταμό**, όπως η τ.κ Μύρου.

Οι **ανάγκες άρδευσης** του Δήμου θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στα πλαίσια **εκπόνησης ενός στρατηγικού σχεδίου** διαχείρισης υδατικών πόρων, με:

- α) την ολοκλήρωση του Φράγματος Φιλιατρών**, την κατασκευή δικτύου διανομής, τη σύσταση φορέα διαχείρισης, το σχεδιασμό βέλτιστης και ορθολογικής αξιοποίησης με υποστήριξη δυναμικών καλλιεργειών

Το υπό κατασκευή **Φράγμα του Φιλιατρινού ποταμού** το οποίο, όταν θα είναι έτοιμο θα επιλύσει όλες τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών του Φιλιατρινού κάμπου που φημίζεται για την πρωιμότητα της παραγωγής του και την μεγάλη έκταση των θερμοκηπιακών του καλλιεργειών (3^η στη σειρά Πανελλαδικά μετά την Ιεράπετρα και το Τυμπάκι Ηρακλείου Κρήτης) και

- β) τον σχεδιασμό κατασκευής λιμνοδεξαμενών**, στον ορεινό όγκο, για την υποστήριξη παραγωγικής ανασυγκρότησης.
- γ) Χαρτογράφηση των δικτύων άρδευσης**

2.5.4 Ενέργεια

Ο Δήμος Τριφυλίας, λόγω των τοπικών συνθηκών της ευρύτερης περιοχής, προσφέρεται για την εφαρμογή **Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε)**.

Η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε), της ενεργειακής αναβάθμισης και της κατασκευής πρότυπων ενεργειακών έργων δεν έχει ενταχθεί στις προτεραιότητες του Δήμου Τριφυλίας και οι όποιες παρεμβάσεις έχουν σημειωθεί στον τομέα αυτό, έχουν πραγματοποιηθεί από ιδιώτες, είτε μέσω κατασκευής φωτοβολταϊκών πάρκων είτε μέσω των προγραμμάτων «Εξοικονομώ κατ' οίκον» και οικιακών φωτοβολταϊκών.

Υπάρχει ανάγκη να συνειδητοποιηθεί ως **στρατηγικής σημασίας επιλογή** για το Δήμο, η υλοποίηση ενός ιεραρχημένου προγράμματος ενεργειακών παρεμβάσεων που θα αποσκοπεί:

- Στην **ενεργειακή αναβάθμιση** των δημοτικών κτιρίων και των εγκαταστάσεων
- Στην **ενεργειακή αναβάθμιση** και εξοικονόμηση ενέργειας δημοσίων κοινοχρήστων χώρων καθώς και
- Στην **εκτέλεση έργων Ανακυκλώσιμων Πηγών Ενέργειας** για την κάλυψη μέρους ενεργειακών αναγκών του Δήμου.

2.5.5 Διαχείριση Ομβρίων Υδάτων

Ο Δήμος διαθέτει δίκτυο ομβρίων υδάτων συνολικού μήκους 35 χιλιομέτρων.

Στην Δημοτική Κοινότητα **Κυπαρισσίας** ένα τμήμα του δικτύου αυτού είναι **παντοροϊκό** με δυσμενείς – πέραν των άλλων – και για το περιβάλλον επιπτώσεις.

Ανάλογη περίπτωση παρατηρείται και στο δίκτυο ομβρίων υδάτων στη Δημοτική Κοινότητα **Φιλιατρών** σε δύο τμήματα.

Υπάρχει ανάγκη **άμεσης παρέμβαση**, στα τμήματα αυτά, με την **κατασκευή χωριστικού δικτύου**.

Επίσης για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων, υπάρχει ανάγκη **κατασκευής πρόσθετων δικτύων**, όπως αυτά αναφέρονται παρακάτω:

- α) Η επέκταση – βελτίωση δικτύου ομβρίων στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα της πόλης των **Γαργαλιάνων**
- β) Η επέκταση δικτύου ομβρίων στο ανατολικό τμήμα της πόλης των **Φιλιατρών**
- γ) Η επέκταση – βελτίωση δικτύου ομβρίων και η διευθέτηση ρεμάτων στην πόλη της **Κυπαρισσίας**.

2.5.6 Καθαριότητα (Αποκομιδή Απορριμμάτων)

Όσον αφορά στις υποδομές του Τομέα Καθαριότητας, στις οποίες βασίζεται η λειτουργία των παρεχομένων υπηρεσιών του Δήμου Τριφυλίας, ο υφιστάμενος μηχανολογικός εξοπλισμός περιλαμβάνει: **πέντε (5)** εν λειτουργία απορριματοφόρα οχήματα και **ένα (1)** όχημα **press container** καθώς και **δύο (2)** **μηχανικά σάρωθρα**, από τα οποία το ένα είναι σε ακινησία λόγω βλάβης. Επειδή οι ανάγκες αποκομιδής είναι ιδιαίτερα αυξημένες, ο Δήμος έχει μισθώσει και άλλα **δύο (2)** απορριματοφόρα οχήματα.

Όσον αφορά στον όγκο ημερήσιας αποκομιδής των απορριμμάτων που περισυλλέγονται στους **1144 συμβατικούς κάδους** και στους **228 μπλε κάδους** που είχαν διατεθεί για την ανακύκλωση, αυτός εκτιμάτε ότι είναι κατά τη χειμερινή περίοδο **19 τόνοι** ημερησίως, ενώ ο αντίστοιχος κατά τη θερινή περίοδο όγκος εκτιμάται ότι φτάνει τους **37,4 τόνους** ημερησίως. Πλέον αυτών ο Δήμος διαχειρίζεται περί τα **3.760 κυβικά μέτρα ογκωδών αντικειμένων** το έτος.

Πίνακας 14. Πίνακας διαθεσίμων Κάδων

	ΓΚΡΙ & ΠΡΑΣΙΝΟΙ (σύμμεικτα)	ΜΠΛΕ (ανακύκλωσης)	
Δ.Ε ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ			
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	238	40	
Σπηλιά	20	2	
Βρύσες	7	1	
Ράχες	13	2	
Στασιό	5	1	
Μουριατάδα	7	2	
Αρμενιοί	5	1	
Μύρου	3	1	
Περδικονέρι	5	3	
Φαρακλάδα	16	2	
Ξηρόκαμπος	4	1	
	323	56	
Δ. Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ			
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	106	30	
Φλόκα	4	1	
Μουζάκι	14	5	
Πύργος	30	7	
Μαραθόπολη	7	3	
Λεύκη	9	3	
Βάλτα	7	4	
	177	53	
Δ. Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ			
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	275	60	
Εξοχικό	7		
Χριστιανούπολη	10	2	
Πλάτη	3	2	
Χαλαζόνι	7	1	
	302	65	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Δ. Ε. ΑΥΛΩΝΟΣ			
ΚΑΛΟΝΕΡΟ	67	5	
Σιδηρόκαστρο	6	2	
Αγαλιανή	19	1	
Αυλώνα	3	1	
Βανάδα	6	1	
Ελαία	21	3	
Καρυές	5	1	
Καλίτσεινα	1+10 (250lt)		
Πλατάνια	2	1	
Πρόδρομος	6		
	146	15	
Δ. Ε. ΑΕΤΟΥ			
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	65	21	
Αετός	25	5	
Αγριλιά	8		
Κρυνέρι	3		
Αρτίκι	3	1	
Γλυκορρίζι	11	1	
Καμάρι	6		
Κεφαλόβρυση	7		
Μοναστήρι	5		
Πολυθέα	3		
Σιτοχώρι	5		
	141	28	
Δ. Ε. ΤΡΙΠΥΛΗΣ			
ΤΡΙΠΥΛΗΣ	3		
Λαντζουνάτου	2	1	
Λυκουδέσι	2		
Σελλά	8	2	
Καλογερέσι	3	1	
Ραπτόπουλου	5	2	
Ροδιά	5		
	28	6	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΔΩΝ:	1144	228	

Ο Δήμος **δεν διαθέτει** σύστημα ανακύκλωσης ούτε ανάλογο απορριμματοφόρο όχημα. Από παλαιότερο πρόγραμμα, ο Δήμος διαθέτει 228 μπλε κάδους ανακύκλωσης, όπως φαίνεται αναλυτικά στον ανωτέρω πίνακα.

Ο Δήμος **δεν διαθέτει** καδοπλυντήριο και το περιοδικό πλύσιμο των κάδων πραγματοποιείται μέσω εργολαβίας.

Η Υπηρεσία Καθαριότητας, πέραν της αποκομιδής από τους κάδους, προβαίνει και σε οδοκαθαρισμούς τόσο με τη μηχανική σκούπα που διαθέτει, όσο και με απλά τροχήλατα

καροτσάκια. Επίσης προβαίνει και σε εργασίες αποψίλωσης (χορτάρια σε κοινόχρηστους χώρους). Περισυλλέγει, σε κάποιο βαθμό και κλαδιά, υπολείμματα κηπουρικών εργασιών, στρώματα, παλιά έπιπλα κι ηλεκτρικές συσκευές, με την βοήθεια φορητών οχημάτων και μηχανημάτων (τσάπες) της τεχνικής υπηρεσίας του Δήμου. Πεζοδρόμια, πλατείες, δρόμοι και καλντερίμια, παραλίες, στύλοι και κολώνες, πρανή και λοιποί κοινόχρηστοι χώροι, αποτελούν το πεδίο των εργασιών της Υπηρεσίας Καθαριότητας.

Το μόνιμο προσωπικό που απασχολείται στην καθαριότητα αποτελείται από 30 άτομα, 21 εργατές και 9 οδηγούς. Εκτός του προσωπικού αυτού και για την αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών της θερινής περιόδου κυρίως, ο Δήμος προσλαμβάνει και εποχικό προσωπικό, είτε με συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (Ι.Δ.Ο.Χ), είτε μέσω των σχετικών προγραμμάτων Κοινωφελούς Εργασίας από τον ΟΑΕΔ.

Είναι σε εξέλιξη η **εκπόνηση μελέτης** από την οικονομική υπηρεσία του Δήμου με αντικείμενο την ιδιωτικοποίηση της αποκομιδής των απορριμμάτων που θα αποτελέσει και την **οριστική επιλογή**.

Η έλλειψη Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α) ή Χώρου Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (Χ.Υ.Τ.Υ) και το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένας νόμιμος χώρος υποδοχής – εναπόθεσης απορριμμάτων στην περιοχή μας, περιορίζουν λειτουργικά την Υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου.

Η έλλειψη αυτή θα αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων του Δήμου σε ενιαίο χώρο, λύση που έχει επιλέξει η νέα Δημοτική Αρχή για την διαχείριση των στερεών αποβλήτων του Δήμου και είναι σύμφωνη με τα όσα σχετικά αναφέρονται στην με αριθμό 91/2012 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Τριφυλίας που είναι στην περιοχή εγγύς Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (Χ.Α.Δ.Α) ΔΕ Γαργαλιάνων όπως έχει αποτυπωθεί στις αποφάσεις του Δ.Σ του Δήμου.

Η **όλη διαχείριση των απορριμμάτων** του Δήμου Τριφυλίας **είναι σύμφωνος** με το νέον Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Απορριμμάτων (Ε.Σ.Δ.Α) έχει άμεση εξάρτηση από τις τελικές επιλογές της κεντρικής κυβέρνησης και των ανεξάρτητων αρχών του Ελληνικού Κράτους μιας και είναι σε εξέλιξη το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α) της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Πέραν αυτών, η νέα Δημοτική Αρχή υποστηρίζει και προωθεί την άποψη ότι τα απορρίμματα έχουν αξία και μπορούν να αποτελέσουν πηγή εσόδων για το Δήμο, με την αξιοποίηση του απαλλαγμένου από τα τοξικά στοιχεία, υπολείμματος της κομποστοποίησης, η οποία αποτελεί μέρος της ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων.

Μέλημα της Δημοτικής Αρχής είναι η **ενημέρωση – ευαισθητοποίηση** των κατοίκων – Δημοτών του Δήμου μας, για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησής τους, με στοχευμένες προς τούτο σχετικές ενημερωτικές ενέργειες.

Η βελτίωση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων **προσδιορίζεται από το Δήμο Τριφυλίας ως ένα κρίσιμο ζήτημα ανάπτυξης** (συνυπολογίζοντας το αναπτυξιακό προφίλ του και τον τουριστικό

χαρακτήρα που αυτό εμπεριέχει) καθώς εντοπίζονται σημαντικά περιθώρια βελτίωσης σε υποδομές, διαδικασίες, συστήματα, υλικούς και άυλους πόρους.

2.5.6.1 Τμήμα Πρασίνου

Το Τμήμα Πρασίνου με τον εξοπλισμό που διαθέτει και τις αρμοδιότητες που έχει, φροντίζει για τη συντήρηση του αστικού και περιαστικού πρασίνου, με κλαδέματα, χορτοκοπές, κουρέματα, λίπανση και φυτοπροστασία, σε πάρκα, άλση, πλατείες, δεντροστοιχίες, παρτέρια, σχολεία, πολιτιστικά κέντρα, γήπεδα, μνημεία, νεκροταφεία, εκκλησίες και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους.

Συμμετέχει σε φυτεύσεις και σε εθελοντικές πρωτοβουλίες δενδροφυτεύσεων.

Το κλάδεμα των ψηλών δέντρων γίνεται - προς άρση της επικινδυνότητας αυτών - από την Υπηρεσία Πρασίνου με τη χρήση των **δύο (2) γερανοφόρων** μηχανημάτων της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου.

Η Υπηρεσία Πρασίνου απασχολεί **τέσσερεις (4)** γεωπόνους και **έξι (6)** κηπουρούς – εργάτες πρασίνου. Για την κάλυψη εποχιακών αναγκών της Υπηρεσίας αυτής προσλαμβάνεται το ανάλογο προσωπικό με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (Ι.Δ.Ο.Χ).

Τα προβλήματα που εντοπίζονται, κυρίως στον τομέα των αρδεύσεων, αντιμετωπίζονται **μέσω εργαλαβίας** που περιλαμβάνει τη συντήρηση πρασίνου (κοινοχρήστων χώρων και του χλοοτάπητα του παλαιού γηπέδου Φιλιατρών).

Ένα ακόμη πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Υπηρεσία στο Τομέα Πρασίνου, είναι οι ξηράνσεις των δέντρων και οι παράνομες κοπές, τόσο στο αστικό, όσο και στο περιαστικό δάσος.

Ο **Δήμος Τριφυλίας** πιστεύει και **ενθαρρύνει** την αύξηση των αστικών εκτάσεων πρασίνου με δενδροφυτεύσεις και αυτό γιατί η ευεργετική προσφορά των δένδρων δεν περιορίζεται μόνον στο αισθητικό μέρος της καθημερινότητας αλλά επεκτείνεται με την συμβολή τους στην υγιεινή διαμόρφωση της ατμόσφαιρας του χώρου τον οποίο καλύπτουν (*φίλτρο αιωρούμενων σωματιδίων, δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα, έκλυση οξυγόνου, ηχώφραγμα, συμβολή στη θερμική άνεση λόγω εξατμισοδιαπνοής κ.λ.π.*).

2.5.7 Πολιτική Προστασία

Σύμφωνα με τη Νομοθεσία (Ν.3013/2002), η Πολιτική Προστασία της Χώρας αποβλέπει στην προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών από φυσικές (ταχείας ή βραδείας εξέλιξης) τεχνολογικές (συμπεριλαμβανομένων βιολογικών, χημικών και πυρηνικών συμβάντων) και λοιπές καταστροφές που προκαλούν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου. Στο πλαίσιο του ίδιου σκοπού περιλαμβάνεται η μέριμνα για τα υλικά και πολιτιστικά αγαθά, τις

πλουτοπαραγωγικές πηγές και τις υποδομές της Χώρας, με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών των καταστροφών.

Ο Δήμος για να ανταποκριθεί στις ανάγκες του τομέα αυτού διαθέτει **οκτώ (8) πυροσβεστικά οχήματα** και **δύο (2) υδροφόρα οχήματα**.

Για την κάλυψη των αναγκών της Πολιτικής Προστασίας (Λήψη προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης), έχει συσταθεί στο Δήμο το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (Σ.Τ.Ο). Έχουν συσταθεί Ομάδες εθελοντών και έχουν καθοριστεί χώροι καταφυγής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Οργανώνονται και συντηρούνται οι υποδομές (όπως υδατοδεξαμενές πυρόσβεσης) στις Δημοτικές Ενότητες και ο διαθέσιμος εξοπλισμός (όπως οχήματα και εργαλεία) για την Πολιτική Προστασία.

Στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν ένας **Πυροσβεστικός Σταθμός** στην Δ.Ε Γαργαλιάνων και ένα **κλιμάκιο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας** στην Δ.Ε Κυπαρισσίας.

Οι δράσεις του Δήμου περιλαμβάνουν τον καθαρισμό των ρεμάτων για την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων και των καθαρισμό των ζωνών πυρασφάλειας, των ΧΑΔΑ και των αγροτοδασικών δρόμων για την αντιμετώπιση του κίνδυνου πυρκαγιάς.

2.6 Υποδομές Μεταφορών

Ως προς τις υποδομές μεταφορών σημειώνουμε, κατά περίπτωση, ότι:

- Δήμος διαθέτει ένα **λιμένα**, το **λιμένα Κυπαρισσίας** που η λειτουργία του περιορίζεται στο να φιλοξενεί τις βάρκες επαγγελματιών και ερασιτεχνών αλιέων της περιοχής.

Ακραία καιρικά φαινόμενα που σημειώθηκαν το Μάρτιο του 2013, προκάλεσαν σοβαρές και εκτεταμένες σε μέγεθος ζημιές, στο λιμενοβραχίονα του λιμένα της Κυπαρισσίας. Οι ζημιές αυτές ακύρωσαν, στην ουσία, το σκοπό κατασκευής του προσήνεμου λιμενοβραχίονα.

Ο λιμενοβραχίονας είναι έργο **αποκλειστικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας**, τελεί δηλαδή υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η Περιφέρεια έχει συντάξει σχετική μελέτη αποκατάστασης του κατεστραμμένου λιμενοβραχίονα (μόλου), η οποία όμως παραμένει ανενεργός, δεν έχει δημοπρατηθεί.

Η **αποτελεσματική αντιμετώπιση του θέματος** αυτού στο σύνολό του εντάσσεται στις άμεσες **προτεραιότητες του Δήμου Τριφυλίας**. Σημειώνεται, εδώ, ότι η νέα Δημοτική Αρχή έχει ήδη, προχωρήσει στις διαδικασίες συνεργασίας με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Λιμενικό Ταμείο Ν. Μεσσηνίας για τη σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με σκοπό τη σύνταξη σχετικής με το Master Plan του λιμένα μελέτης (Θεσμοθέτηση χαρακτηρισμού του λιμένα και καθορισμός χρήσεων του λιμένα, ειδικά στη χερσαία ζώνη).

Στη συνέχεια θα εκδηλωθούν οι απαραίτητες ενέργειες για τη συγκρότηση και λειτουργία Φορέα Διαχείρισης του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Τριφυλίας.

Διαθέτει επίσης και ένα **αλιευτικό καταφύγιο**, το αλιευτικό καταφύγιο **Μαραθουπόλεως**.

Προτεραιότητα της Δημοτικής Αρχής είναι η εξασφάλιση συνθηκών της ομαλής λειτουργίας του Αλιευτικού Καταφυγίου.

- Το **βασικό οδικό δίκτυο** που εξυπηρετεί το Δήμο περιλαμβάνει:

Πίνακας 15: Μεταφορικές Οδικές Υποδομές Δήμου Τριφυλίας

	Όνομασία	Χλμ Δικτύου
Εθνικές Οδοί	1.Τμήμα Ε.Ο.9: Καλό Νερό - Κυπαρισσία - Φιλιατρά - Γαργαλιάνοι -Πύργος	41
	2.Νέο Τμήμα Ε.Ο.: Γαργαλιάνοι - Ρωμανός	10,5
	3.Τμήμα Ε.Ο. 82: Ελαία - Καλό Νερό - Κοπανάκι	21,25
Περιφερειακές Τοπικές Οδοί	1.Γαργαλιάνοι - Μαραθόπολη (14η Επ.Ο.)	4,4
	2.Φιλιατρά - Μαραθόπολη - Τραγάνα (15η Επ.Ο)	22,6
	3.Φιλιατρά - Καναλουπού (Πλάτη) (16η Επ.Ο)	8,4
	4.Λιμενάρι - Φιλιατρά - Χριστιάνοι (17η Επ.Ο)	13,3
	5.Φιλιατρά (από Ε.Ο.) - Αργίλι (18η Επ.Ο)	5,7
	6.Κυπαρισσία - Πλάτη - Χριστιανούπολη - Μουζάκι (19η Επ.Ο)	21,7
	7.Μουζάκι - Μανιάκι (20η Επ.Ο)	2,7
	8.Φαρακλάδα - Στασιό (21η Επ.Ο)	5
	9. Μουργιατάδα - Λαντζουνάτο - Σελά (22η Επ.Ο)	17,5
	10.Λαντζουνάτο - Λυκουδέσι (23η Επ.Ο)	4,9
	11.Σελλά - Σαρακινάδα- Μαλίκι - Αετός (24η Επ.Ο)	12
	12.Σιδηρόκαστρο -Καλλίτσεινα- Αυλώνα (29η Επ.Ο)	7,3
	13. Γαργαλιάνοι - Βάλτα (Το.Ο).	5,2
	14.Μουζάκι - Πύργος (Το.Ο)	3
	15. Γαργαλιάνοι - Λεύκη - Τραγάνα(Το.Ο)	8,4
	16. Βάλτα - 17η Επ.Ο.	3,6
	17. Βάλτα - Ε.Ο.9	5,3
	18. Κοπανάκι - Πολυθέα - Μοναστήρι (Το.Ο)	4,5
Ποδηλατόδρομοι	1.Γαργαλιάνοι - Λεύκη	1

Για το οδικό δίκτυο σημειώνεται, ότι **υπάρχει ανάγκη**:

- α)** κατάρτισης ενός εκτεταμένου προγράμματος **βελτίωσης** της δημοτικής και διαδημοτικής οδοποιίας, με πρώτη προτεραιότητα στην πόλη **Φιλιατρών**
- β)** για την κατά προτεραιότητα εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου **κυκλοφοριακών ρυθμίσεων** στις πόλεις των **Γαργαλιάνων**, των **Φιλιατρών** και της **Κυπαρισσίας** και
- γ)** για τη σήμανση με την εγκατάσταση **πληροφοριακών πινακίδων**.

2.7 Πολεοδομική Πληροφορία - Χωροταξική Ανάλυση

Για το υφιστάμενο χωροταξικό και πολεοδομικό πλαίσιο στο Δήμο, σημειώνουμε ανά Δημοτική Ενότητα τα εξής:

- **Δημοτική Ενότητα Αετού:** Η Δημοτική Κοινότητα Κοπανακίου έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο με το ΦΕΚ 331 Α/25.11.1952 και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του.

- **Δημοτική Ενότητα Αυλώνος:** είναι σύνολο οικισμών χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο.

- **Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας:** Η Δημοτική Κοινότητα Κυπαρισσίας διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο με το ΦΕΚ 12 Α/11.01.1930 και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του και επεκτάσεις. Η Άνω Πόλη Κυπαρισσίας, είναι οικισμός, χαρακτηρισμένος ως ιστορικός διατηρητέος τόπος με το ΦΕΚ 1159 Β/29.12.1979, χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Εκτός της Δημοτικής Κοινότητας Κυπαρισσίας, ρυμοτομικό σχέδιο διαθέτουν και οι οικισμοί: Μύρο (ΦΕΚ 125 Δ/21.04.1977), Σπηλιά (ΦΕΚ 166 Α/08.07.1925) και Φαρακλάδα (ΦΕΚ 216 Α/17.10.1928).

- **Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών:** Η Δημοτική Κοινότητα Φιλιατρών διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο από το 1876. (ΦΕΚ 25/05.06.1876 – Διάταγμα προσδιορισμού ελαχίστων όρων)

- **Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων:** Η Δημοτική Κοινότητα Γαργαλιάνων έχει ρυμοτομικό σχέδιο με το ΦΕΚ 19 Α/31.01.1953 και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του. Εκτός της Δημοτικής Κοινότητας Γαργαλιάνων, ρυμοτομικό επίσης σχέδιο έχουν και οι Τ.Κ. Μαραθούπολης (ΦΕΚ 50 Α/30.12.1859) και Πύργου (ΦΕΚ 203 Α/23.09.1927).

- **Δημοτική Ενότητα Τριπύλης:** είναι σύνολο οικισμών χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

Σε καμία Δημοτική Κοινότητα εκτός της Δημοτικής Κοινότητας Κυπαρισσίας, δεν υφίσταται θεσμοθετημένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ). Η Δ.Κ. Κυπαρισσίας, έχει ΓΠΣ από το έτος 1991, με το ΦΕΚ 516 Δ/29.07.1991. Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται συνοπτικά οι πληροφορίες περί των εκκρεμοτήτων στον Χωροταξικό και Πολεοδομικό Σχεδιασμό του Δήμου Τριφυλίας.

Πίνακας 16. Χωροταξικό και Πολεοδομικό Πλαίσιο ανά Δημοτική Ενότητα

α/α	Δημοτική Κοινότητα	Τίτλος	Στάδιο εξέλιξης	Εκκρεμότητες

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

1	Αετού	-	-	Δεν έχει εκκινηθεί
2	Αυλώνος	ΣΧΟΟΑΠ	Υπό έγκριση	Δεν έχει εγκριθεί η ΣΠΕ
3	Γαργαλιάνων	ΓΠΣ Γαργαλιάνων	Ανασύνταξη Β1 Σταδίου	Ανασύνταξη μελέτης
4	Κυπαρισσίας	ΓΠΣ Κυπαρισσίας	Υπό έγκριση	Έγκριση μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας & η ΣΜΠΕ
5	Φιλιατρών	ΓΠΣ Φιλιατρών	Έχει παραληφθεί το Α' Στάδιο	Ουσιαστικά έχει εγκαταλειφθεί
6	Τριπύλης	-	-	Δεν έχει εκκινηθεί

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ) Γαργαλιάνων, Φιλιατρών και Κυπαρισσίας, βρίσκεται σε στασιμότητα, όπως και το ΣΧΟΟΑΠ Αυλώνος. Το ίδιο ισχύει και για τις Πολεοδομικές μελέτες ΠΕ1 (Αναθεώρηση και Επέκταση της Άνω Πόλης Κυπαρισσίας) και ΠΕ2 (Επέκταση Ρυμοτομικού Σχεδίου Κυπαρισσίας).

Τονίζεται ότι η απουσία Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ) στους πρώην Καποδιστριακούς Δήμους, που σήμερα απαρτίζουν τον Δήμο Τριφυλίας, **επιφέρει** μεταξύ των άλλων την **άναρχη δόμηση**, την **επιβάρυνση του περιβάλλοντος** (άμεσα συσχετιζόμενη με τον μη καθορισμό χρήσεων γης).

Ισχύοντα ρυμοτομικά σχέδια, όπως αυτά της Τ.Κ. Μαραθούπολης και της Δ.Κ. Φιλιατρών, χρειάζονται αναθεώρηση ή μερική τροποποίηση.

Πίνακες εκτάσεων εντός σχεδίου

Π1-οικισμοί με ρυμοτομικό σχέδιο(*)

Πίνακας 17. Ανάλυση εντός σχεδίου εκτάσεων

Είδος χώρου	Στρέμματα	% κάλυψης
Σύνολο εντός σχεδίου εκτάσεων	4638,16	100
Οικοδομήσιμο χώροι	3196,15	68,91
Κοινόχρηστοι χώροι	1306,57	28,17
Κοινοφελείς χώροι	135,31	2,92

Πίνακας 18. Ανάλυση κοινοχρήστων χώρων

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Είδος χώρου	Στρέμματα	% κάλυψης
Χώροι κυκλοφορίας	1148,80	24,77
Οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι	38,23	0,82
Χώροι αστικού πρασίνου	59,65	1,29
Εγκαταστάσεις αναψυχής και αθλητισμού	59,89	1,29

(*) συμπεριλαμβάνονται οι οικισμοί: Κοπανάκι, Μύρον, Κυπαρισσία, Σπηλιά, Φαρακλάδα, Φιλιατρά, Μαραθούπολη, Γαργαλιάνοι, Πύργος.

Π2-εντός ορίων οικισμών ()**

Πίνακας 19. Ανάλυση εκτάσεων εντός ορίων

Είδος χώρου	Στρέμματα	% κάλυψης
Σύνολο εκτάσεων εντός ορίων οικισμών	6770	100
Οικοδομήσιμο χώροι	5551,40	82
Κοινόχρηστοι χώροι	1015,50	15
Κοινοφελείς χώροι	203,10	3

Πίνακας 20. Ανάλυση κοινοχρήστων χώρων οικισμών

Είδος χώρου	Στρέμματα	% κάλυψης
Χώροι κυκλοφορίας	680	10,04
Οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι	85	1,26
Χώροι αστικού πρασίνου	150,50	2,22
Εγκαταστάσεις αναψυχής και αθλητισμού	100	1,48

(**) συμπεριλαμβάνονται όλοι οι οικισμοί του Δήμου οι οποίοι στερούνται ρυμοτομικού σχεδίου και είναι προϋφιστάμενοι του 1923 ή και οριοθετημένοι, σύμφωνα με το Π.Δ./24.04.1985, ΦΕΚ 181 Δ/03.05.1985.

2.7.1 Υπάρχον Θεσμικό Πλαίσιο

Ο Νόμος 4269, ΦΕΚ 142 Α/28.06.2014, ορίζει τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια (ΤΧΣ), να υλοποιούνται για κάθε Δ.Ε. ξεχωριστά ή και για το σύνολο του Δήμου. Επομένως, είναι καταρχήν σίγουρο, ότι στα υπό εξέλιξη ΓΠΣ, θα γίνουν τροποποιήσεις που θα υπαγορεύονται από τον ως άνω Νόμο. Ίσως δρομολογηθεί ένα συνολικό ΓΠΣ, που θα περιλαμβάνει όλο τον Καλλικρατικό Δήμο. Βέβαια κάτι τέτοιο είναι ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα.

Ο Νόμος 4315, ΦΕΚ 269 Α/24.12.2014, άρθρο 4, καλεί τους Δήμους να καταγράψουν τους κοινόχρηστους χώρους, σε οικισμούς με ρυμοτομικό σχέδιο, καθώς και σε αυτούς που δεν διαθέτουν. Επίσης ο Νόμος 3937, ΦΕΚ 60 Α/31.03.2011, άρθρο 35, υπαγορεύει την κύρωση δικτύου κοινοχρήστων χώρων οικισμών που στερούνται εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.

Ο Νόμος 4280, ΦΕΚ 159 Α/08.08.2014 καλεί σε καταγραφή των εγκαταλελειμένων, μικρών και φθινόντων οικισμών του Δήμου, με σκοπό την ανάδειξη και αναβίωσή τους.

Η σωστή χωροταξική οργάνωση, ανάπτυξη και λειτουργία του Δήμου, απαιτεί τον καθορισμό βασικών οικιστικών μεγεθών και κατευθύνσεων πολεοδομικής οργάνωσης, λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων και περιορισμών όπως αυτές αποτυπώνονται παρακάτω:

α. Δυνατότητες – Υποχρεώσεις

- Ορθολογική Αντιμετώπιση της εκτός σχεδίου περιοχής
- Καταγραφή των κοινοχρήστων χώρων στις εντός σχεδίου περιοχές
- Καταγραφή των κοινοχρήστων χώρων στους οικισμούς στερούμενων ρυμοτομικού σχεδίου
- Αποτύπωση συνολικής εικόνας για τους κοινοχρήστους χώρους για τους οποίους εκκρεμεί η συντέλεση της απολλοτρίωσης και για αυτούς που έχει γίνει άρση της απολλοτρίωσης ή δέσμευσης
- Καταγραφή των εγκαταλελειμένων, μικρών και φθινόντων οικισμών

β. Περιορισμοί

- Ειδικές τοπικές συνθήκες (π.χ Περιοχές Natura, Δασικές Περιοχές, Αρχαιολογικοί Χώροι κ.α)

Κεφάλαιο 3ο

Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

3.1 Υγεία & Πρόνοια

Στους τομείς Υγείας και Πρόνοιας, του Δήμου Τριφυλίας υπάρχουν οι παρακάτω, κατά κατηγορία, αναφερόμενες δομές:

3.1.1 Υπηρεσίες Υγείας

Στο Δήμο Τριφυλίας παρέχονται :

α) Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, με τη λειτουργία

- **Δύο (2) Κέντρων Υγείας,** από ένα (1) στις έδρες των Δημ. Κοινοτήτων Φιλιατρών και Κυπαρισσίας
- **Των Περιφερειακών Ιατρείων,** στη Δημοτική Κοινότητα Γαργαλιάνων και στην Τοπική Κοινότητα Κοπανακίου

β) Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας , με τη λειτουργία

- του Γενικού Νοσοκομείου Κυπαρισσίας, στη Δημ. Κοινότητα Κυπαρισσίας και
- του Κέντρου Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης (ΚΕ.Φ.Ι.ΑΠ.), που λειτουργεί στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών.

Το έργο των Υπηρεσιών Υγείας στο Δήμο μας ενισχύεται με τη λειτουργία,

- του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.), με έδρα τη Δημοτική Κοινότητα Φιλιατρών

Η εύρυθμη λειτουργία των δομών Υγείας , στην περιοχή του Δήμου μας είναι θέμα του **άμεσου ενδιαφέροντος της Δημοτικής Αρχής.**

3.1.2 Υπηρεσίες Πρόνοιας

Ο Δήμος Τριφυλίας παρέχει υπηρεσίες Πρόνοιας προς τους δημότες του μέσα από την δραστηριοποίηση :

- του **Φορέα** Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης & Αθλητισμού του Δήμου Τριφυλίας
- της **Κοινωφελούς Επιχείρησης** Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης Περιβάλλοντος Δήμου Τριφυλίας (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ) και
- του **Αυτοτελούς Τμήματος** Κοινωνικής Προστασίας, Δημ. Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού-Αθλητισμού του Δήμου.

Στο Δήμο λειτουργούν υπό την αιγίδα του Φορέα Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Αθλητισμού:

- **Ένα (1) Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η),**

στη Δημ. Κοινότητα Φιλιατρών από το 1986, με εκατόν πενήντα (150) ενεργά μέλη, ωφελούμενους δημότες μας.

Το Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) είναι ένα ιατροκοινωνικό κέντρο που λειτουργεί στο Δήμο με αποστολή την πρόσληψη και αντιμετώπιση των βιολογικών, κοινωνικών και ψυχολογικών αναγκών των ηλικιωμένων ώστε να παραμένουν στην κοινωνία μας, μέλη ισότιμα και δραστήρια.

Σημειώνεται ότι, το Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), στηρίζει την λειτουργία του και στην εθελοντική προσφορά των Φιλιατρινών πολιτών.

- **Τέσσερις (4) Παιδικό Σταθμοί,**

από έναν (1) στις Δημοτικές Ενότητες Αετού, Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας και Φιλιατρών, που καλύπτουν όλες τις ανά Παιδικό Σταθμό ανάγκες του Δήμου.

Ο κάθε ένας από τους Σταθμούς αυτούς μπορεί να καλύψει τις ανάγκες μέχρι και εβδομήντα (70) παιδιών (Δυναμικότητα του Σταθμού).

- **Δύο (2) Ιδιωτικοί Βρεφονηπιακοί Σταθμοί,**

ο ένας στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων και ο άλλος στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας.

- **Δομές Υποστήριξης ΑμΕΑ**

Στο Δήμο Τριφυλίας λειτουργούν:

Ένα (1) **Ειδικό Δημοτικό Σχολείο**, στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών, στο οποίο φοιτούν, παιδιά με ειδικές ανάγκες, όχι μόνο από την περιοχή του Δήμου αλλά και από την ευρύτερη περιοχή, όπως από τον Δήμο Πύλου – Νέστορος και τον Δήμο Οιχαλίας και

Ένα (1) **Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ)** και αυτό στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών, στο οποίο φοιτούν, μαθητές με ειδικές ανάγκες, όχι μόνο από την περιοχή του Δήμου Τριφυλίας αλλά και από τις περιοχές όμορων Δήμων όπως από τον Δήμο Πύλου – Νέστορος και τον Δήμο Οιχαλίας.

Η κατασκευή υποδομών προσπελασιμότητας των ΑμΕΑ σε όλους τους χώρους θα κάνει πιο εύκολη τη διαχείριση της καθημερινότητάς τους.

Οι υποδομές ΑμΕΑ είναι για το Δήμο ένα κρίσιμο ζήτημα Κοινωνικής Πολιτικής το οποίο και έχει ενταχθεί για την αντιμετώπισή του στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου.

3.1.3 Τομέας Κοινωνικής Προστασίας

Το Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Προστασίας και Πολιτικών Ισότητας του Δήμου Τριφυλίας δραστηριοποιείται ως ακολούθως :

Εκδίδει βιβλιάρια ανασφάλιστων και οικονομικά αδυνάτων πολιτών, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τα οικονομικά κριτήρια που ορίζει η Κ.Υ.Α. 139491/2006.

Αναπτύσσει δράσεις στήριξης των οικονομικά αδύναμων πολιτών, διανέμει τρόφιμα, ρούχα και είδη πρώτης ανάγκης. Συνεργάζεται με φορείς, εθελοντές και οργανώσεις για την υλοποίηση δράσεων ανακούφισης, όπως με το «Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού» για την προσφορά βρεφικού γάλατος, με την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Μπορούμε» και τα «Α.Β. Βασιλόπουλος» για την εξασφάλιση πρώτων υλών για την προετοιμασία εορταστικών γευμάτων, το «Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού» για τη διανομή έτοιμων γευμάτων, με τους «Γιατρούς του Κόσμου» για τη φιλοξενία κινητής παιδιατρικής μονάδα κ.α.

Φροντίζει επίσης σε συνεργασία με τη Δ.Ε.Η. για την επανασύνδεση του ρεύματος σε συμπολίτες μας με οικονομικά προβλήματα.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί και η υλοποίηση ενός καινοτόμου και πρωτοποριακού προγράμματος, αυτό της γεφύρωσης της περισσευούμενης αγροτικής παραγωγής με αυτούς που την έχουν ανάγκη, ευρισκόμενοι σε κίνδυνο ή κατάσταση φτώχειας εντός του Δήμου μας, με τη συμβολή και εθελοντική προσφορά των καλλιεργητών, των παραγωγών, των Αγροτικών Συνεταιρισμών και των Αγροτικών Συλλόγων.

Στον Τομέα Κοινωνικής Προστασίας των δημοτών μας εντάσσεται και η λειτουργία του υπό ίδρυση Κοινωνικού Παντοπωλείου του Δήμου. Ο χώρος για τη στέγαση του Κοινωνικού Παντοπωλείου έχει καθοριστεί και βρίσκεται σε εξέλιξη η σύνταξη της μελέτης για τη διαρρύθμισή του.

Σημειώνεται, εδώ, ότι οι παραπάνω δράσεις διεκπεραιώνονται με επάρκεια χάριν της φιλότιμης και εξαντλητικής προσπάθειας που καταβάλλεται από το λιγοστό ειδικευμένο προσωπικό που διαθέτει ο Δήμος μας, τόσο δηλ. από την Κοινωνική Λειτουργό του ΚΑΠΗ όσο και το Προσωπικό του Κοινωνικού

Προγράμματος «**Βοήθεια στο Σπίτι**», την Κοινωνική δηλαδή Λειτουργό, τους Νοσηλευτές και τους Οικιακούς Βοηθούς.

Στην προσπάθεια ενίσχυσης της Κοινωνικής Προστασίας των δημοτών μας εντάσσεται και η **συμμετοχή** του Δήμου μας στο Πρόγραμμα «**Επισιτιστικής & Βασικής Υλικής Συνδρομής 2014 -2020**» για την Ελλάδα. Το Πρόγραμμα αυτό **εκτελείται** από την Κοινωφελή Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης, Περιβάλλοντος Δήμου Τριφυλίας (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ) και **αποσκοπεί** στη μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, τη μείωση των υλικών στερήσεων και μέσω συνοδευτικών μέτρων την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού λόγω φτώχειας καθώς και την κοινωνική επανένταξη, με ιδιαίτερη έμφαση στα ανήλικα παιδιά. Οι εν δυνάμει ωφελούμενοι από το Πρόγραμμα **ανέρχονται στα 700 άτομα** περίπου.

3.1.4 Τομέας Εθελοντισμού

Το **Γραφείο Εθελοντισμού** του Δήμου Τριφυλίας λειτουργεί ως δομή στήριξης και στρατηγικού κόμβου συνεργασίας, συντονισμού, συνεννόησης, σχεδιασμού και δράσης με όλους τους εθελοντές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που επιθυμούν να συνεργαστούν με το Δήμο, προς όφελος των κατοίκων του Δήμου.

Έχει δημιουργηθεί **Μητρώο Εθελοντών** με δράσεις σε πολλούς διαφορετικούς τομείς που οι εθελοντές μπορούν να συμμετέχουν.

Ο **Δήμος Τριφυλίας** ενισχύει και **στηρίζει** δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης ευαίσθητοποιημένων πολιτών, κοινωνικών ομάδων και συλλόγων αλλά δεν αρκείται σε αυτές. Με ευθύνη και συνέπεια αναζητά και υλοποιεί δράσεις για την ανακούφιση των αδυνάμων κατοίκων του και την αξιοπρεπή διαβίωσή τους.

Θέλουμε οι εθελοντικές οργανώσεις να διατηρήσουν την αυτονομία και αυτοτέλειά τους, ενώ από την άλλη πλευρά, οι μεμονωμένοι εθελοντές να βρουν ένα πλαίσιο δράσεων, όπου θα μπορούν να συμμετάσχουν και η δράση τους να είναι οργανωμένη με συγκεκριμένα καθήκοντα.

Ο **εθελοντισμός** στο Δήμο μας **εκδηλώνεται** με το πρόγραμμα αξιοποίησης της περισσευούμενης αγροτικής παραγωγής και με τις δράσεις αλληλεγγύης για οικονομική ενίσχυση ατόμων σε κατάσταση ή κίνδυνο ένδειας ή και παράλληλα σοβαρά προβλήματα υγείας.

Στόχος μας είναι το δίκτυο εθελοντών στο Δήμο μας να είναι **εκτεταμένο** σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες και να **καλύπτει με επάρκεια** όλες τις ανάγκες των δημοτών μας.

3.1.5 Τομέας Αλληλεγγύης

Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του Τομέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης εκτελείται από το Δήμο μας το πρόγραμμα **"Βοήθεια στο σπίτι"**.

Το πρόγραμμα **"Βοήθεια στο σπίτι"**, είναι ένα πρόγραμμα κοινωνικής προστασίας που έχει ως έργο του την παροχή συστηματικής και οργανωμένης **Πρωτοβάθμιας Κοινωνικής Φροντίδας** στα ηλικιωμένα άτομα και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το πρόγραμμα **«Βοήθεια στο Σπίτι»** εφαρμόζεται στις δημοτικές ενότητες **Γαργαλιάνων, Αυλώνας και Αετού**. Εξασφαλίζει τη βοήθεια, την περίθαλψη **κατ' οίκον** και εν γένει την υποστήριξη ηλικιωμένων ατόμων και ΑμεΑ, των οποίων το οικογενειακό περιβάλλον δεν μπορεί να ανταποκριθεί, για οποιονδήποτε λόγο, στη φροντίδα τους.

Στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ωφελούμενων ατόμων, που έχουν την ανάγκη υποστηρικτικών υπηρεσιών, αλλά και ιατρικών ή και νοσηλευτικών υπηρεσιών ή και κατ' οίκον βοήθειας, με στόχο την παραμονή τους στο οικείο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, την αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας και καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης.

Το πρόγραμμα **είναι χρηματοδοτούμενο**, ως προς τις δαπάνες απασχόλησης του προσωπικού μέχρι **31/12/2015** και **επιβάλλεται η συνέχισή του**.

Ειδικότερα, το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» προσφέρει:

- Συμβουλευτική και συναισθηματική στήριξη
- Ιατρική φροντίδα με επισκέψεις στο σπίτι
- Νοσηλευτική μέριμνα και φυσιοθεραπεία
- Οικογενειακή – Οικιακή Φροντίδα
- Ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης
- Μικροαγορές, πληρωμή λογαριασμών
- Συνοδεία στις διάφορες υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες του προγράμματος **παρέχονται δωρεάν**.

Το Πρόγραμμα **"Βοήθεια στο σπίτι"** καλύπτει τις ανάγκες τριακοσίων εξήντα (**360**) περίπου ατόμων που το έχουν ανάγκη και εκτελείται, σήμερα, από ειδικευμένο προσωπικό επτά (7) ατόμων:

- Μία (1) Κοινωνική Λειτουργό
- Δύο (2) νοσηλεύτριες και

- Τέσσερις (4) οικιακούς βοηθούς

Από τα άτομα αυτά τα δύο (2) καλύπτουν ανάγκες της Δημοτικής Ενότητας **Γαργαλιάνων** και τα υπόλοιπα πέντε (5) ανάγκες των Δημοτικών Ενοτήτων **Αετού** και **Αυλώνας**.

Ο Δήμος Τριφυλίας μέσα από την Κοινωνική Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης, Περιβάλλοντος Δήμου Τριφυλίας (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ) μπορεί να αναπτύσσει και

άλλες δράσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος όπως πχ ενημερωτικές ημερίδες κ.α. με θέμα την «Κοινωνική Προστασία των ευπαθών κοινωνικών ομάδων» κ.α.

3.1.6 Ειδικές Πληθυσμιακές Ομάδες

Σημαντικό έργο της Επιχείρησης είναι η συστηματική **καταγραφή** των **ευπαθών ομάδων** και **οικονομικά αδυνάτων συμπολιτών** μας, που γίνεται ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου. Στην καταγραφή αυτή **στηρίζεται** και η ανάπτυξη των δράσεων στον τομέα Αλληλεγγύης των υπηρεσιών Κοινωνικής Προστασίας του Δήμου.

Από την καταγραφή των Ευπαθών Ομάδων που έγινε στο Δήμο Τριφυλίας προκύπτουν οι παρακάτω αναφερόμενες ειδικές πληθυσμιακές ομάδες:

α. ΑΜΕΑ

Στη Δημοτική Ενότητα Αετού υπάρχουν οκτώ (8) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνας υπάρχουν δύο (2) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων υπάρχουν τριάντα τέσσερα (34) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας υπάρχουν είκοσι επτά (27) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών υπάρχουν δεκαέξι (16) άτομα

β. Άστεγοι

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων υπάρχει ένα (1) άτομο

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας υπάρχουν τρία (3) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Τριπύλης υπάρχει ένα (1) άτομο

Στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών υπάρχει ένα (1) άτομο

γ. ΡΟΜΑ

Στη Δημοτική Ενότητα Αετού υπάρχουν δέκα (10) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνας υπάρχουν δέκα (10) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων υπάρχουν τριάντα (30) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας υπάρχουν σαράντα (40) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών υπάρχουν εβδομήντα (70) άτομα

δ. Μετανάστες

Στη Δημοτική Ενότητα Αετού υπάρχουν εκατό (100) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνος υπάρχουν εκατό (100) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων υπάρχουν πεντακόσια (500) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας υπάρχουν πεντακόσια (500) άτομα

Στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών υπάρχουν χίλια (1000) άτομα

Ο Δήμος Τριφυλίας **εντάσσει** στο Στρατηγικό Σχεδιασμό του, τον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής με την **Προαγωγή** Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας καθώς και τη **Στήριξη** των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων.

3.2 Παιδεία (Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης)

Ο Δήμος διαθέτει τις παρακάτω, ανά Δημοτική Ενότητα, σχολικές υποδομές σε **καλή κτιριακή κατάσταση** και με **σχετική επάρκεια χώρων**, όπως αυτή αναφέρεται παρακάτω:

1. Νηπιαγωγεία – Παιδικό Σταθμοί:

α. Δημοτική Ενότητα Αετού

- Ένα (1) 1/θέσιο Νηπιαγωγείο με είκοσι (20) νήπια και
- Έναν (1) Δημοτικό Παιδικό Σταθμό με είκοσι τρία (23) νήπια

β. Δημοτική Ενότητα Αυλώνος

- Ένα (1) 1/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με δέκα (10) νήπια

γ. Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Τέσσερα (4) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με σαράντα επτά (47) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με σαράντα (40) νήπια,
 - Ένα 1/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο στην τ.κ Πύργου με δέκα (10) νήπια και
 - Ένα 1/θέσιο Νηπιαγωγείο στην τ.κ Μαραθουπόλεως με δέκα (10) νήπια επίσης.
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με σαράντα έξι (46) νήπια και
- Ένας (1) Ιδιωτικός Παιδικός Σταθμός

δ. Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Τρία (3) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο Νηπιαγωγείο με είκοσι δύο (22) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα οκτώ (38) νήπια
 - 3^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα τέσσερα (34) νήπια
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με εβδομήντα τέσσερα (74) νήπια και
- Ένας (1) Ιδιωτικός Παιδικός Σταθμός

ε. Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Τρία (3) Νηπιαγωγεία:
 - 1^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με είκοσι πέντε (25) νήπια,
 - 2^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα οκτώ (38) νήπια
 - 3^ο 2/θέσιο ολοήμερο Νηπιαγωγείο με τριάντα τέσσερα (34) νήπια
- Ένας (1) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός με σαράντα έξι (46) νήπια

2. Δημοτικά Σχολεία:

α. Δημοτική Ενότητα Αετού

- Ένα 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εβδομήντα οκτώ (78) μαθητές

β. Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία
 - 1^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν δέκα τέσσερις (114) μαθητές
 - 2^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με διακόσιους είκοσι (220) μαθητές
 - Ένα 3/θέσιο Δημοτικό Σχολείο στην τ.κ Πύργου με σαράντα (40) μαθητές

γ. Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία:
 - 1^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν ογδόντα (180) μαθητές
 - 2^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με διακόσιους τριάντα (230) μαθητές
 - 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν είκοσι (120) μαθητές

δ. Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Ειδικό Δημοτικό Σχολείο με δεκατέσσερις (14) μαθητές και
- Τρία (3) Δημοτικά Σχολεία:
 - 1^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν τριάντα (130) μαθητές
 - 2^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν δέκα τρεις (113) μαθητές
 - 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με εκατόν πέντε (105) μαθητές

3. Σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

α. Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

- Ένα (1) Γυμνάσιο με εκατόν εβδομήντα πέντε (175) μαθητές και
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με εκατόν εβδομήντα (170) μαθητές

β. Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

- Ένα (1) Γυμνάσιο με διακόσιους ογδόντα έξι (286) μαθητές
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με διακόσιους τριάντα (230) μαθητές
- Ένα (1) Επαγγελματικό Λύκειο με εκατόν ογδόντα (180) μαθητές και
- Μια (1) Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ)

γ. Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ) με δεκαέξι (16) μαθητές
- Ένα (1) Γυμνάσιο με εκατόν εξήντα (160) μαθητές και
- Ένα (1) Γενικό Λύκειο με εκατόν τριάντα (130) μαθητές

4. Σχολεία Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:

Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

- Ένα (1) Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ)

5. Κέντρα δια Βίου Μάθησης:

Λειτουργούν τέσσερα (4) Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, από ένα (1) σε κάθε Δημοτική Ενότητα, πλην των Δημοτικών Ενοτήτων Αυλώνας και Τριπύλης.

Το σύνολο των παραπάνω αποτυπώνονται στο πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 20: Σχολικές Υποδομές Δήμου Τριφυλίας

Πλήθος	Σύνολο	Δημοτική Ενότητα ΑΕΤΟΥ	Δημοτική Ενότητα ΑΥΛΩΝΟΣ	Δημοτική Ενότητα ΓΑΡ/ΝΩΝ	Δημοτική Ενότητα ΚΥΠ/ΣΙΑΣ	Δημοτική Ενότητα ΦΙΛ/ΤΡΩΝ	Δημοτική Ενότητα ΤΡΙΠ/ΛΗΣ
Νηπιαγωγεία / Παιδικό Σταθμοί	19	2	1	6	5	5	0
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	11	1	0	3	3	4	0
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	9	0	0	2	4	3	0
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	1	0	0	0	0	1	0
Τριτοβάθμια	0	0	0	0	0	0	0

Εκπαίδευση							
Κέντρα δια Βίου Μάθησης	4	1	0	1	1	1	0

Σημειώνεται, εδώ, ότι:

Στη Δ.Κ Κυπαρισσία συστεγάζονται το 1^ο 12/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο και το 3^ο 6/θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο, με 180 και 120 μαθητές αντίστοιχα. **Ο αύλειος χώρος** που υπάρχει **δεν επαρκεί** για τριακόσιους (300) μαθητές, είναι ανεπαρκής, γι' αυτό και απαιτείται να γίνει η σχετική αποσυμφόρηση, με την **αναζήτηση χώρου** για την ανέγερση νέου διδακτηρίου.

Στη Δ.Κ Γαργαλιάνων βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες **ανέγερσης** νέου διδακτηρίου για την κάλυψη των αναγκών του Γυμνασίου και του Γενικού Λυκείου.

Στους **στρατηγικούς στόχους** του Δήμου Τριφυλίας συμπεριλαμβάνεται και η **προώθηση** της Εκπαίδευσης με την **αναβάθμιση των υποδομών** και την **ενίσχυση** της Δια βίου Μάθησης σε συνεργασία με Φορείς κατάρτισης.

3.3 Πολιτισμός (Πολιτιστική Υποδομή και Δραστηριότητες)

Ο πολιτισμός είναι το απολύτως απαραίτητο και θεμελιώδες στοιχείο για την πλήρη κοινωνικοποίηση του ανθρώπου. Οικοδομεί κοινωνικούς δεσμούς και σχέσεις συντροφικότητας, ανανεώνει γνώσεις, εμπειρίες και δυνατότητες, καλλιεργεί αισθητικές, ηθικές και φιλοσοφικές αξίες.

3.3.1 Υποδομές – Χώροι – Δομές

Στο Δήμο Τριφυλίας λειτουργούν :

1. Η Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης, Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ)

2. Δύο (2) Δημοτικές Φιλαρμονικές, η Δημοτική Φιλαρμονική Γαργαλιάνων και η Δημοτική Φιλαρμονική Ορχήστρα Κυπαρισσίας.

- Λειτουργεί, επίσης και η **Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων Φιλιατρών**, για τις οποίες, φιλαρμονικές, αναφέρονται κατά περίπτωση τα παρακάτω:

1. Η Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης, Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ) υπογραμμίζει με τη δράση της την **ανθρώπινη διάσταση** των υπηρεσιών της που στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών στον ενιαίο Δήμο Τριφυλίας.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του καταστατικού της παρουσιάζει τις ακόλουθες δράσεις:

α. Το Εικαστικό Εργαστήρι:

Λειτουργεί στη Δημοτική Κοινότητα **Κυπαρισσίας**. Η καλλιτεχνική παιδεία καλλιεργεί το σεβασμό στη φύση και τον άνθρωπο, αποτελεί δυναμικό παράγοντα επικοινωνίας και επιδρά αποφασιστικά στη διαμόρφωση των ανθρωπίνων σχέσεων.

Μέσα από τα εικαστικά προγράμματα στοχεύουμε στην:

- αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
- εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων διαπαιδαγώγησης
- ενεργοποίηση της δημιουργικότητας
- καλλιέργεια της αισθητικής

Στο **Εικαστικό Εργαστήρι** παραδίδονται μαθήματα **ζωγραφικής** και **κεραμικής** σε παιδιά και ενήλικες, **αγιογραφίας** σε ενήλικες, και **σχεδίου** σε ενήλικες. Το **Εργαστήρι** λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με την παρατήρηση ότι τους καλοκαιρινούς μήνες και το μήνα Σεπτέμβριο λειτουργούν και σεμινάρια σχετικά με την ζωγραφική και την κεραμική. Εκδηλώσεις προβολής του έργου του Εικαστικού Εργαστηρίου γίνονται τουλάχιστον δύο (2) φορές το χρόνο.

Στόχος της Κοινωφελούς Επιχείρησης είναι και παραμένει η δημιουργία νέων τμημάτων του Εργαστηρίου σ' όλη την χωρική αρμοδιότητα του Δήμου.

β. Το Τμήμα Εκμάθησης Μουσικών Οργάνων:

Λειτουργεί στη Δημοτική Κοινότητα **Κυπαρισσίας**.

Σκοπός της λειτουργίας του είναι η μουσικό- καλλιτεχνική αγωγή των κατοίκων της περιοχής του Δήμου. Στο τμήμα αυτό παραδίδονται μαθήματα **εκμάθησης μουσικών οργάνων**.

Το Τμήμα Εκμάθησης Μουσικών Οργάνων του Δήμου πραγματοποιεί εκδηλώσεις με τη λήξη των μαθημάτων του με σκοπό την προβολή του, την προσέλκυση μαθητών και τη διάδοση της μουσικής παιδείας.

Στόχος της Κοινωφελούς Επιχείρησης είναι και παραμένει η δημιουργία και νέων τμημάτων εκμάθησης μουσικών οργάνων σ' όλη την χωρική αρμοδιότητα του Δήμου.

γ. Η Σχολή Τέχνης:

Λειτουργεί στη Δημοτική Ενότητα **Γαργαλιάνων**. Στη Σχολή διδάσκονται κλασσικός και σύγχρονος **χορός** σε παιδιά ηλικίας από 3,5 έως 18 ετών.

Σκοπός της είναι η καλλιέργεια και η ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων στους ασκούμενους μαθητές μέσα από την άσκηση τους στον κλασικό και το μοντέρνο χορό. Η άσκηση αυτή προσφέρει στους μαθητές της Σχολής ψυχαγωγία, χαρά, ευχαρίστηση και ενισχύει την αυτοπεποίθησή τους.

Στο τέλος του σχολικού έτους δίδονται παραστάσεις χορού **με στόχο** την προβολή και διάδοση της τέχνης του χορού και την καταγραφή του ενδιαφέροντος των δημοτών, για την Τέχνη του χορού **με σκοπό** τη λειτουργία αντίστοιχης σχολής και σε άλλες Δημοτικές Ενότητες.

δ. Η Οργάνωση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων:

Ο Δήμος Τριφυλίας και η Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης, Περιβάλλοντος Δήμου (Κ.Ε.Π.Π.Α.Π.Ε.ΔΗ.Τ) **οργανώνουν** με τη συνεργασία των πολιτιστικών συλλόγων και φορέων, πολιτιστικές εκδηλώσεις σε όλη την έκταση του Δήμου με **αντικείμενο** τη λογοτεχνία, το θέατρο, τη μουσική, το χορό, τις εικαστικές τέχνες, τον κινηματογράφο. Αναλαμβάνει την πραγματοποίηση μιας σειράς εκδηλώσεων **με στόχο** την προβολή του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής, τη ψυχαγωγία των πολιτών (δημοτών και επισκεπτών), την προώθηση της συλλογικής δράσης και την ενίσχυση του πολιτιστικού κεφαλαίου. Οι **εκδηλώσεις** αυτές **χαρακτηρίζουν** την πολιτιστική ταυτότητα κάθε ενότητας ξεχωριστά αλλά κυρίως την **πολιτιστική ταυτότητα του ενιαίου Δήμου**.

Ως τέτοιες εκδηλώσεις ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω:

1. Οι Λαμπαδοφορίες,

Στην τ.κ Σιδηροκάστρου της Δημοτικής Ενότητας Αυλώνος. Η παράδοση θέλει «τις λαμπαδοφορίες» να έχουν βαθιές ρίζες ανά τους αιώνες. Το βέβαιον είναι ότι υπήρχαν στην εποχή της τουρκοκρατίας.

Οι νέοι του χωριού περιέφεραν τις αυτοσχέδιες λαμπάδες (Πυρσούς) ξεκινώντας από τον προαύλιο χώρο της Εκκλησίας, ακολουθώντας τον «Δρόμο του Επιταφίου» τραγουδώντας Πατριωτικά Δημοτικά τραγούδια και κατέληγαν στην μικρή πλατεία του χωριού. Εκεί όλοι οι χωριανοί έκαναν κύκλο, τραγουδούσαν, χόρευαν, μέχρι πρωίας, φέρνοντας μαζί τους και τα φτωχικά φαγητά τους κρασί κ.λ.π που οι νοικοκυρές φρόντιζαν από νωρίς να ετοιμάσουν συνήθως **πίτες διαφόρων ειδών και γεύσεων**, πάντα νηστίσιμες, όπου ελάμβανε χώρα **«ΤΟ ΦΙΛΕΜΑ»**.

Η εκδήλωση γινόταν την παραμονή της 25^{ης} Μαρτίου. Σήμερα τηρείται η παράδοση αυτή με την προσφορά στους παρευρισκόμενους μπουκαλιάρου, που η θρησκεία μας το επιτρέπει.

Η **σημαιολογία** της εκδήλωσης, η οποία σαφώς έχει τις ρίζες της στην τουρκοκρατία και όπως τη θέλει η παράδοση είναι: *«Ο Διακαής – διαχρονικός πόθος των υπόδουλων προγόνων μας για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, όπου κρατούσε άσβεστο την σπίθα της ελπίδας, της προσδοκίας για ελευθερία και ανεξαρτησία»*. Αυτή τη σπίθα που διεφύλατταν οι Σιδηροκαστρίτες και μεταλαμπάδευαν από γενιά σε γενιά στο χωριό τους άσβεστη, προσδεμένη στα ιδανικά της φυλής που πάντα παραμένουν διαχρονικά επίκαιρα.

Το έθιμο ατόνησε με την παρακμή της Επαρχίας και τη φυγή προς τα αστικά κέντρα. Μεταξύ δε 1990-2006 σχεδόν ξεχάστηκε μέχρι τότε που το Κρατικό τηλεοπτικό κανάλι ΕΤ3 με την εκπομπή «Κυριακή στο χωριό» ανέσυρε τις λαμπαδοφορίες, κυριολεκτικά από την λήθη του παρελθόντος και τις παρουσίασε ως ένα μακρινό έθιμο.

Από τότε η εκδήλωση αυτή πέρασε τα «κλειστά όρια» του χωριού και **σήμερα** οργανώνεται από το Δήμο Τριφυλίας, την Τοπική Κοινότητα Σιδηροκάστρου σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Σιδηροκαστριτών.

2. Τα Βλαχέρνια:

Διήμερες εκδηλώσεις στις 2 & 3 Ιουλίου, στην εορτή της εκκλησίας της Βλαχέρνας, στο ομώνυμο Πάρκο της εκκλησίας στα Φιλιατρά. Η Οργάνωση γίνεται από το Σύλλογο Φιλοπροόδων Φιλιατρών. Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν παραστάσεις από το Χορευτικό Συγκρότημα και συναυλία της Φιλαρμονικής του Συλλόγου, τη συνάντηση Φιλαρμονικών από διάφορες πόλεις της Ελλάδος και με τη συνδιοργάνωση της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ), παραστάσεις ποιοτικής μουσικής.

3. Η Συναυλία Τετραφωνικής Χορωδίας του Συλλόγου Γαργαλιάνων «Η ΠΟΛΥΜΝΙΑ»:

Παραστάσεις τετραφωνικής Χορωδίας «Η Πολύμνια» σε όλη τη χωρική αρμοδιότητα του Δήμου. Η οργάνωση γίνεται από τη Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου σε συνεργασία με το Σύλλογο Φίλων Χορωδίας Γαργαλιάνων «Η ΠΟΛΥΜΝΙΑ» που έχει έδρα τους Γαργαλιάνους.

4. Τα Αγαπήνεια

Με κάθε μεγαλοπρέπεια και λαμπρότητα τιμάται κάθε χρόνο με διήμερες εκδηλώσεις η ηρωική θυσία του Γαργαλιανιώτη Μακεδονομάχου Σαράντη Αγαπηνού, που είναι γνωστός με το πολεμικό του ψευδώνυμο ως Τέλλος Άγρας και που μαζί με τον Αντώνη Μίγγα δολοφονήθηκαν από Βούλγαρους κομιτατζήδες στις 7 Ιουνίου 1907.

Τη πρώτη ημέρα γίνονται λαμπαδηδρομίες και το άναμα του βωμού στον ανδριάντα του ήρωα, τη δεύτερη ημέρα γίνεται επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων, παρόντων των τοπικών φορέων και συλλόγων της πόλης, αλλά και επισκεπτών από την Έδεσσα που έρχονται να τιμήσουν τον Τριφύλιο ήρωα. Ακολουθεί παρέλαση με συμμετοχή της φιλαρμονικής, σχολείων, προσκόπων και συλλόγων.

Οι εκδηλώσεις ολοκληρώνονται με παραδοσιακούς χορούς στην κεντρική πλατεία από χορευτικά τμήματα συλλόγων των Γαργαλιάνων τα οποία παρακολουθεί πλήθος κόσμου συμμετέχοντας στον εορτασμό της μνήμης του ήρωα.

5. Το Διεθνές Φεστιβάλ Παράδοσης:

Η δράση αυτή **αποσκοπεί** στη βελτίωση της γνώσης του πολιτισμού και της ιστορίας των λαών και στην ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας μας σε διεθνές επίπεδο. Το Διεθνές Φεστιβάλ Παράδοσης, δημιουργήμα του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Κυπαρισσίας (Μ.Ε.Σ.Κ.), από το **2004** συνδιοργανώνεται από το Δήμο Τριφυλίας, την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Τριφυλίας, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Μ.Ε.Σ.Κ. με τη συμμετοχή ξένων αποστολών και διαρκεί πέντε (5) ημέρες.

Ενδεικτικά αναφέρουμε Χώρες που με τις αξιόλογες συμμετοχές τους έχουν τιμήσει το Διεθνές Φεστιβάλ Παράδοσης. Πρόκειται για τις Ισπανία, Κένυα, Πορτογαλία, Ιράκ, Λιθουανία, Λετονία, Σερβία, Μαυροβούνιο, Σλοβακία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία (Σιβηρία) κλπ.

6. Τα Καρναβάλια:

Εκδηλώσεις, με **επίκεντρο** τον **Καρνάβαλο**, την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς και την Καθαρά Δευτέρα, που περιλαμβάνουν παρέλαση αρμάτων, πέταγμα χαρταετού, αναβίωση εθίμων κλπ. Διοργανώνονται από το Δήμο και την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου σε συνεργασία με τους Συλλόγους της περιοχής που πραγματοποιούνται.

Στο Δήμο Τριφυλίας οι εκδηλώσεις αυτές γίνονται στα Φιλιατρά, με το **Καρναβάλι των Φούληδων** και στους Γαργαλιάνους με το **Καρναβάλι των Γαργαλιάνων**.

- Καρναβάλι των Φούληδων στα Φιλιατρά:

Πραγματοποιείται από το 2003 στα Φιλιατρά. Ένας επιτυχημένος θεσμός που οργανώνεται από το Δήμο και την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου σε συνεργασία με τους Συλλόγους της περιοχής και προκαλεί το ενδιαφέρον με την προσέλκυση πλήθους κόσμου από διάφορες περιοχές και εκτός Δήμου.

Είναι το μεγαλύτερο ψυχαγωγικό γεγονός στην Τριφυλία την περίοδο της αποκριάς.

- Καρναβάλι στους Γαργαλιάνους:

Το Γαργαλιανιώτικο καρναβάλι αποτελεί πλέον ένα θεσμό που εξελίσσεται με δυναμισμό κάθε χρόνο προσελκύοντας πλήθος πολιτών και επισκεπτών. Οι ευρηματικές εκδηλώσεις του καρναβαλιού βασίζονται στην εθελοντική συμμετοχή πολιτιστικών συλλόγων, πολιτών, φορέων της περιοχής και επιχειρηματιών.

Οι εκδηλώσεις αρχίζουν από την **Τσικνοπέμπτη** με μεζέδες στην πλατεία αλλά και στην Μαραθούπολη. Την πρώτη Κυριακή της Αποκριάς υπάρχουν διάφορα δρώμενα στα σχολεία και τα νηπιαγωγεία ενώ το γλέντι συνεχίζεται στην πλατεία με χορό και γαϊτανάκι. Η κορύφωση του καρναβαλιού φτάνει την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς όπου αφού έχει στολιστεί η πλατεία και το πάρκο, γίνεται η μεγάλη παρέλαση με τη συμμετοχή της φιλαρμονικής, άρματα και καρναβαλιστές, μαζορέτες με τα εκπληκτικά χορευτικά τους προσφέρουν θέαμα, κέφι, καλή διάθεση και ξεγνοιασιά από τα προβλήματα της

καθημερινότητας, αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις στους θεατές. Τελευταίος σταθμός των εκδηλώσεων η Καθαρά Δευτέρα όπου γιορτάζονται τα κούλουμα **στον Προφήτη Ηλία** με φασολάδα και πέταγμα χαρταετού ενώ μεγάλο γλέντι γίνεται και στον **πεζόδρομο της Μαραθούπολης**.

7. Ο Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος:

Ο **Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος** λειτουργεί σε συνεργασία με το Μορφωτικό Σύλλογο Φιλιατρών «Ο Πυρσός», στο αίθριο του Δημοτικού Καταστήματος **Φιλιατρών** από τη δεκαετία του **90**. Είναι ο μοναδικός στο Δήμο και στην ευρύτερη, εκτός Δήμου, περιοχή κινηματογράφος.

Πέραν της προβολής ταινιών, γίνονται και **αφιερώματα σε δημιουργούς** και σκηνοθέτες, με τη σχετική, μετά την προβολή της ταινίας, συζήτηση. Οι πολυάριθμοι θεατές που τις παρακολουθούν προέρχονται από όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου και από άλλες εκτός του Δήμου Τριφυλίας περιοχές. Ο θερινός κινηματογράφος σήμερα αποτελεί θεσμό στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής.

Στόχος του Δήμου Τριφυλίας και της Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ) είναι ο κινηματογράφος να **λειτουργεί και τις δύο περιόδους**, χειμερινή και θερινή και να αποτελεί ένα ενδιαφέρον ψυχαγωγικό και μορφωτικό στοιχείο αναφοράς, για τους πολίτες του Δήμου.

8. Τα Θεατρικά Σχήματα:

Στο Δήμο Τριφυλίας και στο χώρο του θεάτρου δραστηριοποιούνται, **το Τριφυλιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο** και **το Ερασιτεχνικό Θέατρο Πολιτιστικού Συλλόγου Μουζακίου**.

- Το Τριφυλιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο

Κατέχει σημαντική θέση στα πολιτιστικά δρώμενα της Τριφυλίας. Ο Σύλλογος «Τριφυλιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο» ιδρύθηκε το ΜΑΡΤΙΟ του **1995**, με ιδρυτικά μέλη κατοίκους των πόλεων, κωμοπόλεων και χωριών της Τριφυλίας, φίλους του θεάτρου και εν γένει των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, με έδρα τα **Φιλιατρά**, ως «γεωγραφικό επίκεντρο» της Τριφυλίας.

Σε όλο αυτό το εικοσαετές διάστημα έχει προβάλλει τις δραστηριότητές του στην Τριφυλία, σε πόλεις και χωριά του νομού Μεσσηνίας αλλά και σε πολλά μέρη στην Ελλάδα (Αθήνα, Πάτρα, Πύργος Ηλείας, Κόρινθος, Τρίπολη, Μεγαλόπολη, Παραμυθιά κ.α.).

Τις κύριες δραστηριότητές του στεγάζει στο «**Φουρνάρακειο**» Πνευματικό Κέντρο (ΠΥΡΣΟΣ) – Φιλιατρά.

Έχει παρουσιάσει με μεγάλη επιτυχία **θεατρικά έργα** όπως:

Ο Μαγικός αυλός (παιδική σκηνή),
Καπέλο από ψάθα Ιταλίας,
Ο Ορφέας στον Άδη,
Η πινακοθήκη των ηλιθίων,
Άγρια Δύση,
Ο Σέντζας,
Ένα οδοιπορικό με τον Σεφέρη,
Δον Καμμίλο,
Η αυλή των θαυμάτων,
Φάυστα,
Γκόλφω forever,
Ο Θάνατος και η κόρη,
Δεν πληρώνω-Δεν πληρώνω,
Η Φαλακρή Τραγουδίστρια και άλλα.

Έχει λάβει μέρος στα εξής φεστιβάλ και έχει λάβει τις παρακάτω διακρίσεις στο:

1. 6ο Φεστιβάλ Κορίνθου με το έργο "Η αυλή των θαυμάτων" (2008).

Απέσπασε τα παρακάτω βραβεία:

- α) Γ΄ Καλύτερης Παράστασης
- β) Β΄ Ανδρικού Ρόλου στον Χρυσανθακόπουλο Παναγιώτη
- γ) Μουσικής Επένδυσης

2. 2ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Σάτιρας Ερασιτεχνικών Θιάσων

"Μώμος ο Πατρεύς" με το έργο "Φάυστα" (2010).

Απέσπασε το **Βραβείο** Καλύτερου Σατιρικού Δεκάλεπτου καθώς και τους παρακάτω **επαίνους**:

- α) Ενδυματολογίας
- β) Επιλεγμένου Κειμένου
- γ) Ανδρικού Ρόλου

3. 4ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Σάτιρας Ερασιτεχνικών Θιάσων "Μώμος ο Πατρεύς" με το έργο "Γκόλφω Forever" (2011).

Απέσπασε το Βραβείο Σκηνοθεσίας και τον Έπαινο Κοστουμιών.

Σκοπός του είναι η πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του και των κατοίκων της περιοχής της Τριφυλίας, μέσω της θεατρικής καλλιέργειας και παιδείας.

Η δημιουργική πορεία του από το 1995, με δεκαεννέα (19) θεατρικά έργα που έχει ανεβάσει και οι διακρίσεις που έχει λάβει, έχουν **καταξιώσει την παρουσία του** στη συνείδηση των πολιτών. Αν και είναι ερασιτεχνικό θέατρο, κάνει επαγγελματική ποιοτική δουλειά.

- Το Ερασιτεχνικό Θέατρο Πολιτιστικού Συλλόγου Μουζακίου

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μουζακίου ιδρύθηκε το 1984. Έχει μια πορεία 31 χρόνων στην πολιτιστική ζωή της περιοχής μας, με πλούσιο έργο και πολλά σχέδια για το μέλλον.

Το **Θεατρικό τμήμα** του Συλλόγου λειτουργεί από το **1987** και έχει να παρουσιάσει στο ενεργητικό του μέχρι σήμερα, είκοσι (20) αξιόλογες παραστάσεις που έχουν παιχτεί όχι μόνο στο Μουζάκι αλλά και σε άλλα μέρη με περιοδείες που έχει πραγματοποιήσει.

Η ανταπόκριση του κόσμου στις παραστάσεις που έχει δώσει το Θεατρικό τμήμα αλλά και το μεράκι του Συλλόγου για ενθάρρυνση και ενίσχυση της θεατρικής αυτής προσπάθειας, προοιωνίζουν ευχάριστες για τους πολίτες της περιοχής, θεατρικές εκπλήξεις.

9. Πνευματικά και Πολιτιστικά Κέντρα, Λαογραφικά Μουσεία και Βιβλιοθήκες:

Για τα Πνευματικά και Πολιτιστικά Κέντρα, τα Λαογραφικά Μουσεία και τις Βιβλιοθήκες που έχουν καταχωριστεί, ως συλλογικές μονάδες παραγωγής πολιτιστικού έργου στο Δήμο μας, σημειώνουμε για το κάθε ένα από αυτά, ανά Δημοτική Ενότητα τα παρακάτω:

- Δημοτική Ενότητα Αυλώνας

1. Πολιτιστικό Κέντρο - Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Σιδηροκάστρου «Δημ. Κάκαβας»

Στεγάζεται στο ισόγειο του παλαιού Κοινοτικού Καταστήματος, σε χώρο επισκέψιμο. Διαθέτει πλούσιο λαογραφικό και ιστορικό υλικό. Στον ίδιο χώρο στεγάζεται και βιβλιοθήκη.

2. Πολιτιστικό Κέντρο Πλατανίων

Στεγάζεται στο παλαιό Δημοτικό Σχολείο του χωριού και λειτουργεί, ως χώρος συγκέντρωσης πολιτιστικού υλικού (συλλογή βιβλίων και παλαιών αντικειμένων).

3. Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο – Πολιτιστικό Λαογραφικό Κέντρο Αυλώνας

Δεν υπάρχει μουσειακό υλικό, λειτουργεί ως πολιτιστικό κέντρο για εκδηλώσεις.

-Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων

1. Μπρίσκειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Γαργαλιάνων

Ένα διαφορετικό παράθυρο γνώσης και πολιτισμού αποτελεί η Μπρίσκειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Γαργαλιάνων. Το κτίριο θεμελιώθηκε το 1958 με δωρεά χρημάτων του **Δημητρίου Μπρίσκα**, Πανεπιστημιακού Καθηγητή του εξωτερικού.

Από το 1965 περίπου, ξεκίνησε να λειτουργεί ως Βιβλιοθήκη πλήρως οργανωμένη με το αναγνωστήριό της και την αίθουσα εκδηλώσεων. Από το 1985 έως το 2006 δεν λειτουργούσε. Άνοιξε ξανά το 2006 και από τότε λειτουργεί ως δανειστική βιβλιοθήκη σε καθημερινή βάση.

Η βιβλιοθήκη σήμερα διαθέτει περίπου **7.500** χιλιάδες τόμους βιβλίων και 150 τόμους πληροφοριακού υλικού (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κλπ) **με τη χρήση σύγχρονων μεθόδων καταλογράφησης** και ταξινόμησης του υλικού της.

Η αίθουσα με την κατάλληλη διαρρύθμιση που έχει γίνει λειτούργησε πριν τον Καλλικρατικό Δήμο Τριφυλίας, ως αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου Γαργαλιάνων. Σήμερα λειτουργεί και ως αίθουσα εκδηλώσεων.

2. Πνευματικό Κέντρο Γαργαλιάνων

Λειτουργεί από το 1991 στην «Μπρίσκειο Δημοτική Βιβλιοθήκη», που στεγάζεται σε Δημοτικό χώρο, επιφάνειας 267,00 τ.μ. Στο χώρο αυτό φιλοξενούνται η βιβλιοθήκη με το αναγνωστήριό της και αίθουσα εκδηλώσεων.

-Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας

1. Δημοτική Βιβλιοθήκη Κυπαρισσίας

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Κυπαρισσίας ιδρύθηκε το **1970**. Ο αριθμός των βιβλίων που ανήκει στην περιουσία της Βιβλιοθήκης ανέρχεται περίπου στα **13.000**, εκ των οποίων άλλα είναι δανειστικά και άλλα όχι (π.χ. οι εγκυκλοπαίδειες). Η Βιβλιοθήκη **δεν λειτουργεί** λόγω έλλειψης χώρου στέγασης.

2. Λαογραφικό Μουσείο Κυπαρισσίας

Το Λαογραφικό Μουσείο βρίσκεται στην **Άνω Πόλη** Κυπαρισσίας και στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο κτίριο του "Επαρχείου" όπου έζησε σαν έπαρχος ο Χρηστάκης Παλαμάς, αλλά και ο αδερφός του και εθνικός μας βάρδος Κωστής Παλαμάς για ένα χρόνο, όταν ήταν φοιτητής.

Σκοπός του είναι η διατήρηση, η προβολή και η διαφύλαξη του κάθε είδους **παραδοσιακού υλικού** ή πνευματικού δημιουργήματος του λαού του Δήμου. Στο Λαογραφικό Μουσείο φιλοξενούνται κατά καιρούς εκθέσεις αλλά και εκδηλώσεις στον προαύλειο χώρο του.

3. Λαογραφικό Μουσείο Αρμενιών

Στεγάζεται στο Δημοτικό Σχολείο Αρμενίων, προς το παρόν **δεν λειτουργεί**.

-Δημοτική Ενότητα Τριπύλης

Λαογραφικό – Πολιτιστικό Κέντρο Σελλά

-Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών

1. Βορρέιο Πνευματικό Κέντρο, που ανήκει στο Σύλλογο Φιλοπροόδων Φιλιατρών,

Το Βορρέιο Πνευματικό Κέντρο χτίστηκε με χρήματα της συζύγου του Δημάρχου Φιλιατρών και Βουλευτή Γεωργίου Βορρέ το 1977. Εγκαινιάστηκε τον Αύγουστο του 1981 και στεγάζει το Σύλλογο Φιλοπροόδων Φιλιατρών. Διαθέτει αίθουσα εκδηλώσεων με σκηνή.

2. Φουρναράκειο Πνευματικό Κέντρο, που ανήκει στο Σύλλογο «ΠΥΡΣΟΣ» Φιλιατρών

Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1958 και το Φουρναράκειο Πνευματικό Κέντρο είναι δωρεά του καταγόμενου από τα Φιλιατρά, ελληνοαμερικάνου Χαράλαμπου Φουρναράκη.

10. Η Συνεργασία και Υποστήριξη της δράσης Τοπικών Συλλόγων και Ενώσεων Πολιτών με Πολιτιστικό Περιεχόμενο.

Ο Δήμος Τριφυλίας και η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Τριφυλίας (Κ.Ε.Π.Π.Α.ΠΕ.ΔΗ.Τ), **υποστηρίζουν** κάθε προσπάθεια προβολής των πολιτιστικών δραστηριοτήτων συλλόγων και ενώσεων, τόσο επικοινωνιακά όσο και με την συνδιοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων με στόχο την παραγωγή πολιτιστικού έργου αλλά και την ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιθυμητής ενασχόλησης, σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, πολιτών.

Στο Δήμο Τριφυλίας λειτουργούν, οι παρακάτω, ανά Δημοτική Ενότητα Πολιτιστικοί Σύλλογοι:

Πίνακας 21. Πολιτιστικοί Σύλλογοι Δήμου Τριφυλίας

Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ
1) "ΛΙΘΕΡΟΣ" ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
2) ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ" Ο ΑΕΤΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ"
3) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ " ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ "
4)ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΕΤΟΒΟΥΝΑΙΩΝ
5) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΘΕΑΣ
Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΟΣ
1) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΥΛΩΝΟΣ
2) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΝΑΔΑΣ
3) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΑΛΙΑΝΗΣ
4)ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
5) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΑΙΑΣ

6) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
7) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΛΟΝΕΡΙΤΩΝ
8) ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΙΤΣΑΙΝΗΣ
9) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΚΚΑΒΑ
10) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΤΩΝ
11) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
ΔΕ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
1) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ "Η ΠΟΛΥΜΝΙΑ"
2) ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
3) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
4) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
5) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΓΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
6) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΛΤΑΣ
7) ΙΠΠΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ
8) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
9) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΡΑΘΟΠΟΛΗΣ
10) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
11) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΥΚΗΣ
12) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΛΟΚΑΣ
Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
1) ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ-ΜΕΣΚ
2) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
3) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ "Η ΓΑΙΑ"
4) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
5) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
6) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ "ΕΠΙΚΟΥΡΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ"
7) ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΤΩΝ
8) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΚΑΠΟΥΤΣΙ" ΑΡΜΕΝΙΩΝ
9) ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΗΛΙΑΣ "Ο ΕΡΜΗΣ"
10) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΡΜΕΝΑΙΩΝ
11) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΟΝΕΡΙΤΩΝ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
12) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΩΝ "Η ΑΡΚΑΔΙΑ"
13) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΙΝΑΣ "Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ"
14) ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΑΚΛΑΔΑΣ
Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ
1) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΕΛΛΑΙΩΝ
Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ
1) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΩΝ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ
2) ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ο ΠΥΡΣΟΣ
3) ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΓΡΙΛΗ
4) ΕΞΕΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

5) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ "Ο ΜΑΥΡΟΠΙΝΑΚΑΣ"
6) ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΙΑΤΡΙΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
7) ΤΡΙΦΥΛΙΑΚΟ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
8) ΟΜΙΛΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
9) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι παράγουν έργο Πολιτιστικό και πολλές από τις επιλογές τους αναδεικνύουν και προβάλλουν τις παραδοσιακές μας ρίζες και αξίες, όπως αυτή της διδασκαλίας και **εκμάθησης παραδοσιακών χορών.**

Έτσι σημειώνουμε, ότι στο Δήμο Τριφυλίας παραδίδονται μαθήματα εκμάθησης παραδοσιακών χορών από τους παρακάτω, ανά Δημοτική Ενότητα, Πολιτιστικούς Συλλόγους.

- Σύλλογος Γυναικών Κοπανακίου «Η ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ», στη Δημοτική Ενότητα **Αετού**
- Πολιτιστικός Σύλλογος Γαργαλιάνων και
- Μορφωτικός Σύλλογος Γαργαλιάνων, στη Δημοτική Ενότητα **Γαργαλιάνων**
- Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κυπαρισσίας (Μ.Ε.Σ.Κ) στη Δημοτική Ενότητα **Κυπαρισσίας**
- Σύλλογος Φιλοπροόδων Φιλιατρών και
- Μορφωτικός Σύλλογος Φιλιατρών «Ο ΠΥΡΣΟΣ» στη Δημοτική Ενότητα **Φιλιατρών**

11. Παζάρι Αντικών - Οινογνωσία

- **Παζάρι Αντικών**

Υπαίθριο παζάρι με παλιά αντικείμενα και αντίκες οργανώνεται κάθε χρόνο, στο **Μεγάλο Καλντερίμι** της Παλιάς Πόλης της Κυπαρισσίας. Λειτουργεί από το **2004** και διαρκεί πέντε (5) ημέρες.

Συνδιοργανώνεται από το **Δήμο Τριφυλίας, την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου** και την αστική μη κερδοσκοπική εταιρία «**Πρόγραμμα για την προστασία και ανάδειξη της Παλιάς Πόλης της Κυπαρισσίας**», στα πρότυπα των ανάλογων παζαριών που γίνονται στην Ευρώπη. Είναι το μοναδικό, περιοδικό, υπαίθριο παζάρι αντικών στην Ελλάδα.

Χιλιάδες αντίκες, παλιά Ελληνικά έπιπλα , αντίκες από τη Γαλλία, εγγλέζικες πορσελάνες, πίνακες, δίσκοι από βινύλιο, παλαιά βιβλία, όπλα και χιλιάδες πανέμορφα μικροπράγματα απλώνονται σε περίπτερα με συμμετοχή εμπόρων απ' όλη την Ελλάδα.

Το παζάρι με τις αντίκες έχει πανελλήνια προβολή και δέχεται γύρω στους δέκα χιλιάδες (10.000) επισκέπτες το χρόνο. Είναι μια πολύ καλή και έξυπνη ιδέα για την προβολή της Παλιάς Πόλης της Κυπαρισσίας.

- Οινογνωσία

Παράλληλα στο χώρο του παζαριού, στον καταπράσινο, δημοτικό κήπο λειτουργεί γευσιγνωσία, τοπικών οίνων και αποσταγμάτων, δύο βραδιές.

Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί και ως μία ευόιωνη προσέγγιση της ποθητής συνεργασίας του Αγροτικού και Τουριστικού τομέα της περιοχής μας.

12. Οι Αρχαιολογικοί και Ιστορικοί Χώροι - Μνημεία:

Στο Δήμο Τριφυλίας υπάρχουν σημαντικοί αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι που η ανάδειξη και κατάλληλη προβολή τους μπορεί να προκαλέσουν το τουριστικό ενδιαφέρον για την περιοχή και να συμβάλλουν θετικά στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Οι χώροι αυτοί εμφανίζονται παρακάτω και ανά Δημοτική Ενότητα.

-Δημοτική Ενότητα Αετού:

1. Αρχαιολογικός χώρος στο λόφο **Στυλάρι** (Αρχαία Πολίχνη), με λείψανα αρχαίας οχύρωσης και αρχαία οικοδομικά λείψανα στο λόφο Στυλάρι, **Κοπανάκι**.

-Δημοτική Ενότητα Αυλώνος :

1. Αρχαιολογικός χώρος στο **Βουνάκι** (Αρχαίος Αυλών) μαζί με την παράκτια και τη θαλάσσια περιοχή, με ευρύματα λειψάνων αρχαίας οχύρωσης και αρχαία οικοδομικά λείψανα στη θέση «**Αγιαννάκης**» της τ.κ Ελαίας

2. Το Πέτρινο Γεφύρι επί του ποταμού Νέδα στη **τ.κ Πλατανίων** επί του ποταμού Νέδα.

3. Αλώνι (Αγροτική Οικονομία) και Πηγάδια (Συστήματα Ύδρευσης) στον **οικισμό Πτέρης**.

-Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων:

1. Αρχαιολογικός χώρος (παραλίας) στη θέση «**Διαλισκάρι**» με τμήματα κτιρίου (υστερορωμαϊκή έπαυλη) ψηφιδωτά δάπεδα, λουτρά στο Διαλισκάρι, τκ Μαραθουπόλεως.

Διαλισκάρι: Σε απόσταση 6 χιλιομέτρων δυτικά των Γαργαλιάνων και 2 χιλμ. νοτίως του Μαράθου, στην ακτή, όπου και το "Λιμανάκι" του Διαλισκαριού. Αρχαίο πόλισμα, που ο ερευνητής της περιοχής Γυμνασιάρχης κ. Σωτ. Λυριτζής το ταυτίζει με την αρχαία Έρανα τού Στράβωνος (Βλ. ΙΔΙΟΥ.

Η αρχαία πόλη της Δυτικής Μεσσηνίας Έρανα, σε περ. "Πλάτων", τόμ. 21, Έτ. ΚΑ', τεύχη 41 - 42, σελ. 178). Ο Νάταν Βαλμίν, που έχει επί τόπου μελετήσει τα αρχαία λείψανα του Διαλισκαριού έχει αποφανθεί: "Έχω πολύ φθάσει να βλέπω εις τα εν Διαλισκαριώ ερείπια την αρχαία Έραναν".

Σώζονται ερείπια ρωμαϊκής πιθανότατα οικοδομής με ψηφιδωτό δάπεδο και πλακόστρωτες αυλές και δωμάτια. Δύο κίονες μαρμαρίνοι με ραβδώσεις, δύο κιονόκρανα Ιωνικού ρυθμού, δέκα βάσεις ιωνικών κίωνων και πλήθος από θραύσματα μαρμάρων κ.α. Σε απόσταση 50 μόλις μέτρων νοτιοανατολικά του "Λιμανιού Διαλισκάρι" το ναΐδιο Άγιος Νικόλαος. Το έχτισαν διασωθέντες ναυαγοί κατά το 1900. (Βλ. για "Πρώτη" και "Διαλισκάρι" περισσότερα στη μελέτη Διον. Ι. Δημάκη "Πρώτη - Διαλισκάρι", σε "Μεσσηνιακό Έτος 1938", εκδ. Συλλόγου Προς Διάδοση Γραμμάτων Καλαμάτας, σελ. 81 - 93). Επίσης στο βιβλίο "Γαργαλιάνοι" του Σωτ. Λυριτζή έκδοση 2000 Δήμου Γαργαλιάνων.

2. Τάφοι Τραγάνας

Τάφοι Τραγάνας: Βρίσκονται νότια των Γαργαλιάνων σε απόσταση 10 χιλμ. κοντά στον οικισμό της Τραγάνας. Ανήκουν στη εποχή του Νέστορα.

-Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας:

1. Αρχαιολογικός χώρος στο **Λόφο Περιστεριάς**, αρχαιολογική θέση, Μυκηναϊκή Ακρόπολη, Οχυρωματικός Περίβολος, Νεκρικοί χώροι – Θολωτοί τάφοι, Οικιστικά κατάλοιπα στην τ.κ Ραχών, στις θέσεις Λόφος Περιστεριάς, λοφίσκοι Κοκοράκου, Κλησούρι, Βιγλατούρι, Καραγένη.

Αρχαιολογικός Χώρος Περιστεριάς: Σε απόσταση 8 χιλιομέτρων ΒΑ από την πόλη της Κυπαρισσίας και μόλις 3 χιλιομέτρων ΒΑ από τις Ράχες, βρίσκεται ο Αρχαιολογικός Χώρος της Περιστεριάς. Θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα κέντρα πρωτομυκηναϊκού πολιτισμού, αφού είχε χαρακτηριστεί και ως οι "**Μυκήνες της Δυτικής Πελοποννήσου**".

Οι ανασκαφές ξεκίνησαν από τον Σπύρο Μαρινάτο το 1960, αλλά ο αιφνίδιος θάνατός του σε δυστύχημα σταμάτησε την πορεία των ανασκαφών. Στα τέλη της δεκαετίας του '70, ο καθηγητής Γεώργιος Κορρές συνέχισε τις ανασκαφές. Στο χώρο υπάρχουν τρεις (3) θολωτοί τάφοι μέσα στους οποίους βρέθηκαν πολλά χρυσά κύπελλα και κοσμήματα, καθώς και σπουδαία αγγεία, τα οποία χρονολογούνται στον 160-150 αιώνα π.Χ. και εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο **Χώρας**.

2. Αρχαιολογικός χώρος Κυπαρισσίας, αρχαιολογική θέση, οικοδομικά, λείψανα δημοσίων και ιδιωτικών κτιρίων, αγορά – FORUM – νεκρικός χώρος και μνημεία, οικιστικά σύνολα.

3. Άνω Πόλη Κυπαρισσίας, αρχαιολογική θέση, Αμυντικό Συγκρότημα/Κάστρο – Φρούριο, Συστήματα Ύδρευσης – Κρήνες και Δεξαμενή, Ιστορικός τόπος στην Άνω Πόλη της Κυπαρισσίας.

Το Κάστρο της Αρκαδιάς: Το Κάστρο της Αρκαδιάς είναι σήμερα το κόσμημα της πόλης της Κυπαρισσίας, αλλά και ολόκληρου του Δήμου. Λόγω της θέσης του, προσφέρει στον επισκέπτη μία ανεπανάληπτη θέα, όχι μόνο προς την πόλη, αλλά και προς όλη τη γύρω περιοχή.

Είναι το μπαλκόνι της Κυπαρισσίας για να μπορεί κανείς να αγναντεύει και να χαίρεται την ομορφιά του τόπου. Σύγχρονοι μελετητές, με βάση το χτίσιμό του, αποφάνθηκαν ότι είναι φράγκικο χτίσμα, μιας και τέτοιου είδους χτίσματα εμφανίζονται μετά το 1205.

Κατά τη Μυθολογία, η Κυπαρισσία υπήρξε κτίσμα των «Γιγάντων» (προσωποποιήσεις των ορμών της θάλασσας), οι οποίοι φαίνεται πως έχτισαν και την ακρόπολή της στην οποία πυργώθηκε το κατοπινό βυζαντινοφράγκικο κάστρο της. Ένα κάστρο χτισμένο με πέτρες μήκους 4μ. και πλάτους 1,64μ., και άλλες μήκους 1,38μ. και πλάτους 1,80μ. οι οποίες (λόγω του μεγέθους τους) αποτελούν απόδειξη ότι χτίστηκε από τους Γίγαντες. Γύρω στο 100 με 110 αιώνα, φαίνεται πως η Κυπαρισσία αλλάζει όνομα και γίνεται Αρκαδιά, από τους πολλούς Αρκάδες που αναγκάστηκαν στους δύσκολους καιρούς να αφήσουν την κακοτράχαλη γη τους. Από τότε και στο εξής το Κάστρο των Γιγάντων λέγεται Κάστρο της Αρκαδιάς.

Το Κάστρο της Αρκαδιάς παίζει σπουδαίο ρόλο στα χρόνια της Φραγκοκρατίας που ήρθαν μετά τις Σταυροφορίες των Δυτικών Ευρωπαίων. Πολλοί Φράγκοι σχεδίαζαν την κατάληψη κάποιων νησιών και κάποιων παράλιων περιοχών στις οποίες συμπεριλαμβανόταν και το Κάστρο της Αρκαδιάς. Τις πρώτες δεκαετίες του 13ου αιώνα, το κάστρο πέφτει στα χέρια των Φράγκων και παραμένει σε αυτούς για τους επόμενους 2 αιώνες. Στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, το φρούριο της Κυπαρισσίας ανακαινίζεται στα πλαίσια της οργανώσεως των παράκτιων περιοχών.

Στις 4 γωνίες του φρουρίου χτίζονται προπύργια, ένας εκ των οποίων άντεξε στο πέρασμα των αιώνων και είναι ο πύργος της ανατολικής πλευράς, ο οποίος φέρει το όνομα «Πύργος του Ιουστινιανού». Το 1432 στο Κάστρο αφεντεύουν οι Παλαιολόγοι και ξανακουματίζει η σημαία με τον βυζαντινό αετό έως το 1460 που η Αρκαδιά περνά στα χέρια των Τούρκων και 10.000 Αρκαδινοί υποχρεούνται να μετοικήσουν στα μικρασιάτικα παράλια. Ακολουθεί η περίοδος της πρώτης Τουρκοκρατίας, η οποία κρατά ως το 1685.

Οι Τούρκοι οχυρώνονται στο κάστρο για να αντιμετωπίσουν Έλληνες και Ενετούς, αλλά η οχύρωση στα χρόνια αυτά δεν ήταν εντυπωσιακή, απλώς συμπληρωματική εκείνης των Φράγκων. Από το 1685 ακολουθεί η περίοδος της ενετοκρατίας ως το 1715. Οι Ενετοί ξανάχτισαν τα γκρεμισμένα μέρη του κάστρου (πύργους και επάλλξεις), τα οποία είχαν ανατινάξει οι Τούρκοι πριν το χάσουν, και του πρόσθεσαν και άλλες οχυρώσεις, αλλά δυστυχώς τα γκρέμισαν πριν ξαναπέσει στα χέρια των Τούρκων.

Το 1830 περίπου, μετά τη ναυμαχία του Ναυαρίνου, το Κάστρο της Αρκαδιάς έπεσε στα χέρια των Ελλήνων. Γύρω στο 1970 χτίστηκε το υπαίθριο θεατράκι, το οποίο έχει φιλοξενήσει πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις (αρχαίες τραγωδίες, θεατρικές παραστάσεις, ποιητικές βραδιές, μουσικές βραδιές κ.ά.).

Τους καλοκαιρινούς μήνες στο χώρο του κάστρου λειτουργεί αναψυκτήριο, όπου οι επισκέπτες του Κάστρου μπορούν να "ξεδιψάσουν" αγναντεύοντας τη θέα.

4. Ιερά Μονή Κατσιμικάδας, Μοναστηριακό Συγκρότημα, Θρησκευτικός χώρος.

-Δημοτική Ενότητα Τριπύλης:

1. Παλαιόκαστρο, Κάστρο / Φρούριο, Αμυντικό Συγκρότημα στο Λαντζουνάτο.

2. Καθολικό διαλελυμένης Ιεράς Μονής Αγίου Νικήτα, Μοναστηριακό Συγκρότημα, Ιερός Ναός Θρησκευτικός, Θρησκευτικός Χώρος, στο Σελλά στη θέση «Ιερά Μονή Αγίου Νικήτα»

-Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών:

1. Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στη Χριστιανούπολη

Ο Ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος της Χριστιανούπολης: Ο επιβλητικός Ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στους Χριστιάνους (Αγία - Σωτήρα) λέγεται ότι είναι κτίσμα του 11^{ου} αιώνα και είναι κτισμένος πάνω στα ερείπια του ναού του Διός Σωτήρος.

Ο ναός ανήκει στο σύνθετο οκταγωνικό τύπο με επιμελημένη τοιχοποιία –πλινθοπερίκλειστο σύστημα δόμησης με μεγάλους λίθινους σταυρούς στο κάτω τμήμα των μακρών τοίχων. Στο εσωτερικό διασώζει ελάχιστες τοιχογραφίες του 12^{ου} αιώνα. Είναι του ίδιου τύπου ως προς τα αρχιτεκτονικά στοιχεία με τη Μονή Δαφνίου, τη Νέα Μονή Χίου, του Οσίου Λουκά, την Αγία Σοφία της Μονεμβασιάς, των Αγίων Θεοδώρων του Μυστρά και της Παναγίας της Παρηγορήτριας στην Άρτα.

Στο μεσαίωνα αποτελούσε το μητροπολιτικό ναό της Μητρόπολης Χριστιανουπόλεως, που ιδρύθηκε τον 11^ο αιώνα. Το εφαπτόμενο στα δυτικά του ναού οικοδόμημα χρησίμευε σαν επισκοπικό μέγαρο και πιθανόν στην ύστερη βυζαντινή περίοδο και σαν αμυντικός πύργος.

Στο μεγάλο σεισμό του 1886 κατέρρευσε ο κεντρικός μεγαλοπρεπής τρούλος που παρέσυρε το μεσημβρινό τοίχο του οικοδομήματος και τα περισσότερα τμήματα του Ναού. Το 1940 άρχισε η αναστήλωσή του. Διακόπηκε στην κατοχή και συνεχίστηκε το 1951. Αμέσως φάνηκε πόσο δίκιο είχε ο δημιουργός του γνωστού λαϊκού στίχου: "Αγία Σωτήρα στο Μοριά κι Αγία Σοφία στην Πόλη".

2. Ναύδριον Αναλήψεως, Ιερός Ναός, Χριστιανικός, Θρησκευτικός χώρος.

Ο Ναός της Αναλήψεως του Σωτήρος: Ο Ι.Ν. Ανάληψης Του Σωτήρος βρίσκεται μέσα σε ελαιώνα, δύο περίπου χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της πόλης των Φιλιατρών του Ν. Μεσσηνίας.

Το μνημείο έχει κηρυχθεί με την Υ.Α. 85460/3986/4433/26-11-1958 ΦΕΚ 335/Β/11-12-1958, βάσει του άρθρου 52 του Κ.Ν. 5351/1932 <<Περί Αρχαιοτήτων >>. Στο κείμενο της κήρυξης αναφέρεται : <<Χαρακτηρίζομεν ως ιστορικών διατηρητέον μνημείον το σταυρεπίστεγον ναυδριον Αναλήψεως Φιλιατρών>>. Είναι ο αρχαιότερος σταυρεπίστεγος, μονόκλιτος ναός της κατηγορίας Α3 στον Ελλαδικό χώρο.

Πρόκειται για μονόροφο κτίσμα διαστάσεων 4.10Χ6.65 μ. και μέγιστου ύψους 5.10 μ. με τοιχοποιία πάχους 65-70 εκ. Η κάλυψη γίνεται με δύο άνισες καμάρες, μια πλατεία κατά μήκος του ναού (πλάτους 2.30 μ. και ύψους 3.70μ.) και μία στενότερη εγκάρσια (πλάτους 1.30μ. και ύψους 4.70μ.).

Η λιθοδομή εξωτερικά είναι δομημένη κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα εκτός της δυτικής πλευράς που το ακολουθεί μόνο στα πολύ χαμηλά του σημεία, σπαράγματα της αρχικής φάσης του μνημείου. Η δυτική πλευρά, το νοτιοδυτικό τμήμα της νότιας πλευράς και η ανωδομή της εγκάρσιας καμάρας αποτελείται από μικρούς ακατέργαστους λίθους ίδιας γεωλογικής σύστασης με το πέτρωμα που διαμορφώνει την υψομετρική έξαρση του εδάφους όπου είναι κτισμένος ο ναός. Το 2006 εκπονήθηκε μελέτη αναστήλωσης και στερέωσης του ναού από το επιστημονικό προσωπικό της 26^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

2. Δημοτικές Φιλαρμονικές

Ο Δήμος Τριφυλίας διαθέτει δύο (2) Δημοτικές Φιλαρμονικές, τη Δημοτική Φιλαρμονική Γαργαλιάνων και τη Δημοτική Φιλαρμονική Ορχήστρα Κυπαρισσίας.

2. Η Δημοτική Φιλαρμονική Γαργαλιάνων,

Η Δημοτική Φιλαρμονική Γαργαλιάνων ιδρύθηκε το **1940**. Είναι μια από τις σημαντικότερες Φιλαρμονικές της Μεσσηνίας λόγω του εξαιρετικού πολιτισμικού έργου που έχει επιτελέσει όλα αυτά τα χρόνια της συνεχούς και αδιάκοπης λειτουργίας της.

Επί 75 συναπτά έτη έχει παρουσιάσει πολλές αξιόλογες εμφανίσεις και είναι αξιοσημείωτο ότι παρ' όλες τις δυσκολίες που κατά καιρούς έχει αντιμετωπίσει καταφέρνει και επιβιώνει λόγω της μεγάλης συμπαράστασης και αγάπης των συμπολιτών της προς αυτό τον θεσμό.

Αυτή την στιγμή η Φιλαρμονική Γαργαλιάνων αποτελείται από 35 ενεργούς μουσικούς που λαμβάνουν μέρος σε όλες τις εμφανίσεις της καθώς και 20 μικρούς μαθητές οι οποίοι αποτελούν το νέο φυτώριο της.

Η Δημοτική Φιλαρμονική λαμβάνει μέρος σε όλες τις Εθνικές, τοπικές και θρησκευτικές εορτές, σε χριστουγεννιάτικες και αποκριάτικες εκδηλώσεις, ενώ ταυτόχρονα διοργανώνει συναυλίες κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου ενώ ιδιαίτερα αξιόλογες και με μεγάλη ανταπόκριση από τον κόσμο είναι οι συναυλίες κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Το επίπεδο της ποιότητας όλων των εκδηλώσεων είναι πολύ υψηλό και

γί'αυτό η μπάντα μας χαίρει τον σεβασμό και την αναγνώριση από πολλούς γνωστούς και έμπειρους μουσικούς της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

3. Η Δημοτική Φιλαρμονική Ορχήστρα Κυπαρισσίας,

Η Φιλαρμονική Κυπαρισσίας ιδρύθηκε το **1934** από το Σύλλογο Φιλαρμονικής Κυπαρισσίας και άλλους φιλόμους συμπολίτες της.

Το **1984** τη διοίκηση της Φιλαρμονικής αναλαμβάνει ο Δήμος Κυπαρισσίας ανοίγοντας μια νέα σελίδα στην ιστορία της,

Το **1996** ξεκινά η αναγέννηση της Φιλαρμονικής με πρωτεργάτες το Δήμο Κυπαρισσίας, το Σύλλογο Φίλων Μουσικής και Καλών Τεχνών Κυπαρισσίας. Το διάστημα αυτό η φιλαρμονική γνώρισε μεγάλη άνθιση και αναπτύχθηκε πολύ.

Από το **1998-2000** συμμετείχε σε ισάριθμα ντοκιμαντέρ του Δήμου Κυπαρισσίας που προβάλλονται στην πόλη και σε διάφορους τηλεοπτικούς σταθμούς.

Το Φεβρουάριο του **2006** παρουσίασε συναυλία προς τιμήν όλων των ενεργών παλαίμαχων μουσικών και όλων των εν ζωή προέδρων της φιλαρμονικής.

Έχει κάνει εμφανίσεις σε πολλές πόλεις της Ελλάδας όπως Πάτρα, Μεσολόγγι, Λευκάδα, Κεφαλονιά, Αμφισσα, Φιλιατρά, Πύλος, Γραβιά κ.α. Επίσης τον Αύγουστο του 2006 συμμετείχε με μεγάλη επιτυχία και διάκριση στο **5^ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Φιλαρμονικών της Σκιάθου**.

Το **2008** και το **2009** συμμετείχε σε **διεθνή φεστιβάλ Φιλαρμονικών**, σε Ρουμανία και Κύπρο αντίστοιχα.

Έχει διοργανώσει **εκπαιδευτικές εκδρομές** στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών για την παρακολούθηση συναυλιών με την Κ.Ο.Α. και την Καμεράτα, την Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και την Συμφωνική Μπάντα νέων του Νάκα, στη Λευκάδα για την παρακολούθηση συναυλίας της Ιστορικής Φιλαρμονικής Εταιρίας Λευκάδος και ξενάγηση στο πρότυπο για τα Ελληνικά δεδομένα κτίριο της μπάντας.

Τον Σεπτέμβριο του 2010 ξεκίνησε η **δημιουργία ενός νέου σχήματος** της «ΜΠΑΝΤΙΝΑΣ», με εξήντα (60) νέους μουσικούς ηλικίας 5- 13 ετών, με πρώτη τους εντυπωσιακή εμφάνιση στην παρέλαση της 25-3-2011.

Τον Οκτώβριο του **2013** ξεκινά την δημιουργία 2 νέων τμημάτων, της **παιδικής χορωδίας** που την παρουσίασε στο κοινό σε εορταστική συναυλία μαζί με την μπάντα τον Δεκέμβριο του 2013 και το **τμήμα φλογέρας** για μικρά παιδιά.

Τον Ιούνιο του **2014** πραγματοποιεί **τρίημερα σεμινάρια** σε συνεργασία με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών (ΚΟΑ), από το Κουιντέτο Χάλκινων Πνευστών και Κρουστών «Metallon». Τα σεμινάρια παρακολούθησαν σπουδαστές από όλες τις φιλαρμονικές της Τριφυλίας και της ευρύτερης περιοχής. Στο

τέλος έγινε κοινή συναυλία καθηγητών και σπουδαστών και δόθηκε υποτροφία από την ΚΟΑ σε έναν ταλαντούχο μουσικό της Φιλαρμονικής Κυπαρισσίας επιδοτώντας τις σπουδές του για ένα έτος.

Από τον Ιούλιο του 2015 μεταστεγάστηκε σε νέο κτίριο στα Μυρέικα Κυπαρισσίας (α΄ όροφος παιδικού σταθμού), με σύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Τον Οκτώβριο του 2015 ξεκινά την **δημιουργία ακόμη 2 νέων τμημάτων**, της νεανικής χορωδίας για παιδιά Γυμνασίου και Λυκείου και του τμήματος μουσικής προπαιδείας (ORFF) για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Η Φιλαρμονική ανανεώνει συνεχώς το πρόγραμμά της με ποικίλο ρεπερτόριο, ενώ έχει πολλές προσκλήσεις για συμμετοχή σε ελληνικά και διεθνή φεστιβάλ Φιλαρμονικών όπως Κύπρου και Ουγγαρίας.

Είναι ο μοναδικός φορέας που **παρέχει δωρεάν μουσική παιδεία** στην πόλη εκπαιδύοντας τους μαθητές σε θεωρία και όργανα σε πολύ υψηλό επίπεδο.

2^α. Άλλες Φιλαρμονικές

4. Η Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων Φιλιατρών

Η **Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων** είναι από τις παλαιότερες φιλαρμονικές στον Ελλαδικό χώρο.

Ιδρύθηκε για πρώτη φορά το **1893** από το Δήμο Φιλιατρών. Αργότερα την επιμέλειά της ανέλαβε ο "Τριφυλιακός Σύνδεσμος" με έδρα τα Φιλιατρά. Το **1904** την ανέλαβε ο πολιτιστικός Σύλλογος "Πρόοδος". Το **1909** διαλύθηκε για οικονομικούς λόγους.

Οι αναμνήσεις που άφησε οδήγησαν τους Φιλοπρόοδους ανθρώπους των Φιλιατρών να ιδρύσουν το 1926 το **«Σύλλογο Φιλοπροόδων»** με βασικότερο στόχο την επανίδρυση της Φιλαρμονικής. Με τις φροντίδες του Δ.Σ. του Συλλόγου η **Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων** έκανε την πρώτη της εμφάνιση το Μάιο του **1928**. Παράλληλα με τη Φιλαρμονική, λειτουργεί και **Σχολείο Μουσικής** στο οποίο οι μαθητές διδάσκονται όργανα μπάντας προκειμένου να εισαχθούν ως μουσικοί στη Φιλαρμονική. Στο Σχολείο Μουσικής διαπαιδαγωγήθηκαν πολλές γενιές Φιλιατρινών. Δίδαξαν πολλοί σπουδαίοι μουσικοί και πολλά σημαντικά ονόματα της κλασσικής μουσικής πήραν σε αυτό τα πρώτα τους μαθήματα. Αρκετοί μουσικοί βρήκαν επαγγελματική αποκατάσταση ξεκινώντας μαθήματα μουσικής από το σχολείο Μουσικής του Συλλόγου Φιλοπροόδων.

Από το 1926 μέχρι και σήμερα με εξαίρεση την περίοδο της κατοχής κατά την οποία λειτουργούσε μόνο το Σχολείο Μουσικής, η Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων Φιλιατρών παραμένει ένα ζωντανό πολιτιστικό κύτταρο και είναι παρούσα και δραστήρια σε κάθε εθνικό, θρησκευτικό και κοινωνικό γεγονός της περιοχής. Παράλληλα προσκαλείται και συμμετέχει σε πολλές δραστηριότητες Δήμων και φορέων πέρα από τα σύνορα του Δήμου Τριφυλίας.

Τη δεκαετία του 2000 (μέχρι και το 2011) ο Σύλλογος Φιλοπροόδων για την προβολή της μουσικής παράδοσης της περιοχής οργάνωνε μαζί με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας και αργότερα με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Δήμο Φιλιατρών ένα **Φεστιβάλ Φιλαρμονικών** με τον τίτλο **ΒΛΑΧΕΡΝΙΑ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΩΝ**.

Η Φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων Φιλιατρών είναι σημείο αναφοράς για την πολιτιστική παράδοση και ταυτότητα των Φιλιατρών. Αποτελεί πηγή αναμνήσεων, συναισθημάτων, κοινών βιωμάτων και προσπαθειών για το καλύτερο των ανθρώπων μιας ολόκληρης περιοχής. **Αποτελεί** το σημαντικότερο κοινωνικό συνδετικό κρίκο των ανθρώπων που έζησαν και ζουν στα Φιλιατρά.

Στόχος της Φιλαρμονικής του Συλλόγου Φιλοπροόδων, είναι και παραμένει η αναβίωση των Βλαχερνίων – Συναντήσεις Φιλαρμονικών.

Η **ανάληψη** πρωτοβουλιών και δράσεων, **α)** για την **προβολή** σημαντικών μνημείων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων και η σύνδεση τους με σταθερά ιστορικά και πολιτιστικά γεγονότα, **β)** για την **ενίσχυση** της δυναμικής παρουσίας των Δημοτικών Φιλαρμονικών εντάσσονται στο **στρατηγικό σχεδιασμό** του Δήμου με την **προώθηση του Πολιτισμού** μέσα από τη δημιουργία και αξιοποίηση υποδομών πολιτισμού και τη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων.

3.4 Αθλητικές Υποδομές και Δραστηριότητες

Ο **Δήμος Τριφυλίας** υλοποιεί το αθλητικό πρόγραμμά του μέσα από το Φορέα Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης, Αθλητισμού που λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο του Δήμου.

Η παρουσία του Δήμου είναι σημαντική και κρίσιμη, τόσο σε επίπεδο αθλητικών υποδομών, όσο και σε επίπεδο αθλητικών δραστηριοτήτων.

3.4.1 Αθλητικές Υποδομές

Ο Δήμος διαθέτει:

Επτά (7) γήπεδα, συνολικής έκτασης 90.700,00 τμ. Ένα (1) από αυτά λειτουργεί στη Δημοτική Ενότητα Αετού με έκταση 7.350τ.μ, ένα (1) στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνος με έκταση 3.500τ.μ, δύο (2) στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων με συνολική έκταση 33.350τ.μ, ένα (1) στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας με έκταση 7.000τ.μ και δύο (2) στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών με συνολική έκταση 39.500τ.μ.

Δύο (2) κλειστά γυμναστήρια συνολικής έκτασης 2000τ.μ, από τα οποία το ένα (1) λειτουργεί στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων με έκταση 1000τ.μ και το άλλο στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας με έκταση 1000τ.μ. Και τα δύο (2) γυμναστήρια είναι κλειστά γυμναστήρια πολλαπλών χρήσεων, (μπάσκετ,

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

βόλει, τένις, τσε κβο ντο, ρυθμικής γυμναστικής) και έχουν εγκεκριμένη καταλληλότητα. Λειτουργούν καθημερινά, Σάββατο, Κυριακή και αργίες. Καλύπτουν και εξυπηρετούν τις ανάγκες για προπονήσεις και τη διεξαγωγή αγώνων όλων των αθλητικών Φορέων και Σωματείων του Δήμου.

Ένα (1) κολυμβητήριο, ολυμπιακών προδιαγραφών, στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας με έκταση 3.900τ.μ., το οποίο λειτουργεί μόνο κατά τη θερινή περίοδο.

Και **λοιπούς αθλητικούς χώρους** συνολικής έκτασης 3,700τμ.

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας, υπάρχει αίθουσα βαρών, με σύγχρονα όργανα γυμναστικής, που στεγάζεται στο χώρο του Γυμνασίου Κυπαρισσίας και χρησιμοποιείται δωρεάν από τους κατοίκους του Δήμου, καθώς και από τους Αθλητικούς Συλλόγους.

Οι παραπάνω υποδομές εμφανίζονται ανά Δημοτική Ενότητα στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 22. Αθλητικές Υποδομές Δήμου Τριφυλίας

Αθλητική Υποδομή	Πλήθος / Έκταση (μ2)	Δ.Ε. Γαργαλιάνων	Δ.Ε. Φιλιατρών	Δ.Ε. Κυπαρισσίας	Δ.Ε. Αυλώνας	Δ.Ε. Αετού
Γήπεδα	7 / 90.700	2 / 33.350	2 / 39.500	1 / 7.000	1 / 3.500	1 / 7.350
Κλειστά Γυμναστήρια	2 / 2.000	1 / 1.000		1 / 1.000		
Κολυμβητήρια	1 / 3.900			1 / 3.900		
Λοιποί αθλητικοί Χώροι	2 / 3.700	1 / 2.000		1 / 1.500		

Εδώ σημειώνουμε ότι στις προαναφερόμενες αθλητικές υποδομές, προπονούνται **δωρεάν** και διεξάγουν τους αγώνες τους οι αθλητικοί Φορείς και τα Σωματεία του Δήμου.

Στο Δήμο Τριφυλίας δραστηριοποιούνται συνολικά δεκαέξι (16) Αθλητικοί Φορείς οι οποίοι μαζί με τα Σωματεία αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί

Πίνακας 23. Αθλητικοί Φορείς & Σωματεία Δήμου Τριφυλίας

Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία	
1.	Α.Ο ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
2.	Α.Ο. ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΥΡΓΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
3.	Α.Ε.ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ Γ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
4.	ΕΡΑΝΗ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
5.	ΝΙΚΗ ΠΛΑΤΗΣ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
6.	Α.Ο. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

7.	Α. Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ ΗΡΑΚΛΗΣ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
8.	ΠΑΟ ΚΑΛΟΥ ΝΕΡΟΥ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
9.	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΚΟΠΑΝΑΚΙΟΥ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΟ
10.	Γ.Σ. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ
11.	Α.Π.Σ. ΕΡΑΝΗ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ
12.	ΔΙΩΝ Ο ΚΥΠΑΡΙΣΣΕΥΣ
13.	Α. Σ. ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
14.	ΤΑΕ ΚΒΟΝΤΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
15.	ΝΑΥΤΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
16.	ΜΑΙΑΝΔΡΟΣ ΡΥΘΜΙΚΗ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ
17.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

Κάθε χρόνο στο **Δήμο Τριφυλίας**, μέσω του **Φορέα** Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης, Αθλητισμού του Δήμου Τριφυλίας, διοργανώνεται και πραγματοποιείται σημαντικός αριθμός **εκδηλώσεων** και **αγώνων**, όπως αυτές εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 24. Διοργανώσεις – Εκδηλώσεις – Αγώνες

Διοργανώσεις - Εκδηλώσεις – Αγώνες	
ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	
ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ: 1. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ 3Χ3 ΣΤΙΣ Δ.Ε.	
ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ	
ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΔΡΟΜΟΥ, ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΛΟΥ 1. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΑΓΩΝΑ ΔΡΟΜΟΥ "ΓΥΡΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ" ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ 2. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΑΓΩΝΑ "ΔΙΑΘΛΟ ΣΠΡΙΝΤ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ" ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ 3. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ 'ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ	
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ	

Αναλυτικότερα:

Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου

Όλα τα ποδοσφαιρικά Σωματεία του Δήμου συμμετέχουν στο Πρωτάθλημα της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (Ε.Π.Ο), το καθένα στην κατηγορία του. Οι ομάδες που συμμετέχουν έχουν από είκοσι (20) έως πενήντα (50) ποδοσφαιριστές, οι οποίοι γυμνάζονται σε ημερήσια βάση.

Ο Αθλητικός Όμιλος Κυπαρισσίας (Α.Ο.Κ), η ΕΡΑΝΗ Φιλιατρών και ο Αθλητικός Όμιλος ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ Γαργαλιάνων, λειτουργούν τμήματα Ακαδημιών Ποδοσφαίρου, για παιδιά ηλικίας από πέντε (5) έως δεκαπέντε (15) ετών. Συνολικά στις Ακαδημίες γυμνάζονται διακόσια (200) παιδιά.

Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης

Οι ομάδες καλαθοσφαίρισης συμμετέχουν στο Πρωτάθλημα της Ε.ΚΑ.Σ.Κ.Ε.ΝΟ.Π.

Αριθμός καλαθοσφαιριστών σε όλο το Δήμο είναι τριακόσια πενήντα (350) άτομα περίπου. Το τουρνουά 3Χ3 είναι η ετήσια εκδήλωση του Δήμου για το μπάσκετ και οργανώνεται εκ περιτροπής στις Δημοτικές Ενότητες, σε συνεργασία με την Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (Ε.Ο.Κ). Σε αυτό συμμετέχουν πάνω από εκατόν είκοσι (120) παιδιά. Η διοργάνωση γίνεται από το Δήμο Τριφυλίας, σε συνεργασία με την Ε.Ο.Κ και τα Σωματεία μπάσκετ.

Πρωτάθλημα Βόλεϊ

Ο «Δίωνας» Κυπαρισσίας, συμμετέχει στο Πρωτάθλημα της Ε.Ο.ΠΕ. σε τοπικό επίπεδο. Κάθε Καλοκαίρι διοργανώνεται στην Κυπαρισσία Πρωτάθλημα Beach-volley. Επιλέχθηκαν μάλιστα δύο (2) από τις αθλήτριες του Δήμου προκειμένου να συμμετάσχουν στην Εθνική Ομάδα Νεανίδων.

Ο Γύρος της Πόλης στην Κυπαρισσία

Αγώνες δρόμου, όλων των ηλικιών, με κύριο αγώνα αυτόν των δέκα (10) χλμ, ο οποίος διοργανώνεται από το Δήμο και συμμετέχουν αθλητές – αθλήτριες από όλη την Ελλάδα. Ο θεσμός αυτός αποτελεί κορυφαίο γεγονός για το στίβο της περιοχής μας και είναι βασική δράση για την ανάπτυξη του πνεύματος για όλες τις ηλικίες. Έχει καθιερωθεί από το 1995 και το 2015 η συμμετοχές ανήλθαν στους τετρακόσιους σαράντα (440) αθλητές. Τα δύο (2) τελευταία χρόνια προστέθηκε και ο αγώνας δυναμικού βαδίσματος, που προσέελκυσε πάνω από εκατό (100) βαδιστές.

Ποδηλατικοί Αγώνες στην Κυπαρισσία

Ετήσια εκδήλωση με σκοπό την ανάπτυξη της ποδηλατικής συνήθειας, με αγώνες για όλες τις ηλικίες, από ογδόντα (80) μέτρα έως είκοσι (20) χλμ. Η διοργάνωση γίνεται από το Δήμο Τριφυλίας. Ο Θεσμός ξεκίνησε πριν από δεκαοχτώ (18) χρόνια και διεξάγεται κάθε χρόνο.

Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Διάθλου Sprint Κυπαρισσίας

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Χειμερινοί αγώνες πρόκρισης για την Εθνική ομάδα Διάθλου. Διοργανώνεται στην παραλία της Κυπαρισσίας και συμμετέχουν εκτός από τους αθλητές της Ομοσπονδίας, και ανεξάρτητοι αθλητές σε ξεχωριστή OPEN κατηγορία. Οι αγώνες αποτελούν κορυφαίο γεγονός για τη χειμερινή περίοδο καθώς είναι κριτήριο για τη συμμετοχή των νικητών – πρωταθλητών Ελλάδας, για τους Πανερωπαϊκούς αγώνες Διάθλου. Η συμμετοχή το 2015, ήταν εκατόν εξήντα (160) αθλητές. Οι αγώνες διοργανώνονται από το Δήμο Τριφυλίας, σε συνεργασία με την Ελληνική Ομοσπονδία Τριάθλου.

Εκδηλώσεις Ρυθμικής Γυμναστικής – Ταε Κβο Ντο – Πρωτάθλημα Ξυλορακέτας – Βραδιές Μπαλέτου

Είναι εκδηλώσεις ετήσιες, οι οποίες διοργανώνονται από τους Συλλόγους που ασχολούνται με τα αντίστοιχα αθλήματα, σε συνεργασία με το Δήμο Τριφυλίας.

Αγώνες Κολύμβησης

Στο άθλημα της κολύμβησης δραστηριοποιείται ο Ναυταθλητικός Όμιλος Κυπαρισσίας (Ν.Ο.ΚΥ), ο οποίος συμμετέχει με αθλητές του στα Πανελλήνια Πρωταθλήματα. Τον Αύγουστο διοργανώνονται αγώνες κολύμβησης στο Δημοτικό κολυμβητήριο, για όλες τις ηλικίες.

Μαζικός Αθλητισμός

Το Πρόγραμμα του Μαζικού Αθλητισμού, που εφαρμόζεται στο Δήμο Τριφυλίας, εγκρίθηκε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και θα ξεκινήσει τον Οκτώβριο του 2015. Σκοπός του Προγράμματος αυτού είναι η ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων και η καθημερινή εκγύμναση των Δημοτών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου. Θα καταρτιστούν προγράμματα, για παιδιά προσχολικής ηλικίας, για παιδιά Δημοτικού και Εφήβους, για ΑΜΕΑ, ενήλικες και γυναίκες.

3.4.2 Αθλητικές Δραστηριότητες

Οι κυριότερες αθλητικές δραστηριότητες του Δήμου Τριφυλίας εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 25. Δραστηριότητες Δήμου στο τομέα του αθλητισμού

1. ΔΩΡΕΑΝ ΠΡΟΠΟΝΗΣΕΙΣ ΣΤΙΒΟΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ (Συμμετέχουν συνολικά 70 παιδιά όλων των ηλικιών, καθώς και 30 περίπου ενήλικες)
2. ΔΩΡΕΑΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΓΙΑ ΤΕΦΑΑ- ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ (Κάθε χρόνο προετοιμάζονται περίπου 12 υποψήφιοι)
3. ΔΩΡΕΑΝ ΑΣΚΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περίπου 40 γυναίκες)

4. ΔΩΡΕΑΝ ΑΣΚΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
(Συμμετέχουν 30 περίπου ενήλικες)

5. ΔΩΡΕΑΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΟΛΕΙ
(Συμμετέχουν 20 παιδιά)

Οι δημότες και οι κάτοικοι του Δήμου, μπορούν καθημερινά να χρησιμοποιούν τις αθλητικές εγκαταστάσεις του και να συμμετέχουν **δωρεάν** στα αθλητικά προγράμματα και δραστηριότητες του Δήμου.

Ο Δήμος Τριφυλίας **στοχεύει** στη βελτίωση των αθλητικών υποδομών, καθώς και στην αναβάθμιση των αθλητικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.

Ο Δήμος **συνεργάζεται** με την Ελληνική Ομοσπονδία Τριάθλου για την διεξαγωγή αγώνων, καθώς και με την Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης για την διεξαγωγή Τουρνουά.

Η **προώθηση του αθλητισμού** αποτελεί για το Δήμο **στρατηγικό στόχο**.

Κεφάλαιο 4ο

Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Η Τοπική Οικονομία και Απασχόληση προσδιορίζονται ως οι καθοριστικοί παράγοντες πάνω στους οποίους στηρίζεται η ανάπτυξη του Δήμου.

4.1 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός - Απασχόληση και Ανεργία

Ο **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός** μιας περιοχής, στα πλαίσια του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, του Δήμου Τριφυλίας, είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες, καθώς καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το **όριο** ("frontier") των παραγωγικών δυνατοτήτων της τοπικής οικονομίας.

Ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός (ΟΕΠ) του **Δήμου Τριφυλίας**, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011), εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Το ποσοστό του **Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού** ανέρχεται στο **(45,59%)** επί του συνόλου του πληθυσμού του Δήμου.
- Το ποσοστό του **Οικονομικά Μη Ενεργού Πληθυσμού** ανέρχεται στο **(55,41%)** επί του συνόλου του πληθυσμού του Δήμου.
- Το ποσοστό των **Ανέργων** ανέρχεται στο **(12,00%)**, επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, κρίνεται ως ιδιαίτερα υψηλό.

Πίνακας 26: Οικονομικά Ενεργός & Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός (%)

Δήμου Τριφυλίας & Δημοτικών Ενοτήτων

Κατηγορία Πληθυσμού	Δημοτική Ενότητα Αετού	Δημοτική Ενότητα Αυλώνας	Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων	Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας	Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών	Δημοτική Ενότητα Τριπύλας
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	27,78%	37,72%	47,29%	43,46%	49,36%	35,31%
Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός	72,22%	62,28%	52,71%	56,54%	50,64%	64,69%

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ

Πίνακας 27: Οικονομικά Ενεργός & Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός (%) Δήμου Τριφυλίας

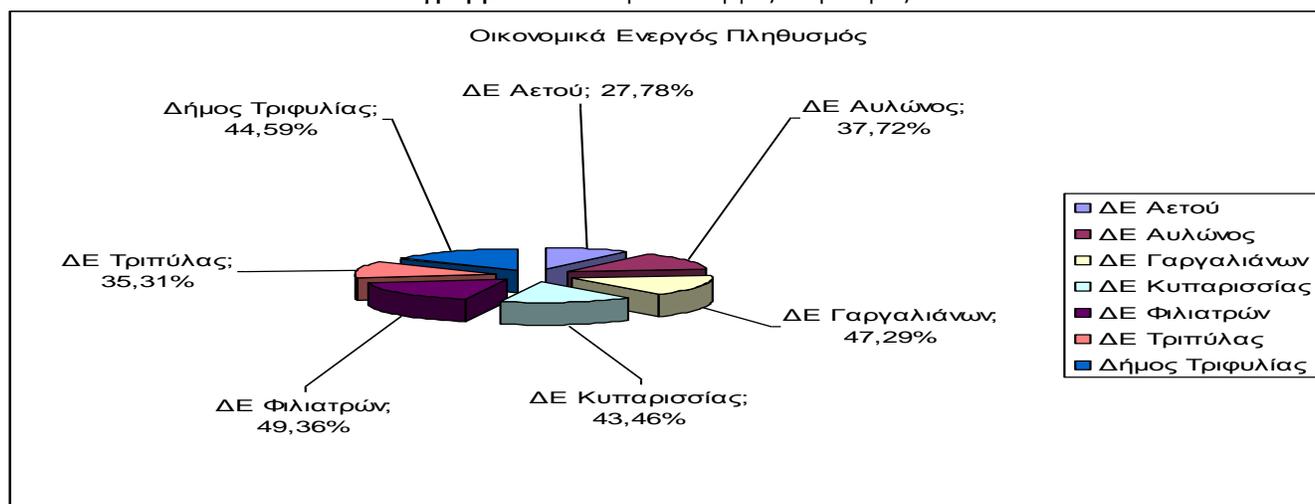
Κατηγορία Πληθυσμού	Δήμος Τριφυλίας
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	44,59%

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός	55,41%
--	---------------

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ

Διάγραμμα 8. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ

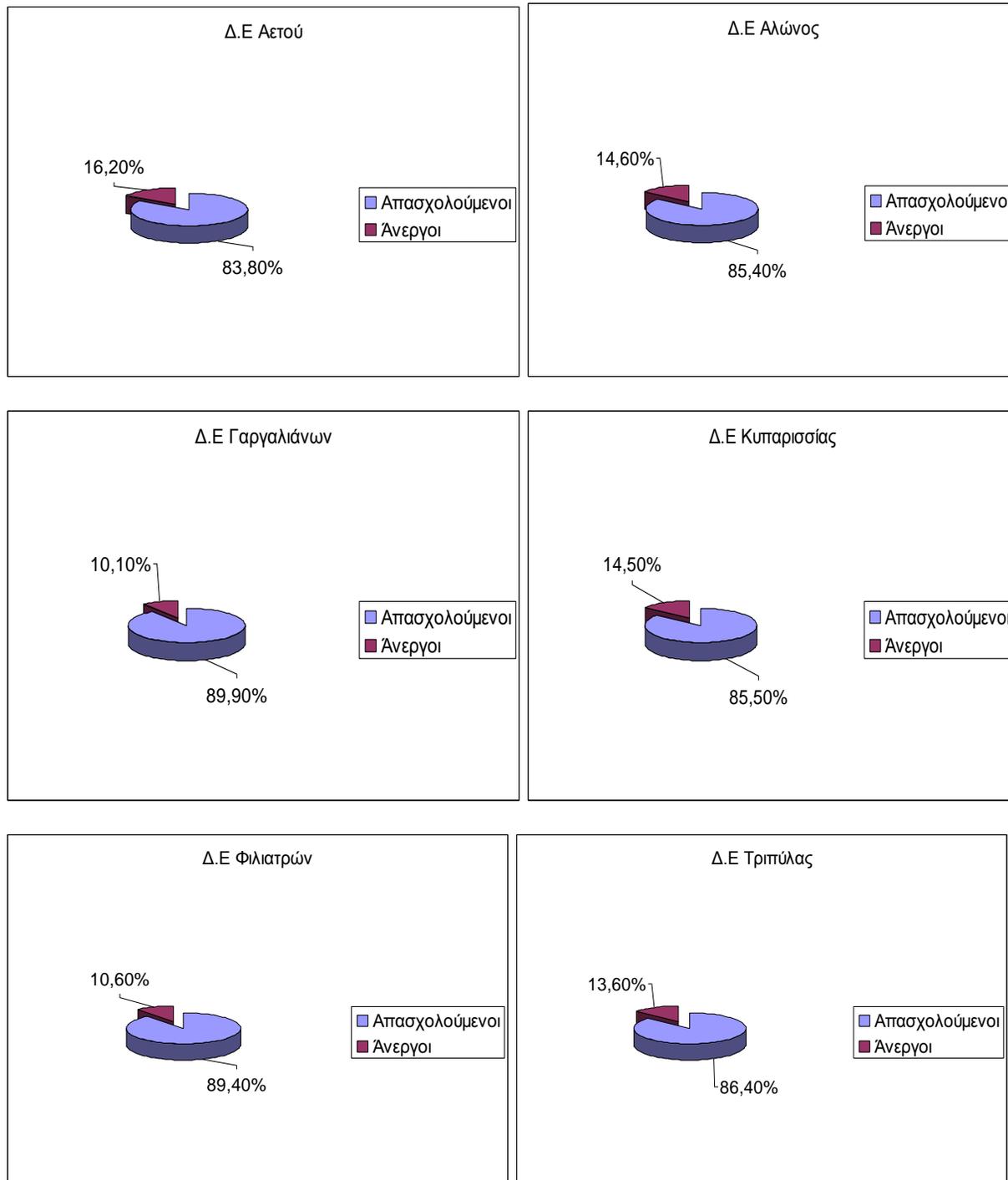
Πίνακας 28: Απασχόληση & Ανεργία στο Δήμο Τριφυλίας (2011)

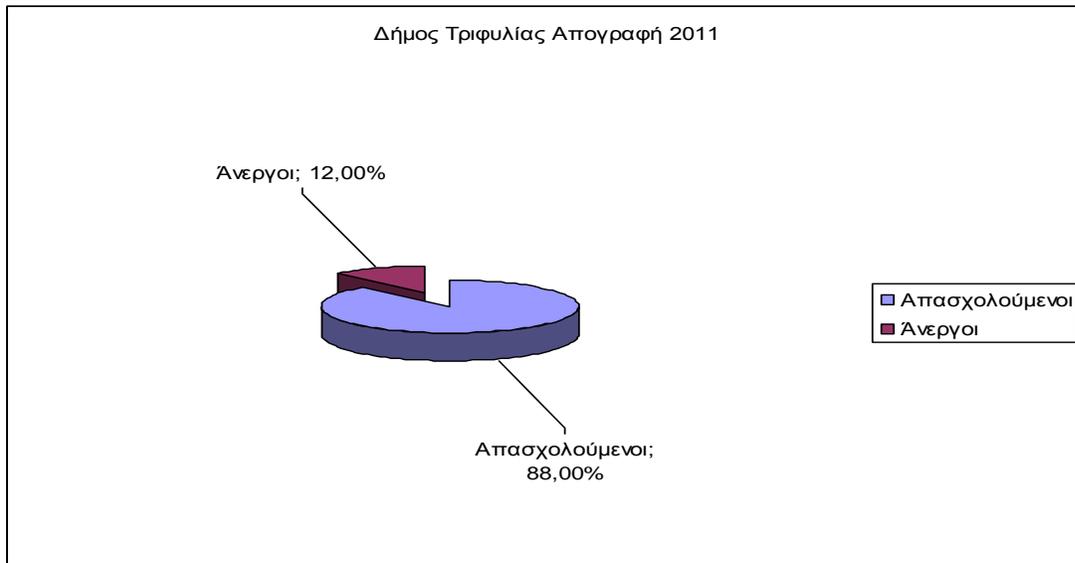
Ομάδες ΟΕΠ	Δ.Ε Αετού	Δ.Ε Αλώνας	Δ.Ε Γαργαλιάνων	Δ.Ε Κυπαρισσίας	Δ.Ε Φιλιατρών	Δ.Ε Τριπύλας
Απασχολούμενοι	83,80%	85,40%	89,90%	85,50%	89,40%	86,40%
Άνεργοι	16,20%	14,60%	10,10%	14,50%	10,60%	13,60%

Ομάδες ΟΕΠ	Δήμος Τριφυλίας	Περιφέρεια Πελοποννήσου
	Απογραφή 2011	Απογραφή 2001
Απασχολούμενοι	88,00%	87,48%
Άνεργοι	12,00%	12,52%

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ

Διάγραμμα 9 Απασχολούμενοι και Άνεργοι στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Τριφυλίας

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ

Βάσει των επίσημων στοιχείων του 2011, η **απασχόληση** στην περιοχή του Δήμου Τριφυλίας, εκκινείτο σε αρκετά υψηλά ποσοστά της τάξης του **88%**. Όμως η **ανεργία είναι ένας δείκτης που αναμένεται να έχει επιδεινωθεί σημαντικά στα πλαίσια της ύφεσης της εθνικής οικονομίας τα τελευταία χρόνια**.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, η προώθηση της απασχόλησης και ο περιορισμός της ανεργίας πρέπει να αποτελέσουν βασικούς στόχους εντός των πλαισίων παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4.2 Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας

Για το Δήμο Τριφυλίας, ο βαθμός συμμετοχής του κάθε τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας στην απασχόληση, αποτυπώνεται στους πίνακες και το διάγραμμα που ακολουθούν:

Πίνακας 29. Τομείς Δραστηριότητας του Δήμου Τριφυλίας ανά Δ.Ε

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας	Δημοτική Ενότητα Αετού	Δημοτική Ενότητα Αυλώνας	Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων	Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας	Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών	Κοινότητα Τριπύλης
Πρωτογενής Τομέας	31,39%	43,45%	48,47%	21,91%	55,54%	46,40%
Δευτερογενής Τομέας	17,10%	11,45%	9,59%	14,91%	7,39%	11,20%
Τριτογενής Τομέας	35,39%	30,48%	31,90%	48,70%	26,45%	28,80%

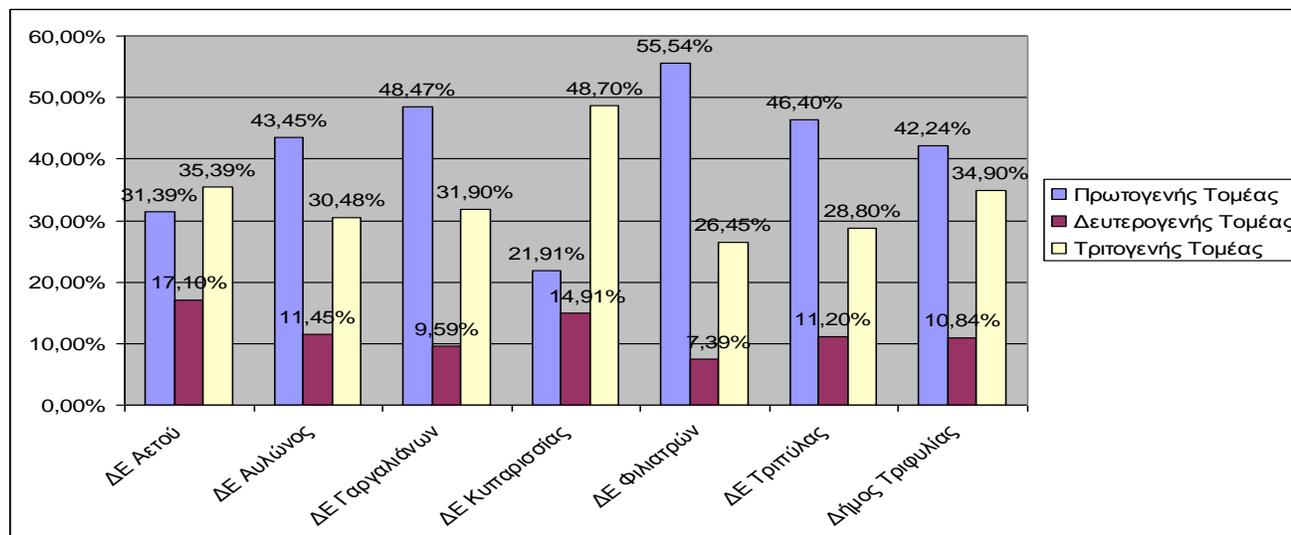
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Πίνακας 30. Τομείς Δραστηριότητας του Δήμου Τριφυλίας

Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας	Δήμος Τριφυλίας
Πρωτογενής Τομέας	42,24%
Δευτερογενής Τομέας	10,84%
Τριτογενής Τομέας	34,90%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Διάγραμμα 10. Τομείς Δραστηριότητας Δήμου Τριφυλίας

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Ακολουθεί ανάλυση των παραπάνω στοιχείων.

4.2.1 Πρωτογενής Τομέας

Ο Πρωτογενής Τομέας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα της τοπικής οικονομίας, σε επίπεδο Δήμου συνολικά, καθώς απασχολεί το 42,24% του απασχολούμενου

πληθυσμού του Δήμου. Είναι σαφές πως ο Δήμος διαθέτει σημαντική γεωργική παραγωγή και οι αγροτικές δραστηριότητες αποτελούν σημαντικό μέρος της τοπικής οικονομίας.

Η λειτουργία της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας, στην έδρα του Δήμου μας - που δεν είναι και έδρα του Νομού - αποτυπώνει την δυναμική του αγροτικού, κτηνοτροφικού και αλιευτικού κεφαλαίου της περιοχής του Δήμου μας.

Α) Αγροτική Δραστηριότητα

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η αγροτική δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα:

Πίνακας 31: Αγροτική Δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα

Σύνολο	Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ	Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ	Δ.Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Δ.Ε. ΤΡΙΠΥΛΗΣ
<i>Καλλιεργήσιμη Έκταση σε στρ.</i>						
279643	55624	75617	33640	23186	78156	13420
<i>Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Αγροτικών Προϊόντων</i>						
51	12	14	6	5	14	

Η καλλιεργήσιμη έκταση στο Δήμο Τριφυλίας ανέρχεται στα 279.643στρ και επιμερίζεται:

Στη Δημοτική Ενότητα Αετού 33.640στρ

Στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνος 23.186στρ

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων 78.156στρ

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας 55.624στρ

Στη Δημοτική Ενότητα Τριπύλης 13.420στρ και

στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών 75.617στρ.

Στο Δήμο Τριφυλίας δραστηριοποιούνται πενήντα μία (51) επιχειρήσεις επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων (ελαιοτριβεία) και επιμερίζονται:

Στη Δημοτική Ενότητα Αετού 6 επιχειρήσεις

Στη Δημοτική Ενότητα Αυλώνος 5 επιχειρήσεις

Στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων 14 επιχειρήσεις

Στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας 12 επιχειρήσεις και

στη Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών 14 επιχειρήσεις.

Από στοιχεία της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας (Δ.Α.Ο.Κ) προκύπτει ότι :

Ο Πρωτογενής Τομέας αποτελεί ένα τομέα δυναμικό τον σημαντικότερο για την τοπική οικονομία της περιοχής και του Δήμου.

- **Ελαιόλαδο – Ελαιοκαλλιέργεια**

Στην περιοχή παράγονται 22.000 τόνοι τριφυλιακού ελαιόλαδου ετησίως αρίστης ποιότητας με προοπτική πιστοποίησης ΠΟΠ – ΚΑΛΑΜΑΤΑ που αντιστοιχεί στο 8% της εθνικής παραγωγής. Δραστηριοποιούνται είκοσι (20) τυποποιητικές μονάδες και 4 συνεταιρισμοί ελαιολάδου, μια ομάδα ελαιουργικών φορέων και πενήντα ένα (51) ελαιοτριβεία.

- **Αμπελοειδή**

Οι αμπελώνες καλύπτουν μια έκταση **9.200 στρ.** Και η παραγωγή ξεπερνά τους 9.200 τόνους. Το αμπελοτόπι της περιοχής παράγει οίνους εξαιρετικής ποιότητας αναδεικνύει μοναδικά αρώματα και οι οίνοι σε όλες τις εκθέσεις ξεχωρίζουν και βραβεύονται σαν κορυφαίοι. Αυτό άλλωστε αποτελεί και διαπίστωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Λειτουργούν δεκατέσσερα (14) οινοποιεία εμφιαλώνουν εννέα (9) τοπικούς οίνους με ετικέτα ΠΓΕ Τριφυλίας.

Το ενδιαφέρον των αμπελουργών για αναδιάρθρωση των αμπελιών και η προώθηση ελληνικών ποικιλιών είναι μεγάλο καθώς και η επιλογή ορισμένων ξενικών ποικιλιών που αναδεικνύουν στην περιοχή εξαιρετους οίνους.

Η κορινθιακή σταφίδα καταλαμβάνει μια έκταση 6-7000 στρ. Με μέση παραγωγή 2000 τόνους ετησίως. Μια καλλιέργεια που στην Ευρώπη υπάρχει μόνο στην Ελλάδα, αποτελεί μονοπώλιο και έχει προβλήματα τα τελευταία χρόνια.

- **Θερμοκηπιακές Καλλιέργειες**

Οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες αποτελούν τον **πιο δυναμικό κλάδο** στην περιοχή. Η Τριφυλία είναι το 3^ο κέντρο θερμοκηπίων με την μεγαλύτερη ετήσια αύξηση σε εθνικό επίπεδο.

Έχουν γίνει επενδύσεις τεράστιες μόνο τα 1-2 τελευταία χρόνια προσεγγίζουν τα 1.300.000€. Αυτό δείχνει την δυναμική της περιοχής. Στα σύγχρονα θερμοκήπια η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και η εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών αποτελεί τα κύρια χαρακτηριστικά του κλάδου.

Η παραγωγή των πρώιμων κηπευτικών ξεπερνά τους 75.000 τόνους.

Η εύκολη πρόσβαση στις αγορές του εξωτερικού και κυρίως στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών μας (στο κομμάτι των εξαγωγών) που είναι οι Ισπανοί, οι Ολλανδοί κ.α.

Παράγονται όλα τα είδη κηπευτικών. Ο εξαγωγικός προσανατολισμός και η εξωστρέφεια των παραγωγών είναι τα στοιχεία τα οποία έχουν δώσει ώθηση και δυναμική στην προώθηση των εξαγωγών και την στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών της περιοχής.

Οι εξαγωγές στηρίζουν σημαντική αύξηση και αυτό παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Τα προϊόντα της περιοχής ταξιδεύουν στις αγορές με πιστοποιημένη την διαδικασία παραγωγής με υψηλή ποιότητα, ασφαλή χωρίς υπολείμματα φυτοφαρμάκων και με ενσωματωμένη την μέριμνα για το περιβάλλον.

- **Πρώιμο καρπούζι σε χαμηλή κάλυψη**

Καλλιεργούνται συνολικά 6.000 στρ. σε έκταση τα οποία αγγίζουν τους 45.000 τόνους παραγόμενου καρπουζιού.

Η έναρξη της συγκομιδής τοποθετείται στο χρονικό διάστημα από 17 έως 20 Μαΐου.

Γίνονται εξαγωγές σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Πιο συγκεκριμένα το 60% - 70% της παραγωγής εξάγεται και το υπόλοιπο προωθείται στην εσωτερική αγορά.

Το πρώιμο καρπούζι αποτελεί μια μοναδική, σύγχρονη τεχνική καλλιέργειας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Στην ποιότητα, την ασφάλεια και τις απαιτήσεις των αγορών, η περιοχή αποτελεί κέντρο έρευνας, αξιολόγησης και μελέτης για ότι καινούριο δοκιμάζεται στον τομέα των νέων υβριδίων, της λίπανσης, της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και της οργανοληπτικής εξέτασης.

- **Υπαίθρια Κηπευτικά**

Ένας εξίσου δυναμικός κλάδος του οποίου η έκταση δεν ξεπερνά τα 5.000στρ και η παραγωγή του τους 20.000 τόνους.

Χαρακτηριστικό των προϊόντων η καλή ποιότητα και η πρωιμότητα.

Ένας είδος τέτοιας καλλιέργειας αποτελεί η πατάτα, η καλλιέργεια της οποίας καταλαμβάνει 2.500στρ και η παραγωγή της αγγίζει τους 7.500 τόνους. Η καλλιέργειά της γίνεται σε δύο περιόδους: Ανοιξιάτικη και Φθινοπωρινή καλλιέργεια.

- **Φυλλώδη Λαχανικά - iceberg**

Η καλλιέργεια του iceberg στην περιοχή της Τριφυλίας έχει αρχίσει από το 2000. η καλλιεργούμενη έκταση μέχρι σήμερα είναι 500στρ και τα δύο τελευταία χρόνια υπάρχουν σαφείς ενδείξεις αύξησης της καλλιέργειας.

Οι λόγοι που οδηγούν τους παραγωγούς προς αυτή την κατεύθυνση είναι:

Η συνεχιζόμενη αύξηση της ζήτησης από την ελληνική αγορά, τόσο από μεγάλες αλυσίδες super market, όσο και από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του γρήγορου φαγητού, καθώς και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έτοιμης σαλάτας.

Η κάλυψη των παραπάνω αναγκών, μέχρι σήμερα, γίνεται εν μέρει από την ντόπια παραγωγή κυρίως όμως από εισαγωγές από την Ισπανία. Για την εισαγωγή από την Ισπανία ενός πλήρους φορτίου που ζυγίζει 11-12 τόνους, το κόστος μεταφοράς φτάνει τα 4.000,00€.

Η ζήτηση του προϊόντος στις χώρες της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης είναι πολύ μεγάλη και καλύπτεται κυρίως από την Ισπανία, για το χρονικό διάστημα από Οκτώβριο έως Μάιο.

Β) Κτηνοτροφική Δραστηριότητα

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η κτηνοτροφική δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα:

Πίνακας 32: Κτηνοτροφική Δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα

Σύνολο	Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ	Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ	Δ.Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ
<i>Μονάδες Εκτροφής</i>						
2	1 (χοιροτροφική)	1 (πτηνοτροφική)				
<i>Ζωικός Πληθυσμός</i>						
37.720	4.565	6.285	5.460	7.345	4.335	9.730

Στην κτηνοτροφική δραστηριότητα, το ζωικό κεφάλαιο του Δήμου Τριφυλίας, υπολογίζεται περίπου στα 37.720 ζώα. Από αυτά περίπου 35.000 είναι αιγοπρόβατα, 1000 περίπου βοοειδή, 1000 περίπου χοίροι και τα υπόλοιπα 700 περίπου ίπποι και ημίονοι.

Επίσης δραστηριοποιούνται στο Δήμο μια χοιροτροφική μονάδα στην Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας και μια πτηνοτροφική μονάδα στην Δημοτική Ενότητα Φιλιατρών.

Από στοιχεία της **Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας (Δ.Α.Ο.Κ)** για τη ζωική παραγωγή σημειώνεται ότι:

α) Η **αιγοπροβατοτροφία** συνιστά έναν δυναμικό κλάδο με οικονομικό ενδιαφέρον. Είναι εντατικής μορφής και παράγει γάλα πρόβειο για παραγωγή φέτας. Το ίδιο ισχύει και για το κατσικίσιο κρέας και γάλα.

β) Η **πτηνοτροφία** έχει αδειοδοτηθεί στην περιοχή και εμφανίζεται με την λειτουργία ενός πτηνοτροφείου, **σε επίπεδο νομού**, με δυναμικότητα 120.000 κοτόπουλα ετησίως.

γ) Ένας άλλο κλάδος ζωικής παραγωγής, αναπτυσσόμενος στην περιοχή, είναι και η **μελισσοκομία**. Ο αριθμός των κυψελών ανέρχεται σε 20.000 και η παραγωγή είναι ποιοτική και έχει ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά.

Εδώ **επισημαίνετε** η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των Υπηρεσιών του Δήμου και των Τοπικών Φορέων, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρατηρούνται στην ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αφορούν:

- 1) **Βελτίωση οδικού δικτύου και κυρίως του αγροτικού δικτύου** για την εξυπηρέτηση των αγροτών και την μεταφορά ευπαθών προϊόντων στις αγορές. Απαιτείται εύκολη πρόσβαση σε όλες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- 2) **Χρήσεις γης. Οριοθέτηση ζωνών** για γη υψηλής παραγωγικότητας, τουριστική ζώνη, βιοτεχνία κ.λ.π. ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα με τις επενδυτικές πρωτοβουλίες που υλοποιούνται.
- 3) **Ασφαλτόστρωση δρόμων** που οδηγούν στα οινοποιεία, ώστε αυτά να γίνουν επισκέψιμα και να αναπτυχθεί στην περιοχή οινοτουρισμός.
- 4) **Ανάπτυξη πιλοτικού προγράμματος για διαχείριση των κενών συσκευασίας των φυτοφαρμάκων και ληγμένων γεωργικών φαρμάκων**, ώστε δικαιολογημένα να ισχυριζόμαστε ότι τα προϊόντα μας δεν είναι μόνο ποιοτικά και φημισμένα αλλά ενσωματώνουν στην τελική τιμή και την μέριμνα για το περιβάλλον.
- 5) **Υποστήριξη και ανάπτυξη πρωτοβουλιών για διαχείριση των πλαστικών κάλυψης των θερμοκηπίων** και του εδάφους για το καρπούζι και τα κηπευτικά μέσω ανακύκλωσης.
- 6) **Ίδρυση σχολής τεχνικών θερμοκηπιακών καλλιεργειών** στις υποδομές του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ στα Φιλιατρά.
- 7) **Κατασκευή μικρών λιμνοδεξαμενών** για άρδευση των καλλιεργειών σε διάφορες περιοχές (Μεσοράχι, Φαρακλάδα, Γαργαλιάνοι)
- 8) **Ολοκλήρωση του Φιλιατρινού Φράγματος**. Δημοπράτηση των δικτύων ώστε γρήγορα να αξιοποιηθούν για την περιοχή.
- 9) **Προώθηση της επιστημονικής γνώσης** με τη διασύνδεση με Τριτοβάθμια Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα

Γ) Αλιευτική Δραστηριότητα

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η αλιευτική δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα:

Πίνακας 33: Αλιευτική Δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα

Σύνολο	Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ	Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ	Δ.Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ
<i>Αλιευτικά Σκάφη</i>						
70						

Από στοιχεία της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας (Δ.Α.Ο.Κ) για τη αλιευτική δραστηριότητα σημειώνεται ότι:

Στην περιοχή δραστηριοποιούνται εβδομήντα (70) επαγγελματίες αλιείς με κέντρο την Μαραθούπολη, όπου και υπάρχει μια σύγχρονη μονάδα επεξεργασίας σαρδέλας και γαύρου με εξαγωγική προοπτική και μοντέρνα οργάνωση.

Για την κύρια ανάπτυξη της αλιευτικής δραστηριότητας, σημειώνουμε τις σχετικές **επισημάνσεις**, όπως αυτές διατυπώνονται από το Σύλλογο Αλλιέων της περιοχής:

- 1) Η επισκευή και τελειοποίηση του λιμένα της Κυπαρισσίας και του Αλλιευτικού Καταφυγίου της Μαραθούπολης
- 2) Η σύσταση Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου
- 3) Η αναμενομένη ένταξη σε ΕΠΑ του Τεχνητού Υφάλου, θα βοηθήσει στην αύξηση του θαλάσσιου πληθυσμού της περιοχής.

4.2.2 Δευτερογενής Τομέας

Ο Δευτερογενής Τομέας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος στο Δήμο, καθώς συμμετέχει στην απασχόληση με μικρό ποσοστό, μόλις **10,84%** και βρίσκεται σε **χαμηλά επίπεδα** σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η μεταποιητική δραστηριότητα στο Δήμο Τριφυλίας, ανά Δημοτική Ενότητα:

Πίνακας 34. Τομέας Μεταποιητικής δραστηριότητας στο Δήμο Τριφυλίας ανά Δημοτική Ενότητα

Δ. Ε. ΑΕΤΟΥ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Κοπανάκι	20	Κεφαλόβρυση	1
Αγριλιά	0	Κρυονέρι	0

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Αετός	7	Μοναστήρι	0
Αρτίκι	0	Πολυθέα	0
Γλυκορρίζι	2	Σιτοχώρι	0
Καμάρι	2		
ΣΥΝΟΛΟ	32		

Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΟΣ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Σιδηρόκαστρο	5	Καλό Νερό	14
Αγαλιανή	0	Καρυές	0
Αυλώνα	0	Πλατάνια	1
Βανάδα	0	Πρόδρομος	0
Ελαία	4		
Καλίτσεινα	0		
ΣΥΝΟΛΟ	24		

Δ.Ε ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Γαργαλιάνοι	75	Μουζάκι	2
Βάλτα	1	Πύργος	15
Λεύκη	1	Φλόκα	3
Μαραθούπολη	6		
ΣΥΝΟΛΟ	103		

Δ. Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Κυπαρισσία	77	Περδικονέρι	0
Αρμενιοί	2	Ράχες	1

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Βρύσες	3	Σπηλιά	4
Μουριατάδα	2	Στασιό	0
Μύρου	0	Φαρακλάδα	5
Ξηρόκαμπος	0		
ΣΥΝΟΛΟ	94		

Δ.Ε ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Φιλιατρά	51	Χαλαζόνι	3
Εξοχικό	1	Χριστιανούπολη	3
Μάλη	0		
Πλάτη	1		
ΣΥΝΟΛΟ	59		

Πηγή: Επαγγελματικό Βιοτεχνικό και Εμπορικό Επιμελητήριο Μεσσηνίας

Οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται στην περιοχή μας, είναι κυρίως:

- **Μεταποιητικές Βιομηχανίες – Βιοτεχνίες**
- **Κατασκευές**
- **Λατομεία**

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Μεσσηνίας, σχετικά μεγάλη συγκέντρωση υπάρχει στις επιχειρήσεις μεταποιητικής δραστηριότητας, που σχετίζεται με το αμπέλι (Κρασί, τσίπουρο κ.λ.π) την ελιά (Τριφυλιακό λάδι, ελιές κ.λ.π), κηπευτικά προϊόντα (Τουρσί, ντομάτες κ.λ.π), κτηνοτροφικά και αλιευτικά προϊόντα.

Οι μεταποιητικές αυτές μονάδες, στο σύνολό τους σχεδόν, χωροταξικά, συγκεντρώνονται στις Δημοτικές Ενότητες Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας και Φιλιατρών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Επιχειρήσεις Επεξεργασίας και Τυποποίησης ελιών και ελαιολάδου

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

- Τυποποίηση γαύρου και σαρδέλας
- Βιοτεχνίες παρασκευής αλλαντικών, τυροκομεία
- Εργαστήρια παραγωγής άρτου, ζυμαρικών και ζαχαροπλαστικής
- Εμφιάλωσης οίνου και παραγωγής – εμφιάλωσης τσίπουρου
- Επιχειρήσεις επεξεργασίας αλουμινίου και σιδήρου
- Επιχειρήσεις κατασκευής μεταλλικών κουφωμάτων
- Επιχειρήσεις κατασκευής ειδών καγγελαρίας
- Επιχειρήσεις κατασκευής θερμοκηπίων
- Επιχειρήσεις επεξεργασίας ξύλου, επιχειρήσεις συναφών δραστηριοτήτων (κατασκευή ξύλινων κουφωμάτων, επίπλων κουζίνας και ντουλαπών)
- Τυπογραφεία
- Λατομεία
- Βιομηχανία παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται ενδεικτική αναφορά της μεταποιητικής δραστηριότητας του Δήμου, στην αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων (κρασί – λάδι).

Πίνακας 34Α: Ενδεικτική Επιχειρηματική Δραστηριότητα του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα (κρασί – λάδι)

Σύνολο	Δ.Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Δ.Ε. ΑΕΤΟΥ	Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ	Δ.Ε. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ
<i>Επιχειρήσεις Δευτερογενούς Τομέα</i>						
30	6	7	2	1	14	0

Ενδεικτικά στη μεταποίηση – παραγωγή δραστηριοποιούνται τριάντα (30) επιχειρήσεις . Οι είκοσι έξι (26) επιχειρήσεις αφορούν την τυποποίηση ελαίων και ελαιολάδου και τρεις (3) επιχειρήσεις στην παραγωγή και εμφιάλωση οίνου, μία (1) στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας και δύο (2) στη Δημοτική Ενότητα Γαργαλιάνων. Επίσης υπάρχει και μια (1) μονάδα μεταποίησης παραγωγής τσίπουρου στη Δημοτική Ενότητα Κυπαρισσίας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η μεταποιητική δραστηριότητα είναι εσωστρεφούς χαρακτήρα, καθώς το είδος της κλαδικής εξειδίκευσης που παρουσιάζει η μεταποίηση (κλάδος τροφίμων – ποτών,

τελικών προϊόντων από μέταλλο) τελεί σε άμεση σχέση διασύνδεσης/εξάρτησης με την παραγωγή των κύριων καλλιεργειών του πρωτογενούς τομέα.

Το συνεργειακό αποτέλεσμα που έχει προκύψει από τη συνεργία πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, προσφέρει θετικά στην οικονομία και απασχόληση σε τοπικό επίπεδο, με περιθώρια ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και αύξηση της απασχόλησης.

4.2.3 Τριτογενής Τομέας

Ο Τριτογενής Τομέας (Τουρισμός - Εμπόριο – Υπηρεσίες) στο Δήμο Τριφυλίας, βρίσκεται στην δεύτερη θέση, σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, με ποσοστό **34,90%**.

Τομέας Εμπορίου και Παροχής Υπηρεσιών

Ο Δήμος είναι αρμόδιος για την έκδοση αδειών λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, αδειών πωλητών λαϊκών αγορών, αγορών άσκησης υπαίθριου εμπορίου, αδειών άσκησης κομμωτών – κουρέων κ.α.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του **Επαγγελματικού Βιοτεχνικού και Εμπορικού Επιμελητηρίου Μεσσηνίας**, στο Δήμο Τριφυλίας, δραστηριοποιούνται συνολικά **1.160 Επιχειρήσεις** στον τομέα του εμπορίου και στην παροχή υπηρεσιών, έτσι όπως αυτές αριθμητικά αποτυπώνονται στο παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 35. Επιχειρηματική Δραστηριότητα ανά Δημοτική Ενότητα
(Εμπόριο & Παροχή Υπηρεσιών)

Δ. Ε. ΑΕΤΟΥ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Κοπανάκι	59	Κεφαλόβρυση	3
Αγριλιά	0	Κρυονέρι	1
Αετός	12	Μοναστήρι	0
Αρτίκι	0	Πολυθέα	0
Γλυκορρίζι	1	Σιτοχώρι	0
Καμάρι	2		
ΣΥΝΟΛΟ	78		

Δ.Ε. ΑΥΛΩΝΑΣ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Σιδηρόκαστρο	2	Καλό Νερό	43
Αγαλιανή	2	Καρυές	1
Αυλώνα	7	Πλατάνια	8
Βανάδα	4	Πρόδρομος	1
Ελαία	10		
Καλίτσαίνα	0		
ΣΥΝΟΛΟ	78		

Δ.Ε ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Γαργαλιάνοι	264	Μουζάκι	4
Βάλτα	3	Πύργος	34
Λεύκη	7	Φλόκα	2
Μαραθούπολη	50		
ΣΥΝΟΛΟ	364		

Δ. Ε. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Κυπαρισσία	352	Περδικονέρι	4
Αρμενιοί	10	Ράχες	4
Βρύσες	3	Σπηλιά	11
Μουριατάδα	0	Στασιό	2
Μύρου	0	Φαρακλάδα	6
Ξηρόκαμπος	1		
ΣΥΝΟΛΟ	393		

Δ.Ε ΤΡΙΠΥΛΗΣ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Σελλάς	4	Ραπτόπουλο	2
Καλογερέσι	0	Ροδιά	1
Λατζουνάτο	0	Τριπύλα	1
Λυκουδέσι	0		
ΣΥΝΟΛΟ	8		

Δ.Ε ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Φιλιατρά	223	Χαλαζόνη	3
Εξοχικό	4	Χριστιανούπολη	9
Μάλη	0		
Πλάτη	0		
ΣΥΝΟΛΟ	239		

Πηγή: Επαγγελματικό Βιοτεχνικό και Εμπορικό Επιμελητήριο Μεσσηνίας

Οι περισσότερες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, συγκεντρώνονται στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Τριφυλίας.

Πιο συγκεκριμένα στην Δημοτική Κοινότητα Κυπαρισσίας δραστηριοποιούνται 352 επιχειρήσεις, στην Δημοτική Κοινότητα Γαργαλιάνων 264 επιχειρήσεις και στην Δημοτική Κοινότητα Φιλιατρών 223 επιχειρήσεις.

Στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν επίσης

- **Τρεις (3) δημοτικές αγορές** παραγωγών στους Γαργαλιάνους, στα Φιλιατρά και στην Κυπαρισσία.

- **το Κυριακάτικο Παζάρι Κοπανακίου**, το οποίο συμβάλει στην οικονομική ενδυνάμωση της περιοχής. Η λειτουργία του χρονολογείται από το 1914 με κοινωνικο-οικονομο-πολιτιστικό ρόλο.

- Είκοσι ένα (21) **περίπτερα**

- **Τρεις Εμποροπανηγυρεις**, η ετήσια εβδομαδιαία διάρκεια εμποροπανηγυρις της **Κυπαρισσίας** και οι ετήσιες μικρότερης διάρκειας εμποροπανηγυρις στα **Φιλιατρά** και στους **Γαργαλιάνους**, με ιδιαίτερο οικονομικό και κοινωνικό – πολιτιστικό ενδιαφέρον.

Από τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας παρατηρείται περιορισμός στην έκδοση αδειών αρμοδιότητας του Δήμου για την άσκηση τοπικής οικονομικής δραστηριότητας πλην των αδειών παραγωγών πωλητών λαϊκών αγορών, οι οποίες παρουσιάζουν σημαντική αύξηση. Αυτό αποδίδεται κατά μία εξήγηση στην τρέχουσα δημοσιοοικονομική και οικονομική συγκυρία.

Η ενίσχυση της προστασίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο Δήμο εντάσσεται στις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής με τη λήψη ανάλογων μέτρων, για παράδειγμα με την αντιμετώπιση της παραοικονομίας και του παραεμπορίου.

Τομέας Τουρισμού

Ο **τουρισμός θεωρείται** ως ένας από τους δυναμικότερους κλάδους της τοπικής οικονομίας, ίσως μάλιστα ο πιο δυναμικός μοχλός ανάπτυξης. Τα εγγενή χαρακτηριστικά, που του προσδίδουν αυτή την ικανότητα, επιδρούν τόσο έντονα, ώστε, στις περισσότερες περιοχές που χαρακτηρίζονται τουριστικές, έχουν διαταραχθεί οι ισορροπίες των αγορών των λοιπών τομέων και κλάδων της οικονομίας (πρωτογενής, δευτερογενής) και έχουν καθοριστεί νέα πρότυπα.

Ο **τουρισμός χαρακτηρίζεται** ως ένας πολυδιάστατος τομέας, με πλήθος επιδράσεων και επιπτώσεων, σε πολλούς τομείς και κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, καθώς και στο περιβάλλον. Αυτές οι επιδράσεις άλλοτε είναι εμφανείς, άλλοτε αφανείς ή συνεπακόλουθες, γνωστές ως "πολλαπλασιαστικές επιδράσεις" του τουρισμού. Η βαρύτητα του τουρισμού στη διαμόρφωση του οικονομικοκοινωνικού περιβάλλοντος ενός τόπου είναι σημαντική, ο δε ρόλος του καθοριστικός και ρυθμιστικός.

Μέσα στα όρια του Δήμου Τριφυλίας υπάρχουν οι εγκαταστάσεις του γνωστού, με Ευρωπαϊκή εμβέλεια συγκροτήματος, «**Costa Navarino**», το οποίο ανήκει στην ΠΟΤΑ Μεσσηνίας. **Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες τουριστικές επενδύσεις που έχουν γίνει στην Ελλάδα.**

Η συμβολή του εν λόγω συγκροτήματος στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου, είναι ιδιαίτερα μεγάλη. *Η τοπική κοινωνία είναι ωφελημένη από την δημιουργία θέσεων εργασίας, από τους τοπικούς προμηθευτές παραγωγούς του ξενοδοχειακού συγκροτήματος, αλλά και από τους φιλοξενούμενους της ΠΟΤΑ που επισκέπτονται τις όμορφες παραλίες και τα χωριά του Δήμου μας για διασκέδαση και φαγητό. Αξιόλογες είναι επίσης και οι πολιτιστικές, αθλητικές και άλλες δράσεις που προωθεί η **Costa Navarino** οι οποίες συμβάλουν θετικά στην ανάδειξη της περιοχής μας και καθιστούν το σύνολο της ευρύτερης περιοχής μας, τη Μεσσηνία ένα τουριστικό προορισμό υψηλών προδιαγραφών.*

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με το τουριστικό προϊόν και τις τουριστικές υποδομές σε επίπεδο Δήμου.

Πίνακας 36. Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες

Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες							
A/A	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Ατσάλι Ραχών	"ΕΝΑΣΤΡΟΝ"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2008	6	16
2	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη	"ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ" - "ESPERIDES"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία		5	15
3	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη	"ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2010	1	2
4	ΔΕ Γαργαλιάνων	Λάκκες Τραγάνας	"ΝΑΒΑΡΟΝΕ 3" - "NAVARONE 3"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία		3	11
5	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΝΗΡΗΙΔΕΣ"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία		7	18
6	ΔΕ Κυπαρισσίας	Ποτάμι	"ΟΔΥΣΣΕΑΣ" - "ODYSSEAS"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία		5	10

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

7	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΟΙΚΙΕΣ ΝΕΦΕΛΗ"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2011	4	12
8	ΔΕ Αυλώνας	Πλατάνια	"ΤΡΙΑ ΠΟΤΑΜΙΑ"	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2009	2	10
9	ΔΕ Γαργαλιάνων	Λάκκες Τραγάνας	/	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2015	2	8
10	ΔΕ Κυπαρισσίας	Στασιό	/	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2014	2	8
11	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μπάρλα Μαραθούπολης	/	Τουριστική Επιπλωμένη Κατοικία	2015	2	7
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			11				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 37. Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλεις

Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλεις							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Στασιό Κυπαρισσίας		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2014	1	12
2	ΔΕ Αυλώνας	Παραλία Καλού Νερού		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2014	1	10
3	ΔΕ Κυπαρισσίας	Περιβόλα Μύλοι Κυπαρισσίας		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2015	1	16
4	ΔΕ Αυλώνας	Μάρμαρο Καλού Νερού		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2014	1	8
5	ΔΕ Κυπαρισσίας	Φαρμάκα Κυπαρισσίας		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2015	1	8
6	ΔΕ Κυπαρισσίας	Παραλία Κυπαρισσίας		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2015	1	9
7	ΔΕ Αυλώνας	Παραλία Καλού Νερού		Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2014	1	10
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			7				

Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Άνω Πόλη Κυπαρισσίας	"ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ"	Τουριστική Επιπλωμένη Έπαυλη	2015	1	4
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			1				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 38. Τουριστικές Κατασκηνώσεις - CAMPING

Οργανωμένες Τουριστικές Κατασκηνώσεις CAMPING							
A/A	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κάμπος Κυπαρισσίας	"ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ"	Οργανωμένες Τουριστικές Κατασκηνώσεις CAMPING			
2	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη Γαργαλιάνων	"ΠΡΩΤΗ"	Οργανωμένες Τουριστικές Κατασκηνώσεις CAMPING	1991		
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			2				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 39. Ξενοδοχεία Τάξη Β

Ξενοδοχεία Τάξη Β							
A/A	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Τριπύλης	Παλιά Βρύση Ραπτόπουλο	"ΑΣΟΥΤΑΙΝΑ"	Παραδοσιακό Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	2007	4	8
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			1				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 40. Ξενοδοχεία Κλασικού Τύπου Τάξη 1*

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Ξενοδοχεία Κλασικού Τύπου - Τάξη 1*							
α/α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1985	26	50
2	ΔΕ Κυπαρισσίας	25ης Μαρτίου 8	"ΤΡΙΦΥΛΙΑ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1960	9	19
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			2				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 41. Ξενοδοχεία Τάξη 2**

Ξενοδοχεία - Τάξη 2**							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη	"ΑΡΤΙΝΑ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1992	24	50
2	ΔΕ Κυπαρισσίας	Νικολάου Καλαντζάκου 7	"ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1968	24	45
3	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία	"ΙΟΝΙΟΝ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1973	33	57
4	ΔΕ Φιλιατρών	Λιμενάρι	"ΛΙΜΕΝΑΡΙ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1989	34	65
5	ΔΕ Κυπαρισσίας	25ης Μαρτίου 103 & Γρηγοριάδη	"ΑΓΙΟΣ ΣΩΣΤΗΣ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2001	18	42
6	ΔΕ Γαργαλιάνων	Λαγκούβαρδος Μαραθούπολη	"ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2008	0	0
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			6				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 42. Ξενοδοχεία Τάξη 3***

Ξενοδοχεία - Τάξη 3***							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΙΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Φαρμάκα Κυπαρισσίας	"ΑΠΟΛΛΩΝ ΘΕΡΕΤΡΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1988	24	52
2	ΔΕ Κυπαρισσίας	Παραλία Κυπαρισσίας	"ΚΑΝΕΛΛΑΚΗΣ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1989	19	36
3	ΔΕ Κυπαρισσίας	Λιμάνι Κυπαρισσίας	"ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΜΠΗΤΣ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1990	27	52
4	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία	"ΤΣΟΛΑΡΙΔΗΣ"	Ξενοδοχείο Κλασικού Τύπου	1993	25	49
5	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη	"ΑΡΤΙΝΑ ΝΕΟΝ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2011	20	50
6	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΜΕΣΣΙΝΑ ΜΑΡΕ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2005	67	161
7	ΔΕ Αυλώνας	Κοτρώνι Βλασσάδας Αγαλιάνη	"ΝΑΤΟΥΡΑ ΚΛΑΜΠ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2012	33	71
8	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΟΑΣΙΣ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	1997	32	80
9	ΔΕ Φιλιατρών	Παραλία Στομίου	"ΣΤΟΜΙΟ"	Ξενοδοχείο Τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων	2013	11	33
10	ΔΕ Αυλώνας	Μαχαίρα Καλού Νερού	"ΑΣΠΑΣΙΑ"	Ξενοδοχείο Τύπου Μοτέλ	2013	13	26
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			10				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 43. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Τάξη 1 Κλειδί

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια - Τάξη 1 Κλειδί							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Αυλώνος	Καλό Νερό		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	1995	4	8
2	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	1995	4	10
3	ΔΕ Αυλώνος	Καλό Νερό		Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	1999	6	14
4	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1995	7	15
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			4				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 44. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Τάξη 2 Κλειδιών

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια - Τάξη 2 Κλειδιών							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	2000	1	2
2	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	1995	7	14
3	ΔΕ Γαργαλιάνων	Ρύκια Γαργαλιάνων	"ΚΤΗΜΑ ΠΑΛΑΝΤΖΑ"	Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2010	11	27
4	ΔΕ Φιλιατρών	Φιλιατρά		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1995	10	20

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

5	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1999	4	12
6	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1997	7	21
7	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2000	2	6
8	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1995	9	18
9	ΔΕ Φιλιατρών	Φιλιατρά		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1995	7	14
10	ΔΕ Γαργαλιάνων	Τραγάνα		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1997	4	14
11	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2003	6	12
12	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2005	4	8
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			12				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 45. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Τάξη 3 Κλειδιών

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια - Τάξη 3 Κλειδιών							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Αυλώνας	Καμάρια Καλού Νερού	"ΙΡΙΔΑ ΡΙΖΟΡΤ"	Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	2007	10	20
2	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό	"ΝΤΡΙΜ ΝΤΡΟΠ ΣΤΟΥΝΤΙΟΣ"	Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	2007	14	24
3	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	1997	15	36
4	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	2008	8	22

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

5	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κάμπος Κυπαρισσίας	"ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΜΠΛΟΥ"	Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	2011	7	14
6	ΔΕ Κυπαρισσίας	Ελευθερίου Βενιζέλου Κυπαρισσία	"ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΣΙΜΗΣ"	Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2008	10	20
7	ΔΕ Αυλώνας	Καλό Νερό		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2003	5	14
8	ΔΕ Κυπαρισσίας	Κυπαρισσία		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	1999	5	10
9	ΔΕ Κυπαρισσίας	Τερψιθέα Κυπαρισσίας		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2013	5	19
10	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2010	4	12
11	ΔΕ Γαργαλιάνων	Τέρμα Παραλιακής Οδού Γαργαλιάνων		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα	2014	11	22
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			11				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Πίνακας 46. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Τάξη 4 Κλειδιών

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια - Τάξη 4 Κλειδιών							
Α/Α	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
1	ΔΕ Γαργαλιάνων	Μαραθούπολη		Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια - Διαμερίσματα	2015	5	18
Συνολικός Αριθμός Υποδομών:			1				

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Πελοποννήσου)

Εξετάζοντας τα στοιχεία του **Εθνικού Οργανισμού Τουρισμού** και της **ΕΛ.ΣΤΑΤ**, σχετικά με τη **δυναμικότητα**, τον **τύπο** των υποδομών φιλοξενίας στο Δήμο Τριφυλίας, η **τουριστική υποδομή** παρουσιάζει **περιθώρια βελτίωσης**, τόσο ως προς την **επάρκεια**, όσο και ως προς την **ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών**.

Ο Δήμος Τριφυλίας με την αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος (αναβάθμιση υποδομών, διαχείριση απορριμμάτων, πολεοδομικό σχεδιασμό), με την έκδοση εντύπων (τουριστικού οδηγού, ημερολογίων), την κατασκευή ιστοσελίδας καθώς και άλλων στοχευμένων δράσεων, επιχειρεί την προβολή και προώθηση των πλεονεκτημάτων (φυσικών ή ανθρωπογενών) της περιοχής του, προκειμένου να αναδειχθεί η περιοχή και να αυξηθεί η επισκεψιμότητα.

Με δεδομένο το σημαντικό βαθμό συμμετοχής του τριτογενή τομέα στη διαμόρφωση του ΑΕΠ και της απασχόλησης σε επίπεδο Δήμου, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η υποστήριξη του τομέα του Τουρισμού και των υπηρεσιών, στο βαθμό που δύναται να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, πρέπει να αποτελέσει πρώτη προτεραιότητα. Παράλληλα, ο Δήμος διαθέτει πολύ σημαντική γεωργική παραγωγή και η υιοθέτηση σύγχρονων πρακτικών στον πρωτογενή τομέα, θα ενισχύσει σημαντικά το ΑΕΠ και την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο.

Πέραν αυτών τονίζεται και η δυνατότητα επίτευξης συνεργειακών αποτελεσμάτων από την συνεργασία μεταξύ των δύο κυρίαρχων Τομέων Οικονομικής Δραστηριότητας καθώς επίσης και του Δευτερογενή Τομέα.

Συνεπώς ο Δήμος σε στρατηγικό και συντονιστικό επίπεδο, πρέπει να εστιάσει το ενδιαφέρον του προς την κατεύθυνση:

- της ισόρροπης ανάπτυξης της περιοχής (απαιτείται συνολικό σχέδιο ανάταξης του μειονεκτικού χώρου),

- της προώθησης της επιστημονικής γνώσης με την διασύνδεση με Τριτοβάθμια Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα,

- της ενίσχυσης των διασυνδέσεων μεταξύ των τομέων και των δραστηριοτήτων,

- της ενημέρωσης των χρηματοδοτικών ευκαιριών,

- της οργανωμένης προώθησης των τοπικών προϊόντων και

- της διασφάλισης της ποιοτικής παραγωγής,

με στόχο την Τόνωση και Ανάπτυξη της Τοπικής Οικονομίας καθώς και την Προώθηση της Απασχόλησης.

Κεφάλαιο 5ο

Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου

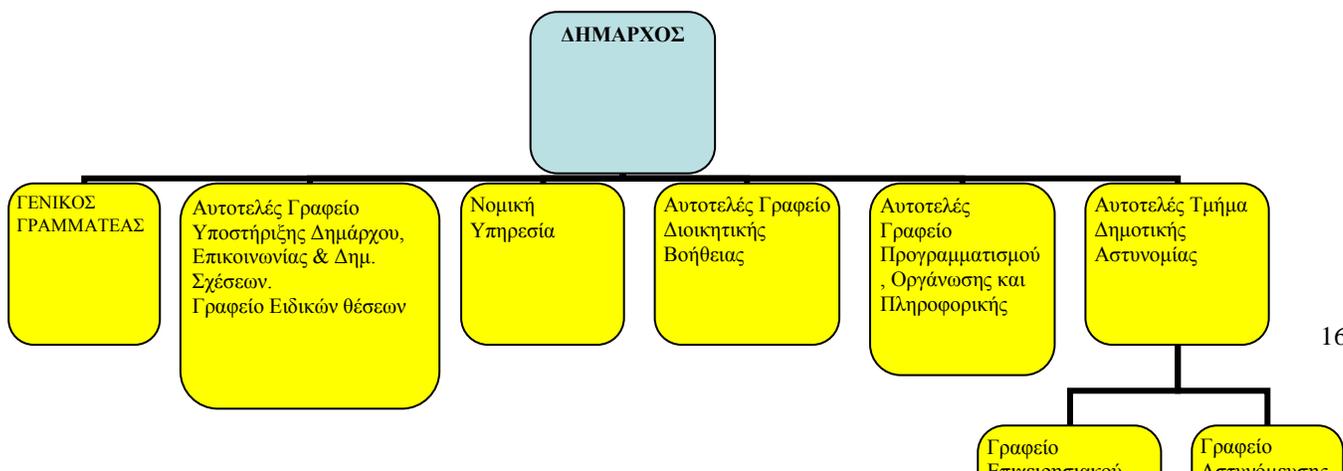
5.1 Οργάνωση και Διοίκηση

5.1.1 Υφιστάμενη Κατάσταση του Δήμου

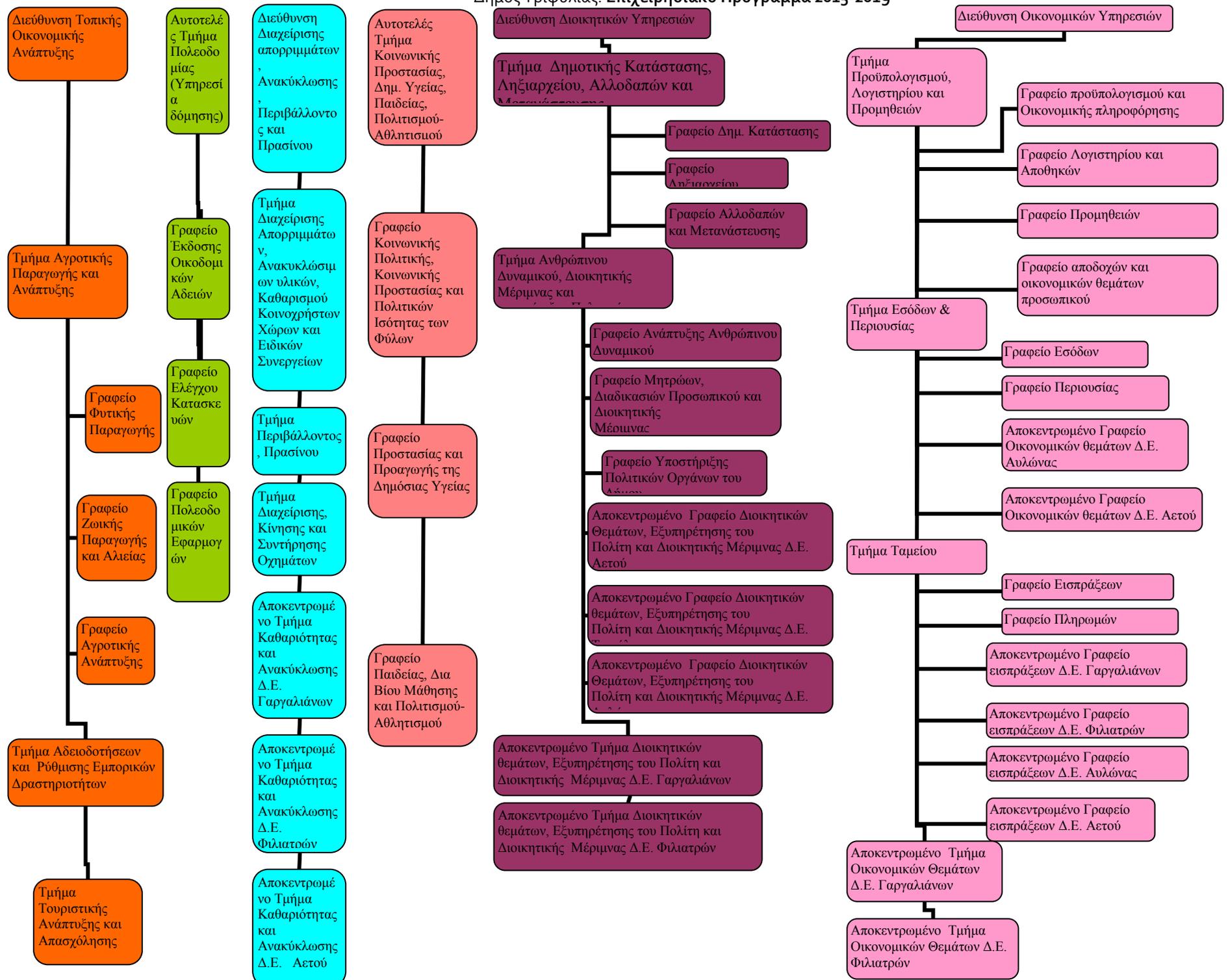
Η οργανωτική δομή του Δήμου Τριφυλίας προκύπτει από τις υφιστάμενες διατάξεις- Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Τριφυλίας, (ΦΕΚ 1797/Β/06.06.2012).

Στον ισχύοντα Οργανισμό αποτυπώθηκε η ουσιαστική οργάνωση του Δήμου Τριφυλίας με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων ώστε μέσα από την ορθολογικότερη οργάνωση των υπηρεσιών του να ανταποκρίνεται στις αρμοδιότητες που του παρέχει ο Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης), να εξυπηρετεί τον πολίτη και να προωθεί την τοπική ανάπτυξη.

Οργανόγραμμα Δήμου Τριφυλίας

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

5.1.2 Όργανα Διοίκησης - Επιτροπές

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Όργανα διοίκησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, των Δημοτικών Κοινοτήτων και των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου είναι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας ή το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Τοπικής Κοινότητας (ή ο Εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας) αντίστοιχα. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται στα διοικητικά του καθήκοντά του από τον Γενικό Γραμματέα, ο οποίος υλοποιεί τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν ιδίως την εποπτεία και τον έλεγχο των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

Το Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην (π.χ άσκηση εποπτείας συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών) και κατά τόπο (εποπτεία αποκεντρωμένων υπηρεσιών και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες Δημοτικές ενότητες).

Συγκεκριμένα στο Δήμο Τριφυλίας έχουν οριστεί με την **489/2014 Απόφαση Δημάρχου** (ΑΔΑ:7Φ6ΗΩΗΕ-Χ3Σ) οι:

- 1. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα επί **Τεχνικών Έργων**, Ανάπτυξης και Προγραμματισμού
- 2. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα επί Διοικητικών θεμάτων, Παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού και νεολαίας
- 3. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα επί **Οικονομικών θεμάτων**, Ανάπτυξης και Προγραμματισμού
- 4. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα επί θεμάτων Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Δημοτικής Υγείας, Εθελοντισμού, Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- 5. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα την **εποπτεία και την ευθύνη της Καθαριότητας, του Περιβάλλοντος**, Ανάπτυξης και Προγραμματισμού
- 6. Αντιδήμαρχος** με καθ' ύλην αρμοδιότητα επί θεμάτων **Πολιτικής προστασίας, Πολεοδομίας, Καταστημάτων, επιχειρήσεων και εμπορίου**

7. Εντεταλμένο Δημοτικό Σύμβουλο της πλειοψηφίας ως υπεύθυνο σε θέματα **Πρωτογενούς Τομέα (αγροτικής ανάπτυξης, κτηνοτροφίας και Αλιείας)**

8. Εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλο της πλειοψηφίας ως υπεύθυνη σε θέματα **Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων και Τουριστικής Ανάπτυξης.**

Οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες στις έδρες των Δημοτικών ενοτήτων εποπτεύονται συνολικά από τον αντίστοιχο Αντιδήμαρχο που ορίζεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κάθε αποκεντρωμένη υπηρεσία υπάγεται διοικητικά και ακολουθεί κατά την άσκηση των θεματικών αρμοδιοτήτων της, τις οδηγίες και κατευθύνσεις της αντίστοιχης υπερκείμενης θεματικής διοικητικής ενότητας (π.χ. το αποκεντρωμένο Γραφείο και Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη διοικείται και ακολουθεί τις οδηγίες και τα πρότυπα που ορίζουν οι κεντρικές Διευθύνσεις Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών αντίστοιχα).

Όλες οι υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με το Τμήμα Προγραμματισμού, Ανάπτυξης, Οργάνωσης, Διαφάνειας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών κατά το σχεδιασμό και την παρακολούθηση εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των ετησίων προγραμμάτων και γενικά των προγραμμάτων δράσης του Δήμου.

Όλες οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με τα αποκεντρωμένα Γραφεία Διοικητικών & Οικονομικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη προκειμένου αυτά (α) να ενημερώνουν και να πληροφορούν τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων σχετικών με τις κεντρικές δημοτικές υπηρεσίες, (β) να παραλαμβάνουν αιτήσεις πολιτών για τη διεκπεραίωση υποθέσεων τους από τις κεντρικές υπηρεσίες και να διαβιβάζουν πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών στην αρμόδια για την διεκπεραίωσή τους δημοτική υπηρεσία και (γ) να παραλαμβάνουν από τις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες τα τελικά έγγραφα που έχουν ζητηθεί από τους πολίτες και να μεριμνούν για την παράδοσή τους στους πολίτες.

Ο Δήμαρχος ή ο Γενικός Γραμματέας δύναται να συγκαλεί περιοδικά ή κατά περίπτωση Συντονιστικά Συμβούλια στα οποία μετέχουν με εκπροσώπους τους το σύνολο ή μέρος (ανάλογα με ομοιογενή θεματικά αντικείμενα) των υπηρεσιών του Δήμου. Αυτά είναι:

- Συντονιστικό Τοπικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (άρθρο 13 παρ.3 Ν3013/2002)
- Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (άρθρο 76 Ν.3852/2010)
- Σχολικές επιτροπές Α/θμιας & Β/θμιας Εκπαίδευσης (άρθρα 240 & 243 Ν.3463/2006)

Παράλληλα για την εύρυθμη λειτουργία και για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης του έργου του Δήμου, είναι δυνατός ο ορισμός, με απόφαση του Δημάρχου:

(α) Μόνιμων ή κατά περίπτωση διατμηματικών επιτροπών ή ομάδων εργασίας για την επεξεργασία ζητημάτων που αφορούν περισσότερες διοικητικές ενότητες του Δήμου.

(β) Ομάδων διοίκησης έργου ή προγράμματος.

(γ) Συντονιστών (project managers) για την εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων με αξιοποίηση προσωπικού και από διάφορες διοικητικές ενότητες.

(δ) Υπαλλήλων – συνδέσμων μεταξύ διοικητικών ενότητων με ισχυρή αλληλεξάρτηση.

5.1.3 Θεματικοί Τομείς Ανάπτυξης

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Γενικός Γραμματέας
2. Αυτοτελές Γραφείο Υποστήριξης Δημάρχου, Επικοινωνίας & Δημ. Σχέσεων.
3. Γραφείο Ειδικών θέσεων
4. Νομική Υπηρεσία
5. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
6. Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
7. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Γραφείο Επιχειρησιακού Σχεδιασμού
 - β) Γραφείο Αστυνόμευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Αγροτικής Ανάπτυξης
 - i) Γραφείο Φυτικής Παραγωγής
 - ii) Γραφείο Ζωϊκής Παραγωγής και Αλιείας
 - iii) Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης
 - β) Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
 - γ) Τμήμα Τουριστικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης

2. Αυτοτελές Τμήμα Πολεοδομίας (Υπηρεσία Δόμησης) που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία :

- α) Γραφείο Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
- β) Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών
- γ) Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών

3. Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων, Ανακύκλωσης, Περιβάλλοντος και Πρασίνου που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Τμήμα Διαχείρισης Απορριμμάτων, Ανακυκλώσιμων υλικών, Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργειών,
- β) Τμήμα Περιβάλλοντος και Πρασίνου
- γ) Τμήμα Διαχείρισης, Κίνησης και Συντήρησης Οχημάτων
- δ) Αποκεντρωμένο Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης Δ.Ε Γαργαλιάνων
- ε) Αποκεντρωμένο Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης Δ.Ε Φιλιατρών
- στ) Αποκεντρωμένο Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης Δ.Ε Αετού

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Δημ. Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού-Αθλητισμού, που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Προστασίας και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- β) Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- γ) Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού-Αθλητισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) **Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου, Αλλοδαπών και Μετανάστευσης**
 - i) Γραφείο Δημ. Κατάστασης.
 - ii) Γραφείο Ληξιαρχείου
 - iii) Γραφείο Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
- β) **Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Διοικητικής Μέριμνας και υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου**
 - i) Γραφείο Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.
 - ii) Γραφείο Μητρώων, Διαδικασιών Προσωπικού και Διοικητικής Μέριμνας
 - iii) Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου

- iv) Αποκεντρωμένο Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων, Εξυπηρέτησης του Πολίτη και Διοικητικής Μέριμνας Δ.Ε. Αετού
- v) Αποκεντρωμένο Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων, Εξυπηρέτησης του Πολίτη και Διοικητικής Μέριμνας Δ.Ε. Αυλώνας
- vi) Αποκεντρωμένο Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων, Εξυπηρέτησης του Πολίτη και Διοικητικής Μέριμνας Δ.Ε. Τριπύλης
- γ) Αποκεντρωμένο Τμήμα Διοικητικών Θεμάτων, Εξυπηρέτησης του Πολίτη και Διοικητικής Μέριμνας Δ.Ε. Γαργαλιάνων
- δ) Αποκεντρωμένο Τμήμα Διοικητικών Θεμάτων, Εξυπηρέτησης του Πολίτη και Διοικητικής Μέριμνας Δ.Ε. Φιλιατρών

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου και Προμηθειών

- i) Γραφείο προϋπολογισμού και Οικονομικής πληροφόρησης.
- ii) Γραφείο Λογιστηρίου και Αποθηκών
- iii) Γραφείο Προμηθειών
- iv) Γραφείο αποδοχών και οικονομικών θεμάτων προσωπικού

β) Τμήμα Εσόδων & Περιουσίας

- i) Γραφείο Εσόδων.
- ii) Γραφείο Περιουσίας

γ) Τμήμα Ταμείου.

- i) Γραφείο Εισπράξεων.
- ii) Γραφείο Πληρωμών
- iii) Αποκεντρωμένο Γραφείο εισπράξεων Δ.Ε. Γαργαλιάνων
- iv) Αποκεντρωμένο Γραφείο εισπράξεων Δ.Ε. Φιλιατρών

v) Αποκεντρωμένο Γραφείο εισπράξεων Δ.Ε. Αυλώνας

vi) Αποκεντρωμένο Γραφείο εισπράξεων Δ.Ε. Αετού

δ) Αποκεντρωμένο Τμήμα Οικονομικών Θεμάτων Δ.Ε. Γαργαλιάνων

ε) Αποκεντρωμένο Τμήμα Οικονομικών Θεμάτων Δ.Ε. Φιλιατρών

3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολιτικής Προστασίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα Μελετών, Εκτέλεσης Έργων και Πολιτικής Προστασίας

- i) Γραφείο Κτιριακών Υποδομών

- ii) Γραφείο Υποδομών Ύδρευσης – Άρδευσης – Αποχέτευσης
- iii) Γραφείο Συγκοινωνιακών Υποδομών και Εγκαταστάσεων
- iv) Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Εγκαταστάσεων
- v) Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

β) Τμήμα Συντηρήσεων, Έργων και Αυτεπιστασίας

- i) Γραφείο Συντήρησης Κτιριακών Υποδομών
- ii) Γραφείο λειτουργίας και Συντήρησης Υποδομών -Ύδρευσης – Άρδευσης – Αποχέτευση
- iii) Γραφείο Συντήρησης Συγκοινωνιακών Υποδομών
- iv) Γραφείο Συντήρησης Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Εγκαταστάσεων
- v) Γραφείο Κίνησης – Συντήρησης Οχημάτων – Μηχανημάτων Έργων

4. Διεύθυνση ΚΕΠ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα ΚΕΠ Δημ. Ενότητας Κυπαρισσίας

- i) Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών
- ii) Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης
- iii) Αποκεντρωμένο Γραφείο ΚΕΠ Δ.Ε.Αυλώνος
- iv) Αποκεντρωμένο Γραφείο ΚΕΠ Δ.Ε. Αετού
- v) Αποκεντρωμένο Γραφείο ΚΕΠ Δ.Ε. Τριπύλης

β) Αποκεντρωμένο Τμήμα ΚΕΠ Δ.Ε. Γραργαλιάνων

γ) Αποκεντρωμένο Τμήμα ΚΕΠ Δ.Ε. Φιλιατρών

5.1.4 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου - Ιδιωτικού Δικαίου

Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Τριφυλίας είναι:

I. Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Τριφυλίας – Δ.Ε.Υ.Α.Τ (ΝΠΙΔ):

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Τριφυλίας (Δ.Ε.Υ.Α.Τ), η οποία συστάθηκε αρχικά με την με αριθμό 190/2005 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Κυπαρισσίας (ΦΕΚ 1449/21-10-2005) και εν συνεχεία τροποποιήθηκε με την αριθμ. 255/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Τριφυλίας (ΦΕΚ 3554/30-12-2014) ως προς την επέκταση των διοικητικών της ορίων και την αλλαγή της επωνυμίας της από Δ.Ε.Υ.Α.ΚΥ σε Δ.Ε.Υ.Α.Τ και

Σκοπός της επιχείρησης είναι η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, έργων

μεταφοράς, η διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων καθώς και οποιαδήποτε ανάλογη λειτουργία ή δραστηριότητα που θα μπορούσε να της ανατεθεί στο μέλλον, με απόφαση του Δήμου ή της Περιφέρειας ή με άλλη Νομοθετική πράξη.

II. Φορέας Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης & Αθλητισμού Δήμου Τριφυλίας (ΝΠΔΔ):

Ο Φορέας δημιουργήθηκε με το ΦΕΚ 1369/16.06.2011.

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι η οργάνωση και η λειτουργία των κάτωθι υπηρεσιών που υπάγονται στην Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη και τον Αθλητισμό με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων του Δήμου.

III. Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης Περιβάλλοντος Δήμου Τριφυλίας – ΚΕΠΠΑΠΕΔΗΤ (ΝΠΙΔ) :

Η ΚΕΠΠΑΠΕΔΗΤ δημιουργήθηκε με το ΦΕΚ 1366/16.06.2011

Με σκοπό την οργάνωση και τον σχεδιασμό λειτουργιών, δραστηριοτήτων, τη συμμετοχή και εφαρμογή σε προγράμματα και δράσεις και τη παροχή υπηρεσιών που αναφέρονται στους τομείς: **α)** Περιβάλλοντος, **β)** Παιδείας, **γ)** Τομέας Πολιτισμού, **δ)** Οργάνωσης δημοτικής συγκοινωνίας, **ε)** Εκπόνησης και εφαρμογής προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου, **στ)** Εκπόνησης και εφαρμογής προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου, **ζ)** Εκτέλεσης του προγράμματος Κοινωνικής Προστασίας «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ», που ήδη εκτελείται από την «ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΔΗΜΟΥ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ – ΚΕΠΑΔΗΓ», **η)** Σχεδιασμού, εκπόνησης, συμμετοχής και εφαρμογής σε διακριτές δράσεις και προγράμματα κοινωνικής προστασίας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και τέλος **θ)** της παράλληλης επιδίωξης περισσότερων σκοπών σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα.

IV. Σύνδεσμος Ύδρευσης «ΚΑΠΕΤΑΝ ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ» (ΝΠΔΔ):

ΦΕΚ σύστασης : ΦΕΚ 98 Β' /11.02.1969 , ΦΕΚ 26 Β' /15.01.1973, ΦΕΚ 297Β/21.04.1971

ΦΕΚ 399 Β' /08.07.1981, ΦΕΚ 414 Β' /15.07.1983 ΦΕΚ 856 Β' /06.12.1984

Σκοπός του Συνδέσμου είναι να προσφέρει εξυπηρέτηση στην ύδρευση των κοινοτήτων της περιοχής του.

V. Β/Βάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου Τριφυλίας (Ν.Π.Δ.Δ):

(ΦΕΚ Σύστασης 1366Β' /16.06.2011)

Σκοπός της σχολικής επιτροπής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα είναι η διαχείριση των

πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων.

VI. Α/Βάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου Τριφυλίας (Ν.Π.Δ.Δ):

(ΦΕΚ Σύστασης 1366B /16.06.2011)

Σκοπός της σχολικής επιτροπής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων.

Τα παραπάνω Νομικά Πρόσωπα (Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου) **στερούνται** Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών και τα περισσότερα δεν απασχολούν προσωπικό και εξυπηρετούνται από το προσωπικό του Δήμου.

5.1.5 Ανθρώπινο Δυναμικό

Πίνακας 47. Ανθρώπινο Δυναμικό

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ		
Ανθρώπινο Δυναμικό Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
1	ΤΕ ₄ Τεχνολόγων Μηχανικών τμήμα Ηλεκτρονικής	Μόνιμο
2	ΔΕ ₁ Διοικητικού	Μόνιμο
3	ΣΥΝΟΛΟ	
Γενικός Γραμματέας - Γραφείο Ειδικών Θέσεων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
1	ΠΕ Γενικός Γραμματέας	Ειδικές Θέσεις
2	ΠΕ Ειδικών Συνεργατών	Ειδικές Θέσεις
2	ΤΕ Ειδικών Συνεργατών	Ειδικές Θέσεις
5	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Κ.Ε.Π.		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ)	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις

	Κλάδος & Ειδικότητα	μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
1	ΠΕ3 Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο
1	ΠΕ6 Τοπογράφων Μηχανικών	Μόνιμο
7	ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο
3	ΤΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο
2	ΔΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο
14	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολιτικής Προστασίας		
Πλήθος	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα</i>	Σχέση Εργασίας(Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
3	ΠΕ3 Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο
1	ΠΕ 3 Αρχιτεκτόνων	Μόνιμο
1	ΤΕ5 Τοπογράφων Μηχανικών	Μόνιμο
1	ΤΕ Δομικών Έργων	Μόνιμο
1	ΥΕ Εργατοτεχνιτών	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ5 Εργοδηγός Δομικών Έργων	Μόνιμο
1	ΔΕ Τεχνιτών Έργων	Μόνιμο
1	ΤΕ3 Τεχνολόγων Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο
1	ΔΕ29 Οδηγών	Μόνιμο
3	ΔΕ28 Χειριστής Μηχανημάτων Έργου	Μόνιμο
1	ΔΕ Χειριστής Μηχανημάτων Έργου	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ28 Χειριστής Γκρέιντερ	Μόνιμο
1	ΔΕ28 Χειριστών Φορτωτή Εκσκαφέα	Μόνιμο
2	ΔΕ 24 Ηλεκτρολόγων	Μόνιμο
1	ΔΕ Ηλεκτρολόγων	Μόνιμο
1	ΥΕ 16 Εργάτης Ηλεκτροφωτισμού	Μόνιμο
1	ΤΕ Εργοδηγών	Μόνιμο
1	ΥΕ16 Εργάτης Ύδρευσης	Μόνιμο
1	ΥΕ16 Χωματοουργός Ύδρευσης	Μόνιμο
1	ΥΕ16 Υδραυλικού	Μόνιμο
1	ΔΕ30 Τεχνίτης(Υδραυλικών Υδρονομέων)	Μόνιμο
1	ΔΕ 30 Υδραυλικών	Μόνιμο
27	ΣΥΝΟΛΟ	
Αυτοτελές Γραφείο υποστήριξης Δημάρχου , Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας(Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ,

	ΙΔΟΧ)	
1	ΔΕ1 Διοικητικού	Μόνιμο
1	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Διαχείρισης Απορριμμάτων Ανακύκλωσης Περ/ντος και Πρασίνου		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας(Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
4	ΠΕ9 Γεωπόνων	Μόνιμο
12	ΥΕ16 Εργατών Καθαριότητας	Μόνιμο
5	ΥΕ16 Εργατών Καθαριότητας	ΙΔΑΧ
6	ΔΕ29 Οδηγών	Μόνιμο
2	ΔΕ Οδηγών	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ35 Κηπουρών	Μόνιμο
2	ΥΕ16 Εργάτης Κήπων	Μόνιμο
1	ΥΕ16 Εργάτης Κήπων και Δεντροστοιχιών	Μόνιμο
1	ΥΕ2 Καθαριστριών	Μόνιμο
1	ΔΕ Δενδροκηπουρών	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ 16 Οδοκαθαριστών	Μόνιμο
1	ΥΕ Καθαριστής	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ16 Επιστάτης Καθαριότητας	Μόνιμο
1	ΔΕ Διοικητικού Γραμματέων	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ 16 Οδηγών καθαριότητας	Μόνιμο
40	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Αυτοτελούς Τμήματος Πολεοδομίας (Υπηρεσίας Δόμησης)		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας(Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
1	ΠΕ3 Πολιτικών Μηχανικών	ΙΔΑΧ
1	ΤΕ Μηχανικών Πολιτικών Μηχανικών Δομικών Έργων	Μόνιμο
1	ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων	Μόνιμο
1	ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού	Μόνιμο
5	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας(Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού,

	Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)	
1	ΔΕ Μουσικών	ΙΔΑΧ
13	ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών Μονάδων	ΙΔΑΧ
14	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
4	ΠΕ1 Διοικητικού	Μόνιμο
1	ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού	Μόνιμο
9	ΔΕ1 Διοικητικού	Μόνιμο
1	ΥΕ1 Κλητήρων	Μόνιμο
1	ΥΕ1 Κλητήρων Γενικών Καθηκόντων	Μόνιμο
1	ΥΕ 16 Καθαριστριών	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ1 Κλητήρων - Θυρωρός - Γενικών Καθηκόντων	Μόνιμο
1	ΥΕ 16 Εργατοτεχνιτών	Μόνιμο
1	ΥΕ Εργάτρια - Καθαρίστρια	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ Επιμελητών-Κλητήρων	Μόνιμο
1	ΔΕ1 Οικονομικού-Διοικητικού	Μόνιμο
22	ΣΥΝΟΛΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
3	ΠΕ1 Οικονομολόγων	Μόνιμο
1	ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού	Μόνιμο
1	ΠΕ1 Οικονομικού - Λογιστικού	Μόνιμο
1	ΤΕ1 Οικονομικού-Λογιστικού	Μόνιμο
1	ΤΕ 17 Διοικητικού - Λογιστικού	Μόνιμο
2	ΔΕ Διοικητικού - Γραμματέων	Μόνιμο
5	ΔΕ1 Διοικητικού	Μόνιμο
1	ΔΕ1 Διοικητικού- Οικονομικού	Μόνιμο

3	ΤΕ 22 Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Μόνιμο
1	ΔΕ Διοικητικού Γραμματέων-Οικονομικού	Μόνιμο
1	ΤΕ 17 Λογιστικής	Μόνιμο
1	ΔΕ 14 Ελεγκτής Εσόδων Εξόδων	Μόνιμο
2	ΔΕ 15 Εισπρακτόρων	Μόνιμο
23	ΣΥΝΟΛΟ	

5.2 Καταγραφή Συστημάτων

5.2.1 Πρότυπα Συστήματα και Εργαλεία στο Δήμο Τριφυλίας

Η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 48. Πρότυπα Συστήματα και Εργαλεία Δήμου Τριφυλίας

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	
Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαχειριστική Επάρκεια	ΝΑΙ
Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)	
ISO 9001/2008	
Επιμορφώσεις - Κατάρτιση	
Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων	
Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης	
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος – Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και ΟΠΔ	
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Έργων	
Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		
Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις - Προβλήματα
Διαδικτυακή Πύλη	ΝΑΙ	url:www.dimotrifylias.gr, e-mail: dimtrifylias@1391.syzefxis.gov.gr dimtrifylias@gmail.com
Διαβούλευση	ΟΧΙ	
Τοπικό Δίκτυο (lan)	ΝΑΙ	
Ασύρματο δίκτυο (w-lan)	ΝΑΙ	
Αριθμός web servers	ΝΑΙ	
Web servers/ Γραμμή επικοινωνία (εύρος ζώνης)	2Mbps	ΣΥΖΕΥΞΙΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
A/A	Επίπεδο Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών	Περιγραφή
1.	Προσωποποίηση	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
2.	Πληροφόρηση	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΔΗΜΟΥ
3.		
4.		
5.		
6.		
<p><i>Επίπεδο Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών ορίζονται τα 5 στάδια υλοποίησης: Στάδιο 1 - Πληροφόρηση, Στάδιο 2 - Αλληλεπίδραση, Στάδιο 3 Αμφίδρομη αλληλεπίδραση, Στάδιο 4 Συναλλαγή, Στάδιο 5 Προσωποποίηση.</i></p>		

5.3 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης (SWOT Analysis)

Πίνακας 49. SWOT Analysis

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη προγραμμάτων μέτρησης της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης των υπηρεσιών • Έλλειψη κανονισμών λειτουργίας του Δήμου • Έλλειψη Εσωτερικού Οργανισμού Υπηρεσίας των Ν.Π.Δ.Δ. • Έλλειψη έγκαιρου προγραμματισμού και συντονισμού των υπηρεσιών • Ανάγκη μείωσης γραφειοκρατίας • Έλλειψη σύγχρονου προγράμματος διαχείριση προσωπικού • Ανάγκη αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου και των Ν.Π.Δ.Δ. • Ανάγκη τροποποίησης του νέου Ο.Ε.Υ • Έλλειψη Οργανωμένης Ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης του πολίτη. • Έλλειψη βελτίωσης διαδικτυακού ιστοχώρου 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναδιοργάνωση των υπηρεσιών & βελτίωση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. • Ικανότητα εξυπηρέτησης του πολίτη και άμεση προώθηση των αιτημάτων του • Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη και άμεση εξυπηρέτηση μέσω τηλεφωνικής γραμμής • Ανάπτυξη διαδικτυακού ιστοχώρου • Βελτίωση συνεργασίας υπηρεσιών δήμου και νομικών προσώπων και επιχειρήσεων του • Αξιοποίηση Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος δράσης ως εργαλεία οργάνωσης και ανάπτυξης • Εφαρμογή της διοίκησης μέσω στόχων και μέτρηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας

		<ul style="list-style-type: none"> • Ο δυναμικός ρόλος των Κοινωνικών Υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία • Πιστοποίηση οργανωτικών μονάδων ως προς την διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων • Λειτουργία συστήματος διαχείρισης ανθρώπινου Δυναμικού • Σύστημα διαχείρισης παρακολούθησης έργων • Διεύρυνση και Αξιοποίηση διαδημοτικών συνεργασιών • Απλούστευση της διαδικασίας υποβολής προσφορών για την προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών μέσω του "Κεντρικού ηλεκτρονικού μητρώου δημοσίων συμβάσεων" και το "Εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων" 	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες	
	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση των αριθμού των προσλήψεων και αύξηση του αριθμού των αιτήσεων συνταξιοδότησης • Γραφειοκρατία στην προμήθεια υλικών για την αντιμετώπιση άμεσων αναγκών • Έλλειψη συντονισμού με άλλες δημόσιες υπηρεσίες για την επίλυση προβλημάτων των πολιτών 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχειριστική Επάρκεια Δήμου • Δυνατότητα επικαιροποίησης και αναβάθμισης εσωτερικών κανονισμών • Εφαρμογή συστήματος διοίκησης ποιότητας, Διοίκηση μέσω στόχων σε εφαρμογή 	

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	<ul style="list-style-type: none"> Πολύπλοκη νομοθεσία και μη επαρκής ενημέρωση σχετικά με τις αλλαγές των διατάξεων 	<p>του ν. 3230/2004</p> <ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση διαθρωτικών αλλαγών της Δημόσιας Διοίκησης 	
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες	
	<ul style="list-style-type: none"> Απουσία σχεδιασμού εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού, ανάλογα με τις αρμοδιότητες που καλούνται να προσφέρουν Ανάγκη ανανέωσης εξοπλισμού και υποδομών γραφείου Ανάγκη εφαρμογής πολιτικής δια βίου εκπαίδευσης Ανάγκη πρόσληψης ειδικού προσωπικού για την υγιεινή και ασφάλεια εργασίας (τεχνικός ασφαλείας-ιατρός εργασίας) Ελλειψη προσωπικού Αυξημένες ανάγκες στελέχωσης των κοινωνικών δομών Αυξημένες ανάγκες στελέχωσης της Διεύθυνσης Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης 	<ul style="list-style-type: none"> Στελέχωση σε έμπειρο και ικανό προσωπικό μέσω κινητικότητας και μετατάξεων Συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης στελεχών και εφαρμογή πολιτικής δια βίου εκπαίδευσης Συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης αιρετών Η εφαρμογή του νέου πειθαρχικού κώδικα για πιο αξιοκρατική δημόσια διοίκηση Η ύπαρξη ικανού και έμπειρου στελεχιακού δυναμικού σε συγκεκριμένες ειδικότητες Βελτίωση μηχανογράφησης όλων των υπηρεσιών 	
Περιορισμοί	Ευκαιρίες		

	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμός της διάρκειας και του αριθμού των προγραμμάτων του ΙΝΕΠ • Περιορισμός προσλήψεων βάσει της ευρύτερης πολιτικής προσλήψεων στο Δημόσιο τομέα • Συνταξιοδότηση ικανού και έμπειρου προσωπικού • Γραφειοκρατικές και χρονοβόρες διαδικασίες πρόσληψης μέσω ΑΣΕΠ • Έλλειψη πόρων για αναβάθμιση υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση και εξειδίκευση μέσω της σχολής Δημόσιας Διοίκησης • Θέσπιση κινήτρων για την αύξηση της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού • Μετατάξεις υπαλλήλων στο Δήμο από άλλους φορείς του Δημοσίου ή οργανισμούς που συγχωνεύονται ή καταργούνται • Αξιοποίηση πόρων για την αναβάθμιση υλικοτεχνικής υποδομής 	
<p>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ</p>	<p>Προβλήματα/ανάγκες</p>	<p>Δυνατότητες</p>	

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	<ul style="list-style-type: none"> • Μηχανογραφικός εξοπλισμός που χρήζει άμεσης ανανέωσης • Ελλιπής αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες για την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη • Ο δικτυακός τόπος του Δήμου (www.dimostrifylias.gr) χρειάζεται αναβάθμιση, συντήρηση και τεχνική υποστήριξη ώστε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις για ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς του πολίτες • Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για την στελέχωση του Δήμου που υποστηρίζουν τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και την διαδικτυακή πύλη του Δήμου 	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση και αξιοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού για πιο ενεργή συμμετοχή στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση • Αξιοποίηση ψηφιακού εκσυγχρονισμού • Αξιοποίηση εργαλείων των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην εξυπηρέτηση του πολίτη 	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες	
	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη δυνατότητας διάθεσης κονδυλίων για την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη • Η ελλιπής κατάρτιση του προσωπικού στην χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και νέων τεχνολογιών • Η έλλειψη δυνατότητας διάθεσης κονδυλίων για την εκπαίδευση του προσωπικού 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση πόρων του ΕΣΠΑ για ανάπτυξη νέων προηγμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών περισσότερο φιλικών προς τον χρήστη • Αξιοποίηση πόρων για την εκπαίδευση του προσωπικού που υποστηρίζει τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και τον διαδικτυακό τόπο (site) του Δήμου 	
ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες	
	<ul style="list-style-type: none"> • Μη λειτουργικοί χώροι λειτουργίας των υπηρεσιών • Ανάγκη ανανέωση στόλου 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, αναβάθμιση, 	

	<p>καινούριων οχημάτων και μηχανημάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη απόκτησης οχημάτων και εξοπλισμού για την εκτέλεση και τη συντήρηση έργων πρασίνου • Έλλειψη κατάλληλου χώρου για το αμαξοστάσιο και το συνεργείο του Δήμου • Ανάγκη ενίσχυσης-αναβάθμισης υλικοτεχνικής υποδομής • Έλλειψη αποθηκών υλικών • Έλλειψη χώρων αποδυτηρίων εργατοτεχνικού προσωπικού 	<p>συντήρηση και τεχνική υποστήριξη υπάρχουσών μηχανογραφικών εφαρμογών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τον Πολίτη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση πόρων για τη συντήρηση των υφιστάμενων κτιρίων 	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες	
	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία εξεύρεσης πόρων για την υλοποίηση των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων • Το κόστος μετεγκατάστασης και διαμόρφωσης νέων κτιρίων • Το κόστος αντικατάστασης του εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Μετεγκατάσταση των στεκιών νεολαίας • Μετεγκατάσταση των παιδικών σταθμών • Μετεγκατάσταση της κοινωνικής υπηρεσίας • Ανανέωση του στόλου των οχημάτων 	

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως **δημόσιου οργανισμού** και ως φορέα **παροχής συλλογικών** αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών, σε περιφερειακό επίπεδο με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της λειτουργίας του.

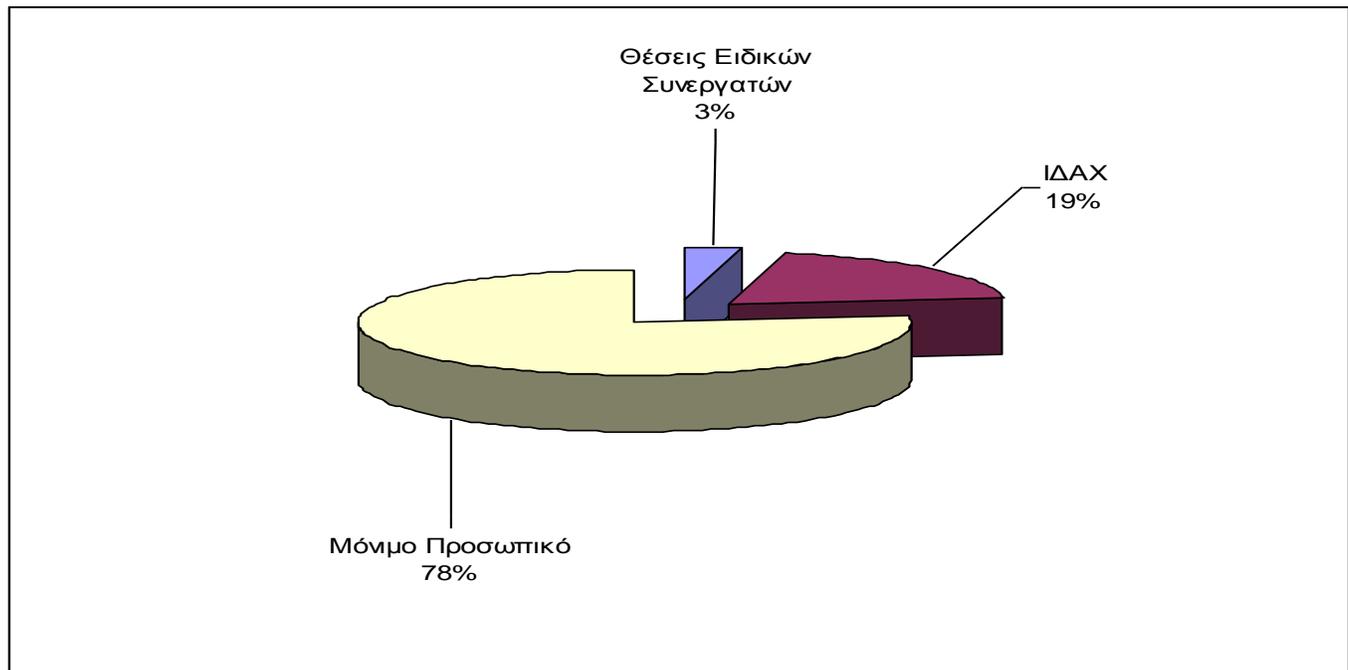
Αναλύοντας τα δεδομένα της αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου διαπιστώνεται η **έλλειψη του καταρτισμένου προσωπικού** σε αρκετές ειδικότητες και σε συνδυασμό με την αύξηση του αριθμού των αιτήσεων συνταξιοδότησης και ταυτόχρονα τον περιορισμό του αριθμού των προσλήψεων, σε ένα περιβάλλον με συνεχώς αυξανόμενες αρμοδιότητες λόγω του θεσμικού πλαισίου και του πλήθους των Υπουργικών αποφάσεων, Προεδρικών Διαταγμάτων και εγκυκλίων, καθώς και την εφαρμογή νέων διαδικασιών και προγραμμάτων όπως το πρόγραμμα "Διαύγεια", την "Στοχοθεσία", το "Κεντρικό ηλεκτρονικό μητρώο δημοσίων συμβάσεων", το "Εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων" την λειτουργία του "Κόμβου διαλειτουργικότητας" και την χρήση "ψηφιακών υπογραφών", καθιστά ανεπαρκή τη στελέχωση του Δήμου.

Επίσης κρίνεται αναγκαία η **τροποποίηση του οργανισμού** εσωτερικής υπηρεσίας ,η ανακατανομή του ανθρώπινου δυναμικού, ανάλογα με το αντικείμενο και το φόρτο εργασίας της κάθε υπηρεσίας, η εφαρμογή πρότυπων διαδικασιών, ώστε να εξασφαλίζεται ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να καθίσταται ευκολότερη η μέτρηση δεικτών απόδοσης. Επιπλέον, πρέπει να αναπτυχθούν **συνεργασίες** μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών προσώπων εξαιτίας της γραφειοκρατίας και της έλλειψης προγραμματισμού και συντονισμού των υπηρεσιών.

Πίνακας 50. Ποσοστό Εργαζομένων ανά Είδος και Σχέση Εργασίας

ΕΙΔΟΣ ΣΧΕΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Θέσεις Ειδικών Συνεργατών	5	3,2%
ΙΔΑΧ	30	19,5%
Μόνιμο Προσωπικό	119	77,3%
ΣΥΝΟΛΟ	154	

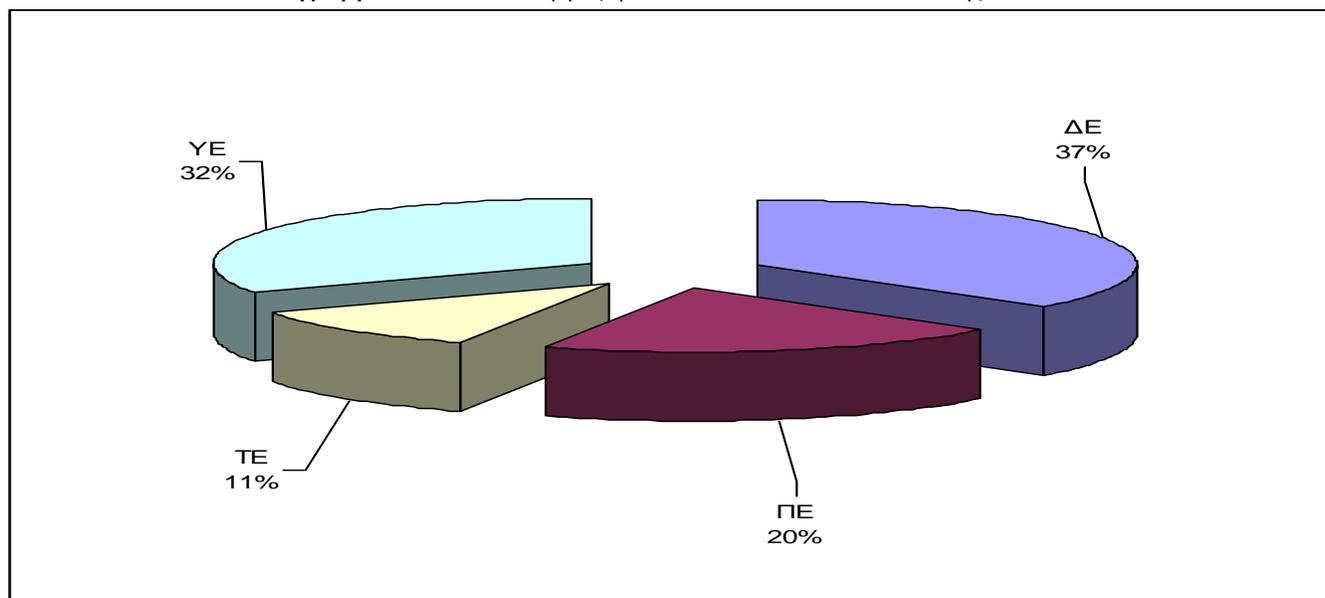
Διάγραμμα 10. Ποσοστό εργαζομένων ανά είδος σχέσης εργασίας

Πίνακας 51. Ποσοστό Εργαζομένων ανά επίπεδο Εκπαίδευσης

ΕΙΔΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΔΕ	56	36,4%
ΠΕ	31	20,1%
ΤΕ	17	11%
ΥΕ	50	32,5%
ΣΥΝΟΛΟ	154	

Διάγραμμα 11: Ποσοστό εργαζομένων ανά επίπεδο εκπαίδευσης

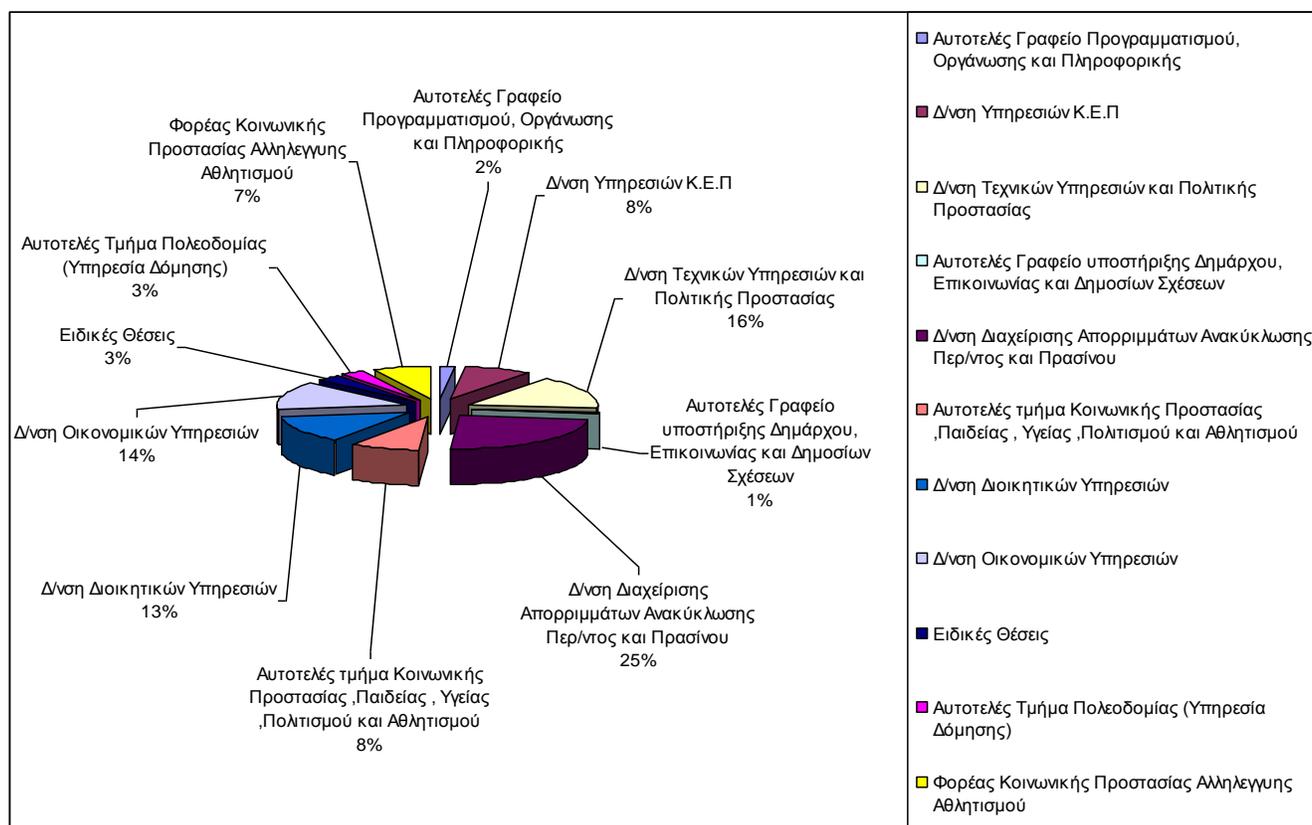
Πίνακας 52. Ποσοστό κατανομής προσωπικού ανά Διεύθυνση

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Δ/ΝΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ%
Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	3	1,95%
Δ/νση Υπηρεσιών Κ.Ε.Π	14	9,09%
Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολιτικής Προστασίας	27	17,53%
Αυτοτελές Γραφείο υποστήριξης Δημάρχου, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων	1	0,65%
Δ/νση Διαχείρισης Απορριμμάτων Ανακύκλωσης Περ/ντος και Πρασίνου	40	25,97%
Αυτοτελές τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού	14	9,09%
Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών	22	14,29%
Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών	23	14,93%
Ειδικές Θέσεις	5	3,25%
Αυτοτελές Τμήμα Πολεοδομίας (Υπηρεσία Δόμησης)	5	3,25%
ΣΥΝΟΛΟ	154	

Διάγραμμα 12. Ποσοστό κατανομής προσωπικού ανά διεύθυνση

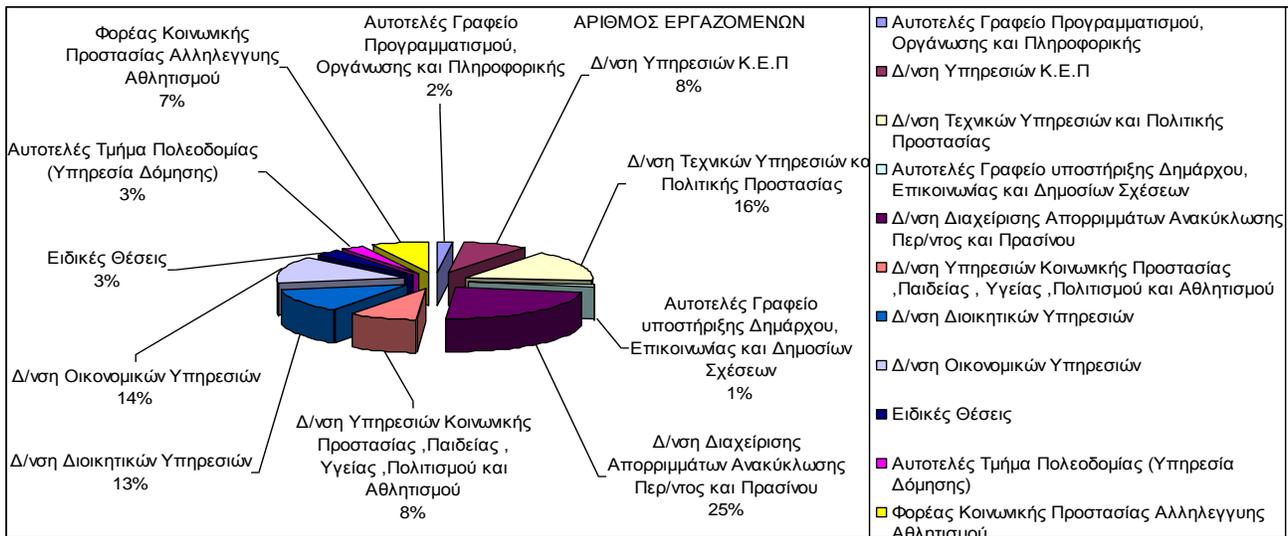
Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

Πίνακας 53. Ποσοστό κατανομής Προσωπικού ανά Υπηρεσία στο σύνολο του Δήμου

Δ/ΝΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ%
Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	3	1,81%
Δ/νση Υπηρεσιών Κ.Ε.Π	14	8,43%
Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολιτικής Προστασίας	27	16,27%
Αυτοτελές Γραφείο υποστήριξης Δημάρχου, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων	1	0,60%
Δ/νση Διαχείρισης Απορριμμάτων Ανακύκλωσης Περ/ντος και Πρασίνου	40	24,10%
Αυτοτελές τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Υγείας Πολιτισμού και Αθλητισμού	14	8,43%
Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών	22	13,26%
Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών	23	13,85%
Ειδικές Θέσεις	5	3,01%
Αυτοτελές Τμήμα Πολεοδομίας (Υπ. Δόμησης)	5	3,01%
Φορέας Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης Αθλητισμού	12	7,23%
ΣΥΝΟΛΟ	166	

Διάγραμμα 13: Ποσοστό κατανομής προσωπικού ανά Υπηρεσία στο σύνολο του Δήμου

Τα κρίσιμα ζητήματα που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου είναι τα εξής:

Οργάνωση δομή και συστήματα λειτουργίας

- Βελτίωση της οργανωτικής δομής του Δήμου και των Ν.Π.Δ.Δ και η ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς
- Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου
- Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών και ορθολογικός καταμερισμός του ανθρώπινου δυναμικού, ανάλογα με το αντικείμενο της κάθε υπηρεσίας
- Εφαρμογή διαδικασιών για την μείωση της εσωτερικής γραφειοκρατίας, βελτίωση συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών προσώπων
- Εφαρμογή διαδικασιών οργάνωσης, προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας του δήμου
 - Διεύρυνση των συνεργασιών με Δήμους, Φορείς, Δημόσια Διοίκηση
 - Βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη και ενίσχυση του θεσμού της συμμετοχής στα Δημοτικά Συμβούλια
 - Προσανατολισμός στη διοίκηση ποιότητας μέσω καθορισμού στόχων και μέτρηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

Ανθρώπινο Δυναμικό

- Βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου
- Επιμόρφωση, κατάρτιση και αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού
- Στελέχωση σε έμπειρο και ικανό προσωπικό μέσω κινητικότητας και μετατάξεων

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

- Αξιοποίηση του προσωπικού για ενεργή συμμετοχή στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- Αξιοποίηση ψηφιακού εκσυγχρονισμού στην υπηρεσία του πολίτη
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη προηγμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και την εκπαίδευση του προσωπικού.

Κεφάλαιο 6ο

Περιουσία Δήμου Τριφυλίας

6.1 Δημοτική Περιουσία - Κτιριακή Υποδομή

- Η δημοτική περιουσία του Δήμου αποτυπώνεται στον πιο κάτω πίνακα.

Πίνακας 54. Δημοτική Περιουσία

Περιοχή	Επιφάνεια ακινήτου (τ.μ.)	Κατάσταση	Επιφάνεια κτισμάτων (τ.μ)
ΑΕΤΟΣ	3.462,00	ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ		ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ		ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	3.126,00	ΣΦΑΓΕΙΑ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	1.721,81	ΒΙΟΛ. ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	464,00	ΠΛΑΤΕΙΑ	
ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΗ	1.050,04	ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΣ	188,25
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ		ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΟΛΥΘΕΑ	639,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	746,12	ΠΛΑΤΕΙΑ	67,5
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	1.132,00	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	432,15	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	
ΡΙΖΟΧΩΡΙ	917,30	ΠΛΑΤΕΙΑ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	945,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	1.211,03	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	503,31	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ		ΑΠΟΘΗΚΕΣ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	352,00	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	1.100,50	ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	1.132,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΡΥΟΝΕΡΙ	80-100	ΠΛΑΤΕΙΑ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	994,22	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΑΕΤΟΣ	15.362,75	ΑΓΡΟΣ	
ΡΙΖΟΧΩΡΙ	4.000,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΟΠΑΝΑΚΙ	400,00	ΠΛΑΤΕΙΑ	
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	181,25	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	457.71
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	2915,91	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΚΟ	266.68
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	593,28	ΚΟΙΝ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	489.6
ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ	524.21	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	151,84
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	9651	ΔΗΜ. ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	1575.20
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	115,76	ΚΕΠ	82,3
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	1828,96	ΠΑΙΔ. ΣΤΑΘΜΟΣ	386,91

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	2966,62	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	1218,64
ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ	92,71		
ΜΟΥΖΑΚΙ	3172,31	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	175,11
ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ	103	ΚΟΙΝ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	43,33
ΑΘΗΝΑ		ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	34
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	306,62	ΚΤΙΣΜΑ	163,68
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	135,94	ΚΕΡΑΙΑ ΡΑΔ	4,86
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	1450	ΣΚΟΥΠΙΔΟΤΟΠΟΣ	
ΜΟΥΖΑΚΙ	1476	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	16
ΤΡΑΓΑΝΑ	1215,90	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	124,87
ΛΕΥΚΗ	151,7		
ΛΕΥΚΗ		ΑΓΡΟΣ	
ΛΕΥΚΗ	281,67	Α.Σ.ΛΕΥΚΗΣ	253
ΤΡΑΓΑΝΑ	180,33	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΛΕΥΚΗ	6041	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	57,43
ΛΕΥΚΗ	60,41	ΗΡΩΟ	
ΦΛΩΚΑ	1513,39	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	94,67
ΜΟΥΖΑΚΙ	1476	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	675,40	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	7182,31	ΣΦΑΓΕΙΑ	202,82
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	3100	ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ	
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	5221,36	ΣΧΟΛΕΙΟ	121,33
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	60000	ΣΚΟΥΠΙΔΟΤΟΠΟΣ	
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	15366,7	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	156,54
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	4800	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	2837,50	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ	1090,34
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	2340	ΣΧΟΛΕΙΟ	1170
ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ	2343,03	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ	2548,48	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	81,75
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	224,07	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	403,54	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	934,05	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	404	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	12835	ΠΛΑΤΕΙΑ	38,5
ΠΥΡΓΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	130,59	ΓΗΠΕΔΟ	
ΒΑΛΤΑ	2.636,36	ΠΛΑΤΕΙΑ	228,09
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2.400,00	ΑΓΡΟΣ	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	46,8	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	4.025,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2.063,96	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	124	½ ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	270	ΟΙΚΙΑ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	488,56	ΟΙΚΙΑ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	99,4	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	72,51	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2.413,11	ΚΤΗΡ.ΕΤΕ	375,5
ΦΑΡΑΚΛΑΔΑ	156,25	ΟΙΚΙΑ	96,15
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	473,7	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	245,4
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2.034,00	ΑΓΡΟΣ	
ΣΠΗΛΙΑ	600	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΣ	3.000,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	1.262,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΑΡΜΕΝΙΟΙ	348,653	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΣΠΗΛΙΑ	427,24	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΞΗΡΟΚΑΜΠΟ	389,22	ΑΓΡΟΣ	
ΣΠΗΛΙΑ	2.000,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΣΤΑΣΙΟ	474,04	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΣΠΗΛΙΑ	769,56	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	1.388,19	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2841,42	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	520,1	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	2.000,00	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	983,66	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	595,74	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	7.514,15	ΑΓΡΟΣ	
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	843,13	ΑΓΡΟΣ	
ΑΘΗΝΑ	60	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	60
ΣΕΛΛΑ	5.000,00	ΓΗΠΕΔΟ	
ΣΕΛΛΑ	374	ΑΠΟΘΗΚΗ	98
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟ	114,8	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟ	511,15	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	131,8
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟ	232,45	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	107,8
ΡΟΔΙΑ		ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΣΕΛΛΑ	374	ΑΓΡΟΣ	
ΡΟΔΙΑ	9.000,00	ΑΓΡΟΣ	
ΡΟΔΙΑ	7.000,00	ΑΓΡΟΣ	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΣΕΛΛΑ		½ ΟΙΚΙΑΣ	
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟ		ΟΙΚΙΑ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	542,12	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	849,82	ΣΦΑΓΕΙΑ	345,96
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	489	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	20.700,68	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.021,20	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.132,52	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.618,57	ΣΧΟΛΕΙΟ	270,07
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	583,68	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.426,25	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.014,37	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	6.594,98	ΓΗΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	110,67	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	42,68	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	362,64	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	760,41	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	901,53	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.003,37	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	616,49
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.816,70	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	10.543,17	ΑΓΡΟΣ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	675,16	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΑΓΡΙΛΗΣ	444,34	ΜΥΛΟΣ	28,27
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	43,47	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΑΓΡΙΛΗΣ	434,29	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.733	ΕΛΑΙΟΠΕΡΙΒΟΛΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	967,77	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	240,76	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.709,75	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	770,14	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	18,6	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	9.000	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	35,48	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	574,21	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.534,29	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	3.185,21	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	5.353,66	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.621,87	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	663,3	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.261,35	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	3.421,67	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	715,11	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	4.949,40	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.771,09	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.584,70	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.043,81	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	5.768,00	ΕΛΑΙΟΠΕΡΙΒΟΛΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	199,5	ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟ	
ΧΑΛΛΑΖΩΝΙ		ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.600,00	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΛΑΤΗ	348,84	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΠΛΑΤΗ	431,29	ΔΗΜ.ΣΧΟΛΕΙΟ	178,63
ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΗ	6318,04	ΑΓΡΟΣ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.577,15	ΠΑΙΔ. ΣΤΑΘΜΟΣ	883,1
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1724,65	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	6.092,00	ΣΧΟΛΕΙΟ	550
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	7.119,00	ΣΧΟΛΕΙΟ	710,35
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	9.661,96	ΣΧΟΛΕΙΟ	719,45
ΠΛΑΤΗ		ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΕΞΟΧΙΚΟ		ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΕΞΟΧΙΚΟ		ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΜΑΛΗ		ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΧΑΛΛΑΖΩΝΙ		ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	
ΜΑΛΗ		ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	3.438,04	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	240,54	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.056,83	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	3.498,73	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.987,97	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	3.857,80	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.227,45	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.152,06	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	675,24	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.813,58	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	6.328,36		
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	2.024,58	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ		ΟΙΚΙΑ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1823	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΦΙΛΙΑΤΡΑ	1.647,65	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	
ΦΙΛΙΑΤΡΑ		ΚΤΗΡΙΑ	693,78

Η δημοτική περιουσία δεν έχει αξιολογηθεί, ενώ προκύπτουν ζητήματα όπως **αμφισβήτησης ιδιοκτησιακού καθεστώτος** έως και καταπατήσεων. Θα πρέπει να υπάρξει μια συστηματική διερεύνηση της κατάστασης της δημοτικής περιουσίας και από αυτά να επιλεγθούν τα ακίνητα που ενδείκνυνται για αξιοποίηση με τον ενδεδειγμένο τρόπο.

Η λογική αυτή υιοθετείται με **την ένταξη της στο Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου** και με την κατά προτεραιότητα αξιοποίηση των τουριστικών περιπετέρων Κυπαρισσίας και Γαργαλιάνων.

- **Κτιριακή Υποδομή Στέγασης Υπηρεσιών του Δήμου**

Η κτιριακή υποδομή για στέγαση των υπηρεσιών του Δήμου αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 54α. Κτιριακή Υποδομή για Στέγαση των Υπηρεσιών του Δήμου

Όνομασία Κτιρίου	Επιφάνεια κτιρίου (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Δημοτική Ενότητα	Προσβασιμότητα σε ΑΜΕΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Δ.Δ. ΚΟΠΑΝΑΚΙΟΥ	501,41	ΌΧΙ	Δ.Ε ΑΕΤΟΥ	ΝΑΙ
ΚΤΙΡΙΟ ΚΕΠ Τ.Κ.ΚΑΛΟΥΝΕΡΟΥ	138,00	ΟΧΙ	Δ.Ε ΑΥΛΩΝΟΣ	ΝΑΙ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Τ.Κ. ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ		ΟΧΙ	Δ.Ε ΑΥΛΩΝΟΣ	ΝΑΙ
ΚΕΠ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	72,00	ΟΧΙ	Δ.Ε ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΝΑΙ
ΚΤΙΡΙΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΕΔΡΑ)	1700,00	ΟΧΙ	Δ.Ε ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΌΧΙ
ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	152,57τ.μ.Χ2 ΟΡΟΦΟΥΣ+ΥΠΟΓΕΙΟ	ΟΧΙ	Δ.Ε ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΌΧΙ
ΚΕΠ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	70,00τ.μ	ΟΧΙ	Δ.Ε ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΝΑΙ

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

ΚΤΙΡΙΟ ΤΣΑΓΚΑΡΗ	223,45	ΟΧΙ	Δ.Ε.ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΌΧΙ
ΚΤΙΡΙΟ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	604,04	ΟΧΙ	Δ.Ε. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΝΑΙ
ΚΤΙΡΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Τ.Δ. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ	131,80	ΟΧΙ	Τ.Κ.ΤΡΙΠΥΛΗΣ	ΌΧΙ
ΚΤΙΡΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Τ.Δ. ΣΕΛΛΑ (ΣΤΕΓΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΚΕΠ)	98,00	ΟΧΙ	Τ.Κ.ΤΡΙΠΥΛΗΣ	ΝΑΙ

Έχει ιδιαίτερη σημασία να υπογραμμιστεί η σημαντική διασπορά των Υπηρεσιών στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Τριφυλίας, στοιχείο που επιβαρύνει σε ορισμένες περιπτώσεις την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της λειτουργίας των Υπηρεσιών.

Αυτό αποτελεί κρίσιμο ζήτημα που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με την παρέμβασή μας στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου.

Κεφάλαιο 7ο

Οικονομικά Στοιχεία του Δήμου

7.1 Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Τριφυλίας βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία της Οικονομικής Υπηρεσίας. Ειδικότερα η ανάλυση που ακολουθεί βασίστηκε στα απολογιστικά στοιχεία – εισπραχθέντα έσοδα και τιμολογημένες δαπάνες – για την περίοδο 2012-2014 .

7.1.1 Έσοδα

Αναλύοντας τα απολογιστικά στοιχεία του Δήμου Τριφυλίας διαπιστώνεται ότι τα εισπραχθέντα έσοδα διακρίνονται σε έξι βασικές ομάδες

- ◆ Τακτικά Έσοδα (ομάδα 0)
- ◆ Έκτακτα Έσοδα (ομάδα 1)
- ◆ Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ομάδα 2)
- ◆ Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. (ομάδα 3)
- ◆ Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων και Επιστροφές χρημάτων (ομάδα 4)
- ◆ Χρηματικό Υπόλοιπο (ομάδα 5)

Η διαχρονική εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Τριφυλίας κατά την τελευταία τριετία 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 55. Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Τριφυλίας

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ				
ΕΣΟΔΑ ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	189.536,00	172.042,00	157.273,00
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	117.511,00	159.933,00	153.127,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1.806.769,00	2.002.177,00	1.980.119,00
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	330.952,00	459.805,00	519.659,00

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

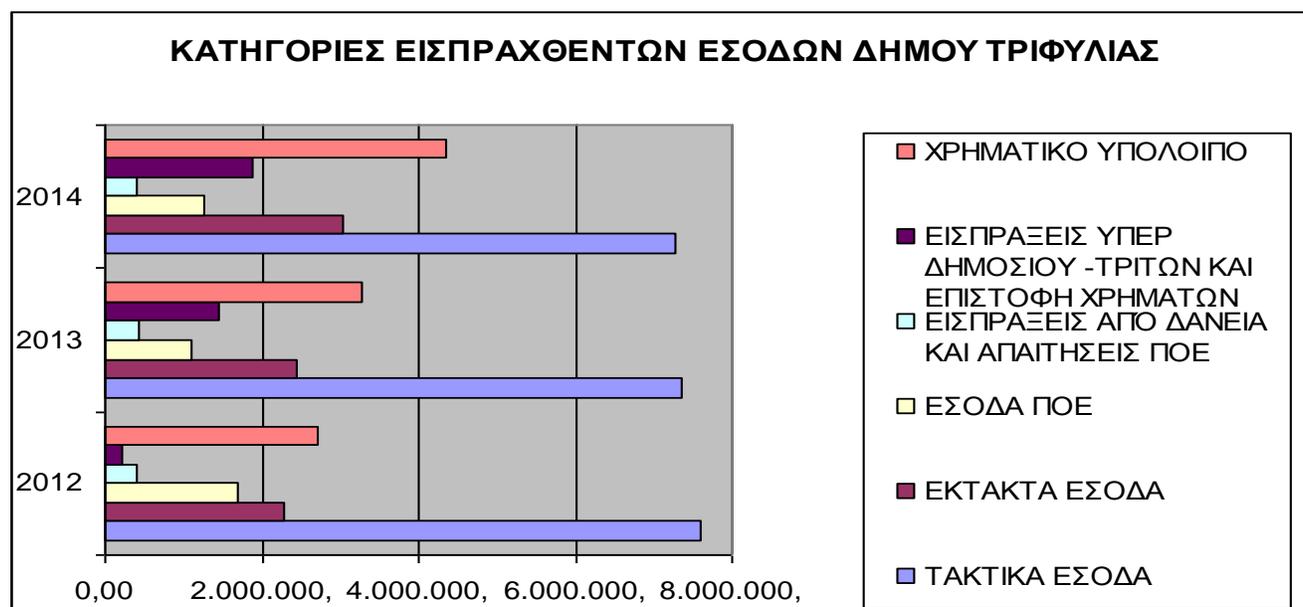
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	25.218,00	51.117,00	11.261,00
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5.031.201,00	4.420.006,00	4.371.222,00
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	88.693,00	99.666,00	76.430,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	7.589.880,00	7.364.746,00	7.269.091,00
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ			
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,00	0,00	0,00
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	218.333,00	722.207,00	1.598.445,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.961.502,00	1.609.353,00	1.330.327,00
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	0,00	0,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	107.935,00	114.517,00	110.585,00
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	730,00	0,00	1.353,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	2.288.500,00	2.446.077,00	3.040.710,00
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ			
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	896.968,00	1.098.988,00	1.179.633,00
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	799.582,00	1.651,00	81.802,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	1.696.550,00	1.100.639,00	1.261.435,00
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ			
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	159.982,00	151.092,00	24.681,00
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	248.990,00	287.362,00	367.525,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	408.972,00	438.454,00	392.206,00
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ			
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	173.470,00	1.440.196,00	1.863.717,00
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	28.272,00	17.480,00	9.094,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	201.742,00	1.457.676,00	1.872.811,00

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ			
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.208.690,00	993.349,00	1.458.173,00
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	1.499.283,00	2.288.799,00	2.880.278,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	2.707.973,00	3.282.148,00	4.338.451,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	14.893.617,00	16.089.740,00	18.174.704,00

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι τα εισπραχθέντα έσοδα του Δήμου Τριφυλίας παρουσιάζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος, με μέση τιμή για την περίοδο 2012-2014 να ανέρχεται σε **16.386.020,33** ευρώ.

Διάγραμμα 14. Κατηγορίες Εισπραχθέντων Εσόδων Δήμου Τριφυλίας

Αναλυτικά τα έσοδα που εισπράχτηκαν ανά ομάδα εμφανίζουν τις εξής μεταβολές:

ί. Τακτικά Έσοδα

Τα τακτικά έσοδα του Δήμου Τριφυλίας προέρχονται από επτά διαφορετικές πηγές εσόδων, η κάθε μία από τις οποίες παρουσίασε διαφορετική τάση κατά την περίοδο 2012-2014

Κυριότερη πηγή τακτικών εσόδων για τον Δήμο Τριφυλίας αποτελούν τα **έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **4.607.476,33** ευρώ, για την περίοδο 2012-

2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 62,20% των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Το συνολικό ποσό των εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες ανήλθε το 2014 σε 4.371.222,00 ευρώ παρουσιάζοντας μείωση της τάξης 1,1% σε σχέση με το 2013 όπου η αντίστοιχη τιμή ήταν 4.220.006,00 ευρώ.

Η δεύτερη σημαντικότερη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα **έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **1.929.688,33** ευρώ, για την περίοδο 2012-2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 26% των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Τα έσοδα της κατηγορίας αυτής παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος, καθώς ενώ το 2013 είχαν αυξηθεί φτάνοντας τα 2.002.177,00 ευρώ, το 2014 μειώθηκαν κατά 1,12% με την τιμή τους να διαμορφώνεται στα 1.980.119,00 ευρώ.

Η τρίτη σημαντική πηγή τακτικών εσόδων είναι τα **έσοδα από λοιπά τέλη , δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **436.805,33** ευρώ, για την περίοδο 2012-2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 5,9 % των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Η κατηγορία αυτή παρουσιάζει αυξητική τάση καθώς το 2014 το ύψος της διαμορφώθηκε σε 519.659,00 ευρώ, ποσό αυξημένο κατά 59.854,00 ευρώ σε σχέση με το 2013 και κατά 188.707,00 ευρώ σε σχέση με το 2012 .

Την τέταρτη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα **έσοδα από ακίνητη περιουσία** ,η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **172.950,33** ευρώ, για την περίοδο 2012-2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 2,33 % των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Η κατηγορία αυτή παρουσιάζει πτωτική τάση καθώς το 2014 το ύψος της διαμορφώθηκε σε 157.273,00 ευρώ , το 2013 σε 172.042,00 ευρώ και το 2012 σε 189.536,00 ευρώ .

Την πέμπτη σημαντικότερη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα **έσοδα από κινητή περιουσία**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **143.523,67** ευρώ, για την περίοδο 2012-2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 1,93 % των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Τα έσοδα της κατηγορίας αυτής παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος , καθώς ενώ το 2013 είχαν αυξηθεί φτάνοντας τα 159.933,00 ευρώ, το 2014 μειώθηκαν κατά 4,44% με την τιμή τους να διαμορφώνεται στα 153.127,00 ευρώ ενώ το 2012 ήταν μόνο 117.511,00 ευρώ.

Αυξομειώσεις παρουσιάζουν τα **λοιπά τακτικά έσοδα** , με τη μέση τιμή της κατηγορίας αυτής για την περίοδο 2012-2014 να υπολογίζεται σε **88.263,00** ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 1,20 % των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Τα εισπραχθέντα έσοδα από λοιπά τακτικά έσοδα το 2014 ανήλθαν σε 76.430,00 ευρώ όταν το 2013 ήταν 99.666,00 ευρώ και το 2012 ήταν 88.693,00 ευρώ.

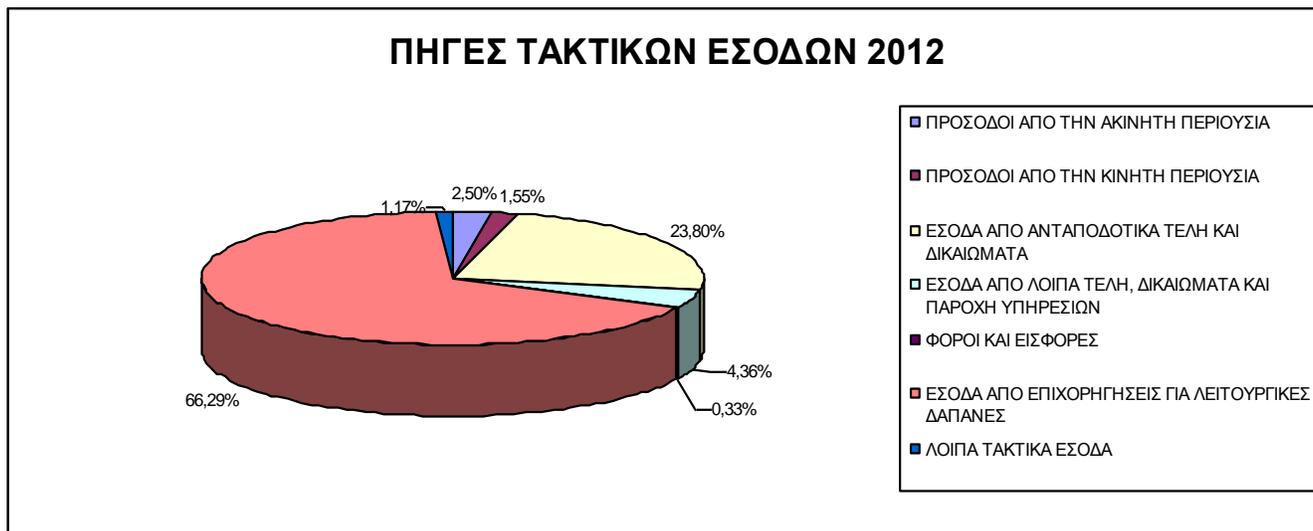
Μικρότερη συμβολή στη διαμόρφωση των τακτικών εσόδων έχουν τα **έσοδα από φόρους και εισφορές**, με τη μέση τιμή της κατηγορίας αυτής για την περίοδο 2012-2014 να υπολογίζεται σε **29.198,67** ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 0,40% των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

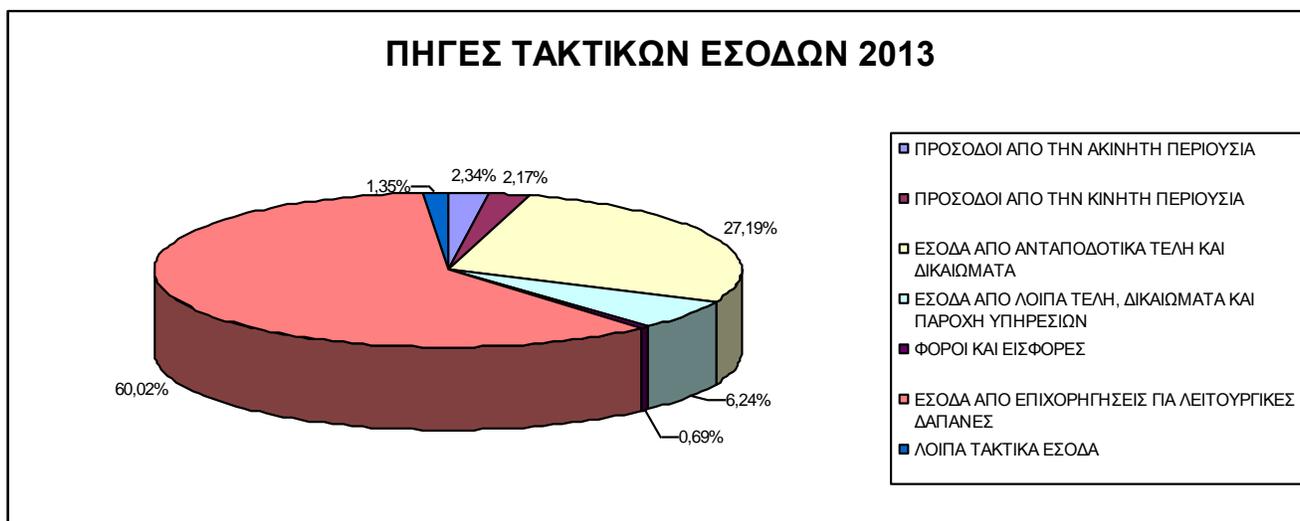
περίοδο. Τα εισπραχθέντα έσοδα από φόρους και εισφορές το 2014 ανήλθαν σε 11.261,00 ευρώ όταν το 2013 ήταν 51.117,00 ευρώ και το 2012 ήταν 22.218,00 ευρώ.

Αναλυτικά, η διάρθρωση του συνόλου των τακτικών εσόδων ανά πηγή προέλευσης και ανά έτος παρουσιάζονται στα ακόλουθα γραφήματα:

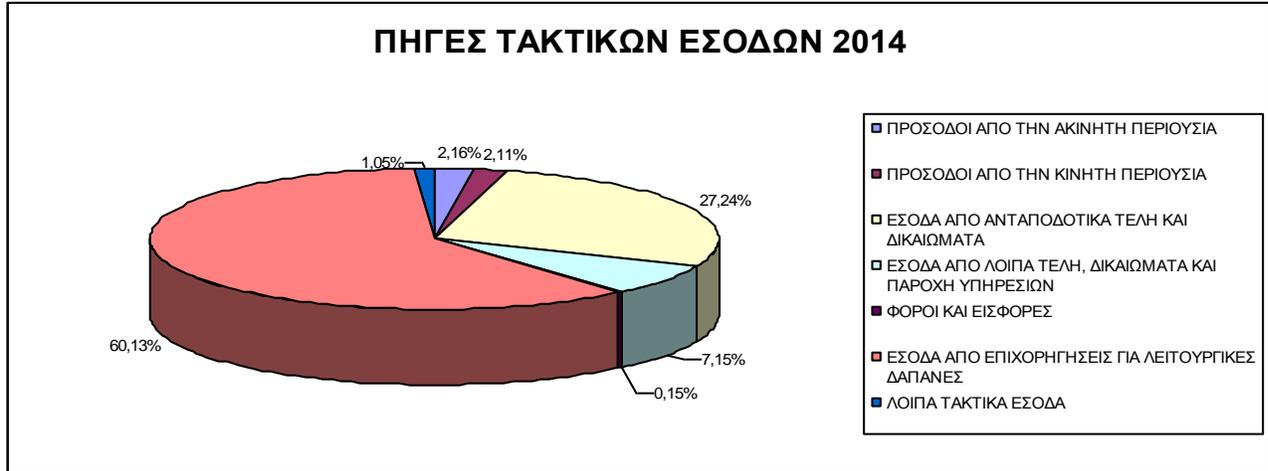
Διάγραμμα 15. Πηγές Τακτικών Εσόδων 2012

Διάγραμμα 16. Πηγές Τακτικών Εσόδων 2013

Διάγραμμα 17. Πηγές Τακτικών Εσόδων 2014

ii. Έκτακτα Έσοδα

Η σημαντικότερη πηγή εκτάκτων εσόδων για κάθε δήμο αποτελούν οι **Επιχορηγήσεις για επενδύσεις** καθώς και οι **έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών**.

Οι **επιχορηγήσεις για επενδύσεις** έχουν μια πτωτική πορεία στο Δήμο Τριφυλίας καθώς από 1.961.502,00 € που ήταν το 2012 , ανήλθαν σε 1.609.353,00 € το 2013 και σε 1.330.327,00 € το 2014. Η μέση τιμή τριετίας των εσόδων από επιχορηγήσεις είναι **1.633.727,33 €**, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 63 % του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου για την περίοδο 2012-2014.

Εντυπωσιακή ήταν η μεγάλη αύξηση των **έκτακτων επιχορηγήσεων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών** καθώς ενώ το 2012 τα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας ήταν 218.333,00 € , το 2012 ανήλθαν σε 722.207,00 € και το 2014 έφτασαν να είναι 1.598.445,00 € . Το γεγονός αυτό συνετέλεσε και στην αύξηση του γενικού συνόλου των εκτάκτων εσόδων του Δήμου Τριφυλίας για το έτος αυτό. Η μέση τιμή της συγκεκριμένης κατηγορίας έκτακτων εσόδων είναι **846.328,33** ευρώ για την περίοδο 2012-2014, ποσό που αντιστοιχεί στο 32,7% του συνόλου των έκτακτων εσόδων της συγκεκριμένης περιόδου.

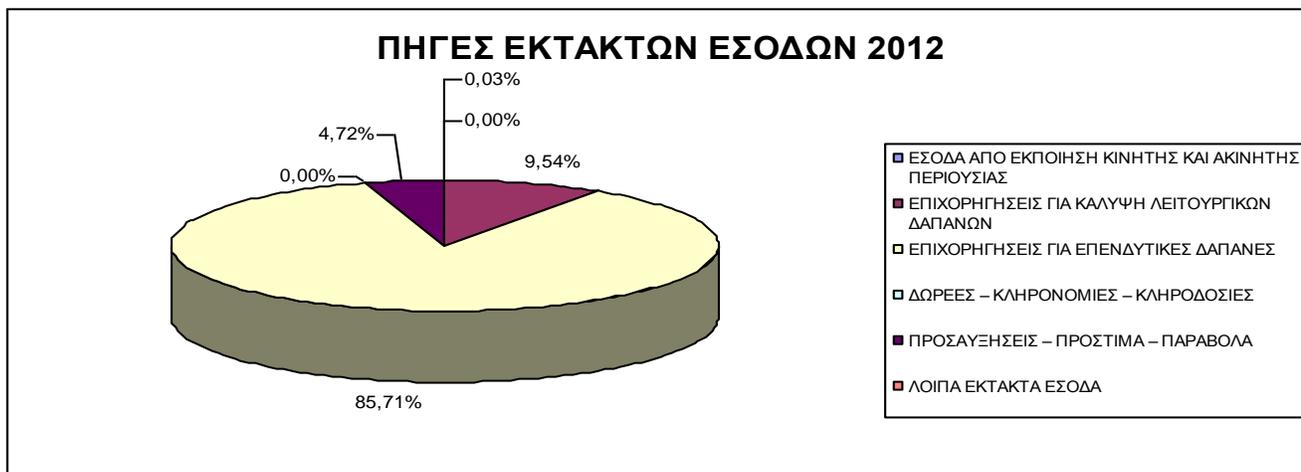
Αυξομειώσεις παρουσιάζουν τα έκτακτα έσοδα από **προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα**, καθώς το 2014 τα έσοδα που εισέπραξε ο Δήμος από την εν λόγω κατηγορία ήταν 110.585,00 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 114.517,00 ευρώ και το 2012 δεν ξεπέρασαν τα 107.935,00 ευρώ. Η μέση τιμή της συγκεκριμένης κατηγορίας έκτακτων εσόδων είναι **111.012,33** ευρώ για την περίοδο 2012-2014, ποσό που αντιστοιχεί στο 4,3% του συνόλου των έκτακτων εσόδων της συγκεκριμένης περιόδου.

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

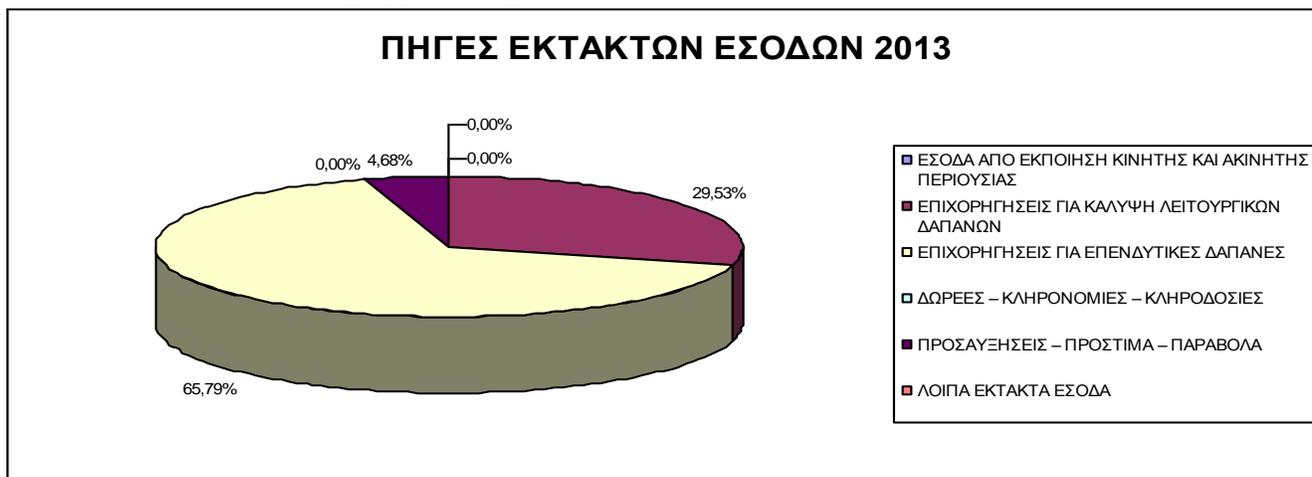
Στη διαμόρφωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων μηδαμινή ήταν η συμβολή των **λοιπών έκτακτων εσόδων**, με τη μέση τιμή τους για την περίοδο 2012-2014 να μην ξεπερνάει τα 694,33 ευρώ.

Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου Τριφυλίας, ανά πηγή προέλευσης:

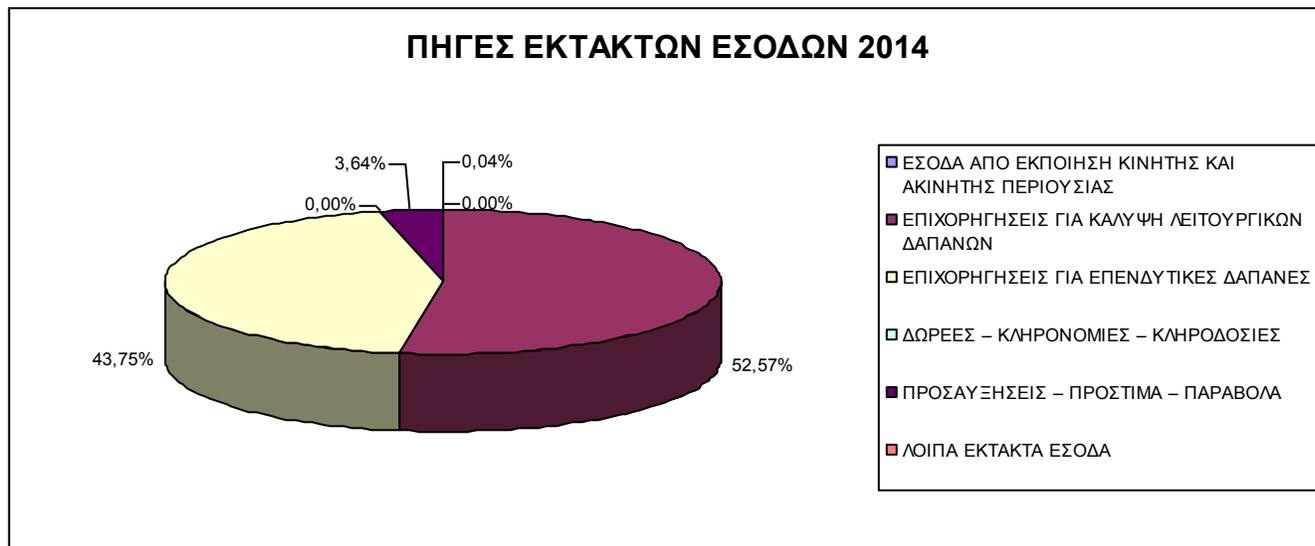
Διάγραμμα 18. Πηγές Έκτακτων Εσόδων 2012

Διάγραμμα 19. Πηγές Έκτακτων Εσόδων 2013

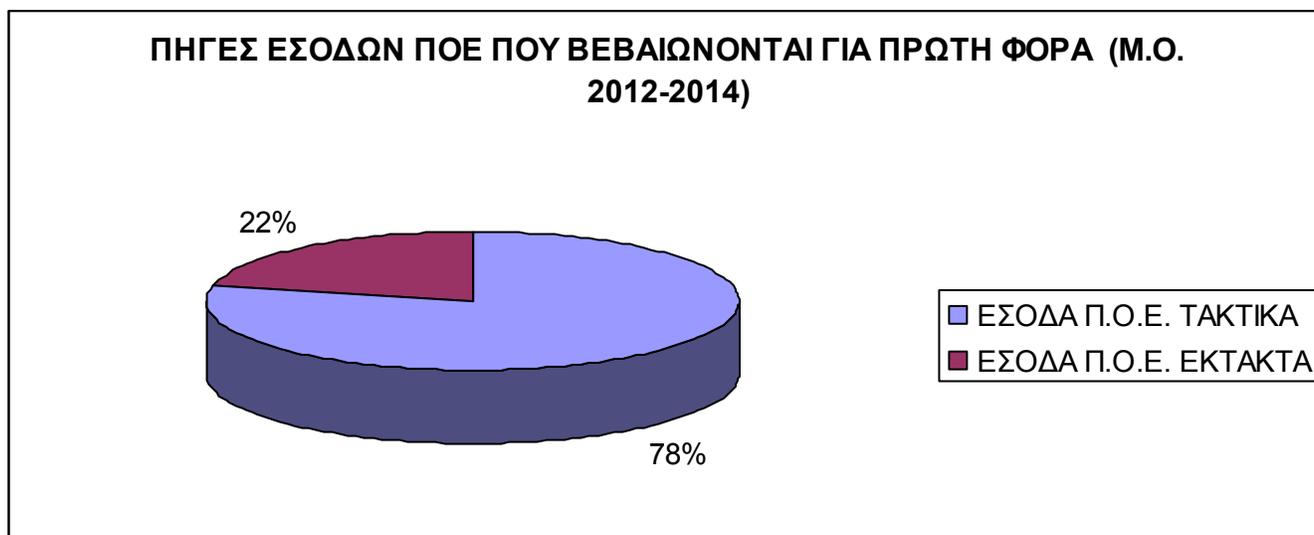

Διάγραμμα 20. Πηγές Έκτακτων Εσόδων 2014

Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά:

Διάγραμμα 21. Πηγές Εσόδων που βεβαιώνονται για πρώτη φορά

Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν α) τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. και β) έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε.

Ειδικότερα, τα **τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε.** αντιστοιχούν στο 78,24% των συνολικών εσόδων Π.Ο.Ε. κατά την περίοδο 2012-2014. Εμφανίζεται αυξητική τάση καθώς το 2014 τα τακτικά έσοδα ΠΟΕ ανήλθαν σε 1.179.633,00 ευρώ , το 2013 σε 1.098.988,00 ευρώ και το 2012 σε 896.968,00 ευρώ.

Πτωτική χαρακτηρίζεται η τάση των **έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε.** όπου ενώ το 2012 ήταν 799.582,00 ευρώ, το 2013 ήταν μόλις 1.651,00 ευρώ και το 2014 ανήλθαν σε 81.802,00 ευρώ.

Η συμβολή των τακτικών και των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. στο σύνολο των εσόδων Π.Ο.Ε. για την περίοδο 2012-2014 καταγράφεται στο ακόλουθο γράφημα:

Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.

Στον Δήμο Τριφυλίας παρουσιάζεται πτωτική τάση στις **εισπράξεις από δάνεια**, ενώ αυξητική τάση καταγράφουν οι **εισπράξεις από τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη.** Ειδικότερα, οι απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. ανήλθαν το 2014 σε 392.206,00 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 438.454,00 ευρώ και το 2012 ήταν 408.972,00 ευρώ, όπως παρουσιάζεται και στο ακόλουθο γράφημα:

Διάγραμμα 22. Εισπρακτέα Υπόλοιπα

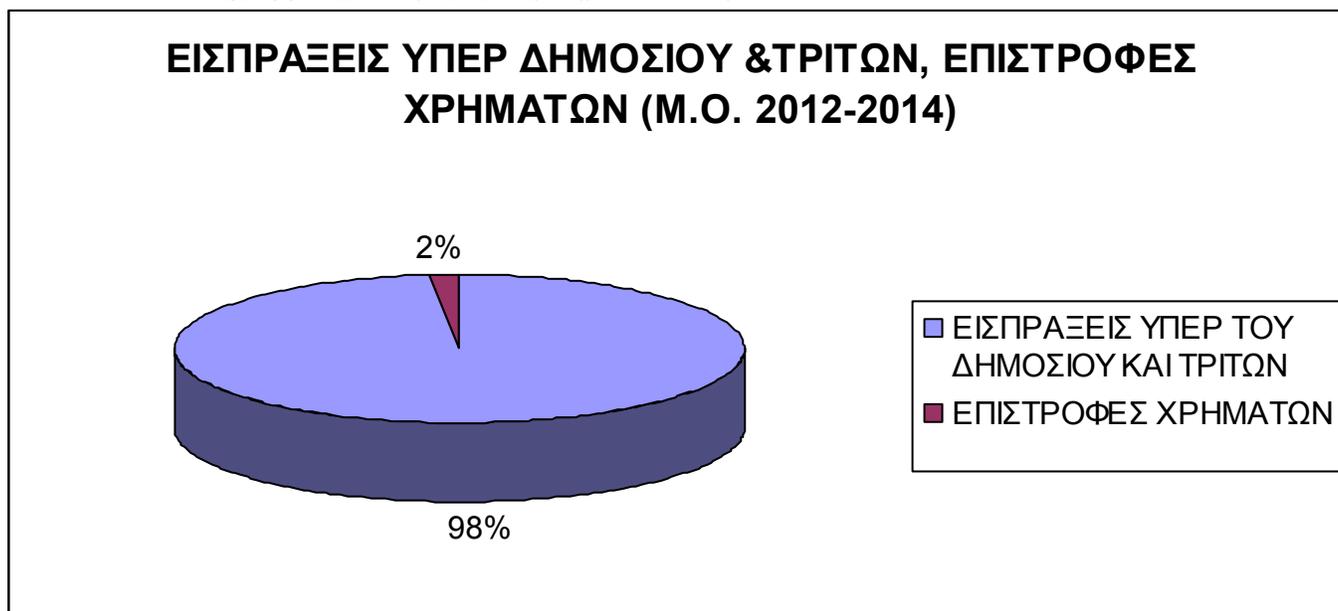
Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων

Οι **εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων** παρουσιάζουν μια αυξητική τάση με κορυφή το 2014 οι οποίες ανήλθαν σε 1.863.717,00 ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως 423.521 ευρώ , σε σχέση με το προηγούμενο έτος . Η μέση τιμή της εν λόγω κατηγορίας εσόδων για την περίοδο 2012-2014, ανέρχεται σε **1.159.127,60** ευρώ.

Οι επιστροφές χρημάτων παρουσιάζουν πτωτική τάση καθώς το 2012 τα έσοδα αυτής της κατηγορίας ανήλθαν σε 28.272,00 ευρώ , το 2013 σε 17.480,00 ευρώ και το 2014 μόλις 9.094,00 ευρώ.

Η διάρθρωση της εν λόγω κατηγορίας εσόδων κατά την εξεταζόμενη περίοδο εμφανίζεται στο ακόλουθο γράφημα:

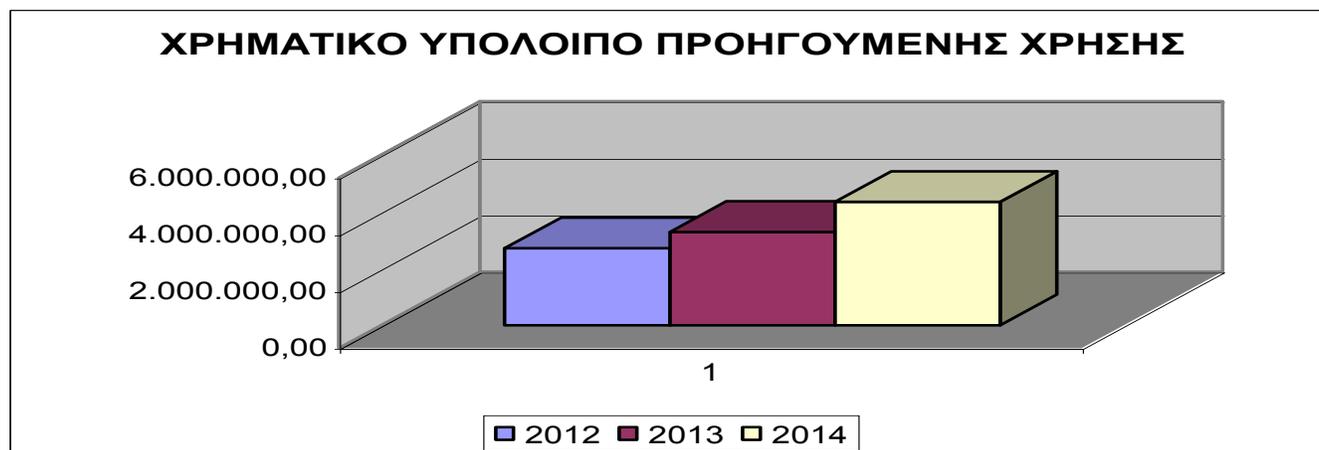
Διάγραμμα 23. Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και Τρίτων

iii. Χρηματικό υπόλοιπο

Το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης παρουσίασε μια αυξητική τάση , το 2012 ήταν 2.707.973,00 ευρώ , το 2013 ανήλθε σε 3.282.148,00 ευρώ ενώ το 2014 διαμορφώθηκε στα 4.338.451,00 ευρώ . Η μέση τιμή του **χρηματικού υπολοίπου από τακτικά έσοδα** ανέρχεται σε **1.220.070,60** ευρώ την περίοδο 2012-2014 ενώ η μέση τιμή του **χρηματικού υπολοίπου από έκτακτα έσοδα** ανέρχεται σε **2.222.78,60** ευρώ την ίδια περίοδο.

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019
 Διάγραμμα 24. Χρηματικό Υπόλοιπο Προηγούμενης Χρήσης

7.1.2 Έξοδα

Η εξέλιξη των τιμολογηθέντων δαπανών στο Δήμο Τριφυλίας για την περίοδο 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, από τον οποίο προκύπτει ότι τα έξοδα των ταμειακών απολογισμών του δήμου διακρίνονται στις ακόλουθες τέσσερις (4) ομάδες:

1. Έξοδα χρήσης (ομάδα 6)
2. Επενδύσεις (ομάδα 7)
3. Πληρωμές Π.Ο.Ε. αποδόσεις & προβλέψεις (ομάδα 8)
4. Αποθεματικό (ομάδα 9)

Πίνακας 56 Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία (Δαπάνες)

iii. ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ				
ΔΑΠΑΝΕΣ-ΤΙΜΟΛΟΓΗΜΕΝΕΣ (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ			
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	3.556.553,00	3.208.643,00	3.160.788,00
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	355.730,00	345.026,00	422.601,00
62	Παροχές τρίτων	1.066.835,00	1.524.882,00	1.619.480,00
63	Φόροι και τέλη	16.734,00	15.201,00	70.549,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	49.963,00	45.835,00	28.173,00
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	1.216.296,00	118.366,00	183.853,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	281.234,00	263.619,00	325.192,00

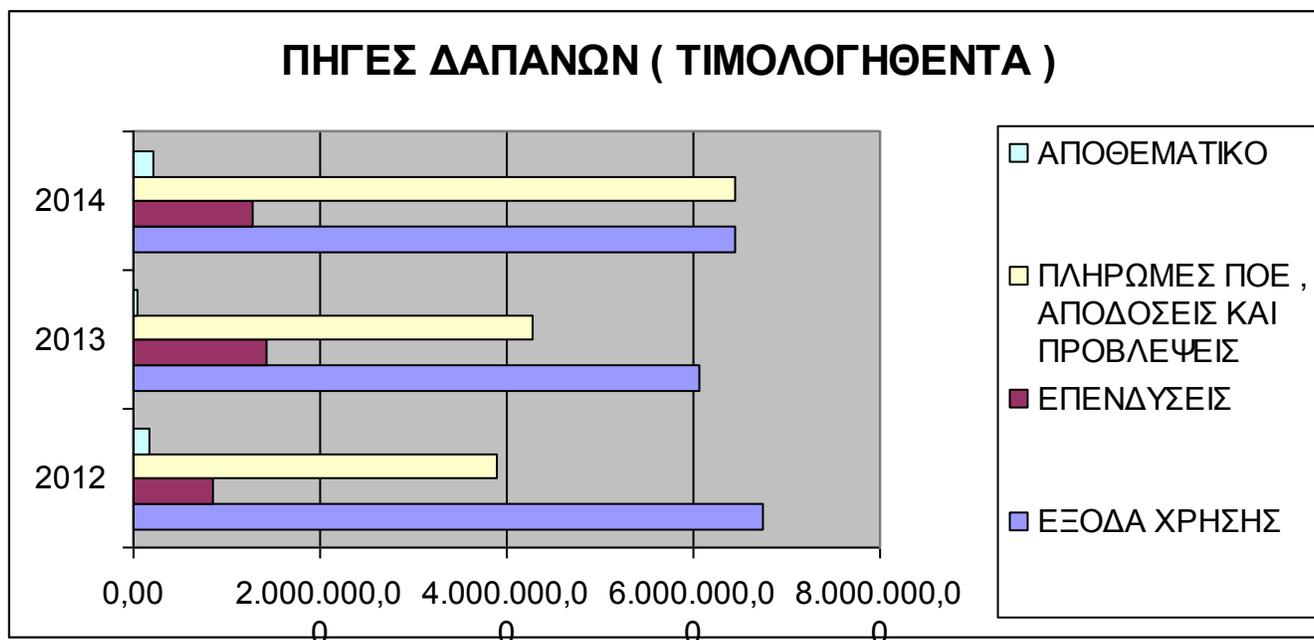
Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις- παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	135.835,00	417.997,00	626.066,00
68	Λοιπά έξοδα	62.490,00	119.008,00	16.582,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	6.741.670,00	6.058.577,00	6.453.284,00
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	14.473,00	3.172,00	41.091,00
73	Έργα	834.477,00	1.417.188,00	1.211.443,00
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες			16.564,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	848.950,00	1.420.360,00	1.269.098,00
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	3.793.408,00	2.699.639,00	2.851.192,00
82	Λοιπές Αποδόσεις	92.189,00	1.309.178,00	1.723.762,00
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων ΠΟΕ		263.438,00	1.876.496,00
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.885.597,00	4.272.255,00	6.451.450,00
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
91	Αποθεματικό	161.046,00	43.274,00	203.075,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	161.046,00	43.274,00	203.075,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	11.637.263,00	11.794.466,00	14.376.907,00

Οι δαπάνες που τιμολογήθηκαν την περίοδο 2012-2014 παρουσίασαν αυξητική τάση από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε 12.602.878,00 ευρώ, και τη μεγαλύτερη τιμή να καταγράφεται το 2014, με τις τιμολογημένες δαπάνες να ανέρχονται σε 14.376.907,00 ευρώ.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της εκάστοτε κατηγορίας τιμολογημένων δαπανών:

Διάγραμμα 25. Πηγές Δαπανών

Αναλυτικά, τα έξοδα που τιμολογήθηκαν ανά κατηγορία εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)

Οι λειτουργικές δαπάνες χρήσης παρουσίασαν αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Σημαντική ποσοστιαία μεταβολή καταγράφηκε στην αύξηση α) των πληρωμών για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις και δωρεές και β) των πληρωμών φόρων και τελών. Επίσης σημαντική μείωση παρατηρείται στις πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης. Ειδικότερα, τα έξοδα χρήσης αποτελούν το 50,92% των συνολικών δαπανών που τιμολογήθηκαν από το Δήμο Τριφυλίας, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπανών να ανέρχεται σε 6.417.843,60 ευρώ.

Το μεγαλύτερο τμήμα των εξόδων χρήσης αφορούσε τις **αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε **3.308.661,30** ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 51,55 % του συνόλου των λειτουργικών δαπανών χρήσης. Οι αμοιβές προσωπικού ανήλθαν το 2014 σε 3.160.788,00 ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 47.855,00 ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αύξηση παρουσίασαν οι **αμοιβές αιρετών και τρίτων** με ποσοστό 2,97 % επί των συνολικών τιμολογημένων εξόδων χρήσης. Από 35.730,00 ευρώ που ήταν το 2012 οι εν λόγω αμοιβές έφτασαν 422.601,00 ευρώ το 2014.

Σημαντικό τμήμα των εξόδων χρήσης αντιστοιχεί και στις **παροχές τρίτων**, οι οποίες παρουσιάζουν μικρές μεταβολές από έτος σε έτος. Ειδικότερα, στις παροχές τρίτων αντιστοιχεί το 21,87% του συνόλου των

εξόδων χρήσης του Δήμου Τριφυλίας, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπάνης να ανέρχεται σε **1.403.732,30** ευρώ.

Μια άλλη σημαντικότερη πηγή εξόδων χρήσης με ποσοστό 6,13%, αφορά τις πληρωμές για **μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές**, με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε **393.299,33** ευρώ. Η συγκεκριμένη κατηγορία δαπανών εμφανίζει σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος. Ενδεικτικά το έτος 2014 οι πληρωμές:

Για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους ήταν 626.066,00 ευρώ, ενώ το 2013 ήταν 417.997,00 ευρώ και το 2012 ήταν 135.835,00 ευρώ.

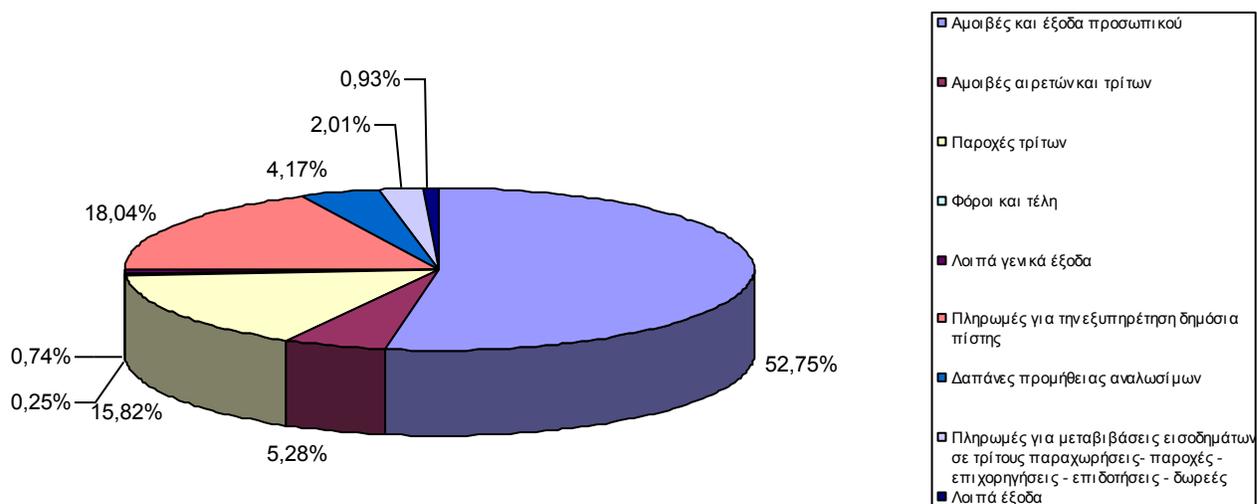
Μεγάλη πτώση εμφανίζουν οι **πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης**, με τη μέση τιμή του δείκτη να ανέρχεται σε **506.171,66** ευρώ κατά την περίοδο 2012-2014, τα **λοιπά έξοδα**, των οποίων η μέση τιμή ανήλθε σε **66.026,66** ευρώ καθώς και τα **λοιπά γενικά έξοδα** των οποίων η μέση τιμή ανήλθε σε 41.323,66 ευρώ .

Αύξηση παρουσιάζουν επίσης οι **δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων** με τη μέση τιμή του δείκτη να ανέρχεται σε **506.171,66** ευρώ κατά την περίοδο 2012-2014 όπως και οι **φόροι – τέλη** με τη μέση τιμή του δείκτη να ανέρχεται σε **34.161,33** ευρώ κατά την τριετία 2012-2014.

Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση των εξόδων χρήσης ανά κατηγορία δαπάνης για τα έτη 2012, 2013 και 2014:

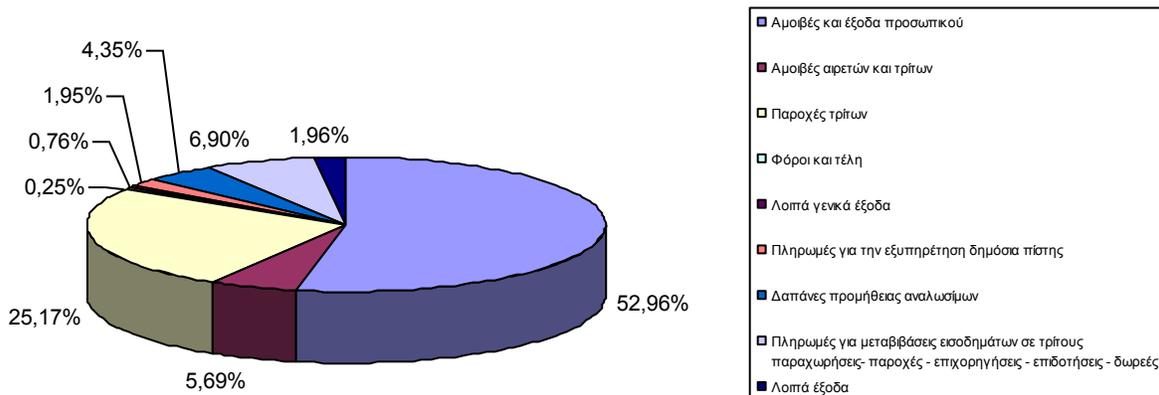
Διάγραμμα 26. Λειτουργικές Δαπάνες Χρήσης 2012

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ 2012

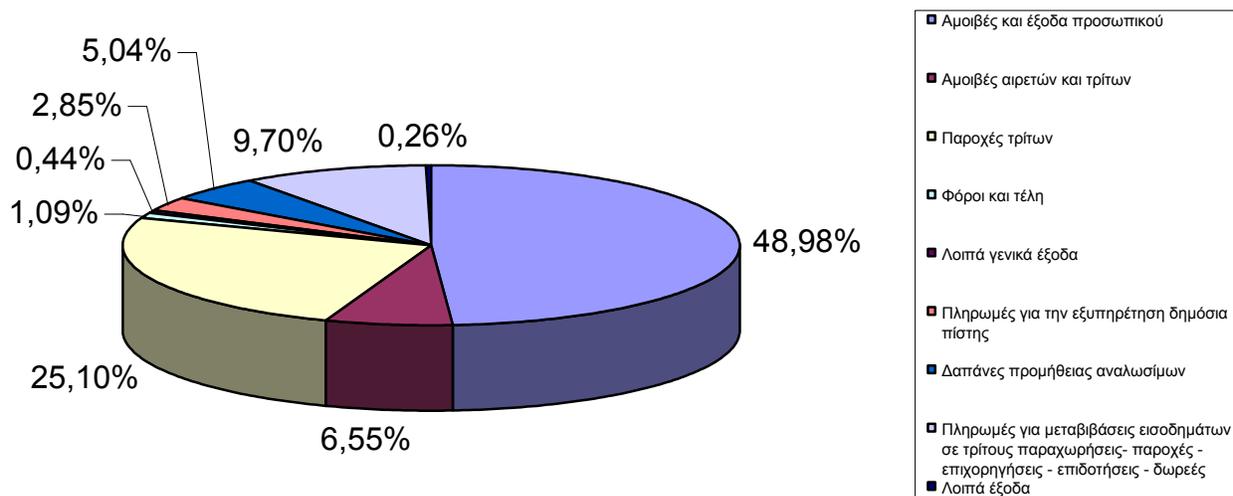
Διάγραμμα 27. Λειτουργικές Δαπάνες Χρήσης 2013

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ 2013

Διάγραμμα 28. Λειτουργικές Δαπάνες Χρήσης 2014

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ 2014

Επενδύσεις

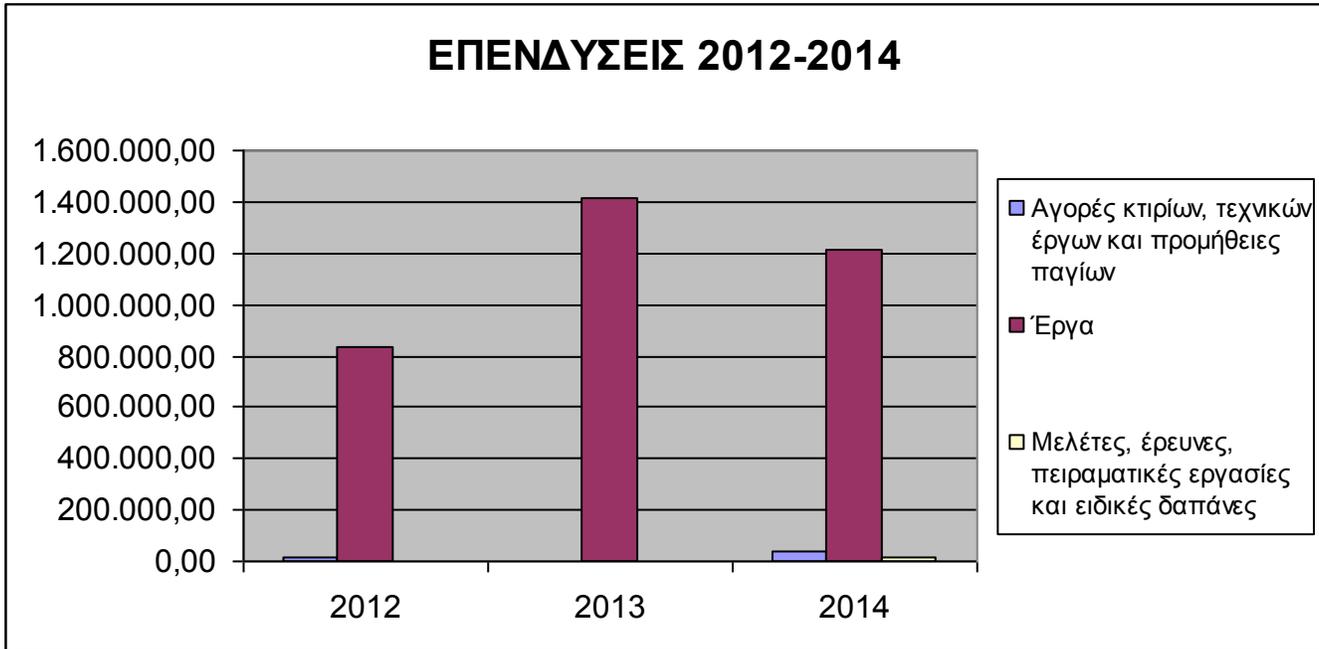
Οι δαπάνες για επενδύσεις καταγράφουν σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος με το μεγαλύτερο τμήμα των εν λόγω δαπανών να αφορά τις δαπάνες για έργα αλλά και για αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων. Η μέση τιμή των επενδύσεων ανήλθε σε 1.179.469,30 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 9,36 % του συνόλου των συνολικών δαπανών χρήσης.

Ειδικότερα, οι δαπάνες για **έργα** παρουσίασαν αυξομειώσεις. Το 2014, ανήλθαν σε 1.211.443,00 ευρώ, από 1.417.188,00 ευρώ που ήταν το προηγούμενο έτος, ενώ αυξητική τάση εμφάνισαν οι αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων, καθώς από 14.473,00 ευρώ που ήταν το 2012, αυξήθηκαν σε 382.030,42 ευρώ το 2013, για να μειωθούν το 2014 με το ύψος των συγκεκριμένων δαπανών να ανέρχεται σε 1.211.443,00 ευρώ.

Οι δαπάνες για μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες ήταν μηδενικές το 2013 και 2012, ενώ το 2014 είχαν ανέλθει σε 16.564,00 ευρώ.

Η διαχρονική εξέλιξη των δαπανών για επενδύσεις παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Διάγραμμα 29. Επενδύσεις 2012-2014

Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις & Προβλέψεις

Οι πληρωμές προηγούμενων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), παρουσίασαν αυξομειώσεις κατά την περίοδο 2012-2014, με τη μέση τιμή τους να διαμορφώνεται σε **4.869.767,33** ευρώ. Σημαντικές διακυμάνσεις καταγράφηκαν σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες πληρωμών Π.Ο.Ε., αποδόσεων και προβλέψεων, ενώ η διάρθρωση των επί μέρους κατηγοριών δαπανών παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Διάγραμμα 30. Πληρωμές ΠΟΕ, Αποδόσεις & Προβλέψεις 2012-2014

7.1.3 Αποθεματικό

Το αποθεματικό του Δήμου Τριφυλίας παρουσιάζει αυξομειώσεις κατά την τελευταία τριετία όπως φαίνεται και στο γράφημα που ακολουθεί. Το 2012 ανήλθε σε 161.046,00 ευρώ, το 2013 σε 43.274,00 και το 2014 σε 203.075,00 ευρώ.

Κεφάλαιο 8ο

Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Τριφυλίας

Στο κεφάλαιο αυτό περιέχονται οι πίνακες της Ανάλυσης S.W.O.T, όπως προκύπτουν από την αποτύπωση της υφιστάμενης ανά θεματικό άξονα, κατάστασης του Δήμου και του εσωτερικού περιβάλλοντος αυτού. Η ανάλυση αυτή θα προσδιορίσει και το Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου.

8.1 Ανάλυση S.W.O.T του Δήμου

Πίνακας 57. SWOT Analysis του Δήμου

S.W.O.T Analysis στον Τομέα Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

<u>Δυνάμεις – Strengths</u>	<u>Αδυναμίες - Weaknesses</u>
<p><u>A. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ</u></p> <p>Πλούσιο Φυσικό Περιβάλλον της περιοχής</p> <p>Τοποθεσίες με ιδιαίτερα υψηλό περιβαλλοντικό και αισθητικό ενδιαφέρον</p> <p>Υψηλής Ποιότητας Θαλάσσιο Περιβάλλον (Θάλασσες – Παραλίες)</p> <p>Περιοχές Natura</p> <p>Επαρκής Ανάπτυξη Δικτύων Εξυπηρέτησης του Δήμου</p>	<p><u>A. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ</u></p> <p>Έντονες πιέσεις στο Φυσικό Περιβάλλον λόγω ελλειπών υποδομών και ανεξέλεγκτων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων</p> <p>Επιβάρυνση του περιβάλλοντος από τα απόβλητα των ελαιουργείων και την καύση πυρηνόξυλου από θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις, κατοικίες και πυρηνελαιουργεία</p> <p>Υπολείμματα εισροών και αγροτικών αποβλήτων στη γεωργία (νιτροποίηση εδαφών και υδάτινων πόρων, γεωργικά πλαστικά, είδη συσκευασίας, κλπ.)</p>

<p>Πλούσιο υδάτινο δυναμικό</p> <p>Ρεματικές Διαδρομές (Νέδα, Αρκαδικός) με υπερτοπική επισκεψιμότητα υπό την αιγίδα του Δήμου</p> <p>Ύπαρξη μεγάλης και ιδιαίτερα όμορφης ακτογραμμής</p> <p>Δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε)</p>	<p>Αναποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων</p> <p>Ανεπάρκειες στο Δίκτυο Ύδρευσης Δημοτικών Ενοτήτων</p> <p>Ελλειμματική Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων – Βιολογικοί Καθαρισμοί</p> <p>Έλλειψη Χωροταξικού και Πολεοδομικού σχεδιασμού στο σύνολο του Δήμου</p> <p>Συγκρούσεις Χρήσεων γης (εντατική γεωργία, τουρισμός, παραθεριστική κατοικία)</p> <p>Έλλειψη συνεργασίας με όμορους ΟΤΑ, αντίστοιχου αναπτυξιακού μοντέλου</p> <p>Αναμονή έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθορίζει ζώνες προστασίας, επιτρεπτές χρήσεις καθώς και όρους και περιορισμούς δόμησης στις περιοχές Natura</p> <p>Έλλειψη διαχειριστικών σχεδίων για περιοχές Natura</p> <p>Απουσία φορέα διαχείρισης για τις περιοχές Natura</p> <p>Σε πολλές περιπτώσεις οι μετανάστες διαβιούν στο περιθώριο των τοπικών κοινωνιών</p> <p>Αναξιοποίητη δυνατότητα παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.)</p>
<p><u>Ευκαιρίες – Opportunities</u></p> <p><u>Α. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ</u></p> <p>Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματολογικής αλλαγής</p> <p>Πιλοτική εγκατάσταση ρεύματος διαχείρισης αποβλήτων κενών συσκευασίας γεωργικών φαρμάκων, αλλά και ληγμένων γεωργικών φαρμάκων</p> <p>Οι δυνατότητες που διαμορφώνονται με τις μελέτες σε επίπεδο Δήμου, τις βελτιώσεις του οδικού δικτύου, τις ανακαινήσεις και τις επιδιωρθώσεις κτιρίων καθώς και οι δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στον προσβάσιμο Δήμο</p> <p>Δυνατότητα χρηματοδότησης έργων μέσα από νέα χρηματοδοτικά εργαλεία</p>	<p><u>Απειλές - Threats</u></p> <p><u>Α. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ</u></p> <p>Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα σε ολόκληρο τον πληθυσμό της πόλης.</p> <p>Δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σχέδιο προστασίας και διαχείρισης περιβάλλοντος</p> <p>Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι από την Αναποτελεσματική Διαχείριση Αστικών και Γεωργικών Αποβλήτων</p> <p>Απειλές / Κίνδυνοι υποβάθμισης για το φυσικό περιβάλλον</p> <p>Αδυναμία Συνεργασίας των Τριών Τομέων Οικονομικής Δραστηριότητας για την Ανάπτυξη Συνεργειακών Αποτελεσμάτων</p> <p>Χρήσεις Γης: Κίνδυνος Άναρχης Τουριστικής Ανάπτυξης Λόγω των Αδυναμιών / Ελλείψεων του</p>

<p>Η Νέα Προγραμματική περίοδος (2014- 2020) χρηματοδότησης και οι κεντρικές δράσεις, μπορεί να αξιοποιηθεί για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων σε τοπικό κοινωνικό επίπεδο.</p> <p>Η αυξανόμενη τάση για νέες μορφές τουρισμού με εναλλακτικές μορφές.</p>	<p>Χωροταξικού / Πολεοδομικού Σχεδιασμού</p>
---	--

Κρίσιμα Ζητήματα στον τομέα Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

<p>Ολοκλήρωση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού</p>
<p>Κίνδυνος υποβάθμισης Φυσικού Περιβάλλοντος</p>
<p>Κίνσυνος Υποβάθμισης Αστικού Περιβάλλοντος</p>
<p>Αδυναμίες στη Διαχείριση των Απορριμμάτων</p>
<p>Αδυναμίες στη Διαχείριση των Υγρών Αποβλήτων</p>
<p>Αναξιοποίητη Ενεργειακή Διαχείριση</p>
<p>Ανεπάρκεια βασικών υποδομών και δικτύων (π.χ ύδρευση Δημοτικών Ενοτήτων)</p>
<p>Περιορισμένες δυνατότητες χρηματοδότησης στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας</p>
<p>Αναμονή έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθορίζει ζώνες προστασίας, επιτρεπτές χρήσεις καθώς και όρους και περιορισμούς δόμησης στις περιοχές Natura.</p>

S.W.O.T Analysis στον Τομέα
Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Δυνάμεις – Strengths

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Αξιόλογη Πολιτιστική Δραστηριότητα

Σημαντικές συνεργασιακές Πολιτιστικές εκδηλώσεις με Διεθνή εμβέλεια

Η αναλλοίωτη τοπική φυσιογνωμία με τη διατήρηση των εθίμων, τη διάδοση των θρύλων και των παραδόσεων

Ύπαρξη μεγάλου αριθμού υποδομών κοινωνικής μέριμνας και υγείας

Υποδομές Υγείας, Κοινωνικής Μέριμνας, Παιδείας και Αθλητισμού

Πλούσιο Ιστορικό, Πολιτιστικό και Θρησκευτικό Κεφάλαιο

Εμπέδωση Πνεύματος συνεργασίας του Δήμου με Πνευματικά Κέντρα και Εκπολιτιστικούς Συλλόγους, Αθλητικούς Φορείς και Σωματεία

Μαζικός Αθλητισμός (Προγράμματα Άθλησης για όλους)

Ευκαιρίες – Opportunities

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η ευρωπαϊκή και Εθνική πολιτική για την κοινωνική ενσωμάτωση

Η Νέα Προγραμματική περίοδος (2014- 2020) χρηματοδότησης και οι κεντρικές δράσεις, μπορεί να αξιοποιηθεί για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων σε τοπικό κοινωνικό επίπεδο.

Αδυναμίες - Weaknesses

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Πληθυσμιακή συρρίκνωση – αποδυνάμωση και δύσκολη ανανέωση του πληθυσμού

Σημαντική συμμετοχή αλλοδαπού πληθυσμού στον πληθυσμό της κάθε Δημοτικής Ενότητας (κυρίως στη ΔΕ Φιλιατρών)

Χαμηλό επίπεδο Εκπαίδευσης του Πληθυσμού

Υστέρηση Εθελοντισμού

Αδυναμία συντήρησης των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού που αφορούν στην Υγεία, την Κοινωνική μέριμνα, την Παιδεία και τον Αθλητισμό

Έλλειψη υποδομών ΑΜΕΑ

Ανεπαρκής κάλυψη υπηρεσιών Υγείας (έλλειψη απαιτούμενου επιστημονικού προσωπικού από τα Κέντρα Υγείας και ανάλογου εξοπλισμού, για ν' ανταποκριθούν στην αποστολή τους)

Ελλιπής υποδομή καταγραφής και παρακολούθησης των τοπικών ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων

Ανεπαρκής αξιοποίηση και προβολή Πολιτιστικών πόρων

Αδυναμία στελέχωσης αυτοτελούς τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Δημόσιας Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Απειλές - Threats

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο στη νέα εποχή της πληροφορίας και της γνώσης δημιουργεί νέες κοινωνικές ανισότητες

Η μη προσπελάσιμη πόλη σε όλους τους χώρους, κτήρια, οδούς κλπ., περιθωριοποιεί Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Ανάγκη Ενσωμάτωσης Ποικίλων Ευαίσθητων Κοινωνικών Ομάδων του Πληθυσμού

<p>Η ευαισθητοποίηση των πολιτών για την αξιοποίηση των ευκαιριών της νέας εποχής της γνώσης και της πληροφορίας</p> <p>Η ψήφιση του Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης»</p> <p>Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που αφορούν την κατασκευή – εκσυγχρονισμό των σχολικών μονάδων</p> <p>Η υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού</p>	<p>Επιδείνωση κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης</p> <p>Διόγκωση της ανεργίας ή και μη απασχόλησης</p> <p>Δημοσιονομική δυσχέρεια με ενδεχόμενο μεσοπρόθεσμο περιορισμό χρηματοδότησης – παρεμβάσεων στους τομείς πολιτισμού και αθλητισμού</p> <p>Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση</p>
---	---

Κρίσιμα Ζητήματα στον τομέα Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

<p>Οι διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (Ηλικιωμένοι, Άνεργοι, Νέοι κλπ.), στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης</p>
<p>Ο περιορισμός της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας</p>
<p>Ύπαρξη εμποδίων σε ΑμεΑ και άλλες ομάδες πληθυσμού, ως προς την πλήρη προσβασιμότητα σε δημόσιους χώρους και σε βασικά κοινωνικά αγαθά</p>
<p>Κίνδυνος Υποβάθμισης Υποδομών Υγείας, Παιδείας, Αθλητισμού & Πολιτισμού</p>
<p>Αξιοποίηση Ιστορικού, Πολιτιστικού, Θρησκευτικού και Παραδοσιακού Κεφαλαίου</p>
<p>Ενίσχυση και Αξιοποίηση εθελοντισμού</p>
<p>Ενδυνάμωση της Κοινωνικής Συνοχής</p>

S.W.O.T Analysis στον Τομέα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

<p><u>Δυνάμεις – Strengths</u></p>	<p><u>Αδυναμίες - Weaknesses</u></p>
<p><u>Γ. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</u></p> <p>Το νέο Εθνικό Οδικό Δίκτυο Αθήνα – Τρίπολη – Καλαμάτα</p>	<p><u>Γ. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</u></p> <p>Υψηλή ανεργία, και χαμηλά ποσοστά απασχόλησης, κυρίως στους νέους του Δήμου</p>

<p>Πλούσιο Ιστορικό, Πολιτιστικό και Θρησκευτικό κεφάλαιο προς τουριστική αξιοποίηση</p> <p>Γεινίαση με άλλους σημαντικούς διεθνείς τουριστικούς προορισμούς όπως η Αρχαία Ολυμπία.</p> <p>Σχετική Ομοιογένεια Αναπτυξιακού Προφίλ Συνενούμενων ΟΤΑ (Εύφορη γη – καλλιεργήσιμες εκτάσεις – Πρωτογενής Τομέας)</p> <p>Φυσιολατρικός Τουρισμός</p> <p>Ρεματικές Διαδρομές (Νέδα, Αρκαδικός) με υπερτοπική επισκεψιμότητα υπό την αιγίδα του Δήμου</p> <p>Σημαντικό αριθμός επισκεπτών / έτος και διαχρονικά</p> <p>Επενδύσεις τουριστικών υποδομών στην περιοχή μας (πχ. Costa Navarino)</p> <p>Δυνατότητες Υποστήριξης Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού (πχ. Οινοτουρισμού, Γαστρονομικού, Θρησκευτικού και Αγροτουρισμού)</p> <p>Γεωργικές καλλιέργειες</p> <p>Ποιοτικά Αγροτικά Προϊόντα (Τριφυλιακό Λάδι, κρασί, πρώιμα κηπευτικά) με Ευρωπαϊκή αναγνωρισιμότητα</p> <p>Θερμοκηπιακές καλλιέργειες</p> <p>Σημαντικές δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε)</p> <p>Αναπτυγμένη συνεταιριστική συνείδηση (Αγροτικός Συνεταιρισμός, οινοποιητικός συνεταιρισμός)</p> <p>Σύγχρονες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και μέθοδοι καλλιεργειών με εφαρμογή καινοτόμων τεχνικών</p> <p>Κτηνοτροφικός τομέας</p> <p>Ποιοτικά κτηνοτροφικά προϊόντα (Γαλακτοκομικά)</p> <p>Μεταποιητικές μονάδες που αξιοποιούν την αγροτική παραγωγή της περιοχής (Διασύνδεση του Πρωτογενούς με το</p>	<p>Υστέρηση διαδικασιών προβολής και προώθησης τουριστικών υποδομών για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης σε επίπεδο Δήμου</p> <p>Χαμηλή ποιότητα υφιστάμενων υποδομών που περιορίζουν τις προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης σε επίπεδο Δήμου</p> <p>Υστέρηση στην προβολή των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, οινοτουρισμός, κ.λπ.)</p> <p>Μικρή συμμετοχή των πιστοποιημένων βιολογικών καλλιεργειών στο ποσοστό της αγροτικής παραγωγής</p> <p>Περιορισμένη αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής από τις εντός της περιοχής του Δήμου αντίστοιχες μεταποιητικές μονάδες λόγω έλλειψης διασυνδέσεων του Πρωτογενούς με το Δευτερογενή τομέα του Δήμου.</p> <p>Έλλειψη σύγχρονων υποδομών για την ανάπτυξη του κρίσιμου Πρωτογενή τομέα</p> <p>Χαμηλή ανάπτυξη Δευτερογενή τομέα</p> <p>Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης των τριών τομέων της Οικονομίας.</p> <p>Αδυναμία διαμόρφωσης ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος</p> <p>Αδυναμία διασύνδεσης του Πρωτογενή και του τριτογενή τομέα της Οικονομίας στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης</p> <p>Έλλειψη δικτύων διανομής και σχεδίου διαχείρισης Φιλιατρινού Φράγματος</p> <p>Έλλειψη διασύνδεσης με Τριτοβάθμιο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι Καλαμάτας) και Ερευνητικό Κέντρο</p> <p>Έλλειψη προσβασιμότητας στα οιοποεία της περιοχής</p> <p>Αδυναμία στελέχωσης της Δ/σης Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης του Δήμου ως Οργανισμού</p>
---	--

<p>Δευτερογενή τομέα του Δήμου)</p> <p>Φιλιαρινό Φράγμα</p> <p><u>Ευκαιρίες – Opportunities</u></p> <p><u>Γ. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</u></p> <p>Τουριστική Ανάπτυξη</p> <p>Ανθιση των Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού</p> <p>Αξιοποίηση της παρουσίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Ερευνητικών Κέντρων της ευρύτερης περιοχής μας</p>	<p><u>Απειλές - Threats</u></p> <p><u>Γ. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</u></p> <p>Γήρανση αγροτικού πληθυσμού – αποδυνάμωση αγροτικού δυναμικού</p> <p>Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα σε ολόκληρο τον πληθυσμό του Δήμου</p> <p>Θέματα υποβάθμισης της παραγωγικότητας των καλλιεργούμενων εδαφών λόγω υπεράντλησης των αρδευτικών υδάτων (υφαλμύρνηση των υπογείων υδάτων) και μη ορθολογικής χρήσης των λιπασμάτων</p> <p>Παραοικονομία - Παραεμπόριο</p>
---	--

Κρίσιμα Ζητήματα στον τομέα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

<p>Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής</p>
<p>Διασύνδεση Πρωτογενή Τομέα και Τριτογενή Τομέα για τη Διαμόρφωση ενός Ολοκληρωμένου Τουριστικού Προϊόντος</p>
<p>Περισσότερες δυνατότητες αξιοποίησης του Τουριστικού Κεφαλαίου του Δήμου</p>
<p>Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού</p>
<p>Αγροτικός Τομέας (Γεωργία-Κτηνοτροφία-Αλιεία)</p>
<p>Ολοκλήρωση Φιλιαρινού φράγματος (Δίκτυα διανομής, σχέδια διαχείρισης)</p>
<p>Αξιοποίηση της παρουσίας των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Ερευνητικών Κέντρων της ευρύτερης περιοχής μας</p>
<p>Μεταποιητικές μονάδες που αξιοποιούν την αγροτική παραγωγή της περιοχής (Διασύνδεση του Πρωτογενούς με το Δευτερογενή τομέα του Δήμου)</p>
<p>Βελτίωση Υπηρεσιών προς τον Πολίτη</p>
<p>Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας της Τοπικής Οικονομίας</p>
<p>Ενημέρωση των Πολιτών για Χρηματοδοτικές ευκαιρίες</p>
<p>Περιορισμός της Απασχόλησης και Αύξηση της Ανεργίας</p>

8.2 S.W.O.T Analysis του Δήμου ως Οργανισμού

Πίνακας 58. S.W.O.T Analysis του Δήμου ως Οργανισμού

Αντικείμενο	Strengths - Δυνάμεις	Weaknesses – Αδυναμίες	Opportunities - Ευκαιρίες	Threats - Απειλές
Διοικητική Οργάνωση	Ο.Ε.Υ Δήμου	Έλλειψη στελέχωσης σε συγκεκριμένα τμήματα διευθύνσεων & Αυτοτελή τμήματα Φαινόμενα αδυναμίας συντονισμού και οργάνωσης των Υπηρεσιών Μη αξιοποίηση διαθέσιμων διοικητικών εργαλείων Τυποποίηση και απλοποίηση διαδικασιών	Θεματικά σεμινάρια επιμόρφωσης προσωπικού	
Διοίκηση Δήμου	Βούληση για επίλυση των υπηρεσιακών προβλημάτων	Έλλειψη χρηματικών πόρων για την ικανοποίηση του	Εκμετάλλευση προγραμμάτων χρηματοδότησης	Ελλειμματικός προγραμματισμός για την επίλυση

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

		συνόλου των υπηρεσιακών αναγκών	για άντληση οικονομικών πόρων	υπηρεσιακών θεμάτων
ΟΕΥ Δήμου	Ο.Ε.Υ Δήμου (ΦΕΚ1797/Β/06-06-2012)	Η αδυναμία κάλυψης κενών θέσεων σε σύντομο χρονικό διάστημα (λόγω του παγώματος των προσλήψεων)	Τροποποίηση Ο.Ε.Υ. Δήμου Συμμετοχή σε πιθανές προκηρύξεις ΑΣΕΠ – Εκμετάλλευση προγραμμάτων απασχόλησης	
Προγραμματισμός & Διαχείριση Ποιότητας	Διαχειριστική Επάρκεια Δήμου Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων - Ετήσιου Προγράμματος Δράσης – ΟΠΔ και Έργων	Έλλειψη ικανού αριθμού υπαλλήλων και εξειδίκευσης για την στελέχωση του γραφείου	Πιστοποίηση του Δήμου Κατά Ι.Σ.Ο 9001:2008	Ανάγκη για σημαντική βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διεργασίας του προγραμματισμού
Στέγαση Υπηρεσιών	Κτιριακή Υποδομή επαρκής	Στέγαση Δημοτικών Υπηρεσιών σε Πολλά Κτίρια και κατακερματισμός των υπηρεσιών στις Δημοτικές Ενότητες	Χρηματοδότηση από αναπτυξιακά προγράμματα για την δημιουργία νέων κτιριακών εγκαταστάσεων	
Ανθρώπινο Δυναμικό Δήμου	Δύναμη υπαλληλικού προσωπικού 166 άτομα	Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού (Προϊστάμενοι– Διευθυντές) Έλλειψη επιμόρφωσης προσωπικού	Αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών και Ορθολογικός καταμερισμός του Ανθρώπινου Δυναμικού Σεμινάρια επιμόρφωσης σε κρίσιμους τομείς	

Δήμος Τριφυλίας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019

<p>Μηχανοργάνωση & ΤΠΕ</p>	<p>Πληροφοριακά Συστήματα (Υποδομές ΤΠΕ και εφαρμογές: Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο, διαχείριση Εγγράφων, Δημοτολόγιο, Μητρώο Αρρένων, Εκλογικοί Κατάλογοι, Ληξιαρχείο, Οικονομική Διαχείριση)</p> <p>Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων - Ετήσιου Προγράμματος Δράσης – ΟΠΔ και Έργων</p>	<p>Ιστοσελίδα του Δήμου (Ανεπαρκής Λειτουργία)</p>	<p>Διάφορα προγράμματα για την χρηματοδότηση προγραμμάτων και εφαρμογών μηχανοργάνωσης</p> <p>Δυνατότητες αξιοποίησης των ηλεκτρονικών προμηθειών (eProcurement) για τον περιορισμό του κόστους</p>	<p>Μερική αδυναμία λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου με σύγχρονες μεθόδους (νέες τεχνολογίες)</p>
<p>Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)</p>	<p>Σύσταση Δ.Ε.Υ.Α.Τ</p> <p>Φορέας Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης & Αθλητισμού Δήμου Τριφυλίας</p> <p>Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αλληλεγγύης Περιβάλλοντος Δήμου Τριφυλίας – ΚΕΠΠΑΠΕΔΗΤ (ΝΠΙΔ)</p> <p>Σύνδεσμος Ύδρευσης «ΚΑΠΕΤΑΝ ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ» (ΝΠΔΔ)</p> <p>Β/Βάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου Τριφυλίας (Ν.Π.Δ.Δ)</p> <p>Α/ Βάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου Τριφυλίας (Ν.Π.Δ.Δ)</p>	<p>Έλλειψη Ο.Ε.Υ</p> <p>Έλλειψη προσωπικού</p> <p>Έλλειψη οικονομικών πόρων</p>	<p>Σύσταση Ο.Ε.Υ Νομικών Προσώπων</p>	
<p>Σχέση του ΟΤΑ με τη Κεντρική Διοίκηση</p>		<p>Αδυναμία συντονισμού ενεργειών -έλλειψη προγραμματισμού</p> <p>Έλλειψη συνεργατικού</p>	<p>Εκμετάλλευση ΕΠ Χρηματοδότησης</p> <p>Εκμετάλλευση νέων</p>	<p>Συγκέντρωση μεγάλου αριθμού αρμοδιοτήτων και έλλειψη πόρων</p>

		πνεύματος μεταξύ των φορέων	χρηματοδοτικών Εργαλείων	Ανάγκη συστηματικής παρακολούθησης οικονομικών και λοιπών στοιχείων (δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης) και ενημέρωσης της Κεντρικής Διοίκησης
--	--	-----------------------------	--------------------------	---

Κρίσιμα Ζητήματα στο Εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου

Βελτίωση της Ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους Πολίτες
Έλλειψη προσωπικού και δυναμική για περαιτέρω μείωση σε σχέση με τις αυξανόμενες ανάγκες
Μη αξιοποίηση διαθέσιμων διοικητικών εργαλείων για τη Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών
Χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης νέων τεχνολογιών σε συγκεκριμένους τομείς (Προγραμματισμός, Διαχείριση έργων, Προμήθειες κλπ)
Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων του Δήμου
Ανάπτυξη συνεργασιών με Δήμους, Φορείς, Δημόσια Διοίκηση
Βελτίωση της Οργανωτικής δομής του Δήμου και των Ν.Π.Δ.Δ
Βελτίωση συνεργασίας και συντονισμού των Υπηρεσιών του Δήμου και των Ν.Π.Δ.Δ
Αξιοποίηση δυνατοτήτων Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 – Βέλτιστη απορρόφηση

8.3 Διαμόρφωση Στρατηγικής

8.3.1 Οι Αρχές, η Αποστολή και το Όραμα του Δήμου Τριφυλίας

Αρχές

Εδώ αναφερόμαστε σε συγκεκριμένες νοοτροπίες ή πολιτικές που πρόκειται να ακολουθήσει ο Δήμος κατά τη διαδρομή της υλοποίησης της Αποστολής του και οι οποίες θα είναι το σημείο

αναφοράς και προσαρμογής όλων των στρατηγικών και των δράσεων του Δήμου, που θα διατυπωθούν και θα αναλυθούν στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Αυτές οι Αρχές που διέπουν τη λειτουργία του Δήμου είναι:

- **Ανθρωποκεντρικός Προσανατολισμός**, (σεβασμό στο Δημότη και το Προσωπικό του Δήμου) και **Κοινωνική Αλληλεγγύη**
- **Τήρηση της Νομιμότητας** και αποφυγή πελατειακών σχέσεων
- **Ήθος και Διαφάνεια** σε όλους του τομείς
- **Αποτελεσματική Διαχείριση και μέγιστη Αξιοποίηση** των Δημοτικών και Δημόσιων πόρων
- **Σεβασμός και Προστασία του Περιβάλλοντος**

Αποστολή

Η Αποστολή του Δήμου, αναφέρεται στο σκοπό της λειτουργίας του και ουσιαστικά περιγράφει το λόγο της ύπαρξής του, ως Φορέα και ως Οργανισμού.

Ο Δήμος Τριφυλίας, ως Πρωτοβάθμιος Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της Επικουρικότητας και της Εγγύτητας, με στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος, την Ανάπτυξη και τη συνεχή Βελτίωση των συμφερόντων και της Ποιότητας Ζωής της Τοπικής Κοινωνίας, συνεπικουρούμενος από τα Νομικά Πρόσωπα που συστήνει ή και συμμετέχει.

Αν θελήσουμε να αποδώσουμε τα παραπάνω εκτενέστερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι

ο Δήμος έχει ως Αποστολή:

- Να ενισχύσει** - την Τοπική Ανάπτυξη και Απασχόληση
- την Προστασία και Διαχείριση του Φυσικού Περιβάλλοντος

- την Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη
- την Πολιτική Προστασία

Να βελτιώσει: - την Ποιότητα Ζωής και την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου

Να προωθήσει: - την Παιδεία, τον Αθλητισμό και τον Πολιτισμό

Ο Δήμος ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπει ο Νόμος του Καλλικράτη και οι οποίες αποτυπώνονται στον ισχύοντα κάθε φορά Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, με τον πιο ωφέλιμο

τρόπο, στο πλαίσιο της νομιμότητας και χωρίς διακρίσεις, προς όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες που διαβιούν σε αυτόν, για την καλύτερη εξυπηρέτηση αυτών, προτάσσοντας το σεβασμό στον άνθρωπο και επιδιώκοντας την αρμονική συνύπαρξή του με το φυσικό περιβάλλον.

Όραμα

Το Όραμα είναι ένα σύνολο ιδανικών και πεποιθήσεων που αφορούν στο Σκοπό και στις Αξίες ενός Φορέα και προσδιορίζουν έτσι τη μελλοντική κατεύθυνση στην οποία θα κατευθυνθεί οργανωτικά και λειτουργικά. Αποτυπώνει δηλαδή, την επιθυμητή μελλοντική εικόνα της περιοχής και του Δήμου, ως οργανισμού, για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, εάν όλες οι ενδιάμεσες επιδιώξεις του επιτευχθούν με απόλυτη επιτυχία.

Το Όραμα θα πρέπει να είναι κατανοητό, να έχει την ευρύτερη κοινωνική συναίνεση και να προσφέρει σε όλους τους ενδιαφερομένους την αίσθηση για το ποια ακριβώς κατεύθυνση σκοπεύει να ακολουθήσει ο Δήμος.

Με βάση τα παραπάνω το Όραμα του Δήμου Τριφυλίας είναι: **«Η διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής, μέσα από την υλοποίηση κοινωνικών δράσεων που συμβάλουν στη συνοχή του κοινωνικού ιστού, η βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Δημοτών, σήμερα αλλά και αύριο, μέσα από τη δημιουργία ενός αειφόρου αναπτυξιακού μοντέλου που θα συνδυάζει τον Τουρισμό με την πρωτογενή παραγωγή και να σέβεται το Φυσικό Περιβάλλον, με τις κατάλληλες Πολεοδομικές και Χωροταξικές παρεμβάσεις του και το Πολιτιστικό Κεφάλαιο της περιοχής».**

Όσον αφορά στον ίδιο το Δήμο, το Όραμά του ως Δημοτική Οντότητα, συνοψίζεται στο εξής: **«Οργανισμός σύγχρονος, φιλικός και λειτουργικός, ικανός να υπηρετήσει τον Πολίτη και τον τόπο»**

Η υλοποίηση του Οράματος αυτού απαιτεί τη συνειδητή συμμετοχή όλων των θεσμικών, συλλογικών και παραγωγικών δυνάμεων της περιοχής.

Στρατηγική

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Τριφυλίας συντάσσεται σε μια εποχή όπου δοκιμάζεται οτιδήποτε μέχρι σήμερα θεωρούνταν δεδομένο στην οικονομία, στην κοινωνία, στο περιβάλλον. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η μεγάλη πρόκληση για το Δήμο μας, είναι η διαχείριση των συνθηκών που διαμορφώνει η πολύπλευρη αυτή κρίση και η ανάπτυξη μιας ρεαλιστικής στρατηγικής για το μέλλον του Δήμου, με επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του.

Συνοπολογίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και γνωρίσματα που συνθέτουν την εικόνα του Δήμου και τα οποία έχουν ήδη αναφερθεί στα πλαίσια της υφιστάμενης κατάστασης, προκύπτουν οι Στρατηγικοί Στόχοι, οι οποίοι θα αναφερθούν παρακάτω.

Η Στρατηγική του Δήμου είναι προσανατολισμένη στη Δημιουργία Αποτελεσμάτων και στην Προοπτική Διατήρησης αυτών.

Για την υλοποίηση της Στρατηγικής του, ο Δήμος θα στηριχθεί:

- Στο Ανθρώπινο Δυναμικό του
- Στην ενεργό συμμετοχή των Πολιτών
- Στις Χρηματοδοτικές ευκαιρίες που θα προκύψουν από την Κοινωνικοπολιτική κατάσταση της Χώρας.

8.4 Στρατηγικοί Στόχοι - Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα και Δράσεις

Οι άξονες του Στρατηγικού Σχεδίου γύρω από τους οποίους διαμορφώνεται η αναπτυξιακή στρατηγική με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου, είναι τέσσερεις:

- **Άξονας 1^{ος}** «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
- **Άξονας 2^{ος}** «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
- **Άξονας 3^{ος}** «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

➤ **Άξονας 4^{ος}** «Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου»

ΑΞΟΝΑΣ 1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
<p>Στόχος</p>	<p>Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής</p>
<p>Μέτρα</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υποδομές Οδοποιίας, 2. Δίκτυα και Υποδομές Ύδρευσης, Αποχέτευσης και Ηλεκτροφωτισμού, 3. Έργα - Αστικές Αναπλάσεις, 4. Διαχείριση Αποβλήτων και Απορριμμάτων, 5. Πολιτική Προστασία, 6. Πολεοδομικός Σχεδιασμός και Οργάνωση Χώρου, 7. Διαχείριση και Προστασία των Φυσικών πόρων και Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Συνείδησης, 8. Ορθολογική Χρήση Ενέργειας - Α.Π.Ε 9. Διαχειριστικό Σχέδιο (MASTER PLAN) του Λιμένα της Κυπαρισσίας

ΑΞΟΝΑΣ 2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
<p>Στόχος</p>	<p>α) Προαγωγή Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, β) Στήριξη των ευαίσθητων Κοινωνικών Ομάδων (ΑΜΕΑ, άνεργοι, ηλικιωμένοι κλπ), γ) Προώθηση του Πολιτισμού και Αθλητισμού, δ) Προώθηση της Εκπαίδευσης</p>

Μέτρα/Δράσεις	<p>Μέτρα Στόχου α) Δομές Κοινωνικής Προστασίας και Στήριξης Δομές Υγείας</p> <p>Μέτρα Στόχου β) Δράσεις Κοινωνικής Στήριξης,</p> <p>Μέτρα Στόχου γ) Δημιουργία και Αξιοποίηση Υποδομών Πολιτισμού Διοργάνωση Πολιτιστικών Δράσεων, Αναβάθμιση και Αξιοποίηση Υποδομών Αθλητισμού Διοργάνωση Αθλητικών Δραστηριοτήτων,</p> <p>Μέτρα Στόχου δ) Αναβάθμιση Υποδομών Εκπαίδευσης, Ενίσχυση Δια Βίου μάθησης σε συνεργασία με Φορείς Κατάρτισης</p>
----------------------	---

ΑΞΟΝΑΣ 3	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
Στόχος	α) Τόνωση και Ανάπτυξη της Τοπικής Οικονομίας β) Προώθηση της Απασχόλησης
Μέτρα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, 2. Αγροτικός Τομέας (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία) 3 Υλοποίηση και Βελτίωση Έργων Υποδομών με σκοπό την ενίσχυση της Τοπικής Επιχειρηματικότητας και εξωστρέφεια της Τοπικής Οικονομίας 4. Προβολή και Προώθηση τουριστικών προϊόντων, 5. Προβολή και Προώθηση αγροτικών προϊόντων (Τριφυλιακό λάδι, θερμοκηπιακά προϊόντα, καρπούζι κλπ) 6. Ενίσχυση της απασχόλησης των ευαίσθητων Κοινωνικών Ομάδων, 7. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού (Αγροτουρισμός - Θρησκευτικός Τουρισμός - Γαστρο/Οινοτουρισμός- Φυσιολατρικός Τουρισμός – Τουρισμός), 8. Βελτίωση Υπηρεσιών προς τον Πολίτη 9. Ενημέρωση των Πολιτών για Χρηματοδοτικές Ευκαιρίες

ΑΞΟΝΑΣ 4	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
-----------------	-----------------------------

<p>Στόχος</p>	<p>α) Βελτίωση της Ποιότητας των παρεχομένων Υπηρεσιών προς τους Πολίτες, β) Ενίσχυση της Αποτελεσματικότητας και της Αποδοτικότητας των Υπηρεσιών του Δήμου γ) Νομιμότητα και Διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες Λειτουργίας του Δήμου δ) Ανάπτυξη συνεργασιών και Ενίσχυση της Εξωστρέφειας του Δήμου σε Τοπικό – Διαδημοτικό – Περιφερειακό – Εθνικό και Διακρατικό Επίπεδο ε) Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του μέσω στοχευόμενων Προγραμμάτων Επιμόρφωσης</p>
<p>Μέτρα</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναβάθμιση των Υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, 2. Βελτίωση υλικοτεχνικής υποδομής, 3. Βελτίωση κτιριακών υποδομών, 4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, 5. Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου 6. Αξιοποίηση της περιουσίας του Δήμου

8.5 Χρηματοδοτικά Εργαλεία

Εκτός από την κρατική χρηματοδότηση, οι ΟΤΑ μπορούν να αξιοποιήσουν μια σειρά από αναπτυξιακά εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα και εργαλεία, αλλά και ν' αξιοποιήσουν δυνατότητες συνεργασιών.

Παρακάτω παραθέτουμε το σύνολο των διαθέσιμων προγραμμάτων. Η επιλογή των χρηματοδοτικών εργαλείων που θ' αξιοποιηθούν συνδέεται με το στρατηγικό σχέδιο, την ετοιμότητα των υπηρεσιών, καθώς και την πολιτική βούληση των οργάνων λήψης των αποφάσεων.

➤ Τα Προγράμματα του Νέου ΕΣΠΑ

Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

1. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και καινοτομία»
2. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»,
3. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»,
4. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
5. «Τεχνική Βοήθεια»

6. «Αγροτική Ανάπτυξη»

7. «Αλιεία και Θάλασσα»

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, έχουν συνολικό προϋπολογισμό 5.278.614.122 ευρώ. Οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν το 35 % των πόρων του νέου ΕΣΠΑ.

➤ Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Ευρώπη για τους Πολίτες

Βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ συνιστά το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα 'Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020', το οποίο, μεταξύ άλλων, χρηματοδοτεί αδελφοποιήσεις και δίκτυα πόλεων και συνιστά, ιδιαίτερα για εκείνους τους ΟΤΑ που δεν διαθέτουν

ευρείες εταιρικές σχέσεις με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, σημαντικό μέσο για την ευρωπαϊκή τους δικτύωση.

ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 (Έρευνα και Καινοτομία)

➤ Πρωτοβουλίες

JASPERS (Κοινή βοήθεια για τη στήριξη σχεδίων τις ευρωπαϊκές περιφέρειες)

JESSICA (Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις)

JEREMIE (Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για αειφόρες επενδύσεις στα αστικά κέντρα)

➤ Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα Πόλεων

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Καλλικράτη δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.1 του ν.3463/2006 και τις όμοιες διατάξεις των άρθρων 101, 202 και 203 παρ.1 και 2 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας συνεργάζονται

με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

➤ **Πράσινο Ταμείο**

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με την διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος.

➤ **Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων**

Οι σκοποί και οι αρμοδιότητες του Τ.Π. & Δανείων συνοπτικά είναι η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης με χρηματοπιστωτική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων τους, καθώς και άλλων Νομικών Προσώπων και Οργανισμών Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου. Συγκεκριμένα χορηγεί δάνεια σε Ο.Τ.Α., σε Δ.Ε.Υ.Α. και σε Δημοτικές Επιχειρήσεις εκτός Δ.Ε.Υ.Α.

➤ **Συνεργασία Δημοσίου με τον Ιδιωτικό Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ)**

Με το Ν. 3389/2005 εισάγεται το νομοθετικό πλαίσιο για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) στην Ελλάδα. Οι Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν συμβατικές σχέσεις μακράς διάρκειας (που μπορεί να εκτείνονται σε διάρκεια και 20 ή περισσότερων ετών), οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός Δημόσιου και ενός Ιδιωτικού Φορέα για την εκτέλεση έργων και / ή την παροχή υπηρεσιών.

8.5.1 Διαδημοτικές Συνεργασίες - Συμμετοχή σε Αναπτυξιακές Προτοβουλίες

Θεσμικό Πλαίσιο και Είδη Διαδημοτικών / Διαβαθμιδικών Συνεργασιών

Η Διαδημοτική συνεργασία εμπλέκει έναν αριθμό τοπικών Αρχών (συνήθως όμορων) που ενώνουν τις δυνάμεις τους, με στόχο να αναπτύξουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τις δημόσιες υπηρεσίες και τις υποδομές και να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες των χρηστών, παρέχοντας καλύτερης ποιότητας υπηρεσίες και ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη.

Μοντέλα Διαδημοτικής Συνεργασίας

Η Διαδημοτική Συνεργασία μπορεί να λάβει τις εξής μορφές:

- **Σύνδεσμοι ΟΤΑ,**
- **Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α.**
- **Δίκτυα ΟΤΑ.**
- **Προγραμματικές Συμβάσεις**
- **Συμβάσεις Διαδημοτικής ή Διαβαθμιδικής Συνεργασίας**

Ο Δήμος Τριφυλίας:

α) συμμετέχει σε Διαδημοτικές Συνεργασίες, τις οποίες ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή του:

Στην Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α Νομού Μεσσηνίας

Στον Περιφερειακό Σύνδεσμο Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟ.Δ.Σ.Α) Περιφέρειας Πελοποννήσου

Στην Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Δίκτυο Πολιτισμού Πελοποννήσου»

Στην Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Δίκτυο Δήμων των Εκλεκτών Ελληνικών Γεύσεων»

Στην Αναπτυξιακή Σύμπραξη «ΗΛΙΑΤΩΡ»

β) έχει συνάψει Προγραμματικές Συμβάσεις, από τις οποίες ενδεικτικά αναφέρονται οι Συμβάσεις:

Με το Δήμο Οιχαλίας,

Με το Δήμο Μεσσήνης

Με το Δήμο Πύλου – Νέστορος

Με την Περιφέρεια Πελοποννήσου

Με την Αναπτυξιακή Πελοποννήσου (ΠΑΡΝΩΝΑΣ Α.Ε)

γ) συμμετέχει επίσης,

Στη Μεσσηνιακή Αμφικτυονία

Στο Σύμφωνο Δημάρχων.

Μετά το πέρας της **Α΄Φάσης: Διατύπωση του Οράματος, της Στρατηγικής και του Προγραμματισμού σε Άξονες, Μέτρα,** θα ακολουθήσει η **Β΄Φάση: Εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε Άξονες, Μέτρα, Ενδεικτικές Δράσεις, Προϋπολογισμός και Χρονοδιαγράμματα.**

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α Α Βαθμού της Ε.Ε.Τ.Α.Α ΑΕ
- Ελληνική Στατιστική Αρχή
- Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών τουριστικών Επιχειρήσεων (Περιφερειακό Γραφείο Πελοποννήσου ΙΝΣΕΤΕ)
- Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (παράρτημα Πελοποννήσου – Πάτρα)
- Εμπορικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Νομού Μεσσηνίας
- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας (Δ.Α.Ο.Κ)
- Σύλλογος Επαγγελματιών Αλιέων Τριφυλίας
- Σύλλογος Μηχανικών Ελεύθερων Επαγγελματιών Τριφυλίας
- Ένωση Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών Τουριστικών Καταλυμάτων Τριφυλίας
- Εμπορικός Σύλλογος Φιλιατρών

- Αγροτικός Σύλλογος Φιλιατρών